

Danielis

Inde mutuo noie ipsi? q̄ sus eliachim vocabat̄ vt p̄z
 iij. Reg. xxiij. ⁊ regnauit iste. xj. annis. Cui successit fi-
 lius eius Joachin p̄ n̄ scriptus in fine. et vterq; captus est a
 nabuch. rege babilonis et eodē ano vt videbit̄. p̄pter
 qd̄ dubiū est de q̄ scriptura hic loq̄tur. s̄ p̄ solutio in he-
 breo: qz p̄m̄ scri-
 bitur p̄i copb ⁊
 mem̄ q̄b̄ in lati-
 no r̄ndēt. c. ⁊ m.
 sc̄ds scribit̄ per
 capb ⁊ nun. q̄b̄
 in latino r̄ndēt
 cb. ⁊ n. iste autē
 Joacim de q̄ lo-
 q̄tur hic daniel
 scribit̄ in hebreo
 p̄ copb et mem̄.
 et apud nos d̄z
 scribi per c. ⁊ m.
 Et q̄ p̄z q̄ iste
 Joacim fuit fi-
 lius iosie. sc̄do s̄
 p̄z. qz sc̄ds ioa-
 chin qui fuit ne-
 pos iosie regna-
 uit solum p̄ tres
 mēses. vt b̄r. iij.
 Regū. xxiij. de
 isto autē Joacim
 dicit̄ hic.

Incipit Daniel p̄pheta.
Capitulū p̄mū.

Anno t̄cio regni Joa-
 cim regis iuda venit nabuchodonosor rex ba-
 bylonis iherusalem ⁊ obsedit eā et
 ēdidit d̄ns in manu eius Joa-
 cim regē iude ⁊ p̄tē vasorū
 dom̄ dei. ⁊ asportauit ea in
 iherusalem i domū dei sui. ⁊
 vasa intulit i domū thesau-
 ri dei sui. Et ait rex apha-
 nez p̄posito eunuchoz: vt

Anno t̄cio Joacim r̄. s̄ istud dictū habet̄ rep̄u-
 gnare p̄dictis. qz p̄dictū est q̄ Joacim filius Josie re-
 gnauit. xj. annis. hic autē captus est: t̄cio anno regni
 sui. Ad quod dicendū q̄ nō accipitur hic t̄cio annus
 regni Joacim absolute: s̄ ab illo t̄pe quo ceperat esse
 tributarius regis babilonis. et iste fuit. xj. ann̄ regni
 sui. Ad t̄ciū dicendū q̄ causa belli habuit̄ iudiciū a
 t̄pe Ezechie regis iuda q̄n̄ oñdit oia secreta dom̄ sue
 nuncijs regis babilonis. ⁊ t̄nc p̄dixit ei Esaias. vt b̄r
 Esai. xxxix. Ecce dies veniet̄ in q̄bus thesauri domus
 tue portabunt̄ in babilonē. ⁊ de filijs tuis erūt eunu-
 chi in aula regis babilonis qd̄ t̄pe Joacim filij Josie
 impletū est. Rex em̄ egypti p̄stituerat eū regē amoto
 fratre eius Joachaz vt visum ē. ⁊ id̄ fauebat regi egypti
 p̄ nabuch. regē babilonis q̄ habebat bellū cōtra regē
 egypti: p̄pter qd̄ rex babilonis venit cōtra Joacim ⁊
 fecit eū tributariū ⁊ sibi iurauit contra regem egypti.
 Iste tamē ioacim t̄cio anno post rebellās a rege ba-
 bylonis captus est vt dictū est ⁊ vasa dei deportata et
 pueri de semine regio sunt ducti in babilonē. ⁊ interfe-
 ctus est iste ioacim. Et proiectus est cadauer eius extra
 muros hierusalem. et impletū est quod de eo dixerat
 Hieremias. xxij. Sepultura asini sepeliet̄. ⁊ constitutus
 est filij eius Joachin p̄ n̄ scriptus rex iude p̄ regē
 babilonis. q̄ post tres mēses misit exercitu contra eū
 tradidit se cū matre ⁊ multis alijs consilio hieremie. ⁊
 hoc p̄p̄rie dicitur transmigratio babilonis. et iste du-
 ctus est in babilonē in carceratus. xxxvij. annis vsq;
 ad regnū euilmeradach q̄ eum amouit de carcere ⁊ fe-
 cit sibi cōmensalem. vt d̄r. iij. Regū vltimo. sic iḡ p̄z
 t̄ciū. s̄ causa belli regis nabuch. s̄ Joacim regē iude
 s̄ hec causa accipit̄ ex p̄te regis rebellantis eū. Causa
 aut̄ ex parte dei fuit. qz reges iuda ⁊ populus crāt pess̄-
 mi ⁊ idolatrie dediti. vt habet̄. iij. Regū. ⁊. ij. Paral.
 xv. ibi. Propter quod d̄ns permittebat eos talia fa-
 cere. Unde rex egypti ⁊ rex babilonis mouerunt bel-
 lum contra eos successiue. b̄ Et ait rex. Dic ponit̄
 tur secundū disponens danielē ad diuinā sapientiā
 scilicet nobilitas ortus. quia s̄m̄ q̄ dicit̄ Boetius secū-
 da de cōsolatione. Nobilitas generis est qd̄ laus p̄-
 uentis hominū de p̄bitate parentum. Et ideo vt ipse

dicit̄ ibidē. In nobilitate generis hoc bonū est. q̄ p̄ ip̄am
 quedā necessitas ip̄is nobilib̄ imponit̄ ne a maior̄ suoz
 p̄bitate degenerēt. boies aut̄ bene mougerati sunt dispo-
 siti ad sapiam. sedatis passionib̄ sit aia sciens ⁊ prudēs.
 vt d̄r. viij. p̄by. p̄p̄. qd̄ hic introduc̄ nobilitas danielis

introducēt te filijs isrl̄ ⁊ te
 semine regio ⁊ tyrānoz pu-
 eros: in q̄b̄ nulla est macu-
 la: decoros forma: ⁊ erudi-
 tos om̄i sapia: cautos scia:
 ⁊ doctos disciplina: et qui
 possent stare in palatio re-
 gis vt d̄ceret eos l̄ras ⁊ lin-
 guam chaldeoz. Et cōsti-
 tuit eis rex annonā p̄ singu-
 los dies de cibis suis ⁊ vino
 vnde bibebat ipse: vt enu-
 triti tribz annis postea sta-
 rēt in p̄spectu regis. Fuerūt
 ḡ int̄ eos ⁊ filijs iude dani-
 el ananias misael ⁊ azarias

q̄ nobilis existens
 genere nobilio: fu-
 it mouib̄. ⁊ ideo d̄r
 hic int̄ nobiles po-
 situs edoct̄ et nu-
 trit̄. et noie regio
 decorat̄. qz impo-
 sitū ē ei nomē bal-
 thasar qd̄ est regis
 vt patebit. j. v. ca.
 hoc est igitur quod
 dicitur hic.

**b̄ Et ait rex. f. na-
 buchodonosor.**

c̄ Ap̄ba. p̄posito eunuchoz. i. m̄sto seruientiū in domo
 regis. antiquitus em̄ illi qui in domo regia seruiebant ad
 interiora dom̄: castrabant̄ p̄pter securitatē a mulierib̄
 vt dicit̄ aliq̄. Alij v̄o dicit̄ q̄ dicebant̄ eunuchi. p̄ ca-
 stritatē et morū bonitatē. qd̄ verius videt̄. boies em̄ in-
 bonesti nō p̄mittebant̄ seruire in domo regū. et inde est
 q̄ seruitores generalit̄ dicit̄ sunt postea eunuchi. vnde ⁊
 in actib̄ ap̄toz. viij. ca. vocat̄ eunuch̄ ille vir q̄ erat sup̄
 gayas regine ethiopiū. seq̄tur. **d̄** Et intro. de h. isrl̄. et
 de semine d̄. **ē** Tyrānoz. i. nobiliū q̄ virtute ar-
 moz erāt magnificati. hoc faciebat nabuch. ad magnifi-
 centiā suā ⁊ memoriā sue victorie q̄ tales nobiles capti-
 uauerat. seq̄t̄. **f̄** Ducros in q̄. nulla est macula. i. defe-
 ctus mēbroz. vñ ⁊ in lege d̄r aial sine macula ⁊ imolati-
 cū qd̄ nō ē cecū aut claudū ⁊ b̄m̄oi. nō p̄ pulcritudinē
 pelis. ⁊ ex h̄ p̄z q̄ daniel ⁊ azarias nō dicit̄ hic eunuchi
 qz fuissent castrati p̄ abscisionē mēbroz genitaliū. vt arbi-
 trant̄ aliq̄ in dei. qz non fuissent sine defectu mēbroz nec
 pulcri aspect̄. qz talis castrati s̄ cōiter male gratiosi etiā
 in facie. **ḡ** Decoros forma. p̄ pulcritudinē coloris
 ⁊ aspect̄. vñ in hebreo d̄r. Bone visionis. **b̄** Et eru-
 oi sapia. q̄tū ad p̄biam nālem. **i** Cautos scia. q̄tū ad
 sciam rōnalē cuiusmodi est grāmatica. logica. rhetorica.
k̄ Doctos disciplina. q̄tū ad p̄biam moralē seu q̄tum
 ad disciplinā moz. **l̄** Et q̄ pos. sta. i. ministrare. **m̄**
 In palatio regis. hoc dicit̄ q̄tū ad rōbur corporis ⁊ agilita-
 tē mēbroz. **n̄** Et d̄ceret eos l̄ras ⁊ linguā chaldeoz
 volebat em̄ nabuch. h̄re in palatio suo aliquos de q̄libet
 lingua. q̄ cū lingua materna scirēt linguam chaldaicā. vt
 possent sibi interpretari ⁊ legē l̄ras oim̄ gentiū. Patet etiā
 ex hoc q̄ p̄bilo iude recepit̄ fuit credēs eandē linguā eē
 chaldaicā ⁊ hebraicā. qd̄ credebat̄ ex hoc q̄ abraam fuit
 oriund̄ de chaldaea qd̄ nō valet. qz nō est incōueniēs imo
 multū p̄abile abraā plures linguas sciuisse. seq̄tur. **o**
 Et cōstituit eis rex annonā r̄. vt ex bona nutritioe essent
 magis gratiosi ⁊ apti in corpore ⁊ in mēte. qz bona dispo-
 sitio corporis bene facit ad bonā dispositionē mētis q̄tū
 est de se. ⁊ maxime q̄n̄ cū hoc est bona disciplina. sicut fuit
 in istis iuuenib̄. vt p̄z in litera. **p̄** Fuerūt ergo inter
 eos. i. inter iuuenes electos de diuersis nationib̄. **q̄**

De filiis iude daniel zc. a Et imposuit eis ppositus eunuchoz noia zc. qz noia bebraica erat babylonis abo mirabilia. z male nota: qd e incouenies in illis q stabat in palatio regis. b Proposuit aut. Dic ponit tercium dispones daniel ad sapiam. s. sobrietas vict: sm qz d' Eccl. ij. Proposuit a vino abstrahere carne mea vt ani mu meū trāfferrē ad sapiam. Sic fecit iste daniel cū socis suis z b e qd d' b. b Proposuit aut da. i. cor. suone pol. de mēsa regis. h est de cibis ei. Erat ei psuetudo antiqū qz de imolatis idol ponebat aliq portio i mēsa magnoz sic silt ibi erat aliq lege moysi pibita sicut carnes porci ne vel bmoj. simitr erat ibi aliq pibita iudeis ex tradi tionib' pnis: sicut mō pibitū ē eis bibere vinū psum a xpianis. lz in lege nō sit eis pibitū. z qz a talib' voluit abstinere daniel ne pollueret. aliq pec cata p dīcta faci endo. id voluit abstinere a cibis z potib' regis. qz hoc modo fecit Judith qz diu fuit cū belofeme nolēs comedere de cibis ei. s. tm de his q secū attulerat. vt b' Judith. rj. seqtur. c Dedit aut deus da. grām et mi. in cō. pni. eunuchoz zc. q. d. lz pnceps eunuchoz iultū diligeret danielē. tñ noluit acqescere timēs ne in corpōe detrimētū pateret. z p pnis ppositū puniret a rege tanqz agēs p mādātū ei. z p sra. seqtur. d Et dixit daniel ad malassar zc. qd em nō potuit impetrare a maiori qrit impetrare a minori q erat cōstitut' ad ministrandū eis necessaria spālī. e Lenta nos ob. ser. tu os dieb'. r. pueniēs spaciū pbatōni petit. qz nec nimis lō gū vt defacili possit illō impetrare. nec nimis breue. ita qz possit veritas apparere. f Et tenē nob legumina zc. psta nūqz fuerūt pibita iudeis. nec aū legē. nec sub lege nec pnis traditōib'. nec idolis fiebat oblatio de talib' z iō poterāt vt talib' sine aliq suspitōne peccati. p hoc dicit ap's ad Ro. xij. Qui infirm' est olus māduer z nō loq't ibi de infirmitate corpori s de infirmitate pscie illoz q timebāt peccare comedēdo idolatica. vt ibidē p3. seq't s Post di. aut. r. ap. vul. eoz meliores. i. mag' viuidi in colore. h Et corpulētiōes. i. mag' carnosī. i Pre oib' pue. q velle. cibo regio. Hoc aut scām ē diuina vte ppter iuuenū deuotionē. k Porro malassar tollebat cibaria zc. i. occulte portabat p se et familia sua. ne ab ali quo pcep' et puniret. l Pueris. Dec ē scda ps pncipalis hui' capli. in q posita multiplici dispositōne ad sapiētia. vt visum ē. pnr hic ponit eminētia sapie collata danieli z socis ei. et pmo qstū ad intelligentiā seu sapie habitū. scdo qstū ad eloquētiā seu expimētū: ibi. Optet Prima ad huc in duas. qz pmo oñdit sapiā collata oib' generalit'. scdo danieli specialiter: ibi. Danieli aut. Dicit igitur pmo sic. l Pueris bis. id est Danieli et socis suis. m Dedit deus scientiam zc. Ex hoc patet

Et imposuit eis ppositus eunuchoz noia: danieli bal thasar: ananie sidrac: misa eli misa c: z azarie abdena go. Proposuit aut daniel in corde suo ne pollueret se mēsa regi: neqz de vino potus ei: et rogauit eunuchorum ppositū ne paminaretur. Dedit aut de danieli grām z misericordiam in cōspectu principis eunuchorum. Et ait princeps eunuchoz ad danielē. Timeo ego tō minū meū regē: q cōstituit vobis cibū z potū. q si viderit vult' vestros macilētiōres p ceteris adolescentib' coenis vris: cōdemnabit caput meū z regi. Et dixit daniel ad malassar. quē cōstituerat pnceps eunuchorum sup danielē: ananiam:

q non solū habuit scientiā p humanā inuestigatiōne et doctrinā. s etia3 per diuinā infusiōnem z dicit. n Scientiā. quo ad speculabilia. o Et disciplinā quo ad moralia. p In omni libro. discēdo salicet. q Et sapientiā. discēda vci exponēda.

misaelē: z azariam. Lenta nos obsecro suos tuos diebus decē z tenē nobis legumina ad vescendū et aqua ad bibendū: et cōtemplare vultus nros z vult' pueroz qui vescunt cibo regio z sicut videris: facies cū seruis tuis. Qui audito sermone huiuscemodi tentauit eos diebus decē. Post dies autem decē apparuerūt vult' eorum meliores z corpulētiōres p re omnibus pueris qui vescabantur cibo regio Porro malassar tollebat cibaria et vinum potus eorum: dabatqz eis legumina Pueris autem his: m dedit deus scientiam z disciplinā in omni: p libro: q et sapiā danieli aut: p intelligentiā oim visionū et somniorum

Danieli. Dicit pnr oñditur qd collatū sic danieli in spālī. z hoc est qd dicit. Danieli autē dedit.

sup' deus. s Intelligentiā oim visionū. i. occultoz qstū ad ea q tñ in vigilia vident. sicut Balthasar vidit manus scribentē. qd daniel intellexit. vt b' j. v. ca. p hoc etiā intelligit cognitio illoz q vident auer sis sensibus vt in raptu z extasi et cōsimilib'. quoz noticiam habuit daniel. t Et somnior. qstū ad ea q videntur in somno. sicut p3. j. q intellexit somniū nabuch. de statua magna z lapide ipm pterente. ij. ca. Et somniū eius de arbore magna et vigili scō papiēte eā inci. iij. ca. vtrum aut talis intelligentiā occultoz fuerit collata ipsi danieli p aliqū habitū sibi infusum est dubiū. et dicunt aliqui q sic. qz non est dubiū q scia data sibi et alijs fuit habit'. et eadē rōne videt de ista intelligentiā occultoz q fuit data ipsi danieli. qz verūz eodē modo d' bic datū a deo nisi q vnū fuit datū generaliter tñ. aliud spālīter vni tm. Itē. ij. etby. dicit pbs q in aia nō sunt nisi tria: potētiē: passiōes: z habitus. Talis aut intelligentiā occultoz nō pot dicit potentia. qz in esset oib'. nec passio. qz passiōes pncipie dicuntur in pre sensitua in q nō pot esse talis intelligentiā. passiōes autē large dicte sicut intelligere et velle sunt actus q trāseūt et sic nō dicent aliq. pbeta qñ dormit. q videt q talis intelligentiā sic habit'. Et cōfirmatur rō. qz Daniel ppositis sibi somnijs. vel alijs occultis. statim intelligebat. qd nō videt esse nisi habentis habitū. Alij dicunt cōtrariū dicentes q nō est per aliquod lumen habituale impressum menti. pbeta: s per quandā illustratiōne ad modū passiōis trāseuntis qd pbant dicto Gregorij in plogo sup Ezechielē vbi dicitur. D' spūs pphetie aliquando pbeta de est nec semper eozūz mentibus pfecto est. habitus autem inest semper. quia est qualitas de difficili mobilis.

Danielis

Ad hoc etiā inducitur illud. iij. Regū. iij. de heliseo. qui nō potuit dare rñsum regi nisi p̄us vocato psalte. Et cū caneret psaltes. factus est spūs dñi sup eū. qz p melodiā diuine laudis quā psaltes canebat exarata est mens helisei ad deuotionē z sic mens ei⁹ fuit disposita ad recipienduz diuinā illustratiōe. **C**onsiderandū tñ qz lz lumen p̄beticum nō sit hitus s̄m istā op̄inione est tñ ḡratifida / ta. sicut est ḡra miraculoz de q̄ certū est qz nō dicit aliqd manēs in ip̄o boie s̄ diuinā assistentiā ad agēda miracula ad preces hominis z a tali ḡra aliqd d̄ p̄beta. p hoc p̄z solutio ad argumēta q̄ sunt p̄ alia op̄inione. Siquis autē vult tenere aliā op̄inione p̄t refacili soluere istas auctes inductas. quia duo ibi requirunt in cognitōe actuali. s. lumē intellect⁹ agētis z spēs rei cognoscibilis. sicut p̄z in cognitōe naturali intellect⁹ in q̄ requirit lumē intellect⁹ agētis z spēs abstracta a fantasmatib⁹. P̄t igit̄ dici qz lumē p̄beticū est aliqd p̄manēs p̄ modū habitus: datū tñ a deo. Ad hoc tñ qz p̄beta p̄ boclumē actualif aliqd sup̄naturale cognoscat. requirit cū ip̄o sp̄ci acceptio per aliquā visionē imaginariā in se vel in alio vel etiā aliq̄ alio mō. sicut ē in cognitōe p̄betica sine tali visionē imaginaria. qz tūc talis spēs intelligibilis sit immedia te a deo in intellectu p̄be. z q̄tū ad hoc dicit Gregorius qz spūs p̄betie aliq̄ t̄est p̄betis. quia nō semp̄ hñt talē spēm s̄ oportet qz de nouo fiat i p̄betate actu z p hoc p̄z illud de heliseo. **C**ōpletis. **H**ic oñd̄t sapia collata Danieli. z socijs ei⁹ q̄tū ad experimētū: z eloquētiā cū d̄. **C**ōpletis itaqz dieb⁹. s. triū annozū.

Post q̄s dixerat rex vt introducerent̄ eos p̄posuit eunuchoz in p̄spectu nabuchodonosor. Cūqz eis locutus fuisset rex nō sunt inuenti tales de vniuersis pueris. s. q. qui edocti fuerant cū eis. seq̄tur. **E**t omne verbū sapientie. i. respectu diuinorū. **I**ntellectus dicit q̄tū ad app̄bensionē bonā. Sapientie. q̄tū ad iudiciū certum. **Q**uod sciscitatus ē rex ab eis inuenit in eis decuplum. **H**ic accipit̄ numerus determinatus p̄ indeterminato. i. multo plus. **S**up cunctos bariolos. Isti sunt q̄ vaticinant̄ de occultis p̄ sacrificia i aris idolorū immolata. **E**t magos. Isti sunt astrologi. qui p̄ constellationes iudicant de futuris z occultis. vnde z illi qui visa stella venerūt adozare xpm. dicti sunt magi. vt habetur Mathei. ij. **Q**ui erant in vniuerso regno eius. qz tales artes diuinandi tunc vigeabant in chaldea. **F**uit autē. **H**ec est vltima pars in qua ponunt̄ quedā cōsequētia ad sapientiā collatā Danieli. que sunt bonoz. z gloria ip̄i Danielis in regno chaldeozum z persarum. **U**nde dicitur Sapientie. viij. **P**ropter banc. i. sapientiā habebō claritatē ad turbas. z honozē apud seniores. **I**uuenis z acutus inueniatur in iudicio z in conspectu potentium admirabilis ero: z facies principū mirabunt̄ me. **H**ec autē oīa fuerūt in danielē p̄pter sapientiā a deo sibi collatā. z hoc est qd̄ d̄ hic. **F**uit autē Daniel. in honozē. s. z gloria in chaldea media. z perside vt patebit ex libri prosecutione a tempore nabuchodonosor magni vsqz ad tempus cyri qui destruxit regnum chaldeozum: propter hoc sequitur. **I**n **C**ap. ad annum

primū cyri regis. **E**t hoc patet defectus illorū q̄ exponūt̄ literā istā de tpe vite danielis sic exponentes. **F**uit autē daniel vsqz ad annū p̄mū cyri. i. tantū vitit z non plus. quia decima visio danielis facta est sibi tercio anno cyri. vt b̄. j. r. ca. **E**t quo p̄z qz termin⁹ vite danielis non p̄t accipi p̄mo anno cyri. iō expone vt p̄ius.

z oē v̄bū sapie. z intellect⁹ qd̄ sciscitat⁹ ē ab eis rex inuenit̄ eis decuplū sup cunctos bariolos z magos. q̄ erāt in vniuerso regno eius **F**uit autē daniel vsqz ad annū p̄mū cyri regis.

Capitulū. ij. Anno secūdo regni

In anno scdo. **H**ic ponit̄ scda ps p̄ncipalis hui⁹ libri in q̄ intendit actor oñdere potētā regni xpi p̄ cōparationē ad regnū mūdi vel dyaboli. z hoc p̄ decē visiones hic p̄r positas. et diuidit̄ in duas p̄tes. qz p̄mo ponit̄ q̄nqz visiones ad p̄mū aduētū xpi p̄ntes p̄ncipalr. scdo q̄nqz p̄ntes ad scdm aduētū xpi. lz tā in istis q̄z i illis fiat aliq̄ mētio de vtroqz: scda incipit̄ ca. vij. anno p̄mo Balthasar. p̄ma diuidit̄ in q̄nqz p̄tes s̄m q̄nqz visiones. p̄ma visio ē de lapide absciso sine manibus statuā grandē p̄terente: in q̄ figurata est xpi cōceptio dyabolā p̄terentis. scda de angelo filio dei assimilato in fornacē descēdēte. in q̄ figurata est natiuitas xpi in p̄fiam penalarē descēdētis. scda de vigili scdo clamante p̄visionē arboris. in q̄ figurata ē p̄dicatio xpi vicia rescindēt. q̄rta de manu scribētis in pietate terminationē regni balthasar. in q̄ figurata ē passio xpi regnū dyaboli exterminantis. z cyrographū decreti cruci affigentis. q̄nta de inclusionē danielis in lacū z liberationē eius p̄ angelū. in q̄ figurata ē resurrectio xpi infernū spoliātis. **P**artes patent in q̄nqz capitulū ordinē sequētibus. **C**irca p̄mū aduētū qz causa effectiua p̄ncipalis hui⁹ visionis est sp̄ssant⁹: cā impetratiua ē orō daniel z sociorū ei⁹. cā finalis ē vt dei potētā panderet. z daniel exaltaret. z rex sup̄ humiliaret. cā autē malis ē p̄ntētia hui⁹ visionis: q̄ oñdit discursum mūdi p̄ q̄tuor regna p̄ncipalia sibi succedentia. vsqz ad tps xpi oīa regna terrena sibi subiugātis: causa autē formalis est diuisio hui⁹ ca. **N**otādū qz in quibet visione ponit̄ he q̄tuor cause vt posite sunt in ista. qz q̄libet visio est q̄si qdā sp̄alis tractat⁹. q̄ circa cām formale hui⁹ ca. oñdit p̄mo reuelatio somni. scdo in q̄stio vis: ibi **P**recepit̄ ḡ rex. **T**ercio reueratio mysterij: ibi. **T**unc Daniel. q̄rto magnificatio dei: ibi. **T**unc rex nabuch. **C**irca p̄mū cōsiderandū q̄s fuit iste nabuch. qz em̄ d̄ hic. **I**n anno scdo regni nabuch. iō dicit̄ aliq̄ qz fuit nabuch. iunior z filius magni nabuch. z qz regnauit ante frat̄ suū euimeradach immediate post patrē. z hoc ex ordinatōe patris p̄pter maliciā euimeradach q̄ erat p̄mogenitus. **M**agnus em̄ nabuch. iā regnauerat p. vij. ānos integre q̄n daniel de iudea in babylone fuit ductus: z itez p̄ tres annos fuit daniel nutrit⁹ z edoct⁹ anteq̄ ei p̄sentaret. vt visum est capitulo p̄cedenti. **C**um ergo in hoc capitulo dicit̄ qz daniel vt alijs sapientior̄ exposuit somniū nabuchodonosor. et cum dicit̄ qz hoc somniū vidit̄ secundo anno regni sui. ideo concludunt qz non potest intelligi de magno nabuch. p̄pter quod dicunt aliū fuisse nabucho. filiū p̄dicti. qui nabucho. scds regnauit post patrē. z scdo āno regni eius facta sunt ista que hic narrant̄. **S**ed bebrei z berosius bystoriographus caldeoz q̄bus magi creandū est: dicit̄ euimeradach immediate regnasse post patrē z hoc est qd̄ dicit̄ quedā glosa que sic incipit. **N**on

filius q̄ b̄f. j. sup p̄ncipiū. v. c. **H**oc etiā v̄ p̄ dictū **H**iere
 mic. xxv̄. vbi ponit verbū dñi loquētis sic. **D**edi regi ba
 bylonis terras istas: sc̄d̄tur. **E**t seruiet ei ⁊ filio eius ⁊ fi
 lio filij eius ⁊ nō ponunt plures. **C**ertū est aut̄ fm̄ oēs q̄
 euilmaradach fuit filij nabuch. magni. et balthasar erat
 maradach. ⁊ nō d̄r
 q̄ fuerit ibi ali⁹ inf̄
 medius q̄ vocatus
 fuerit nabuch. **H**y
 storiographi tamē
 aliq̄ ponūt duos fi
 lios inf̄ euilmar
 ach ⁊ balthasar. s.
 regusar. ⁊ labozar
 dach: s̄ qz̄ auctori
 tas hieremie videt̄
 discordare ad au
 nales hebreoz̄ pos
 set dici. q̄ isti duo
 sunt idē in nume
 ro cū euilmaradach ⁊ balthasar. quia vterq̄ eoz̄ fuit bi
 nomis: ita q̄ euilmaradach alio noie dictus est regusar
 ⁊ balthasar labozardach. **I**tē expositio illoz̄ q̄ dicunt q̄
 iste nabuch. de q̄ hic agit fuit filij magni nabuch. ⁊ regna
 uit post mortē ei⁹: includit contradictionē. qz̄ fm̄ eos illa
 visio q̄ ponit sequit̄: ca. exponit de magno nabuch. q̄ ver
 sus est in amentia ⁊ abiect⁹ ab hoibus. vñ. annis. ⁊ ibi d̄r
 q̄ daniel fuit familiaris ei ⁊ collega ⁊ famosissimus in re
 ferando occulta ⁊ secreta diuina. **I**n hoc aut̄ ca. d̄r q̄ per
 expositionē hui⁹ somnij daniel fuit p̄mo cognit⁹: effertantē
 sapie. ⁊ a rege p̄mo p̄motus. ⁊ socij eius ad sui p̄titionē
 ergo istud factū nō potuit esse post mortē magni nabu.
 ⁊ ideo dicendū est q̄ iste nabuch. q̄ hic somnū vidit fuit
 magn⁹ nabuch. ⁊ q̄ d̄r hic. **I**n anno regni nabu. sc̄d̄o non
 accipit̄ ann⁹ sc̄d̄s regni sui simplr̄ qm̄ factus fuit rex chal
 deoz̄. s̄ accipit̄ sc̄d̄s regni sui postq̄ factus ē monarcha:
 quia multa regna acq̄siuit: ⁊ potissime post vñ annū
 subiectionis egyptioz̄. vnde ⁊ Iosephus dicit de magno
 nabuch. x. libro. antiq̄tatis iudaice. post vñ annū egypti
 ptiace captiuitatis vidit nabuch. somnū. **H**oc etiā appa
 ret p̄ visionē istā. vbi significatus est p̄ caput aureū. in q̄
 designat̄ regnum eius p̄mū inter q̄tuor̄ regna maxima.
 hoc est igit̄ qd̄ d̄r hic. **I**n anno sc̄d̄o regni. i. monarchie.
Mabuch. vidit somnū. sp̄alis em̄ dei. p̄uidētia est cir
 ca p̄ncipes magnos. inq̄tū ab eis dependet̄ respublica
 ⁊ p̄pter hoc aliq̄ ostendunt̄ eis magis q̄ alijs q̄buscunq̄
 sicut p̄baroni fames futura ⁊ abundantia. fuit tñ eius vi
 sio exposita p̄ Ioseph. sicut visio nabuch. p̄ danielē.
Et conternit⁹ est sp̄s eius. ex insolita visione.
Somnū fugit ab eo. obliuio em̄ causat̄ ex motione
 humorū. p̄pter hoc em̄ pueri ⁊ m̄tū senes sunt immemo
 res fm̄ p̄m in libro de memoria ⁊ remi. terror aut̄ facit
 magnā humorū comotionē. ⁊ ideo causauit somnū obli
 uionē. **H**oc etiā factū est ex diuina ordinatione. vt occa
 sione hui⁹ obliuionis vocaret̄ daniel ad dei gloriā et p̄ll
 israelitici reuelationē p̄ ipsius danielis sublimationē. si
 cut patebit̄. j. eodē ca. **E**t p̄cepit̄ aut̄. **H**oc est sc̄d̄a
 ps̄ in q̄ describit̄ inquisitionē. ⁊ diuidit̄ in duas. qz̄ p̄mo
 coniectores vocant̄. sc̄d̄o interrogant̄ ibi. **Q**ui cum ve
 nissent. **C**irca p̄mū a duertendus. q̄ homines antiq̄tus
 multū inuicēbant̄ augurijs somnioz̄ sicut p̄z̄ de p̄baro
 ne **Gen. xl.** ⁊ de ministris eius in carceratis cum Ioseph.
Gen. xl. ca. et infra de isto rege. ca. iij. p̄pter qd̄ fuit sollicit⁹
 de inq̄sitione somnū fm̄ q̄ d̄r hic. **E**t p̄cepit̄ autem
 rex vt conuocaret̄ barioli. q̄ in hostijs de aialibus immo
 latis diuināt. **E**t magi. q̄ archanis incantationib⁹
 vtunt̄. vt b̄f. **Ero. vij.** **E**t malefici. q̄ auertūt sensus
 hūanos p̄ aliq̄d factū vel dictū circa eos. ⁊ sic auersis sen
 sibus aliq̄ occulta eis reuelāt̄ a demonib⁹: sicut de illis q̄
 dormiebāt in sardos isula. vt dicit̄ expositoz̄ thomas sup
 q̄rtū p̄physicoz̄. c. de tpe. chaldei aut̄ p̄ p̄ficatōne astro

rum diuinant. vñ tpe ezechie rex babylonis que est in
 chaldeia misit lras ⁊ munera **E**zechie ad inq̄rendū de
 illa solis retrocessione q̄ facta est tpe suo. vt habet̄: iij.
Regū. xx. ca. **E**t indicarent regi somnia sua. per
 artes suas p̄dictas. s̄ querit̄ bic q̄re nō fuit vocat⁹ da
 niel ⁊ socij eius
 qz̄ s̄. dictū est: q̄
 erant sapientio
 res bariol ⁊ ma
 gis. **D**icendum
 q̄ hoc fuit ex in
 uicia qz̄ cū eēt
 iudei volebant
 babylonij q̄ ma
 gis app̄ciarent̄
 a rege. **S**icut ex
 cupiditate. qz̄ p̄
 expositionē cre
 debāt dona ⁊ ho
 norē cōseq̄ sicut
 patet ex regl. p̄
 missionē ad eos facta. si somnū ⁊ eius interpretationē
 possent dicere. ⁊ lz̄ fuissent inuētī sapientiores bariolis
 et magis in verbis sapientie ⁊ intellect⁹. qm̄ p̄bati sunt
 a rege. vt dictū est. c. j. tñ nō erat ad huc daniel cogni
 tus q̄tū ad donū p̄betie ⁊ intelligentiā visionū. de q̄
 erat hic questio. ⁊ io aliq̄ iam erat famosi in arte diu
 nandi erāt magis vocati. **Q**ui cū venissent. **D**ic
 coniectores de somnio interrogant̄. ⁊ ponitur bic tri
 plex interrogatio. **P**rima est cū simplici denūciatione
 sc̄d̄a cum forti cōminatione ⁊ p̄mū p̄missione: ubi. **E**t
 rñdes rex dixit chaldeis. tertia cū ficti impositione et
 suspiratione: ubi. **R**espondit rex ⁊ ait. **E**t euilibet interro
 gationi addit̄ sua responsio. **I**gitur p̄mo dicit̄ sic.
Qui cū venissent steterunt coram rege. quasi parati
 ad respondendū. **E**t dixit ad eos rex. **V**idi som
 niū ⁊ mente confusus ignoro qd̄ viderim. **E**t terro
 re em̄ insolite visionis fantasimata sunt facta confusa:
 ⁊ sic nō remansit memoria visionis distincta q̄ sit per
 hoc q̄ imagines distincte remanēt in memoria. recor
 dabatur tamē in confuso. sicut aliq̄ contingit etiā in
 actibus humanis. q̄ aliquis recollit in cōmuni se come
 disse optima cibaria in aliquo festo vel vidisse pulcra
 spectacula. et tamen nescit determinate dicere.
Coniectores. ubi. **I**sti erant principales inter
 coniectores. quia diuiniatio eoz̄ erat aliquo modo per
 viā rationis. s. per considerationē astroz̄. alioz̄ autē
 diuiniatio erat per viā superstitionis vt visum est. ⁊ ideo
 isti p̄ncipaliter inter omnes responderunt.
Rex syriace. hoc addit̄ quia ab isto loco chaldaice
 vel syriace qd̄ est idē idioma q̄tū ad literatos. licet
 vulgare aliquo modo discorder. liber iste script⁹ ē vsq̄
 ad octauū capitulū chaldaice. hebraicis tamen literis
 que nō distinguuntur a chaldeis in sono. s̄ tm̄ in chara
 ctere vt dicit̄ Hieronym⁹ in p̄logo sup̄ libros **Regū.**
Rex in sempiternū vite. hoc dicunt ad captandū
 eius benignitātē. ⁊ qz̄ credebant hoies vtuosos post
 vitā istā transferri ad vitā deoz̄ eternā. vt habetur. ij.
Macch. xj. vbi d̄r. **P**atre nostro inter deos trāllato. et
 sunt verba antiochi adolescētis loquētis de antiocho
 patre suo mortuo. **D**ic somnium seruis tuis. **R**ationabiliter respondet. quia p̄ artem nō potest ali
 ter somnū interpretari. **D**icit em̄ p̄bus libro de somno
 et vigi. **N**ulle est artificiosus iudex somnioz̄. qui simili
 tudines visas p̄pendere scit. ⁊ partes adinuicem com
 parare: ⁊ etiā p̄ comparationē et dispositionem celi. ⁊
 passionē ⁊ solitudines somniantis. ⁊ mores eius et
 complexionē. omnia em̄ ibi attendēda sunt vt ibidem
 dicit̄ **Albertus magnus.** **T**alis autē interpretatio som
 niū supponit somnū p̄fatū.
Et rñdes rex. **D**ic ponit̄ secundā interrogatio cū
 adiunctione pene ⁊ p̄mū. et hoc est quod dicitur bic.

Danielis

Nisi indicaueritis mihi somniū. sus. f. 2 postea cō
iecturā ei? c. **P**eribit vos. i. mouemini. o. **E**t
vobis vīe. i. possessiones et bona. e. **P**ublicabuntur
i. fisco vel burse regie applicabunt. **Q**uod sequitur p̄z in
lra. f. **R**ūdit rex. **D**ic ponit tertia interrogatio que
fit nō solū cū pe
ne cōminatōe et
p̄m̄i p̄missione
s̄ etiā cū falsi su
spitione seu im
positione et hoc
est qd̄ d̄r hic.

Certe scio qz
t̄p̄s re. limitis. i.
detinet in v̄bis
vel sic.

Tpus redi
mitis. i. spaciuz
vite v̄e vult re
tinere p̄ amba
ges verborū: et
subdit cām.

Sciētes q̄ a
mere. fmo. p̄p̄
qd̄ non possum
vobis somniuz
indicare.

Si ḡ nō in
dicauerit. r̄. est
de vo. snia. f. fir
ma et irrevocabi
lis de morte via

Int. qz fal
lace r̄. q. v. eodē
mō peribit si ta
lem fallaciā fe
ceritis et ē b̄ trū
catio snie: sicut
solēt irati facere
in loquēdo. et iō
qd̄ dictuz est. est
supplenduz. **A**d
hāc d̄o fallaciā
remouēdo dicit

Somniū
ita dicit. in
tegre et p̄fecte.

Ut scia. p̄ hoc suple. o. **U**t inter. eius verā lo
quamini. et nō cōfictā. p. **R**ūditentes ḡ chaldei co.
re. di. **N**ō est hō sup̄ terrā r̄. hoc dicit quia ponebant
animā a corpore separā esse maioris intelligētie et ma
xime d̄ns cōiunctā. sicut d̄r. q. **M**acch. xj. **P**atre n̄o
int̄ deos trāsato: iō dixerūt. q. **N**on est hō sup̄ trā
i. in p̄nti vita. r. **Q**ui sermonē tuū possit implere
qz nō p̄t fieri p̄ artē humanā. vt iā visum est. **D**ecla
rant hoc etiā p̄ facta regū p̄cedētū dicētes. s. **S**z
neqz regū quisqz magnus et potēs. i. q̄ntūcūqz fuerit
magnus et potēs. t. **V**erbū hu. sciscitat. de p̄terito. f.

Ab omni bariolo r̄. i. a q̄cūqz diuinatore. quasi
dicant p̄ d̄ns nec tu debes q̄rere. cui? causa subditur.
k. **S**er. quē tu q̄ris rex grauis est. i. excedens v̄tates
intellectus humani. y. **N**ec reperiet quisqz r̄. posue
runt em̄ aliq̄ platōnici q̄ demones habēt corpora ae
rea. vt p̄z p̄ dictū **A**pulei discipuli platōnis dicētis q̄
demones sunt aialia corpore aerea mēte r̄nalia. tpe
eterna. animo passiva. et sic p̄ d̄ns q̄dāmō p̄seruāt cū
hoibus. v̄n et fm̄ doctores catholicos habitāt hic no
biscū in hoc aere caliginoso vsqz ad iudiciū et ab istis p̄
artes magicas p̄nt aliq̄ q̄rere. **S**ed d̄i quoz. cum ho
minibus nō est cōueratio vocant̄ hic ab istis chaldeis
substantie totaliter separe: quarū scientiā dixerunt pla

ait chaldeis. **S**ermo recel
sit a me. **N**isi indicauerit
mihi somniū et p̄ieturā ei?
p̄ibitis vos? et v̄mus v̄re:
publicabūt. **S**i aut̄ somniū
et p̄ieturā ei? narraueritis:
p̄mia et v̄na et honorē mul
tū accipiet a me. **S**omniū
igit et interpretatiōē ei? in
dicatē mihi. **R**ūderūt sc̄bo
atqz dixerunt. **R**ex somniū
dicat suis suis et interp̄ta
tiōē ei? idicabim? **R**ūdit
rex et ait. **C**erte noui: q̄ tē
pus redimit: scientesqz re
cesserit a me fmo. **S**i ergo
somnia nō indicauerit mi
hi: vna ē de vobis snia: q̄ in
terp̄tatiōē q̄ fallacē et de
ceptione plenā p̄posuerit:
vt loq̄mini mihi donec t̄p̄s
p̄transit. **S**omniū itaqz
dicite mihi vt scia: q̄ in
p̄tatiōē q̄ eius veram loq̄
mini. **R**ūdetes ḡ chaldei
coram rege dixerunt. **N**ō
est homo sup̄ terrā qui ser
monē tuū rex possit implē:
s̄ neqz regū quisqz magnus

tonici et etiā alij p̄bi maiorē q̄ sit scia demōn: s̄ ars ma
gica vel diuinitia q̄cūqz nō se extendit ad aliq̄d requi
rendū ab eis. 3. **Q**uo audito rex in furore qd̄ d̄r quia
irrationabiliter mouebat cū se excusaret sufficienter. a
Precepit vt pe. oēs sa. babilonis. i. studētes p̄biā et co
gnitiōē occultoz

et potens verbum huiusce
modi sciscitat: ab omni ha
riolo et mago et chaldeo.

Sermo em̄ quē tu queris
rex grauis est: nec reperiet
q̄sqz q̄ indicet illū in p̄spectū
regis: exceptis d̄is qz nō ē
cū hoibus p̄uersatio. **Q**uo
audito rex in furore et in ira
magna: p̄cepit vt perirent
omnes sapientes babilonis

Et egressa snia: sapientes
infliciebant: q̄rebaturqz
daniel et socij eius. vt peri
rent. **T**unc daniel requisit
de lege atqz snia ab arioch
p̄ncipe militie regl: q̄ egres
sus fuerat ad inflicendos
sapientes babilonis. **E**t in
terrogauit eum: qui a rege
potestatem acceperat: quam
ob causas tam crudelis sen
tentia a facie regis esset e
gressa. **C**um ergo rē indi
casset arioch **D**anieli. **D**a
niel ingressus rogauit regē
vt tēpus daret sibi ad solu
tiōē indicandaz regi. **E**t
ingressus est domum suam:

Ille em̄ d̄r sapiēs
q̄ v̄tra cōmunem
cognitiōēz boim
trāscedit. **E**t
egressa snia. a rege
irrevocabiliter.
Sapientes infli
ciēbāt. i. de eoz in
terfectōē dispone
bat qz nō fuerunt
inflecti. vt d̄r. j.

Querebaturqz
daniel. qz eide snie
s̄biacebat cū socijs
suis. **S**ed q̄rif hic
q̄re tādurā sniam
dedit rex s̄ sapien
tes babilonis. **D**i
cendū q̄ vacantes
p̄biē et coniecturis
futuroz et similib?
habebāt a rege vi
ctum et vestitum. et
sumptus magnos
vt. s̄. habitū ē. et de
daniele et socijs ei?
similr. **S**en. xlvij.

dicit q̄ sacerdotes egypti nō fuerunt compulsi vendere
terrā eoz sicut alij tpe famis. qz ipsi recipiebāt victum ex
borreis regis. et ipsi p̄mo vacauerūt p̄biē. vt d̄r. j. metaph.
igit qz rex babilonis multa expenderat p̄ sciscitatione
sapientū: fuit nimis iratus q̄ nō r̄ndēst fm̄ ei? volunta
tem. et ex tali ira dedit sniam tādurā et irrevocabilem.

Tunc daniel. **D**ic ponit tertia p̄sbuius ca. vbi p̄niē
referatio mysterij. et diuidit in duas. quia p̄mo ponit re
uelatio facta danieli. sc̄do in p̄tatio facta regi: ibi. **P**ost
bec daniel ingressus. **C**irca primū daniel p̄mo q̄ric regis
diffinitionē. sc̄do petit dilationē: ibi. **C**ū ergo rē indicassz
tercio recurrit ad mētis deuotionē: ibi. **E**t ingressus ē do
mum suā. q̄rto recipit diuinā inspirationē: ibi. **T**unc da
niel. quinto assurgit ad gratiarū actionē: ibi. **E**t bene
dixit. **C**irca primū dicit sic. **T**unc daniel requisit de lege
atqz sentētia. **Q**uestio em̄ regis fuerat sibi cclara ab alijs
ex inuidia et cupiditate. vt dictū est supra. et ideo ignora
bat causam sententię regis. sequitur.

Et interrogauit eū qui a rege potestatem acceperat.
erequēdi sententię regis de interfectione sapientū. **C**ete
ra patent. **C**um ergo. **D**ec est secūda pars vbi da
niel petit dilationē ad soluendū questionē. et p̄ hoc ere
cutio sententię regis de sapientū interfectione dilata est. et
patet litera. a. **E**t ingressus est. **D**ic daniel recurrit

ad metis deuotione vt possit scire somnū regis z ei' in-
patione. vñ p3 q' bic nō q' fuit tps ad solvendū cōfides
de p'rio ingenio. nec p' viā sup'fitionis: sicut augurato-
res z diuinatores: qd' est illicitū z lege diuina p'hibitū: s'
cōfides de adiutorio diuino. z hoc est qd' dī. a **Et in-**
gressus ē domū suā
vt sic sequestratus
ab exteriori tumultu
melius vacaret
orōni z p'tēplatiōi.
b **Ananiez** z mi-
saeli z c. adūgit em
sibi socios in oran-
do: qz orō multorū
z maxime bonorū
est mltū exaudibil

b **Sup' sacro isto**
.i. secreto sacro. qz
ibi fit metio de regē
xpi p lapidē abscis-
sum de monte sine
manibus: vt vide-
bitur. c **Et nō**
perirent da. z socij
ei' cū ceteris sapiē-
tibus. i. ipi z ceteri
sapiētes. in q' appa-
ret orō eoz chari-
tatiua. qz non solū
erat p' vita sua cō-
seruāda. s' etiā pro
vita aliorū sapien-
tū q' cis inuidebāt
vt v'sum est.

d **Tunc daniel**
hic describit danielis inspiratio. z hoc est qd' dī. Tunc
danieli mysteriū. i. somnū regis occultum z ei' interp'ra-
tio. e **Per visionē nocte reuelatū est. a deo. s. nō dicif**
hic q'is fuerit ista reuelatio vtrū in somno vel in vigilia
s' p'babiler videf. q' vidit in somnis cōsimilē visionem
visioni regis. z vltra hoc intellectū ipsius. z hoc etiā vi-
dit glo. q' somnū regis vidit in somno suo. hoc etiā v' p'
hoc qd' dī. Nocte. qz tales reuelatōnes magis nate sunt
fieri quietatis sensib' ab exteriorib' tumultib'. **Unde dī**
Job. xxxij. Per somnū in visione nocturna qn' irruit so-
por sup' boice z dormiūt in lectulo. tūc opit aures viroz
z erudiens instruit eos disciplina. f **Et bndixit. hic**
pro p'dictis ponit gratiarū actio. Iste em erat mos anti-
quoz in beneficijs pceptis laudare deum sicut grati. hoc
aut fecit daniel hic. ppter qd' dī. f **Et bndixit daniel**
deū celi. i. laudauit. g **Et locut' zc. v'sq' in seculum. i.**
meternū. qz vbiq' duplicat hoc nomen in veteri testa-
mento importat eternitatē cōiter. b **Quia sapia. ad**
disponendū z ordinandū in creaturis. qz op' sapiētis est
ordinare. vt dī. j. metaphy. i **Et fortitudo. ad erequ-**
dū qd' disponit. qz nullus pōt impedire. k **Eius sunt**
qz dispositio z executio effectus in omnib' alijs depēdet
ab ipō. z pōt p' ipm impediri. l **Ipse mutat tpa. quia**
ipse est p'm' motor celestiu' cozpoz. qz motū seqtur tps:
vt dī. iij. p'bycoz. m **Et etates. i. periodos rerū mu-**
tabiliū z corruptibiliū. z maxime hominū. maior em fuit
periodus vite hūane añ diluuiū q' post. vt p3 in Genesi.
n **Transfert regna. z hoc cōtingit frequēter ppter pec-**
cata hoim. sicut p3 Gen. xv. vbi dī. q' filij isrl' acceperunt
regnū chanaanoz ppter peccata eoz. Similit' romani ac-
ceperūt regnū iudeoz post mortē xpi.
o **Atq' pstituit. qz aliqñ etiā malos boies regnū eleuat**
ad punitionē aliorū peccatorū: sicut p3 de cyro q' ex ordi-
natione dei eleuat' est in regio ad destructōnē chaldeoz
z liberationē iudeoz fm q' dī. **Esaiē. lvi. Dec dicit deus**

xpo meo cyro cui' appbendi dextera zc. Aliqñ b etias
fit ad exercitiū et flagellationē sanctorū: exēplū bēn'
de Attila rege hunoz. q' dixit sancto lupo trecēsi cum
obsideret ei' ciuitatez: interrogat' a lupo scō q's esset
rñdit. Ego sum flagellū dei. Qui ille rñdit. Ego sum lu-

pus q' debeo fla-
gellari et pcepit
ciuitatē aperiri.
p **Dat sapiam**
sapiētib'. i. no-
ticiaz de diuinis
illis quoz men-
tes eleuant ad
celestia. qz tales
sunt p'rie sapi-
entes dicti a sa-
pore.
q **Et scientiaz**
intelligentibus
disciplinā. i. no-
ticiaz de hūanis
hoibus motige-
ratis vñ. j. ethi-
coz dī. q' passio-
num secutor est
inanis auditor
politice.

r **Ipse reuelat**
p'funda z absco-
dita. ad q' intel-
lectus creat' nō
pōt attingere p'ria stute. s **Et no. in te. cōstituta**
scz ignoratiē respectu aliorū ab ipō. vel aliter. In tene-
bris cōstituta. i. peccata qntūcumq' occulta ipē nouit.
t **Et lux cū eo ē. qz ipē ē p'rie lux. vt baxē. j. Job. j.**
Deus lux est. z tenebre nō sunt in eo velle z hoc est in-
telligendū fm q' nomen lucis extensum est ad signifi-
candū manifestationē. qz deus ē lux vera q' illuminat
omnē boiem. vt dī Job. j. v **Tibi dē patz nō orū**
confiteor. Facit mentionē in orōne de abraam et alijs
patrib'. qz ex merito eoz multa bona facta sunt filijs
israel z reuelationes p'phetis.
r **Et qz laudo. z cam' subdit. Quia sapiētiā. ad in-**
telligendū. a **Et fortitudinē. ad p'nunciandū. De**
disti mihi zc. Unde seqtur. b **Quia sermone regē. i.**
illud quod requirit. c **Aperuisti mihi. misericorditer**
reuelando. d **Post hec daniel. hic p'ri ponit in-**
terp'tatio facta ipsi regi. Et diuidit in tres. qz Daniel
p'imo rep'mit regis indignationē. scdo excitat eū ad
mentis attentionē: ibi. Et rñdens danieli. Tercio ape-
rit regi visionē: ibi. Somnū tuā. Primus facit p' hoc
q' impedit magistrū militie ab executione sententiē re-
gis zc. dicens. **Sapientes babilonis ne perdas**
per hoc q' paratus est regi fatissacere dicens. Intro-
duc me in cōspectu regis zc. f **Tunc arioch festin'**
introduxit danielē ad regē. scibat em eum esse in desi-
derio sciendi. ppter quod festinauit introducere Da-
nilem ad eū. sciens hoc regi esse placitum.
g **Et dixit ei. f. arioch regi.**
b **Inueni hominē de filijs trāsmigratōis iude. in q'**
scz terra solent esse p'phete. ppter hoc seqtur.
i **Qui solutionē regi annunciet. i. potens sit annun-**
ciare. cum sit de illis apud quos solent esse p'phete.
Et nota cum dicit. Inueni hominē de filijs trāsmi-
grationis iude. ipse mentitur. quia non quesierat Da-
nilem nec inuenerat. sed se obtulerat. Sed hic est

pus q' debeo fla-
gellari et pcepit
ciuitatē aperiri.
p **Dat sapiam**
sapiētib'. i. no-
ticiaz de diuinis
illis quoz men-
tes eleuant ad
celestia. qz tales
sunt p'rie sapi-
entes dicti a sa-
pore.
q **Et scientiaz**
intelligentibus
disciplinā. i. no-
ticiaz de hūanis
hoibus motige-
ratis vñ. j. ethi-
coz dī. q' passio-
num secutor est
inanis auditor
politice.

r **Ipse reuelat**
p'funda z absco-
dita. ad q' intel-
lectus creat' nō
pōt attingere p'ria stute. s **Et no. in te. cōstituta**
scz ignoratiē respectu aliorū ab ipō. vel aliter. In tene-
bris cōstituta. i. peccata qntūcumq' occulta ipē nouit.
t **Et lux cū eo ē. qz ipē ē p'rie lux. vt baxē. j. Job. j.**
Deus lux est. z tenebre nō sunt in eo velle z hoc est in-
telligendū fm q' nomen lucis extensum est ad signifi-
candū manifestationē. qz deus ē lux vera q' illuminat
omnē boiem. vt dī Job. j. v **Tibi dē patz nō orū**
confiteor. Facit mentionē in orōne de abraam et alijs
patrib'. qz ex merito eoz multa bona facta sunt filijs
israel z reuelationes p'phetis.

r **Et qz laudo. z cam' subdit. Quia sapiētiā. ad in-**
telligendū. a **Et fortitudinē. ad p'nunciandū. De**
disti mihi zc. Unde seqtur. b **Quia sermone regē. i.**
illud quod requirit. c **Aperuisti mihi. misericorditer**
reuelando. d **Post hec daniel. hic p'ri ponit in-**
terp'tatio facta ipsi regi. Et diuidit in tres. qz Daniel
p'imo rep'mit regis indignationē. scdo excitat eū ad
mentis attentionē: ibi. Et rñdens danieli. Tercio ape-
rit regi visionē: ibi. Somnū tuā. Primus facit p' hoc
q' impedit magistrū militie ab executione sententiē re-
gis zc. dicens. **Sapientes babilonis ne perdas**
per hoc q' paratus est regi fatissacere dicens. Intro-
duc me in cōspectu regis zc. f **Tunc arioch festin'**
introduxit danielē ad regē. scibat em eum esse in desi-
derio sciendi. ppter quod festinauit introducere Da-
nilem ad eū. sciens hoc regi esse placitum.

g **Et dixit ei. f. arioch regi.**
b **Inueni hominē de filijs trāsmigratōis iude. in q'**
scz terra solent esse p'phete. ppter hoc seqtur.
i **Qui solutionē regi annunciet. i. potens sit annun-**
ciare. cum sit de illis apud quos solent esse p'phete.
Et nota cum dicit. Inueni hominē de filijs trāsmi-
grationis iude. ipse mentitur. quia non quesierat Da-
nilem nec inuenerat. sed se obtulerat. Sed hic est

Danielis

modus illorū q̄ assistunt regib⁹ fingere se fecisse illa que sciunt eis placere. qd̄ aut̄ seq̄t p̄ in lra. **E**t r̄ndēs dicit p̄r ercitat Daniel regē attentionē oñdes rei q̄site difficultatē dicens. **M**ysteriū. i. occultū qd̄ rex interrogat. **S**api. magi ⁊ ba. exponā hęc noia sicut p̄us.

O Et baruspices. i. horarū inspectores. ⁊ per talia diuinat de futuris.

Pneq̄unt in dicare regi. i. nō pōt dissolui q̄cū q̄ arte humana vel magica. s̄ a deo solo: ⁊ hoc ē qd̄ d̄r. qd̄ **S** est q̄m̄ in celo reuelans mysteria q̄ ipse solus h̄z certā sciam futuroꝝ ⁊ tingentiū cuiusmodi erāt p̄tenta in illa reuelatione.

Qui indicauit tibi. Diuina em̄ puidētia est p̄ncipalr̄ erga rectorē multitudinis. q̄ ab ip̄o de pender d̄rectio multitudinis: sicut bona dispositio corporū dependet a capite.

Que ventura sit in nouissimis t̄pib⁹: q̄ in illa reuelatōe fit mētio de regno r̄pi. qd̄ ē vltimū regnoꝝ. vnde et .j. **R**oh. ij. d̄r de t̄pe r̄pi. Filioli nouissima hora est. **S**oniū tuū. **D**ic p̄r daniel a perit regi visionē. ⁊ diuidi

tur in duas: q̄ p̄mo eā repetit. sc̄do expōnē subiungit: hoc em̄ petierat rex a coniectoꝝ. vt patuit supra. sc̄da ibi. **I**nterpretationē q̄ eius. **C**irca p̄mū sic p̄cedit. quia p̄mo repetit eam̄ visionis: que fuit cogitatio regis de futuris: ⁊ ex hoc apparet reuelatio mirabilior q̄ nō solū reuelata est danieli visio regis. s̄ etiā cogitatio regis p̄cedens. q̄ soli deo nota erat ⁊ hoc est qd̄ dicit. **T**u rex cogitare cepisti in stratu tuo ⁊c. ex hoc etiā p̄z q̄ sollicitudo p̄cedens in vigilia bene ē causa somnoꝝ sequentiū in somno. s̄ hoc est dupl̄: vno mō naturaliter q̄ fantasmata que fuerūt in vigilia reuertunt̄ in somno vel similia ei⁹. s̄ nō fuit hic sic. q̄ talia somnia nō sunt signa futuroꝝ. s̄ magis p̄cedentiū **A**lio modo supernaturaliter q̄ ex solitudine circa aliq̄d futurū disponit̄ hō vt de talib⁹ fiat sibi aliq̄ offensio a deo in sequēri somno. q̄ talia cōueniētius sūt in somno q̄ in vigilia vt supra dictū est. et hoc fuit hic. cetera patent vsq̄ ibi. **T**u rex videbas. vbi sc̄do repetit ipsam̄ visionem. **E**t ecce quasi statua vna grandis. in longitudine. s̄ et latitudine. **S**tabat contra te. sic enim erat disposita in situ respectu regis

cui⁹ nomen erat balthasar. Putasne ve potes mihi indicare somniū qd̄ vidi ⁊ interpretationē ei⁹. **E**t r̄ndens daniel corā rege ait. **M**ysteriū qd̄ rex interrogat: sapientes magi ⁊ harioli ⁊ baruspices: neq̄unt indicare regi: s̄ est deus in celo reuelans mysteria q̄ indicauit tibi rex nabuchodonosor: q̄ ventura sunt nouissimis t̄pib⁹. **S**oniū tuū ⁊ visiones capitis tui in cubili tuo huicemodi s̄t. **T**u rex cogitare cepisti in stratu tuo: qd̄ est futuz post hec: ⁊ q̄ reuelat mysteria oñdit tibi que vētura sunt. **A**bi q̄ nō in sapia: q̄ est in me plus q̄ in cūctis vinētib⁹: sac̄m̄ h̄ reuelatū ē: s̄ vt in p̄tatio regi manifesta fieret: et cogitationes mētis tue scires. **T**u rex videbas. **E**t ecce quasi statua vna gr̄adis. **S**tatua illa magna est ⁊ statua s̄limis: stabat p̄ te: ⁊ intuitus ei⁹ erat terribilis. **D**uius statue caput ex auro optimo erat: pectus aut̄ ⁊ bra

chia de argēto. **P**orro venter ⁊ femora ex ere: tibia aut̄ ferree. **P**edum quedā pars erat ferrea quedā autē fictilis. **V**idebas ita: vne abscisus est lapis de mōte sine manib⁹. et p̄cussit statuā in pedib⁹ eius ferreis ⁊ fictilib⁹. ⁊ cōminuit eos. **T**unc cōtrita sunt pariter ferrum ⁊ testa: es: argētū ⁊ aurū: ⁊ reducta q̄si in fauillam est uerare: que raptā sunt vento: nullusq̄ locus inuentus est eis. **L**apis aut̄ q̄ p̄cussit statuā: factus est mons magnus: ⁊ impleuit vniuersā terrā. **D**oc est somniū: in p̄tationē quoq̄ eius dicitur corā te rex. **T**u rex regum es: ⁊ deus celi regnū ⁊ fortitudinē ⁊ imperiū: et gloriā: dedit tibi: ⁊ omnia in quibus habitāt filij hominū ⁊ bestie agri ⁊ volucres q̄ celi: dedit in manu tua: ⁊ s̄ditione tua vniuersa cōstituit. **T**u es ergo caput aureum. **E**t post te consurget regnū aliud minus te argenteū ⁊ regnum

exp̄sius ad exp̄siōnē excessiue magnitudinis sue: ex q̄ concludit. **T**u es q̄ caput aureū. hoc est regnū tuū signat̄ in statua illa q̄ tibi apparuit p̄ caput aureū. ⁊ hoc si significat̄ cōueniēter p̄ aurū. p̄pter maximas diuitias illius regis q̄s congregauerat in babilone de vniuersis regnis ab eo subiugatis. **E**t post te cōsurget regnū aliud min⁹. hoc fuit regnū medoz ⁊ persaz. qd̄ successit regno chaldeoꝝ. vt d̄r. .j. v. ca. **S**ignatū aut̄ ē illud regnū p̄ argētū. quia in illo regno multū vacabant sapientie ⁊ eloquentie que significant̄ per claritatem argenti ⁊ eius sonoritatem. **E**t quia regnū medoz ⁊ persaz p̄mo fuerunt duo regna. et in vno regnabat **D**ari⁹ et in alio **C**yrus. ideo signata sunt: p̄ duo brachia. verūtamen q̄ fuerunt coniuncta simul tempore **C**yri mortuo **D**ario eius auunculo. vt dicef. .j. v. ca. et t̄pe **D**ari⁹ cui in honore successit **C**yrus. vt dicef. .j. vj. ca. ideo illa brachia erāt iuncta in pectore vno. ideo de illa statua dictū est q̄ habebat brachia ⁊ pect⁹ de argēto. **E**t regnū terciū aliud erum. hoc fuit regnū alexandri magni ⁊ grecoꝝ. qd̄ successit regno persaz: et dicef. creum. p̄pter sonoritatem grece eloquentie. quia es inter alia metalla est magis sonorū

oportet h̄ exponē. q̄ exponunt̄ in p̄sequētī. **C**ōn p̄tationē. **D**ic ponit̄ expō p̄dicte visionis. ⁊ h̄ ē qd̄ dicit daniel. **D**u s̄ nabuctodonosor rex regū es. q̄ multos reges tenuerat. ⁊ s̄tributarios h̄bat. ⁊ q̄ maior rex erat de toto mūdo t̄pe suo. s̄ vn̄ venit sibi tāta magnitudo s̄dit. **E**t de celi regnā. s̄ chaldeoꝝ p̄mo. **E**t forti. ad debellandū inimicos et reges alios. **E**t imp̄iū. i. monarchiā. **D**e tibi. q̄ de ifimo statu p̄ diuinā dispositionē eleuat̄ es ad oia ista. vt v̄sum ē .j. c. k. **E**t oia in q̄. bitat filij boim. **S** dicit q̄tū ad ciuitates. **E**t bestie agri. q̄tuz ad loca campestria. **M**o. q̄ celi. q̄tum ad siluas vbi bitat aues cōiter. **D**e ima. tua ⁊c. **S** est s̄ p̄tate tua. **E**t accipit h̄ ps p̄ toto p̄ synodochen. q̄ nō ois ēra hita bilis fuit ei subiecta: s̄ magna pars ip̄ius. **E**t etiā ibi alia figura q̄ d̄r by phole. i. vno mltū

¶ **Q**uod impabit vniuersa tere. hoc e[st] alexander fere ab
 oibus regnis recepit tributa & munera. multi em[er]unt reges au
 dietes crebras & maximas victorias ei[us] ex timore ne ve
 niret sup[er] eos miseru[n]t sibi munera. **¶** Et regnu[m] q[ui]rtu[m]
 erit velut ferreu[m]. istud fuit regnu[m] romano[rum]. & cu[m] subdit.
¶ Quod fer[re]z p[er]mi
 nuit et tom[er]at oia:
 ta regnu[m] romano
 ru[m] subiugauit sibi
 oia regna p[re]dicta. &
 hoc ex trib[us] p[ar]t[ibus] q[ui] ro
 mani deuiceru[n]t to
 ru[m] orb[em]. f. sapia ex
 ercicio armozum &
 bono regnie. Om
 nem em[er]unt boicm vn
 decu[m]q[ue] veniret ad
 eos honoraauerunt
 p[er] valor[em] suu[m]: siue
 in militia siue i[n] scia
 siue in arte mecha
 nica seu q[ui]cu[m]q[ue] ex
 cellencia alia. Et p[ro]
 pter hoc excellentes
 viri de omnib[us] p[ar]
 tibus mundi p[ro]
 magna pacē iuge
 bant se eoz. pelicie
¶ Q[uod] t[er]t[er]iu[m] regnum po
 stea fuit diuisu[m] in
 impium p[er]stantino
 politanu[m] et roma
 nu[m]. id e[st] fuit signa
 tum in statua p[er] du
 as tibias ferreas:
 vel alia ratione. scz
 q[uia] ille q[ui] erat p[ri]ncipalis impator accipiebat vna[m] sociu[m] ad
 administrandu[m] impiu[m]. sicut p[er] de augusto & anthonio et
 dioleciano & maximiano & pluribus alijs. **¶** Porro
 q[uod] vidisti p[er] te. & di. p[er] te teste. i. de fra facta. **¶** Et p[er] te
 fer. re. di. erit. p[er] hoc signat fortitudo illi[us] regni in p[ri]ncipio
 et postea debilitas ipsi[us] p[er] diuisiones intraneas. p[ro]p[ter] am
 bitiones ex q[ui]bus regnu[m] romanu[m] q[ui] ad visibilu[m] reductu[m] e[st].
 vt p[er] ad sensum. **¶** Q[uod] t[er]t[er]iu[m] replatio ferri oriet. sic. n.
 erant pedes illi[us] statue dispositi. q[ui] plata pedis erat tota
 de ferro: digiti aut[em] ex eunte de planta erat partim testei
 et partim ferrei. & p[er] hoc signat q[uod] diuisiones ille que orie se
 in romanis p[re]cesserunt ex robore diuiciar[um] & potetie secu
 laris: q[uod] aut[em] seq[ui]tur. **¶** Comiscebunt q[ui]dem hu. semi.
 signat q[uod] ad tollendu[m] istas diuisiones regnu[m] romano[rum]
 debilitates. facta sunt multa p[ro]nubia. **¶** Sed no[n] adbe.
 sibi. q[uia] p[er] talia no[n] potueru[n]t amoueri diuisiones animozu[m]
 Aliter exponit q[ui]da[m] doctores hebreoz ab illo loco. Por
 ro q[uod] vidisti t[er]t[er]iu[m]. de societate iudeoz & romanoz: que ince
 pit t[em]p[or]e iude machabei. vt b[ea]t[us] j. Mach. viij. & renouata e[st]
 t[em]p[or]e Jonathe & symonis fratru[m] suoz. p[ri]mo Mach. xij. et
 iudeoz debilitas signata est p[er] test[er]a. fortitudo aut[em] roma
 noz p[er] feru[m]. q[uod] aut[em] seq[ui]tur. Comiscebunt q[ui]dem humano
 semine. exponit de Herode ascalonita: cui regnu[m] iudeoz
 datu[m] est a romanis. & cu[m] no[n] esset iude[us] natione voluit sibi
 puella[m] de genere Machab. copulare. vt filius eius tene
 ret regnu[m]: s[ed] illa p[ro] dolore se interfecit. Herodes aut[em] p[ro]
 sua luxuria & puelle pulcritudine ea mortua abusus est.
 vt dicit. & hoc e[st] q[uod] d[icitur] hic. Comiscebunt humano semi
 ne: no[n] d[icitur] de femineo. **¶** Sed no[n] adberibunt sibi. q[uia] hero
 des nunc dilerit iudeos. nec ipsi eu[m]. **¶** In dieb[us] aut[em]
 regnoz illoz. i. q[ui] romanum impium in sua fortitudine
 erit: q[uod] d[icitur] regna in plurali. q[uia] multa regna cotinebat sub
 se. **¶** Suscitabit deus celi regnu[m] q[uod] in eternu[m] no[n] dissi
 patur. istud e[st] regnu[m] xp[isti] q[uod] est eternu[m]. p[er] q[uod] dicit Luce. j.
 Regni eius no[n] erit finis: q[uod] regnu[m] inchoatu[m] est regno ro
 mano[rum] exiit[ur]e in maxima fortitudine sua. q[uia] subiectis

terciu[m] aliud ereu[m] q[uod] impa
 bit vniuse t[er]e & regnu[m] q[ui]rtu[m]
 erit velut ferreu[m] Quod ferz
 cominuit & tom[er]at omia sic
 cominuet & coteret omia h.
¶ Porro q[uod] vidisti pedum &
 digitoz p[er] te testeam figuli:
 & p[er] te ferrea: regnu[m] diuisu[m]
 erit: q[uod] t[er]t[er]iu[m] replatio ferri
 oriet. Scdm q[uod] vidisti feru[m]
 mixtum teste ex luto. & digi
 tos pedu[m] ex p[ar]te ferreos & ex
 p[ar]te fictiles: ex p[ar]te regnum
 erit solidu[m] & ex parte p[er]itru[m]
¶ Quod aut[em] vidisti feru[m] mixtu[m]
 teste ex luto: comiscebunt
 quide[m] humano semini sed
 no[n] adheribunt sibi: sicut
 feru[m] misceri non pot[est] teste.
¶ In dieb[us] aut[em] regz illoz:

omnib[us] nationib[us] descripte orbis de thadato augusti
 impatoris. quo t[em]p[or]e nat[us] est xps. vt p[er] Luce. ij. seq[ui]tur.
¶ Et regnu[m] ei[us] alteri t[er]e. q[uod] regnu[m] xp[isti] potissime est in
 celo. vbi cives sunt immortales. **¶** Cominuet & co
 sumet oia regna hec. q[uia] in iudicio finali ois p[ar]s terre
 na auferetur. et
 ois creatura p[ro]
 fecte xp[isti] subiu
 gabit. & ia[m] mul
 ta regna suppo
 fueru[n]t iugo fidei
 xp[isti] colla. seq[ui]tur
¶ Scdm q[uod] vid
 disti q[uod] te mote
 absisus e[st] lapis
 in hoc o[mn]i die mo
 dus nascendi ip[s]i
 xp[isti] q[ui] nat[us] est de
 virgine q[ui] signat
 p[er] montes p[ro]
 excellencia vite:
 de hoc mote ab
 scisus e[st] lapis. i.
 xp[us] format[us]. q[ui]
 p[er] lapide[m] signat
 vt p[er] in ps. La
 pide[m] que repro
 bauerunt t[er]e.
¶ suscitabit deus celi regnu[m]:
 q[uod] in eternu[m] no[n] dissipabit: &
 regnu[m] ei[us] alteri p[ro]p[ter] no[n] tra
 detur **¶** Cominuet aut[em] & co
 sumet vniusa[r]q[ue] regna h[ec]. & ip[s]m
 stabit in eternu[m]. **¶** Scdm q[uod]
 vidisti q[uod] te mote absisus
 est lapis sine manib[us]: & co
 minuit testa[m] & feru[m] & es et
 argentu[m] & auru[m]: & magn[us]
 ondit que regi v[er]tura sunt
 postea: & veru[m] est somniu[m]: &
 fidelis interpretatio eius.
¶ Tunc rex nabuchodonosor
 cecidit in facie[m] suam: & et
 danielem adorauit: & ho
 stias et incensum p[re]cepit vt
 sacrificarent ei **¶** Loquens
 ergo rex ait Danieli. **¶** Te
 re deus vester deus deozum

¶ Sine mani
 bus. i. sine bu
 no opere. s[ed] spiri

tuffancti virtute. **¶** Et cominuit testam. q[uod] omnia
 regna mundi p[ro] maiori parte subiecta sunt xp[isti] p[ro] fide
 et p[er]fectissime subiecti t[em]p[or]e iudicij vt dicitu[m] est.
¶ Tunc rex. Dic ponit p[ro] p[re]dictis magnificatio dei
 & diuidit in tres partes. q[uod] p[ri]mo supbia regis respicit:
 scdo dei potentia pandit: ibi. Loquens ergo rex. Ter
 cio Danielis sapientia erigit: ibi. Tunc rex Danieli
 d[omi]nu[m] patet p[ro] hoc quod dicitur.
¶ Tunc rex nabuchonosor cecidit in faciem suam. se
 humiliando.
¶ Et Daniel e[st] adorauit. ei reuerentia[m] exhibendo.
¶ Et hostias & incensum p[re]cepit vt sacrificarent ei: ex
 hoc loco Porphyrius arguit hunc lib[er] esse confictu[m]:
 quia no[n] est verisimile vt rex tam magnus & supbus ado
 raret Daniel[e] in captiuitate detentu[m]. & multo minus
 est credibile q[uod] cultu[m] diuinu[m] vellet sibi impendere. vt
 dicit hic. Et dato q[uod] vellet facere: no[n] est credibile q[uod] da
 niel permisisset hoc. Unde Actu[m]. xij. dicit. q[uod] Pau
 lus & Barnabas no[n] p[er]miseru[n]t se adorari a Licaonitis
 iustis. s[ed] sciderunt vestes suas in signu[m] doloris. Dicu
 dum est ad ista. q[uod] adoratio ibi accipit p[ro] reuerentia: si
 cut de Mathan p[ro]pheta dicit. iij. Regu[m] p[ri]mo. q[uod] adora
 uit reg[e] dauid p[ri]us in terra. Nec est mirandu[m] reg[e]
 prius superba[m] hoc facere ex admiratione diuine sapie
 quaz in eo p[re]cepit. **¶** Quod aut[em] arguit de hostijs & incenso
 Danieli offerendis dicendu[m]. q[uod] bene dicitur hic q[uod] rex
 hoc p[re]cepit: s[ed] no[n] dicit q[uod] fuerit factu[m]. Et ideo credendu[m]
 est q[uod] Daniel impediuit fieri. vel q[uod] induxit reg[e] ad hoc
 q[uod] ista offerent ad honore[m] dei qui mysterium reuelauit
 ei. & hoc patet ex parte sequenti. in qua pandit po
 tentia dei cum dicitur.
¶ Loquens ergo rex ait Danieli. **¶** Vere deus vester.
 que colitis & no[n] dii nostri.
¶ Deus deoz est t[er]e. & causa subditur.
¶ Quonia[m] potuisti aperire sacramentum hoc. id
 est sacram[en]tu[m] secretu[m] p[er] ipsius reuelatione[m] & sic patet q[uod]

Danielis

nabuch. bonore p̄dictū imp̄bebat deo p̄ncipaliter.
p̄ **T**unc rex danielē. **H**ec ē tertia ps: in q̄ danielis sa-
pientia erigit ad dei gl̄iaz 7 ppli isrl̄. q̄ captiu⁹ erat in re-
gio babilonis p̄p̄ revelationē. hoc ē quod d̄i hic.

p̄ **T**unc rex danielē i sublimē extulit: 7 in magna di-
gnitate posuit:

ut statim patebit
q̄ **E**t munera
multa 7 magna
dedit ei. que ac-
cepit daniel n̄ ex
cupiditate: s̄ vt
de illis filiis isrl̄
paup̄ibus possit
b̄n̄ tacere. **D**ez
etiā ex hoc q̄l̄z
non sit licitū ali-
q̄d accipere ex pa-
cto p̄ sp̄ualibus
t̄n̄ licitū est: ab
eis q̄b̄ sp̄ualia
mistrata sūt to-
na sp̄alia accipe-
re. sicut daniel
hic accepit a re-
ge cui secreta di-

ē: 7 d̄ns regū reuelās myste-
ria quoniā tu potuisti ape-
rire hoc sac̄m. **T**unc rex
danielē in sublimē extulit
7 munera multaz magna
dedit ei. **E**t constituit euz
principē sup̄ omnes puinci-
as babilonis: 7 p̄fectū 7
magist̄r̄ super cunctos sa-
pientes babilonia. **D**ani-
el autē postulavit a rege
7 constituit sup̄ opa puicie ba-

uina reuelauerat per sp̄m̄ p̄betie. **R** **E**t constituit eū
super omnes puincias babilonis principē. ad iustici-
am exercendā. **S** **E**t p̄fectū. ad cās magnas det̄mi-
nandū. **T** **M**gr̄m̄. ad facta ardua ordinandū.

v̄ **S**up̄ cunctos sapientes babilonis. vt talia sine ei⁹
psilio nō agerēt. 7 rōem ei redderēt.

Daniel autē postulavit a rege zc. i hoc ergo oñdie
fidelitate suā. qz p̄motus ad bonorē nō dedit obliuio-
ni locos suos: s̄ de eoz p̄motōe fidelit̄ cogitavit. et b̄
fecit nō solū p̄pter eos: s̄ p̄pter solatōez filioz isrl̄ qui
erāt p̄ puicias dispersi. 7 qz sciebat socios suos aptos
ad tale officiū. qz erāt sapientes 7 fideles. **R** **S**pe au-
tē daniel erat i forib⁹ reḡ. vt em̄ teneret regē i amici-
cia iō nō recedebat de latere ei⁹: ne aliq̄ inuidi i ei⁹ ab-
sentia semiarēt odiū. **E**t hoc etiā loco arguit porphy-
rius p̄ istuz libz dicēs. qz daniel sac̄r̄ nō accepisset ta-
lē bonorē a rege infideli. **A**d qd̄ dicēdū qz porphyri⁹
ignorāter loq̄tur. qz ioseph factus filia a p̄barone ac-
cepit: vt b̄r̄ **G**en. xl. 7 marāchoe ab assuero. vt b̄r̄ **D**e-
ster. viii. **C**onsiderādū etiā qz talē bonorē accepit **D**a-
niel: 7 isti hic 7 icci a regibus infidelibus nō ex ambici-
one bonoris: s̄ ad consolationē populi sui: 7 ad bono-
rē dei vidētis qz p̄ hoc regna melius regerētur s̄m̄ de-
um 7 iusticiā. **C**irca istud cap̄m̄ moralit̄ exponēdo p̄-
test dicit qz p̄ statuā intelligit̄ vita silata in qua. **C**aput
ē aureū. i. operatō de genere bona. **D**ectus de argēto.
qz locutō sc̄r̄a. **A**lter 7 femora ex ere. i. silatō ficta. q̄a
p̄dicta sunt ad apparētiā. es em̄ cōponitur ex aurical-
co: qd̄ ē auro silē. 7 stāno quod ē silē argēto. **T**ibie fer-
ree sunt obduratio fira. qz qd̄ talis p̄cipit corde: vult
oīno tenere. **D**edes ferree 7 fictiles. sunt petulācia de-
lectatōnis: 7 p̄tinacia excusationis. b̄ac autē silatōez
nequeunt indicare. **D**arioli. i. sacerdotes symoniaci
Dagi. i. p̄bi vani. **D**alefici. i. iurispiti. qz scia sua isti
cōiter vtunt ad malefaciendū. **S**3 daniel. i. p̄fidētia
veritatis. **S**idrac. i. p̄tinētia puritatis. **M**isac. i. p̄si-
stētia p̄bitat̄. **A**bdenago. p̄scia guitat̄ seu humilitat̄
meretur fieri 3 cognoscere ac etiā euitare.

Capitulum. iij.

Nabuc. fecit statuā. **D**ic ponit sc̄da visio p̄nr se-
b̄ns ad p̄mā. qz sicut p̄ p̄mā babilonia se indu-
cti ad coḡscēdū dei potētia oia regna p̄terētē:
ita p̄ istā inducūt agnoscē: qz metu morā nō ē ali⁹ nisi
de⁹ adorādus p̄ patriā. **C**onsiderādus etiā qz licz h̄ visio
sit bistoriaca: cū hoc etiā ē p̄bica: p̄pter eius finē. i. p̄

pter apparitōez angeli filio dei assisti p̄ueros de forma
liberātis. i. q̄ bec visio tangit p̄sonā xp̄i tanq̄ regl̄ em̄nē
tis: ciues suos de manu cuiuscūqz sp̄alis potēt̄ liberātis
Circa hoc considerādus qz mā b̄n̄ visio est de statua au-
rea facta: 7 de pueroz p̄stātia. de forma ardēte. 7 de an-
gelo pueros liberā-
te. **C**ā finalis est vt
xp̄i incarnatio p̄ā-
deretur. cultus dei
ampliaretur: 7 po-
pul⁹ dei solaretur
vt p̄z i fine. **C**ā effi-
ciēs ē sp̄s cū b̄n̄
bit⁹ ex pueroz b̄n̄
litate: patia 7 tribu-
latōe. **C**ā formal̄ ē
mod⁹ scribēdi b̄ac
visioez: q̄ describit̄
ad modū cuiusdāz
s̄n̄g iudiciali inique
7 iō b̄z tres partes
qz primo ponit p̄-
eroz p̄denatio in-
digna. sc̄do eoz li-
beratō benigna ibi
Et ambulabāt. rez

babilonia sidrac misac et ab-
denago. **S**pe autem daniel
erat in forib⁹ regis. **C**ij.

Nabuchodonosor rex
fecit statuā aureā al-
titudine cubitoz sexagita:
latitudine cubitoz sex: 7 sta-
tuit eā i campo duran puin-
cie babilonis. **I**taqz nabu-
chodonosor rex misit ad p̄-
gregandos satrapas magi-
stratus: et iudices: duces

cio exaltatio cōdigna: ibi. **T**unc nabuchodonosor obstu-
puit. **C**irca p̄mū tāgūtur tria. **P**rimū ē cā litiḡ inf̄ re-
gē 7 pueros. sc̄m̄ ē forma iudiciū. ibi. **S**tatimqz in ipso
tpe. terciū pena supplicij: ibi. **T**ūc Nabuc. repletus. **C**ir-
ca p̄mū. s̄. cām litiḡ que fuit ex hoc qz tres pueri nō ado-
rabant statuā regis duo tāgūtur. **P**rimū ē statue p̄stitu-
tio. sc̄m̄ eius dedicatio: ibi. **I**taqz Nabuc. **C**irca p̄mūz
considerandū qz Nabuch. p̄ superbiā p̄pter monarchie
adeptionē voluit sibi vsurpare bonorē diuinū. 7 iō fecit
statuā magnā aureā in qua adoraretur. **S**imile legitur
de **C**aio imperatore romano: qui vt dicit **J**osephus lib.
antiquitatu. xviii. misit statuā suam per totum imperiū
suum vt in ea adoraretur. **A**d faciendū autē talia credi-
bile est qz homines inducebātur p̄ aliqua responsa demo-
nū 7 p̄missa: qui nituntur homines inducere ad idolat̄r̄
am. dicit igitur. a Nabuchodonosor rex fecit statu-
am aureā. exterius t̄m̄ erat aurea. quia nō est credibile qz
ibi esset tāta moles auri. vel forte. erat interius concava.
B **A**ltitudine cubitoz. lx. in hac altitudine computatur
altitudo basis super quam erat posita. aliter nō respon-
deret sibi latitudo que dicitur esse sex cubitoz t̄m̄. **L**ete-
ra patent. **S**i autem queratur quare daniel qui erat fa-
miliaris regi vt visum est: non prohibuit eum a tali infa-
mia. dicendū qz forte erat absens in extremis finibus re-
gni p̄pter magna negocia: supra que erat positi⁹: vt visus
ē. vel infirmitate fuit impeditus. vel aliqua alia cā consi-
mili qz videt̄ ex hoc qz non accusatur cū socijs suis. 7 t̄m̄
certū est qz nō adorasset si ibi fuisset. **U**el dicēdū qz vidit
regē obstinatū in malicia sua. 7 iō tacuit videns se nihil
p̄ficere in rep̄bensione: s̄ magis regē ad peiora excitare
7 hoc vt glo. interlinear̄ dicere. j. eo. c. sup̄ illū locū. **D**e
cepit vt adducerētur sidrac zc. vbi d̄i sic. **D**e danielē nō
fit mētio. qz regi assistebat qui p̄riā statuā nō adorabat
C **I**taqz. **D**ic p̄nr describitur statue dedicatio. voluit. n.
Nabuch. qz primo adoratio sue statue que vocatur b̄ d̄
dicatio fieret cū magna solēnitate. p̄pter magnitudinem
superbie sue. 7 hoc est quod d̄i hic.

C **I**taqz nabuchodonosor misit nūdos solennes. scz.
D **A**d congregandos satrapas. i. nobiles barones. 7 di-
cunt satrapae: quasi satis rapiētēs. qz solent bona inferio-
rum rapere. **E** **M**gratus. i. p̄siliarios. **F** **I**udices q̄
sunt cōstituti ad audiendū cās. **G** **D**uces. s̄. exercit⁹.
H **T**yrannos. i. exactores tributoz regalium.

I **O**ptimates. i. optimos ex̄ntes. isti sunt honorabilio-
res post regē. **K** **P**refectos. i. p̄positos. **L** **P**ri-
ncipes regionū. sicut sunt balui q̄ b̄n̄ plures p̄positos sub
se. **I**ta igitur p̄dicti p̄mo sūt. vocati ad adorādus statuā

ut regi presentibus ceteri timore mortis et exemplo ma-
lorum: facilius inducatur ad regis voluntates. Cetera patet
vbi. m. **G**obis dicitur p[ro]p[ri]is. n[on] q[uod] om[n]es p[ro]p[ri]i possent i[n] ca-
po duran collocari s[ed] q[uia] i[n] p[ri]ncipibus q[ui] sunt capita alioz
intelliguntur om[n]es adorare. n. **T**ribus et linguis.

q[uia] ibi erat homines
diuersa[n]t nationu[m]
lingua[n]t. o. **I**n
hora qua audierit
sonus tube. forma
huius instr[um]enti nota e[st]
et co[n]s[ist]it et ea utitur
hoies in bellis et in
festis: et in p[ro]p[ri]i con-
gregat[i]o[n]e: ut b[er]o li-
bro Nume.

Fistule. instr[um]entum
est de ligno b[er]o m[ul]-
ta foramina: p[er] que
emittit son[us]. et co-
vturne pastores.

Cithare. instru-
mentu[m] e[st] figure tri-
angularis ad mo-
du[m] dimidiu[m] scuti. et
tangit digitis.

Sambuce. que
fit de arundine perfo-
rata et dicitur sambuca
a sam q[uod] est sol: et
bucca q[uod] e[st] parua
bucina. q[uia] solu[m] p[otes]-
t fieri estate: ut di-
biero. i. epla ad dar-
danu[m] de instrumen-
tis musicis. q[ui] in sa-
cra scriptura rep[er]-
unt.

Psalte-
rii. instr[um]entum notu[m] e[st]
et tangit cu[m] penna.
Symphonie.
aliqui accipiunt p[er] me-
lodia in coi. s[ed] h[ic] ac-
cipiunt symphonia p[er]
instr[um]entum determinato
oblongo q[uod] solent
portare ceci. et digi-
tis tangit.

Et
vniuersi gener[is]. hoc
addit. q[uia] multa erant
ibi ista instr[um]enta: q[ui] n[on]
exprimuntur. **L**a-
lib[er] aut[em] utebatur i[n]
adoratione statue
ad incitadu[m] hoies
q[uia] ex diuersis me-
lodijs ex citatur in
hoib[us] diuerse passi-
ones: ut p[er] ad sen-
sum. et b[er]o. viii. poll.

Cadentes ado-
rate statuam. i. humiliter et reuerent[er]. **Q**ua[m] p[ro]stituit na-
buc. ut in ipsa adoraret. **S**i q[ui]s aut[em] t[em]p[or]e vbi pena nu-
cia[n]t n[on] obediens. cetera patet ex p[re]dictis.

Statim. **H**ec e[st] sc[ilicet] p[ar]t[is] p[ri]ncipalis b[er]o. c. vbi ponitur
forma iudicij. circa qua[m] p[ri]mo ponit chaldeoz accusat[i]o.
sc[ilicet] p[er] ueroz citat[i]o ibi. **T**unc nabuc. i. fu. scio citatoz inq[ui]-
sitio ibi. **P**ronu[n]cia[n]s. et q[ui]to inq[ui]sitor r[ati]o ibi. **N**o opor-
tet nos. **I**n p[ri]ma p[ar]te dicitur. **S**tatimq[ue] i[n] ip[s]o t[em]p[or]e de-
dicat[i]o[n]is statue. **A**ccedentes viri chaldei. ad regē
Accusauerunt iudeos. moti inuidia ex hoc q[uod] iudei
erat eis p[ro]positi in negocijs regni: ut p[er] i[n] fi. p[er]c. ca.
Dixeruntq[ue] nabuc. regi. **R**ex in eternu[m] viue. **S** dicunt

et tyrannos optimates: et
p[er]fectos: om[n]esq[ue] p[ri]ncipes re-
gionu[m]: ut p[er]ueniret ad tedi-
cat[i]o[n]e[m] statue: quaz exerat
nabuchodonosor rex. **T**u[m]
co[n]gregati sunt satrape: ma-
gistratus et iudices. duces et
tyranni: et optimates qui
erant in p[ar]t[ib]us co[n]stituti: et
vniuersi p[ri]ncipes regionu[m]
ut conuenirent ad tedi-
cat[i]o[n]em statue qua[m] exerat
nabuchodonosor rex. **S**ta-
bant autem in co[n]spectu sta-
tue qua[m] posuerat nabucho-
donosor rex. et p[re]co clama-
bat valenter. **G**obis dici-
tur populis tribus et lin-
guis in hora qua audierit
sonitum tube et fistule
cithare sambuce et psalte-
rii et symphonie et vniuersi
generis musicorum: cadentes
adorate statuam auream
quam constituit nabu-
chodonosor rex. **S**i q[ui]s au-
tem non prostratus adora-
uerit: eadem hora mittetur
in fornacem ignis ardētis.
Post hec igitur statim: ut
audierunt om[n]es populi so-
nitum tube fistule et cythare
sambuce et psalterij sympho-
nie et omnis generis musico-
rum: cadentes omnes popu-
li tribus et lingue adorauerunt
statuam auream qua[m]
co[n]stituerat nabuchodono-
sor rex. **S**tatimq[ue] in ip[s]o t[em]p[or]e

ad captadu[m] eius benignit[er]ia: ut melius impetrat
litate sua. **E**t tu rex posuisti decretum. q[uod] e[st] lex fir-
ma et irrevocabilis: et n[on] e[st] licitum illud p[ro]terire. **F**it
ois ho[m]o q[ui] audierit sonitum tube et c. q. d. nullu[m] ho[m]o ex-
p[er]it ab hac lege: s[ed] aut[em] dicebat: ut n[on] pateret modus

liberatis pue-
roy. **H**ec aut[em]
mo[do] i[n]posito for-
mat accusat[i]o[n]e[m]
tua[m] dicentes.
Sunt ergo vi-
ri iudei. q. d. ca-
p[er]ti sunt et hui-
ex p[ro]dit[i]o[n]e: p[ro]-
pter q[uod] et hui-
liodes deberet e[ss]e
pore accedentes viri chal-
dei: accusauerunt iudeos:
dixeruntq[ue] Nabuchodo-
nosor regi. **R**ex in eternum
viue. **T**u rex posuisti decre-
tu[m]: ut omnis homo qui au-
dierit sonitum tube fistule
et cythare sambuce et psalte-
rii et symphonie et vniuer-
si generis musicorum: pro-
sternat se et adoret statuam
auream: si quis autem non p[ro]-
cidēs adorauerit mittatur
in fornacem ignis ardentis
Sunt ergo viri iudei quos
co[n]stituit super opera regi-
onis babylonice sidrac mi-
sac et abdenago: viri isti co[n]-
t[em]pserunt rex decretu[m] tuu[m].
Deos tuos n[on] coluit: et sta-
tuam auream: quam erexi-
sti non adorant. **T**unc na-
buchodonosor in furore et
ira p[re]cepit ut adducerent
sidrac misac et abdenago.
Qui confestim adducti sunt
in conspectu regis p[ro]nun-
cia[n]sq[ue] Nabuchodonosor
rex ait eis. **V**erene sidrac
misac et abdenago: deos me-
os non colitis: et statuam
auream: quaz co[n]stitui non
adoratis. **N**unc ergo si estis
parati quacumq[ue] hora audi-
eritis sonitum tube fistule
cythare sambuce et psalterij
et symphonie: omnisq[ue] gene-
ris musicoz: p[ro]sternite vos et
adorate statuam qua[m] feci: q[uod]

liberatis pue-
roy. **H**ec aut[em]
mo[do] i[n]posito for-
mat accusat[i]o[n]e[m]
tua[m] dicentes.
Sunt ergo vi-
ri iudei. q. d. ca-
p[er]ti sunt et hui-
ex p[ro]dit[i]o[n]e: p[ro]-
pter q[uod] et hui-
liodes deberet e[ss]e

Quos p[ro]sti-
tuit sup[er] opera
regionis baby-
lonie. et id dicit
esse grati. p[er] h[ic]i
cui accipit et
p[er] h[ic]i p[ro]p[ri]is
eoz. e[st] grauior.
Viri isti co[n]-
t[em]pserunt rex de-
cretu[m] tuu[m]. q. d.
ex p[re]dictis p[er] q[uod]
nullo mo[do] est eis
p[ro]cedu[m].

Deos tuos
n[on] coluit. scribit
aut[em] hoc daniel
more iudeoz
q[ui] vnu[m] idolu[m] vo-
cat deos in plu-
rali: ut b[er]o. Ero.
xxxij. de vitulo
aureo. **S**i se d[omi]-
ni i[st]ri q[ui] educe-
runt te de terra
egypti. **D**icunt
aut[em] b[er]o nabu-
cho. non q[uia] ipsa
statua adoratz

ut dictu[m] est. sed q[uia] illa fecerat ut in ipsa adoraretur.
Tunc nabuc. in furore. **H**ic ponit p[ro]p[ri]os citat[i]o[n]e[m]
cum dicit. **T**unc nabuc. in furore et ira. ex contemptu si-
bi facto p[ro]p[ri]a sua estimationem. non t[ame]n p[ro]p[ri]a veritatem:
et sic irr[ati]onabiliter: ideo dicitur. **I**n furore et ira.
Precepit. illis pessimis accusatoribus.
Mit adducerent. cora[m] eo.
Sidrac et cetera de danielo n[on] fit m[en]tio. et ca. s. dicta est
Pronu[n]cia[n]s. **H**ic ponit citatoz i[n]q[ui]sitor: et p[er] l[et]a
ex dictis hoc excepto. **D**eos meos non colitis.
et p[er] id est. **S**tatuam au[tem] qua[m] p[ro]stitui. quam vocat
nabuchodonosor suu[m]. n[on] q[uia] ipsa adoraret: ut dictu[m] est

malos: vt dictū ē. c. p̄ce. vñ ⁊ demōes sē exēcutores diuine iusticie i inferno. r Et regi iniusto. s. nabuc. qz occi debat innocētes: vt b patz. s Et pessimo. qz cogebat boies idolatrare vsurpādo sibi diuinos honores. Al tra oēs crā. s. supra oēs tēnos: qz. p̄c magnitudines sue p̄cāq malicia ei hē bat maiorē effectū ⁊ euidētā. v Co fusio et obprobriū facti sum⁹ hūis tuis ⁊c: qz eis iferē p obprobrio miseria nra cū eodē ritu colim⁹ te sicut et ipsi. r Ne q̄sum⁹. Dic azarias iplorat dei clemētā allegās p missiōz factā s̄acrī p̄b̄ dīcēs. Ne q̄ sum⁹ tradas nos hostib⁹. y In p̄petuū. licz ad sp̄us puniamur p̄ pctis nris. z Propē nomē tuū. q. d. lz h non mereat nra iusticia. fiat tñ b ad glaz nois tui vt no mē tuū glificet i liberatōe nostra. a Et ne diffi. test. tuū. i. legem q̄ diffi patur qñ tenentes eā occiduntur. b Neqz aufe. mi. te. a nob. p̄c abraā dilectū tuū. qz fuit p̄m⁹ a deo elect⁹ ex idolatris: ⁊ p̄ facte s̄c ei pmissiōes ap te de xpo p̄c qd dī hic sp̄aliē dilectus c. Et ysaac seruū tuū. dī seru⁹. quia vere obediēs. ⁊ patet hoc cū p̄i voluit eū immolare: qz iā erat. xxv. annoz. ⁊ p̄ p̄is fori. pater autē eius erat senex ⁊ debilis: noluit tñ resistere: s̄ ad immolationē voluntarie accessit: vt t̄cicit Josephus li. j. antiq̄ta. d Et isrl̄ sanctū tuū. i. iacob q̄ dī hic s̄actus sp̄aliē. qz sp̄ali cultu voluit colere deum: vt dī Gen. xxviii. Erit mihi dñs in deū ⁊c. Illud autē. p̄prie dī icm̄ quod applicat diuio cultū. e Quibus locutus es pollicēs. i. p̄mittēs. ⁊ iō nō pōt frustrari pmissio tua. f Quz multiplicares semē eoz sicut stellas ⁊c. p̄missus ē hoc abraē Gen. xxi. s Quz dñe minutū sumus. qz multi de filiis isrl̄ fuerant occisi p̄ be la. ⁊ multi captiuati. b Sumusqz hūiles. i. viles i p̄spectu alioz. i In vniuersa terra ⁊c. qz iā dispersi erāt i multiterri p̄ captiuitatē assyrioz ⁊ chaldeoz ⁊ egyptioz. k Et nō ē in tpe hoc p̄nceps. sup filios isrl̄ qui possit eos defendere: qz sedechias iaz erat capt⁹. l Et dur. s. ex p̄o nro. q. d. v̄tute humana nō possumus saluari de manibus inimicoz. Sill̄ eis nō erat via ad placan dū deum p̄ viā sacrificioz. ⁊ hoc ē quod postea dicit. m Et p̄p̄ha. q̄ denunciēt futurā p̄solatōem. n Neqz holo. q̄ erat oblatio tota incēsa ad honore diuinū. o Neqz sacrificiū. quod partim incēdebatur ⁊ partim ad v̄lum sacerdotū referuabatur. p Neqz oblatio q̄ offertur ex deuorōe. q Neqz incensū. hoc ē thymia ma odor suauissim⁹: qd offerebat sup altare thymiamag ad p̄summatōne sacrificij: vt b̄ ad Heb. ix. Rō omniū istoz ē. qz nō erat ip̄is licitū talia offerre nisi in bierlm̄ q̄ iā erat destructa. ⁊ hoc ē quod dī. r Neqz loc⁹ p̄missi aqz corā te. qz iā erat destructus: vt v̄lum est.

p̄cepas nob: vt bñ nob essz. Dia ḡ q̄ indur isti sup nos: ⁊ vniuersa q̄ fecisti nob i ve ro iudicio fecisti ⁊ tradidisti nos i manib⁹ inimicozū iniquoz ⁊ pessimoz p̄uari catozūqz ⁊ regi iniusto ⁊ pessimo vltra omnē terrā. Et nūc nō possumus apire os Confusio ⁊ obprobriū facti sum⁹ hūis tuis ⁊ his qui colebāt te Ne q̄sumus tradas i p̄petuū p̄pter nomē tuū ⁊ ne dissipēs testm̄ tuū neqz auferas miam tuā a nobis p̄pter abraā dilectuz tuū ⁊ ysaac seruū tuum: et isrl̄ sc̄m̄ tuū quib⁹ locutus es pollicēs q̄ multiplicares semē eoz sicut stellas celi: et sic harenā q̄ est i litore maris: qz dñe iminuti sumus plusq̄ oēs gentes sumusqz hūiles i vniuersa terra hodie p̄pter pctā nra Et nō ē in tpe hoc princeps et dur

Et possim in me miser. tuaz. suple p talia sacrificia ⁊ oblatōes. s Si aia p̄trita ⁊c. q. d. loco sacrificioz suscipias illud quod possum tibi offerre. s. corā p̄triti ⁊ humiliati. ps. l. scribit. Sacrificiuz deo sp̄us contribulatus. vñ sup illud Gen. xxv. Isaac amabat esau. dīc ra. mo. Dilecte sūt magis tribulatōes q̄ sacrificia. q̄ p̄ sacrificia sūt d̄ diuitis boies: tribulatōes nō de corpore ip̄i tribulati quod est magz charū sibi: s̄m q̄ dicit Job. ij. Pelle p̄ pelle ⁊ cūcta q̄ bz bō dabit p̄ anima sua. et p̄pheta neqz holocautum neqz sacrificium neqz oblatio neqz incensum: neqz locus primitiaz corā te: vt possim inuenire miaz tuā h̄ i aia p̄trita ⁊ spū hu militatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietū et thauroz ⁊ sicut in milibus agnoz pinguiū. sic fiat sacrificiū nostz i p̄spectu tuo hodie vt placeat tibi: quomā nō est p̄fusio p̄fidētib⁹ i te. Et nunc sequimur te in toto corde ⁊ timemus te: et q̄rimus faciē tuā. Ne p̄fudas nos h̄ fac nobiscuz iuxta māsuetudinez tuā ⁊ p̄m multitudine miscōie tue ⁊ erue nos in mirabilib⁹ tuis ⁊ da gloriā noi tuo dñie: ⁊ cōfundant omēs qui ostē dūt seruis tuis mala. Confundatur i omi potentia: ⁊ robur eoz cōterat⁹ et sciāt qz tu es dñus deus sol⁹

Et sic in milibus agnoz ⁊c. qz tribulatio in q̄ isti erāt. p̄c deū: ē mag accepta deo q̄ sacrificia: vt dictum ē. v Quā nō ē p̄fusio p̄fidētibus in te. quod ē v̄z de confusione vera q̄ est corā deo p̄ peccatū in conscientia mala licet sancti bene sustineāt cōfusione corā hominibus: s̄ ista non est vera cōfusio. vñ dicit Chryso. sup Math. Leuis ē consolatio si homo in seipso cōfusus sit: nō tñ corā hominib⁹. Per p̄trariū leuis ē confusio. i. modica vel nulla: si tñ corā hominibus est ⁊ non coram deo. r Et nūc sequimur. Dic p̄nter azarias allega ti sua orione consuētā dei miscōiam: quā inueniūt reuertes ad ip̄m: ⁊ hoc ē quod allegat. Et nūc seq̄mur te in toto corde ⁊c. qualiter cunqz autē peccauerimus. y Ne cōfundas nos. i. cōfusibilēs i conspectu boim dimittas. z Sed fac nobiscū iuxta mā. tuā ⁊c. qz p̄p̄etas tua ē misereri ⁊ parcere. a Et erue nos. Dic p̄nter azarias inuocat liberatrice dei potentia q̄ solet assistete in casibus despat⁹ s̄m viam humanam. ⁊ hoc est quod dicit. Et erue nos in mirabilibus tuis. hoc est per opera supra virtutez nature fienda: quod factum est in liberatione eozum de fornace. b Et da gloriā nomini tuo. vt infideles videntes potentia tuā mirabilem glorificēt nomen tuum. c Confundantur omnes qui ostē dūt seruis tuis mala. et loquitur hic de confusione p̄ p̄niam qua homo confunditur coram deo de peccato perpetrato. ⁊ hoc est quod subditur. d Et sciāt qz tu es dñs deus solus ⁊c. hoc factus ē p̄ hoc qz nabuc. v̄iso miraculo glorificauit deū p̄ totum

Danielis

regni suo. **e** Et non cessabant. Desceperat emendatione
diuine edictatis. hic dicitur ponit pdesceho sue bonitatis
incendens noxios et liberans innocentes. circa quod qua
tuor tanguntur. Primum est fornacis incendium cum
dicitur. **e** Et non cessant ministri regis qui miserant
eos. in fornace.

Et isti erant for
tissimi de exerci
tu regis: ut dicitur
est. **f**

f Succedere
fornacem napta.
quod est genus bi
tumis inuentum
circa babyloniam
et maxie nutrit
igne: ut dicit Sa
lustinus. **f** alios se
offa oliuay are
facta cum amurca

g Et stu. et pi
cer malleolis. i.
farnacem. scdo sb
dit chaldeorum
excidiu cum dr.
Et effudebatur
et ptra. scio an
gelicu pfidum
subditur cum dr

Angelus autem dñi descendit cum azaria etc. Quarto
puerorum remediū cum dicitur. Et non tetigit eos omnino ignis
etc. et ptra. **g** Si querit hic quomodo isti pueri non sunt lesi i
fornace. et dicitur aliquid quod hoc factum est per hoc quod angelus
excussit flammam de fornace ut dicitur: et apponit aliqua
refrigeratiua interius. unde dicitur hic quod fecit mediū
fornacis quasi ventum rosis flantem. et tunc hinc banc
via oportet dicere quod non erat ardor in fornace: nec hinc
effectū. nec hinc rem vel actum primū. Sed hoc non vi
detur. quod dicitur et fuerunt positi in fornace ligati tñ
ignis psumpsit vincula eorum. quod ambuiabāt in camino:
et non psumpsit eorum corpora. **h** sic patet quod pueris exstib?
i fornace erat ibi ardor ignis: non solūmodo hinc rem vel actū
primū. **h** etia qñtū ad effectū vel actū scdm: quod est cō
burere: ex quo psumpsit vincula eorum. **h** itē infra eo. capi.
dicitur: quod ambulabant in medio ignis ardētis. **h** Dicē
dum igitur quod salus puerorum facta est diuina virtute su
spēdente actū hinc rem vel actū. i. effectū: manente tñ actu
primū. quia cum creatura obediat creatori in omnibus
possibilibus fieri potest per virtutes diuinā conseruari
ardor ignis in actu primo sine scdo. quod prius potest absol
ui a posteriori. **h** Et sicut potest virtus diuina suspendere
actus ignis simpliciter: ita potest suspendere circa unū obie
ctum absque hoc quod suspendat circa aliud. et sic suspendit
actum ignis circa corpora puerorum et non circa vincula
eorum: nec circa eos qui fornacem incendebāt. **h** con
tra pōtēra potest sic argui: quod administratio rerum et obser
uatio sunt idē realiter hinc rem vel actū. **h** Administratio autē
importat applicatiōem rei ad effectū. ergo conseruari
nō potest in actu primo ignis quā creat i scdm actū apposi
to combustibili. **h** itē calefacere per se inest igni. illud au
tem quod per se inest alicui nō potest ab eo separari. ergo im
possibile est quod ignis maneat in actu primo et non cōbu
rat appposito combustibili. **h** Ad primū dicendū quod ad
ministratio rerum et conseruatio possunt dupliciter accipi. **h** Uno
modo ex parte cause in qñtū sunt actiōes dei in ipso ma
nentes. et sic sunt idē realiter. quod in deo nō est nisi vnica
actiō intrinseca que est idē quod sua substantia. **h** Alio modo ex
parte effectus quod est in creatura. et sic differt administratiō
a pseruatōe. sicut enim in artificibus videmus aliud esse
instrūmētū pstitueri in esse: et aliud ipso constituto vti. ut
patet de securi. ita intelligendū est in ipso. quod creatu
re sunt dei artificata. et id aliud est creaturā in esse. p
ducere seu tenere quod est conseruare: et aliud ipsam

ad operationē applicare: quod est administrare. et hoc est
posterior ad ipm conseruare ut patet. **h** Licet autem poste
rius nō possit esse sine priori. tñ prius potest esse sine poste
riori. et id potest ignis pseruari absque hoc quod agat: nō tamē
ecōuerso. et eadē rōe potest sic pseruari

cit mediū fornacis: quasi ven
tū rosis flantē: et nō tetigit
eos omnino ignis neque pstrita
uit: neque quicquid molestie in
tulit. **h** Tūc hi tres qui exyno
ore laudabant et glorifica
bant et benedicebāt deū in
fornace dicētes. **h** Benedictus es
dñe deus patrum nostrorum: et
laudabilis et gloriosus et super
exaltatus in secula. **h** Et bene
dictū nomen glorie tue san
ctum et laudabile et superal
tatum in omnibus seculis. **h** Be

quod agat in unum et
nō aliud ut dicitur
est. **h** Ad secundū
dicendum quod calefa
cere inest per se igni:
sed hoc est tercio modo
pseruatū. et tale potest
separari. **h** Illud autē
quod per se inest pri
mo modo: nō potest ab
aliquo separari: etiā
virtute diuina. quia
ponitur in eius dif
finitione. id nō va
let argumētū. **h** Ne
autē dicitur quod angelus fe
cit mediū fornacis
quasi ventū etc. **h** Si
cendum est quod licet
miracula fiat sola
virtute diuina p
cipaliter: tñ angeli
circa hoc hnt aliqui
aliquo d misteriu:
sic hic quod flama effu

sa est extra fornacem factum est virtute angeli. sed quod pu
eri existentes intra fornacem non sunt lesi: hoc factum est
diuina virtute. igitur propter tale misterium predictum di
cit scriptura hoc fecisse angelum.

h Tunc hi tres. **h** Posita cōdescēsiōe bonitatis diuine
circa pueros pnter ponitur collaudatio diuine maiesta
tis ab ipsis. et diuidit in duas partes: quod primo isti pueri de
um laudant. secundū ad laudē dei creaturas inuitāt ibi.
h Benedicte oia opa. **h** Prima adhuc i sex. quod primo laudat
deū in se. scdo in appropriato sibi noie. **h** Et benedictū nomen
glorie tue. tercio in assumpta humanitate. **h** Benedictus es
in templo. quarto in beatā virgine. **h** Benedictus es in throno.
quinto in angelorum distinctione. **h** Benedictus es qui intueris. se
xto in celo empyreo continēte. **h** Benedictus es in firmamē
to. **h** Et nota quod in omnibus istis modis quatuor noibus cō
muniter vtitur. quia deus benedictus dicitur ratione creati
onis: **h** Laudabilis ratione pseruatōis. **h** Gloriosus. rōne
psummate fructōis. **h** Superexaltatus. rōne in cōpnebēse
pfectionis. quod excedit omne quod de ipso dicimus et cogi
tamus. vel aliter sic. quod deus dicitur. **h** Benedictus. rōne bonitatis
h Gloriosus. rōne sapie. vñ dicit Ambro. **h** Gloria est clara no
ticia. **h** Superexaltatus. rōne potētie. **h** Laudabilis. qñtum
ex istis deriuat pfectio in creaturis. **h** Dicit ergo primo.

h Benedictus es dñe deus patrum nostrorum. de pibus sit mē
tio. quod ex meriti patrum pcedebat eorum liberatio. sequitur.

h Et benedictum nomen. hoc est nomen domini tetra
grammaton: quod est deo appropriatū et nulli alij attri
butū. quia hinc rem vel actū dicitur. **h** No. illud nomen significat
diuinā proprietatem intrinsecā omnibus alijs separat. **h** Alia
autē nomina diuina imponuntur ab operibus diuinis. si
cut patet de hoc nomine beoim in hebreo: vel deus in la
tino quod imponit a generali puidētia. et propter hoc cōica
alijs per quandā picipatiōem. vñ indices dicunt beoim
vel dñ: ut dicitur **h** Ero. xxx. **h** Si latet fur: dñs domus applicabil
ter ad deos. i. ad indices etc. et multo magis alia noia de
iua hoc modo cōicatur. **h** Nomen autē dñi tetragramaton
nulli alij cōicatur: sed de solo deo dicitur. **h** Benedictus es in
templo. istud templū est humanitas xpī. quod in xpo bitat
plenitudo diuinitatis corporaliter: ut dicit apłs ad **h** Col.
ij. propter hoc dicitur apoca. xx. de celesti hierlm. **h** Templū nō vi
di in ea. dñs deus ipse est templū eius et agnus.

h Benedictus es in throno etc. hoc est in beata virgine
quod spālī modo coniuncta est deo ratione maternitatis. et vi
citur. propter ipius thronus. quod in gremio eius sedit quādo

recepit munera a regibus: vt bñ Matb. ij. n. Bñd-
ictus es q̄ intu. abyf. i. angelos dñi stros de celo deictos.
o. Et sedes sup cherubin. p̄sides angel sc̄tis. p. Bñ
dictus es in firmamēto zc. et accipitur hic firmamentū
p̄ empyreo celo: qd̄ describit̄ immobile a sc̄tis: qz̄ eloc̄
p̄p̄ius bñōz. iō dñ
firmamentū. Cōsi
derandū etiā q̄ in
istis creaturis p̄di
ctis dñi deus sp̄aliē
bñdici z̄ glouifica
ri. quia sunt cōiun
cte deo sp̄ali cōiū
ctione: vt p̄z̄ ex pre
dictis.

q̄ Bñdicite oia
opa dñi. Dic̄ p̄nter
tres pueri inuitāt
creaturas ad lau
vandū deū celi. z̄ p̄
mo creaturas i ge
nerali dicētes. Be
nedicite oia opera
zc. Et p̄siderandū
q̄ in oib̄ istis seq̄n
tib̄ vti istis v̄bis:
bñdicite: lau. date:
z̄ superexaltate. ea
dēratōe q̄ vsus ē i
p̄cedētibus noib̄
bis: bñdicitus: lau
dabilis z̄ superexal
tatus. r. Bñdi
cite angeli. Dic̄ in
uitāt creaturas in
sp̄ali. z̄ primo crea
turas pure spiritu
ales. sc̄do corpales
ibi. Bñdicite celi.

tercio creaturā cōpositā ex sp̄u z̄ corp̄e ibi. Bñdicite si
lij̄ hoim. Dicit̄ igit̄ p̄. r. Bñdicite angeli zc. p̄mo em̄
inuitāt creaturā angelicā tanq̄ deo p̄p̄inquoze. Vñ di
cit̄ Aug. li. xi. p̄f. Due fecisti dñe. vñū p̄p̄e te. s. nām an
gelicā. aliud p̄p̄e n̄bil. s. māz̄ p̄mā. s. Bñdicite celi.
Dic̄ inuitāt creaturas corpales. z̄ p̄ corpa celestia. sc̄do
ea q̄ p̄tinēt ad elemēta: ibi. Bñdicite imber. Circa p̄m
mū dicit̄ sic. s. Bñdicite celi zc. vbi inuitant celū sy
dereū cū speris. vñ. planetaz. z̄ celū crystallinū. iō dñ.
r. Bñdicite aque zc. illud em̄ celū dñi aqueū p̄pter quā
dā silitudinē. qz̄ p̄uenit cū aqua i diaphaneitate. sc̄do in
uitāt angelos in q̄tū mouēt orb̄es. qz̄ ex motu eos cogno
scim̄: q̄ ex tali motōe n̄strāt. z̄ hoc ē quod dñ. Bñdici
te d̄tutes zc. quarto inuitāt ea q̄ faciūt ad ornatū celi. s.
solē z̄ lunā z̄ alia lumina cum dñ. Bñdicite sol zc. z̄ pa
tēt in s̄a p̄dicta. v. Bñdicite imber. Dic̄ inuitāt ea
q̄ p̄tinēt ad elemēta: et p̄ inuitāt iōa elemēta. sc̄do ea q̄
faciūt ad ornatū elementoz: ibi. Bñdicite cete. prima in
duas. qz̄ p̄mo inuitāt elemēta sup̄iora. sc̄do inferiora ibi
Bñdicat terra. Cōsiderandū aut̄ i oib̄ istis. q̄ ista ma
nūata z̄ carētia rōne dicunt̄ bñdicere deū z̄ laudare p̄
quandā silitudinē in q̄tuz̄ p̄ficiūt ea ad que ordinātur a
deo. z̄ itez̄ in q̄tū ex p̄sideratōe talū creature ratiōales
affargūt ad bñdicēdū z̄ laudādū deū. primo inuitāt ele
mētū aeris tāgēdo tres imp̄ssidēs q̄ fiūt i aere multū vti
les ad vitā hoim: z̄ fructificatōz̄ frenascētū: q̄ s̄c imber
z̄ ros z̄ sp̄s. i. ventus. z̄ hoc ē qd̄ dicit̄. Bñdicite imbre
ros zc. Secūdo tāgīt elemētū ignis et eius effectū qui ē
c̄tus cū dicit̄. Benedicite ignis zc. tercio tāgīt alterna

tionē sp̄is causatā et motu solis in obliquo circulo. s.
byemē z̄ estatē. qz̄ sole ex̄tē in signis australibus cau
satur byems. eo aut̄ ex̄tē in signis septētrionalib̄ cau
satur estas: z̄ hoc ē quod dicit̄. r. Bñdicite frigus. i.
byems zc. Quarto inuitātur imp̄ssidēs que fiūt iā

oppositis tēpo
ribus. s. in vere z̄
autumno. cum
dicit̄.

te ignis z̄ estus d̄m̄io: lau
date. Bñdicite frigus z̄
estas d̄m̄io: lau. Bñedi
cite rozes z̄ p̄uina d̄m̄io
lau. Bñdicite gelu z̄ fri
gus d̄m̄io: lau. Bñedici
te glacies z̄ niues d̄m̄io:
lau. Bñedicite noctes et
dies d̄m̄io: laudate. Be
nedicite lux et tenebre d̄o
m̄io: lau. Bñedicite ful
gura z̄ nubes d̄m̄io: laud.
Bñedicat terta d̄m̄iū
laudat z̄ superalt et cum in
secula. Bñedicite montes
z̄ colles d̄m̄io: laud. Be
nedicite vniuersa germinā
tia i terra d̄m̄io: lau. Bene
dicite fontes d̄m̄io: lau.
Benedicite maria z̄ flumi
na d̄m̄io: lau. Bñedicite ce
ter oia q̄ mouētur in aquis
d̄m̄io: lau. Bñdicite oēs
volucres celi d̄m̄io: lau. Be
nedicite oēs bestie z̄ peco
ra d̄m̄io: lau. Bñdicite filij

y. Bñdicite ro
res zc. quia ros
plurimū fit i ve
re. p̄uina in au
tumno: vt dicit̄
p̄b̄. ij. metheo.
Quinto inuitā
tur imp̄ssiones
que fiūt i bye
me: ibi. Bñdici
te gelu zc. Se
xto inuitant ea
que fiūt in mo
tu solis diurno

in duobus emisperijs: que sunt nor z̄ dies: lux et tene
bre. qz̄ sole ex̄stēte in emisperio nostro causatur dies
z̄ lux. quādo autē ē in emisperio opposito causat̄ nor
z̄ tenebra. z̄ hoc ē qd̄ dicit̄. Bñdicite noctes zc. Septi
mo inuitātur due imp̄ssiones notabiles q̄ sunt fulgura
z̄ ventitas nubiū: ibi. Bñdicite fulgura zc.
z̄ Bñdicat terra. Dic̄ inuitāt elemēta inferiora. s.
terra z̄ aq̄. z̄ p̄ inuitāt terrā p̄m̄ se: ibi. Bñdicat t̄ra zc.
Secūdo q̄tū ad p̄tes ei: ibi. Bñdicite mōtes z̄ col
les. sc̄do q̄tū ad ea q̄ germināt ex terra: z̄ adberent ei
p̄p̄ quod nō p̄tinent p̄p̄ie ad ornatū terre: ibi. Bene
dicite vniuersa germinātia zc. Cōsequēter inuitāt ele
mētū aque. z̄ primo q̄tū ad ouginē fluminū cum dñ
Benedicite fontes. sc̄do q̄tū ad id quod ē terminū
fluminū: que flumina in mari ḡregātur: ibi. Benedi
cite maria zc. a. Bñdicite cete. Dic̄ inuitātur ea q̄
p̄tinēt ad ornatū elementoz: cuiusmodi sunt aialia in
elemētis viuētia z̄ mouētia seipsa. et primo q̄ p̄
tinēt ad elemētū aque cuiusmodi sunt pisces. et hoc
ē quod dñ. Benedicite cete zc. exp̄mūtur hic cete. q̄a
sunt pisces maximi z̄ mirabiles multum inter creatur
ras dei. sc̄do inuitāt ea q̄ p̄tinēt ad ornatū aeris
dñ. b. Benedicite om̄es volucres celi. z̄ accipit̄ cē
lū imp̄p̄rie p̄ celo aereo. tercio inuitātur ea que p̄
nēt ad ornatū terre cum dñ.
c. Benedicite oēs bestie. q̄tū ad animalia siluestria
vnde dicūtur bestie quasi v̄stie.
d. Et pecora. q̄tuz̄ ad aialia domestica. e. Bene
dicite filij. Dic̄ inuitant creaturā cōpositā ex sp̄ali z̄

Danielis

corpali. s. nam humana: et signat eum dicitur. **B**enedicite fili hominum. scilicet ipsi israel spali cultu dicebat peculiaris deo. scio ad hoc spali sacerdotibus cum dicitur. **B**enedicite sacerdotes etc. et hoc quod debet pollere spali scitate in iplo. Quarto ministros sacer-

dotibus adiun-
ctos: ibi. **B**enedi-
cite fuit dñi etc.
Et quod laus non est
accepta a deo nisi
si fiat ex spiritu et fa-
ctitate et humilitate.
id est sicut dicitur. **B**enedi-
cite spiritus etc.
Ultio terminat
laudē istā in seip-
sis: sic a seip-
sis inchoauerunt cum
dicitur. **B**enedi-
cite anania etc.
et hoc est. quod spali-
lōdem laudan-
di debent quod tan-
git cum subditur
i. **Q**uia eruit
nos de inferno
etc. quod illic desce-
dit aie eorum ni-
si pseruati fuisset
de incendio
ignis et tute di-
uina. **B**enedi-
cite oēs reli. etc.
istud vltimū ad
dicitur. quod non solum
in iplo israel. s. etiam
in alijs pplis
erat aliq. q. spali
cultu colebant
dñm sicut fuit iob
et melchisedech
et phises q. dicitur
hic religiosi.

Tunc nabuc.
hec est tertia ps
principalis bu-
ius capli: i. q. po-
nit puerorum ex-
altatio p digna
vbi scriptura no-
tat quatuor. Pri-
mū est apparitō
angeli. q. apparuit quartus cum tribus pueris. et hoc est
quod dicitur. **T**unc nabuc. obstupuit. ex obstupitōe su-
bita robustissimorum viroꝝ sui exercitū: vt predictū est. et
de puerorum saluatiōe in fornace. **E**t surrexit ppe-
re. ad videndū miraculū. **E**t ait optimatib⁹ suis
i. pms principib⁹ post regē. **M**one tres viros
tū. s. et non plures. **M**isimus i medio ignis ppedi-
tos. q. d. sic. et idē affirmat pncipes: et patz. **R**u-
dit rex et ait. **E**cce video quatuor. et idē admirabat de qu-
to. **S**olutos. q. admirabat q. ignis obstupit eorū
vincula et non corpora. et hoc est quod dicitur. **E**t ambulantes in
medio ignis etc. **E**t spes quarti filii est filio dei.
quod ppter irradiatōem vultus in corpore assumpto bñ
apparebat q. angelus non erat filius hominis. s. magis
aliquid supra hominem et quid diuinū. **S**cdm quod po-
nitur ibi est approbatio miraculi cum dicitur.

hoim wmo: lau. **B**enedi-
cat israel dñm: laudet et super-
altet eū in secula. **B**enedi-
cite sacerdotes domini domino
lau. **B**enedicite fuit dñi dño:
lau. **B**enedicite spūs et aie in
storū dño: lau. **B**enedicite
scī et hūiles corde domino:
lau. **B**enedicite anania aza-
ria misael domino: laudate
et superaltate eū in secula.
quod eruit nos de inferno: et
saluos fecit de manu mortis
et liberauit de medio arden-
tis flame: et de medio ignis
eruit nos. **C**ōfitemi domino
qm̄ bonus: qm̄ in sc̄m̄ mīa
eius. **B**enedicite oēs reli-
gie si domino deo deoꝝ: lau-
date et p̄fitemi ei: quod in oīs
sc̄la misericōdia eius. **H**ucusq;
i. hebreo non hī: et que posui-
mus de theodotionis editi-
one trāslata sunt. **T**ūc Na-
buchodonosor rex obstu-
puit et surrexit p̄pere et ait
optimatib⁹ suis. **M**one tres
viros misimus i medio ignis
cōpeditos. **Q**ui respōden-
tes regi dixerūt. **V**ere rex.
Respōdit rex et ait. **E**cce
ego video viros quatuor so-
lutos et ambulantes in me-
dio ignis: et nihil corruptio-
nis in eis est et species quātri-
sillis filio dei. **T**ūc accessit

Tunc accessit nabuc. ad ostiū fornacis et quod patz
eius deuotio. quia non mittit nuncium.
Et ait sidrac etc. serui dei excelsi. non idolorum mutorum
coluntur in terra. **E**gredimini de fornace. **E**t
venite ad me securi. sequitur. **E**t congregati satra-

nabuchodonosor ad ostiū
fornacis ignis ardentis: et
ait. **S**idrac misac et abde-
nago fuit dei excelsi egredi-
mini et venite. **S**tatiq; egres-
si sunt sidrac misac et abde-
nago in medio ignis. **E**t cō-
gregati satrape magistrat⁹
et iudices et potentes regis:
p̄templabatur viros illos
qm̄ nihil p̄tatis habuisset
ignis i corporib⁹ eorum: et
capillus capitis eorum non
esset adust⁹: et saraballa eo-
rum non fuissent immura-
ta et odor ignis non trāssit
p̄ eos. **E**t erupens Nabu-
chodonosor ait. **B**enedi-
ctus deus deoꝝ: sidrac videlicet
misac et abdenago: q. misit
angelū suū: et eruit suos su-
os q. crediderūt i eū: et ver-
bū regis immutauerunt: et
tradiderūt corpora sua ne
seruiret et ne adorarent oēs
deū excepto deo suo. **A**me
ergo positū est hoc decretum
vt oīs populus trib⁹ et lin-
gua quecunq; locuta fuerit
blasphemā cōtra deum si-
drac misac et abdenago di-
spereat et domus eius vaste-
tur. **N**eq; n. ē ali⁹ de⁹ q. pos-
sit ita saluare. **T**ūc rex p̄-
mouit sidrac misac et abde-
nago i puincia babilonis.

pe. q. dicunt satra-
per hmoi. s. expō-
siti ē. a. **C**ōtepla
bāt viros illos. ad
mirantes de mira-
culo. qd pbat p id
qd subdit. **Q**ui nī
bil. po. babū. ignis
i cor. eoz. et q. pl. ē.

Capill⁹ ca. eoz.
nō est. adust⁹: qui
tū defacili incendi-
tur. **S**arabal-
la. i. brache estua-
les et breues.
Nō fuit. imū.
quod nō solū nō erant
adusta. s. nec fursō
denigrata.

Et odor ignis
nō trāssit. p̄ eos. qd
nō erāt immodera-
te calefacti. tercius
qd ponit hic est ac-
clamatio dei cum dicitur.

Et erū. nabuc.
in laudē dei. s.
Ait. **B**enedictus
deus etc. q. misit an-
gel. suum. p̄ hoc effi-
q. erat alijs dissilis
et q. subito disparu-
it alijs egredienti-
bus de fornace cog-
uit q. fuerat ange-
lus. **S**equitur.

Et verbū regī
immutauerūt. obe-
diendo deo et nō re-
gi. **E**t quia nō solū
nabuc. in se sed eti-
am i toto regno v-
luit laudare deum.
ideo sequitur.

Ame ergo posi-
tum est hoc decretum etc. i. lex firma: et patet. **Q**uartū
quod ponitur hic exaltatio populi israelitici per puero-
rum promotionem: et hoc est quod dicitur. **T**ūc
rex promouit sidrac misac et abdenago. amplius q. ante
quod prius erant p̄fecti opoz. sed nūc fecit eos iudices p̄-
uinciarū. et p̄lra. **E**t in isto caplo pōt assignari quadru-
plex moralitas. q. in statua est nota simulationis. i. ado-
rantibus emulationis. in ministris vel in instrumentis
adulationis: i. fornace tentationis. **S**tatua igitur notat si-
mulationem potētice. scie: seu cuiuscunq; excellētie. **H**ec sta-
tua ē ficta. q. vita simulata h̄z mēra falsitatē. **D**urea qd
h̄z falsam honestatē. **A**lta: q. h̄z falsam dignitatē. **A**ta
p̄ter falsam pietatē. **S**ita: p̄ter falsam p̄tātē. **D**edica-
ta: p̄ter falsā celebritatē fame. **A**dornata: p̄ter falsā mā-
iestatē. **H**ec oīa sūt curretia faciūt simulatōre statua nō
bominē. **I**n adorantibus est nota emulationis. **A**dorantē

Primo satrape. i. nobiles aspirantes ad nobilitate generis. Magis. i. filiarj aspirantes ad familiaritate principi. Judices. aspirantes ad auctoritate. Duces. i. exercitus aspirantes ad nois celebrate. Tyranni. aspirantes ad preate. Optiates. aspirantes ad regia dignitate. Di omis adorant seculi dignitate ne potetia bonores vel diuiti

as pdant quoz ex emplo subditi facit liter inducunt: im pulsi a maioribz p potentia. A docto ribz p falsaz doctri na. A religiois: p falsaz vita. In mi stris vel instrumetis nota adulatio qdam. n. adulatur supiozibz rone timoris. et hoc significa tur p tuba qz eret: quida rone psequi di bonori: vt ambi tiosi. et h signat p fistulaz. qda rone fa uoris habendi in causis. et hoc significatur p cythara. q dam ratioe valoris temporalis vt pauperes: et hoc signi ficatur per sambucam. quidaz ratione affectus carnalis amoris: sicut sunt pprie diligentes. et hoc significatur per psalteriu. quidaz ratione decous: vt lasciu. et hoc signifi cat p symphonia. quidaz rone liuoris: vt sic p superiores possunt se vindicare de alijs. et hoc designat p oem gen mu sicoz. qz tales p oem via querunt adimplere suu ppositu Quarto i fornace et pueris notatur tetatio et tribulatio i fornace actiue et i pueris passiue. Fornax em tribulatio nis septuplu succedit i iustos anqz liberet. Per aduer sitate: in insidijs hostilibz. per asperitate: in afflictioibus corpis exterioribz. per anxietate: in conflictibz metis inte rioribus. per arduitate i operibus difficilibz. per aucto ritate: in pceptis fortioribus. per austeritate: i victu et alijs necessitatibus corporalibus. per calamitates in infir mitatibus et languoribus. Fornax aut tetatiois silt septu plu succeditur. qz. vij. sunt dñe tetatiois. qz quedā teta tio dubia: quedā occulta: quedā fraudulenta sub specie boni. quedā subita et piculosa: qz in repetinis difficile e se bn hie. qda impozuna sicut e tetatio carnis q impu gnat oibus horis. quedā perplexa. quedā violēta ex intē sione piculi vel mori. De tetationes succeduntur napra i. cupia peti originallis. Stupa. i. concupia superbie et vanitat. Dice. i. cupia luxurie carnalis. Malleolis. i. cupia mudane cupiditatis: que desiccet auaz hominē. sicut malleoli farmeta sūt desiccata. Ex hac fornace eri piuntur pueri. i. innocetes. Vincula consumuntur. i. difficul tas ad bonu et puitas ad malu. Seruatur aut illesa sa raballa. i. bona que honestant: qz tegunt mēbra pudibū da. Tiarē. i. bona q delectat. qz ponuntur i capite. Calci amēta. i. bona q sustentat. Vestes. i. bona q pseruat. Fla ma aut q diffunditur p cubitos. xlix. et qnquagesimu non attingit: significat pena inferni q nūqz psequet remissio nē iubei. i. requie eterna que p remissioez iubei signifi catur in scptura. qz in inferno nulla e remissio.

Capitulum. iij.

Nabuch. rex. rē. Hec e scia visio significas xpi p dicatōem p humanā pspitatē. mā aut hui visio nis e factū nabuc. q ppter offensā dei. vij. anni sū sus fuit i amentia: herbaz radicibz inf aialia nutritus: et post dei mia ad regnū restitutus. et sic humiliatus regē celi laudare cepit: in quo onditur mysteriū dñice pdicatōis .i. humane pspitaz finē laudabile ostēdend. Cā finalis e pnuiciatio xpi p dicantis. trepidatio dei omnipotētis

Nabuchodonosor. i. iij. rex rex oibz pplis gēti bus et lignis q habitāt in vni uersa terra: par vob mlti plicet. Signa et mirabilia fecit apud me et excelsus placuit ergo mihi pdica re eius signa qz magna sūt et mirabilia eius: qz fortia: et regnū eius: qz regnū sē pītū et prās eius in gene ratōe et generatōem. Ego

humiliatio regis superbientis: exaltatio danielis in c prantis: consolatio populi seruentis. Cā efficiens est spūsancti instinctus: quez habuit daniel tanqz vir sobrius et deuotus: humilis et subiectus: interpretatiōi bus assuetus. Cā autē formalis consistit in mō scribē

nabuchodonosor. quietus erā i domo mea: et florens i palatio meo. Somniū vidi qd pterrui me: et cogitatioes in stratu meo et visio nes capitis mei conturba uerunt me. Et per me pro positū est decretū vt intro ducerētur i conspectu meo cuncti sapiētes babilonis et vt solutiōz somniū indica rēt mihi. Tūc ingrediebāt

di hāc visionez q scribit p mo dū epi: qz epi stola regnabu. missa p totū re gnū suū ad lau dē dei in memo riā huius facti: qā daniele pos ta est in serie b9 libri. et iō diuidi tur p modū epi stole qz pmo co nitur saluatio scdo subiungit narratō: ibi. Si gna. scdo. inferē pclusio ibi. nūc In saluatione autez pponitur psona saluans

qz est maior cum dī. Nabuch. rex. postea subditur p sone salute euz dī. b. Oibus populis rē. qz erat monarcha orientis: vt dictum est. tercio describuntur bona oprata personis saluatis cum dicitur.

c. Par vobis multiplicet. qz bonū pacē dī rex opta re subdit. qz ad hoc eis preponitur. d. Signa et mi rabilia. hic ponitur consequēter epistole narratio. et primo ponitur in generali. scdo in speciali ibi. Ego na buch. Circa primū considerandum qz hic in generali narratur factum Nabuc. quomōd ppter superbā suā in amentiam versus e et humiliatus. et p pñs a deo in regnū restitutus. propter quod fuit mor' ad deū lau dandū. et per epistolam ad laudem dei suos subditos inuitandū. et hoc est quod dicitur hic.

d. Signa. i. opera diuinitus facta ad inducendū ho mines ad dei reuerentiā. e. Et mirabilia. qā exce dunt intellectus humani facultatē. f. Fecit apud me. i. i psona mea: et sunt vba nabuc. g. De' excel sus. hoc dī ad dīam illoz q i tēplis colebantur.

b. Placuit ergo mihi pdicare. i. solēis p eplaz diuul gare. i. Eius signa. i. opera supra naturā facta.

k. Quia magna sunt. i. talia q null' pōt silia facere.

l. Et mirabilia eius quia fortia. cui nullus pōt resiste re vel impedire. m. Et regnū eius. qz regnū sempi ter. i. sine fine. n. Et prās eius in generatōe et gene rationē. i. in omnē nationē. o. Ego nabuchodonosor. hic describitur narratio epistole in speciali vbi p mititur quoddā exordiu respectu sequentiū in quo in generali t aguntur psona videns et persona interp tans: et status vtriusqz. Secundo autē ponitur psecu tio istorū determinate: ibi. Visio capitis mei. Primo ergo describitur psona videns cum dī. q. Ego Na buchodonosor. monarcha orientis. q. Quietus. i. a pñs subiugato mihi oriēte r. In domo mea. i. i babilone quā fecerat caput sue monarchie: vt dicef j. co. ca. s. Et florens i palatio meo. qz oia successē rat sibi ad libitū. fortuna em pspira dī florentio meta pboice. t. Somniū vidi. diuinitus immisissim.

v. Quod pterrui me rē. diuina virtute hoc faciēte. seqtur. Et p me ppositū e decretū. hic incipit pso nā interpretatē rāgere. At intro. i. dspe. me. cūcti sa. rē. y. Tūc ingrediebātur barioli rē. supra expositū e q dicebātur barioli et ceteri hic nominati.

z. Et solutionem eius nō indicauerunt mihi. qz hoc est solius dei. ex quo patet eos falsuz rñdisse in priua visione qñ dixerūt. Rex dicat somniū seruis suis: et so lutiōez indicabimuz. qz hic dī expresse qz rex narrauit

margin notes on the right edge of the page, including fragments like "di hāc visionez", "q scribit p mo", "dū epi: qz epi", "stola regnabu.", "missa p totū re", "gnū suū ad lau", "dē dei in memo", "riā huius facti:", "qā daniele pos", "ta est in serie b9", "libri. et iō diuidi", "tur p modū epi", "stole qz pmo co", "nitur saluatio", "scdo subiungit", "narratō: ibi. Si", "gna. scdo. inferē", "pclusio ibi. nūc", "In saluatione", "autez pponitur", "psona saluans", "qz est maior cum", "dī. Nabuch. rex.", "postea subditur", "p sone salute euz", "dī. b. Oibus popu", "lis rē. qz erat", "monarcha orientis:", "vt dictum est. ter", "cio describuntur", "bona oprata per", "sonis saluatis cum", "dicitur.", "c. Par vobis multi", "plicet. qz bonū", "pacē dī rex opta", "re subdit. qz ad", "hoc eis preponitur.", "d. Signa et mi", "rabilia. hic ponitur", "consequēter epi", "stole narratio. et", "primo ponitur in", "generali. scdo in", "speciali ibi. Ego", "nabuch. Circa pri", "mū considerandum", "qz hic in generali", "narratur factum", "Nabuc. quomōd", "ppter superbā suā", "in amentiam ver", "sus e et humiliatus.", "et p pñs a deo in", "regnū restitutus.", "propter quod fuit", "mor' ad deū lau", "dandū. et per epi", "stolam ad laudem", "dei suos subditos", "inuitandū. et hoc", "est quod dicitur", "hic.", "d. Signa. i. opera", "diuinitus facta ad", "inducendū ho", "mines ad dei re", "uerentiā. e. Et mi", "rabilia. qā exce", "dunt intellectus hu", "mani facultatē. f.", "Fecit apud me.", "i. i psona mea: et", "sunt vba nabuc. g.", "De' excel sus. hoc", "dī ad dīam illoz q", "i tēplis colebantur.", "b. Placuit ergo mi", "hi pdicare. i. solēis", "p eplaz diuul gare.", "i. Eius signa. i. o", "pera supra naturā", "facta. k. Quia mag", "na sunt. i. talia q", "null' pōt silia fa", "cere. l. Et mirabi", "lia eius quia forti", "a. cui nullus pōt", "resistere vel im", "pedire. m. Et reg", "nū eius. qz regnū", "semper. i. sine fi", "ne. n. Et prās eius", "in generatōe et ge", "nerationē. i. in om", "nē nationē. o. Ego", "nabuchodonosor.", "hic describitur nar", "ratio epistole in", "speciali vbi p mi", "titur quoddā ex", "ordiu respectu se", "quentiū in quo in", "generali t aguntur", "psona videns et", "persona interp tans:", "et status vtriusqz.", "Secundo autē ponitur", "psecutio istorū", "determinate: ibi.", "Visio capitis mei.", "Primo ergo descri", "bitur psona videns", "cum dī. q. Ego Na", "buchodonosor. mon", "archa orientis. q.", "Quietus. i. a pñs", "subiugato mihi ori", "ēte r. In domo mea.", "i. i babilone quā", "fecerat caput sue", "monarchie: vt dice", "f j. co. ca. s. Et flo", "rens i palatio meo.", "qz oia successē", "rat sibi ad libitū.", "fortuna em pspira", "dī florentio meta", "pboice. t. Somniū", "vidi. diuinitus im", "misissim. v. Quod", "pterrui me rē. diu", "ina virtute hoc fa", "ciēte. seqtur. Et", "p me ppositū e de", "cretū. hic incipit", "psonā interpretatē", "rāgere. At intro.", "i. dspe. me. cūcti", "sa. rē. y. Tūc ingre", "diebātur barioli", "rē. supra expositū", "e q dicebātur ba", "rioli et ceteri hic", "nominati. z. Et so", "lutionem eius nō", "indicauerunt mi", "hi. qz hoc est solius", "dei. ex quo patet", "eos falsuz rñdisse", "in priua visione", "qñ dixerūt. Rex", "dicat somniū ser", "uis suis: et soluti", "ōez indicabimuz.", "qz hic dī expresse", "qz rex narrauit

Danielis

somniū in conspectu eorū. et tū nescierunt interpretari. a **D**onec collega. i. familiaris. b **I**ngressus ē in conspectu meo. Querit ergo quare nō fuit p̄mo vocat⁹ cū alijs: et maxime qz alijs ei somniū exposuerat: vt dicitur c. ij. c. Dicendū qz erat absens. p̄ aliq̄ arduo regni negociō. p̄ qd rex nō p̄cepit in

terfici sapiētes: sicut prius p̄ceperat i fili casu q̄a expectabat danielē. et hoc videtur sonare l̄tera euz dī. Solutionē eius nō indicauerūt mihi donec ingressus ē daniel. et c. Cui nom̄ balthasar fm̄ nom̄ dei mei quia talis noie vocabatur deus nabuch.

d **Q**ui h̄z sp̄m̄ deoz sanctorū. ad interpretanduz somnia. p̄ter hoc ars interpretandi somnia dicebat scia dina vñ et albert⁹ magnus sup̄ librū de somno et vigilia dicit Socratem exclamasse atheniētib⁹ laudās sciam dina rōnis somniōz dicēs. Absit a me vt bancē strā quā expti estis p̄ somnia dicā esse falsā sciam. sed b̄ac vt diuinā me ignora

re p̄fiteor: humana me scire exiliē p̄testatus sū. vt vtrū fatear hoc solū me scire arbitratus sū qd̄ ignoro eo qz sciam deoz vel sanctorū nō sum adeptus. sequitur.

e **B**althasar princeps bariolorū. i. diuinatoz. et hoc rōe diuine sapie quā habebat et nō aliq̄. et hoc ē qd̄ subditur. f **Q**m̄ ego scio qz sp̄m̄ deoz sc̄toz h̄as i te. dicit deoz sanctorū ad dñam demonū a q̄bus magi et barioli et b̄m̄oi querebāt r̄isa. loq̄tur etiā in plurali d̄ deo fm̄ moxē gentiliū. sequitur. g **E**t om̄e fac̄m̄ id ē secretū. b **N**ō ē tibi impossibile. q. d. oē secretū potes aperire. i. Visiones somniōz meozū q̄s vidi. et solu. eaz narra. nō petit hic nabuch. narratoz sui somniū quasi ignorat: sicut in prima visioe. qz hoc somniū narratū primo rex alijs diectoribus: et sc̄do danieli: vt b̄ic dicitur est. sed petit narrationē p̄ modū expositionis. in qua oportet repeti somniū ab expositore applicando partes visionis ad partes solutionis

k **V**isio capitis. Posito exordio narrationis et interpretationis: b̄ic p̄cedit ad vtrūqz in sp̄ali. et primo ad narrationē. secundo ad eius interpretationem: ibi. Tu ergo balthasar. Prima in tres: quia primo narratur visio put signat regis eminentiā. secundo put signat contra eum diuinā sn̄iam: ibi. Videbā. tercio put exprimit sn̄ie cam̄: ibi. In sn̄ia. In prima ergo p̄te dicit sic. k **V**isio capitis mei. qz tales visiones fiunt in parte imaginatiua que viget i capite. l **I**n cubili meo. qz in somno est facta ista visio. quietaqz sc̄tib⁹ exterioribus: bec ē. s. que seq̄tur. m **V**idebā et ecce arbor. p̄ arborē nabuc. significat. qz fm̄ p̄m̄ bō ē q̄st arbor euersa b̄ns radices sursum. i. capillos vel os. qz radices sūt ori siles. ij. de aia. n **I**n medio t̄re. qz babilō vbi regnabat nabuc. ē i medio clymate t̄re habitabil. s. i. q̄rto fm̄ alfraganū. o **E**t alti. eius nimia.

pter potentiā nabuch. et ei⁹ sup̄bia. p̄ Magna. p̄t regni extēsiōz. q **E**t foris. p̄ter magnā militiā et p̄tiam armorū. r **E**t p̄ceritas eius p̄tingēs celū. p̄t nabuc. excellētiā q̄ de infimo statu ad tantā potentiā deuenerat: vt. s. dicitur ē. s **A**spect⁹ illius erat vsqz ad terminos vniuersę terre. Folia ei⁹ pulcerra et fruct⁹ eius nimius et esca vniuersoz i ea. s. b. ter eā habitabant aialia et bestie et i ramis eius cōuersa bāt volucres celi: et ex ea vehebat ois caro. b **V**idebā i visioe capitis mei sup̄ stratum meū. et ecce vigil et fact⁹ d̄ celo descendit et clamauit fortiter et sic ait. b **S**uccidite arborē et p̄cidite ramos ei⁹ et excutite folia eius et dispergite fructus eius et fugiant bestie que subter eā sunt: et volucres de ramis eius. r **T**erunt germen radicū eius in terra finite et alligetur vinculo ferreo et ereo: p̄ in herbis que foris sunt: et roze celi

illius erat vsqz ad terminos vniuersę terre. Folia ei⁹ pulcerra et fruct⁹ eius nimius et esca vniuersoz i ea. s. b. ter eā habitabant aialia et bestie et i ramis eius cōuersa bāt volucres celi: et ex ea vehebat ois caro. b **V**idebā i visioe capitis mei sup̄ stratum meū. et ecce vigil et fact⁹ d̄ celo descendit et clamauit fortiter et sic ait. b **S**uccidite arborē et p̄cidite ramos ei⁹ et excutite folia eius et dispergite fructus eius et fugiant bestie que subter eā sunt: et volucres de ramis eius. r **T**erunt germen radicū eius in terra finite et alligetur vinculo ferreo et ereo: p̄ in herbis que foris sunt: et roze celi

vñ dī sic. Videbā. s. p̄spicitatē status mei. c **I**n visioe ca. mei. qz p̄spicitas p̄ntis vite nō est nisi quasi somniū. s. vñ et i in ps. Dormierant somnū suū et nihil in uenerunt oēs viri diuitiaz in manib⁹ suis. seq̄tur. d **E**t ecce vigil. i. angelus. qz angeli vigilat ad custodiā nr̄am: et ad exequēda dei mandata. et qz nunqz cessant ab actu intelligendi: sicut nos cessamus opp̄si somno. e **E**t factus. hoc d̄ ad diuiaz demonū. qz p̄b̄i gētiles dicebāt demones corpa b̄re aerea: vt dicitur c. s. angelos autē esse intelligentias omnino sepatas. f **D**e celo descendit quia a deo mittitur angeli ad bec inferiora administranda. g **C**lamauit fortiter. ad insinuandū auctoritates diuine sn̄ie. b **S**uccidite arborē. qz nabuc. p̄ regno abiectus est ad tempus: vt dicitur. j. eo. c. i **P**recidite ramos eius. i. filios eius vel posteros qui defecti sūt et infecti p̄ medos et p̄sas: vt p̄z in. c. sequenti. k **E**xcutite folia eius. i. decorē regni. qz multū deperijt infirmitate longa regis nabuch. l **E**t dispergite fruct⁹ eius qz illo tpe quilibet rapiebat ibi diuitias illius regni. m **F**ugiant bestie que subter eā sunt. qz multi recesserunt de dominio nabuc. tēpore amētie sue: tā d̄ simplicibus qui signatur p̄ bestias: qz de p̄ncipibus q̄ designatur p̄ volucres ad alca tendētes. n **T**erunt germen radicū eius in terra finite. i. sp̄em certā reuertēdi ad regnū post amentiaz. o **E**t alligetur vinculo ferreo. id est in infirmitate inducta ex diuina sn̄ia que infrangibilis est. p **I**n herbis que foris sunt. qz tempe amētie habitabat in campis cum bestijs. a **C**oro eius ab b̄ano p̄mutet. qz p̄didit vsūm rōis p̄ amētiā. et sic factus ē q̄i bestia. qz vita bois nō differt a vita bestiali nisi p̄ vsū rōis: nō qz fuit mutatus in bouē vt dicit ioseph⁹ q̄ licet veraciter narret bystoriā veteris te. tñ qñ vult exponere turpiter de ficit: sicut d̄ nuditate ade i statu innocētie dicit Iosephus qz nō erubescēbat. et exponendo rōnem assignat: qz adā vixit tūc in simplicitate bestial:

v. ter. qz ab bitantibus in re. nō p̄b̄ timebat. et nē eos inuaderet.

t **F**olia eius pulcerra. hoc dicit q̄tuz ad eius ornatuz et localia q̄ de diuersis regnis sup̄ q̄ cōgregauerat.

v **E**t fructus eius nimius. p̄t multitudinē diuitiaz artificialiū. r **E**t esca vni. in ea. p̄t multitudinē diuitiarum naturalium.

y **S**ubter eā habitabant animalia. i. simplices. z **E**t bestie. i. feroces. qz nullus au debet resistere. a **E**t in ra. ei⁹ p̄uersa voluceli. p̄ volucres intelligunt garruli et mendaces ad alca tendētes. qz tales solent p̄ncipib⁹ ceterales. b **V**idebā. b̄ic d̄ narraf visio in q̄tū cōtinebat sn̄iam dei.

sicut pueri an usum rationis non erubescunt de sua nuditate: hoc est manifeste falsum. quia sic per peccatum meliorat? fuisse statum primi hominis. quia per hoc adeptus fuisset usum rationis. et eodem modo dicit hic Iosephus: dicens quod nabuchodonosor fuit mutatus in bouem. **Et. vii. tpa mutetur super eu. i.**

sepe ann. per tps em intelligit ann? in scriptura: vt of. i. r. q. cu di. Per tpa pus r tpa r dimi suu epis. Et q puz falsu q aliq dicunt. vii. annos fuisse mutatos in. vii. menses oratione danielis: vt dicit glo. sup lo. cu istu. **c. In se tentia.** hic narraf visio qtu ad vine sine cam cu di. In snia vigilu decretu est r. i. ad petitiu ne scop q iei terra qua angeli pntant cora deo decretus e hoc a deo i aspectu angeloz q dicuntur vigiles roib? p dicit r ca subdit.

Donec agnoscat viuētes super terrā .i. boies. **e. Qm dñatur excelsus in regio boim. trāf ferendo regna fm voluntate suam.** **f. Et humillimus boiem. i. xpm.** **g. Constituet super eu. s. qd ipsemet dicit. Dat. vii. Data e mibi ois ptas in celo r in terra. Mel fm lram per hoc intelligit nabuch. q d bñli statu p mo fuit ad regnu eleuatus: s. ppter superbia ad tepus de lectus. r per humilitate itez restitutus.** **h. Hoc som niu vidi ego nabuc. rex. per hoc pz falsitas illoz q dicit q ea que dicuntur in hoc. c. no sunt intelligēda ad lraz de nabuc. s. de dyabolo q in cōsumatione seculi psequitur maiorē gloriā q illi angeli q no peccauerunt. Qu au tē no intelligatur ad lram de Nabuch. arguunt primo: qz no est verisile q rex fuisset dimissus currere per cāpos cu bestijs: s. magis fuisset ligatus r inclusus. s. nec q p tantū tempus vixisset nudus sub diuo. Tercio impossi bile videtur q ita diu vixisset tali cibo. qz. i. of. Feniū q i bos comedes. Quarto qz in tanto tpe bestie deuorasset eu vt of. Quinto qz no est verisile q. vii. annos tantū re gnū fuisset sine rege. r no legitur alius institutu s. r si su perfuisset institutus no est verisimile q ei cessisset post fu riā. ideo dicunt q daniel ad lram loquitur hic de dyabo lo sub metaphora de nabuc. s. dictū istoz est erroneum. quia pctm demonis est irremediabile: sicut diffusius tra ctatur. i. sen. r contrarium dicere error est Origenis: cu ius improbationem omitto hic ppter plititate vita idā. r qz bñ in scriptis cōibus. Itē falsitas istoz patet ex lra vbi dī. Daniel erat collega buius nabuc. d. q e hic sermo **Qu aut esset familiaris ipi dyabolo e falsum cum hic di catur q bebat spm deoz scōz. Itē somniū no potest in esse dyabolo sicut nec somnus. Itē quō exponeret Da niel somniū dyabolo cuz in demonibus vigeat acumē intellectus magis q i homibus. et ideo dicendū e q hec est vera bystoria r non locutio parabolica: quod patz ex hoc q persone sic determinate noiantur. s. daniel: nabuc. r alij r eoz officia. Itē per hoc q factum notatur sic ce lebre q scribitur toti regno in regia epla. Ad pñū igif quod in contrarium obijcitur dicendū. q sicut dicit bie ro. et experientia docet: multa sunt impossibilia homini sano: r tamen sunt possibilia homini furioso. furia em fa cit homines multa agere r pati que als non posset. vide mus em amentes diu sub diuo morari: crudis sustētari qbus etiā videt q sine bestie bestiaz etiā ferociū. r cum talibus amicitia dñt. hec diero. Rō autē istozum que dicit hic **Diononymus** potest breuiter assignari. qz furia****

naturam hominis reordinat r quasi bestialem facit. r ex hoc sequitur q aliqua sunt eis delectabilia r pos sibilia que ante non erant. ppter transmutationem na ture. sicut mulieribus pregnantibus carbonēs vel ter ra sitibus delectabilis ppter nature reordinatiōem

sapiētes regni mei nō que unt solutiōem edicere mibi **Tu aut potes: qz spūs teo rum sanctorū in te est. Tūc Daniel cuius nomen Bal thasar cepit intra semetipz tacitus cogitare quasi vna hora^m et cogitationes eius conturbabant eū. Rūdens aut rex ait. Balthasar som niū r interpretatio eius nō conturbent te. Respondit balthasar r dixit. Dñe mi: somniū bis q te oderunt. r**

que tñ als sunt eis abominabi lia. **Ex hoc etiā sequitur aliud. s. qz cuz bestijs cō trahunt famili aritatem ppter quādam assimi lationez ad eas et ppter hoc be stie non deuora bant Nabucho donosor: sicut r experimento vi det q canes fe rocissimi nō no cēt fatuis natu raliter vel amer tibus. Dōt tamē dici q a bestijs fuit diuinitus p seruat. r sic pa tet ad quatuor.**

Prima causa autem quare non fuit ligatus vt inclu sus tpe furie. qz per hoc infirmitas fuisset aggrauata patet em ad sensuz q furiosi cū ligatur magis infirmā tur. r sciebant boies sui per reuelatiōem danielis q in campis nō moreretur. sed finaliter in regnū restituere tur. **Ad quātū dicendū q regnū tēpore illo fuit gu bernatum per principes r maxime per Danielez qui diligebat regem: r quia per Danielis reuelatiōe scie bant regē restituendum. ideo nullum alius audebant interim statuere: ne Nabuchodonosor postea resti tutus puniret eos tanq reos de crimine lese maiesta tis. Itē quia Nabuchodonosor multū regnū ampli auerat r glorificauerat: ideo cū maiori patientia prin cipes eū expectabant. Aliter potest dici q fili? eius Eulmeradach illo tēpore regnauit. Quomodo autē postea cessit patri dicendū: q hoc fecerunt principes qui eius maliciā odiebant. vnde vt dicunt aliqui pro pter mala q fecit tēpore infirmitatis paterne fuit po sita in carceratus a patre cum Joachin rege iuda: ex quo cuz eo amicitia contraxit: r eum de carcere extra xit. vt bñ. iij. Reg. vlt. **i. Tu ergo balthasar. Dic consequēter ponitur visionis interpretatio. r diuiditur in duas. qz primo ponitur ipsa interpretatiō. scdo inter ptiōis impleriō: ibi. Dia hec. In prima parte vñ sic. **i. Tu ergo balthasar. i. daniel.******

Marra interpretatiōe festinus r. q. d. nō indiges temporis dilatiōe ad cogitanduz. ppter diuinā sapi entia que in te est. **Quare daniel rē. cepit intra seipm cogitare tacitus qz nolebat cito pcedere ad denunciandū regi mala. m. Et cogitatioes eius conturbabant eū. quia rex ho norauerat eū multū r socios eius. r iō quasi grat? cō turbabat de malo eius futuro. vñ sequitur post. **n. Dñe mi: somniū bis q te oderūt rē. qz licet vitas p supiores sit dicēda: tñ cū reuerētia debet dici. a. Ar bore quā vidisti. Dic incipit exponere visioez eo mo q superius e exposita. r iō pz ex dictis snia vsq: ibi. **b. Quobrē. vbi posita expositione ponitur monitiō Danielis monentis regē ad pñiaz r opera miscōie vt per hec auertatur pena futura ab eo. qz nesciebat. p pbeta vtz. bec. pbeta esset dicta per pñinatiōez tm. qz tales pñina ides frequēter intelligūtur sub condi tiōe. s. si illi p quos dicuntur pseuerēt i malo. vñ dicit dñs diero. xvij. Repente loquar aduersus gēte r ad uersus regnū vt eradice r destrua illō. Si pñiaz egerit******

A Et regnum eius in generatione et generationem. qz se extendit ad omne gentem. **B** Et omnis bitat. r. apud eum in nihilu repu. sunt. qz de nihilo sunt et in nihilu revigerentur nisi manutentione dei conseruaretur.

C Circa. n. w. sua facit ta i virtutibus celi r. i. i angel

D Et non est qui res. ma. i. potetie.

E Et dicat ei: qre fecisti. i. dicere possit qz iudicia eius in

coprehensibilia sut a nobis nec errare pot i factis suis. se

quitur. **F** Figura mea reuerfa est ad me. no est p hoc intelligendu q d fi

gura bouis reuerfus sic ad figura ho

minis. vt dicit Jo sepbus et male: vt

visum est. **G** Figura hic accipit p exte

riori copositioe. qz fuit confusus et vestitus. et sic qdammo

in figura mutatus

Et alie intelligen

dam e hoc fm estimatione qua habebat in furia. qz tunc

sibi videbatur q esset bestia. **G** Et optimates mei et

magistratus mei requisierunt me. fm tps pdictu a dani

ele. et ppe nequitia euilmeradach: cui? dnu erat eis od o

sum. cerera patet. **H** Muncitur. Dic ponit condu

sio cum di. Muncit ego Nabuch. laudo ore. i. Ma

gnifico. corde. **K** Et glifico. ope. **L** Reges celi. cui?

regnu solum est stabile. **M** Quia omnia opera eius ve

ra. qz pcedunt fm regula sue sapie q no pot erare.

N Et des vie ei? i. modi faciedu. **O** Iudicia. i. recti.

P Et gradietes in supbia pot humiliare. hoc cognosce

bat p experientia. **Q** Dubitatur a qbusda vtz iste nabu

cho. fuerit saluat? ppter hoc quod dicit de eo Esa. xiiij. De

tracta e ad inferos supbia tua: pccidit cadauer tuuz: et i.

Teruntu ad inferna detraheris in pfundu laci. et multa

q ibi dicuntur. ex quibus aliqbus vt q sit danatus. Picē

dum q e saluatus. qa scriptura terminat bystoria eius i

sui humiliatōe et diuine virtutis: et fidei pessione: vt hic

p3. quod no sit in scriptura nisi d bis qui sunt in statu sa

lutis. Hoc etiā dicit decretum. xiiij. q. iij. Nabuchodo

nosor. Ad illud quod dicit in contrariu in Esa. dicendū

q dictu est p cominatōem intellecta conditōe. s. si no pe

nitret. qz tñ penituit: no ad infernu damnatoz no descē

dit. sicut Esa. xxvij. p Esa. dicitu e ezechie. Dispone vo

mui tue qz morieris tu et no viues. qz tñ penituit. hō snia

mutata fuit. et additi sunt vite eius. xv. anni: vt b i bidē.

Moraliter exponendō p arborē intelligere possum?

quēcumqz statū pspex rpaem vel spūalē. Si accipitur qz

tum ad tēporalē tñ sic arbor ista e homo qz tum ad pso

nā. hō em e arbor euersa: vt. s. dictum est. **I**sta arbor

est in medio terre. quia sita est inter oriente natiuitatis:

et morte occidentē. **A**lta. per excellentiā inter alias cre

et regnū eius i generatōne

et generationem: et omnes

habitatores terre apud eū

in nihilum reputati sunt.

Juxta voluntatē. n. suam

facit tam in virtutibus ce

li qz in habitatoribus ter

re et non est qui resistat ma

nui eius et dicat ei: quare fe

cisti. In ipso tempore sen

sus meus reuersus e ad me

et ad honore regni mei teco

reg per ueni: et figura mea

reuerfa est ad me: et opti

aliquid vtilenibil aut in bndi bonie. **P**recidite ra

mos ei? i. parētelā. **E**xcutite folia. i. exteriore appa

riā. **D**ispersigite fructus. i. opulentiā. qz in morte qlibet

rapit quod pot de bonis talū. **F**ugiant aialia r. p

pter familie disphoz. **E**nciatur exteriuz. i. ad sociea

tem infernales.

Cor ei? ab hu

mano comutef

qz tum ad obsti

nationem. **S**e

ptez tēpora mu

tentur sup cum

qz tum ad danatō

ne perpetuam q

p septenariū de

signat. **E**cce ar

bor humane. p

spertatis: et co

tra eam snia de

uie vltonis. **S**e

cūdo pot expo

ni de pspertate

sey excellentia

spūali. et sic p ar

borē intellige

boiem vt uoluz

Hec arbor est

alta. per iusticiā

Fortis. per constantiā. **F**roniosa. per eloquentiā

Magna. per prudentiam: que dirigit omnes virtu

tes. **D**iffusa. p miām. **F**ructifera. per deuotōis exu

berantiam. **O**mnes pascuntur ex ea. per fraternam

edificationem. **S**ubter eam bestie. per sensuum exte

riorum refrenationem. **I**n ramis eius volucres celi

per motuū exteriorum moderantiā. hic homo si pec

catum cadat contra eam in clamat. **V**igil. id est chri

stus in euangelio predicator vel prelatus predicando

Succidite arborē. qz tum ad desertionē caritatis q

e vita aie. **P**recidite ramos. qz tum ad ablatōem vo

luntatis bone. **E**xcutite folia. qz tum ad defectuz bo

ne locutionis. **D**ispersigite fructus. qz tum ad subtra

ctōes bone opatōis. **F**ugiat aialia que subter eā sūt

qz tum ad defectū debite subiectōis. **A**ligeretur vinculo

qz tum ad generatōes male consuetudinū. **F**erreo. p

pter duriciē obstinatōis. **E**nciatur fortis. qz tum ad ut

Capitulum. v.

B Althasar rex. **H**ic ponit qzta visio vbi ostēdi

tur eminentia regni xpi et iustoz ad regnū anti

xpi et maloz. **C**ā. materialis est destructio regni

chaldeoz p medos et persas: que quidē destructio per

digitos scribentis in pariete est dictata. p danielē in

ptata. i. quo designat destructō regni dyaboli per mor

tē xpi et eius passiōe. **C**ā finalis est ad ostendenduz

iusticiā dei et danielis prudentiā extoliendā. **C**ā effici

ens est instinctus spūis sancti de re imminere vñ fuit re

uclatio nō somniū. **C**ausa formalis consistit in diuisi

ōne. et diuiditur in quatuor partes. quia primo tangi

tur visionis occasio. secundo vidētis perturbatio: ubi

Tunc facies. **T**ercio turbati responsio: ubi. **O** rex al

tissimus et cerera. **Q**uarto visionis expositio: ubi. **T**e

circo ab eo. **C**irca primum quatuor ponuntur. **P**ri

mū est cōiutus lasciuiē cū dicitur. **A** **B**althasar

Danielis

rex fecit grāde puluifi. **Biere.** xix. dicitur erat q̄ in se
ptuaginta annis emiarec̄ dñuz̄ chaldeoz̄ vt rediret
captiuitas iudeoz̄. **Balthasar** autē credebat illd̄ tps̄
trāsisse 7 p̄ p̄ns biere. dixisse falsū. p̄ qd̄ vt dicit̄ be
bici fecit tale festū. **b.** Optiatib⁹ suis mille. oēs cū

magni p̄ncipes
sui imperij con
nenerant in ba
bylone vt defen
derēt ciuitatē d̄
Cyr 7 **Darius**:
qui obsederant
eā: vt p̄ ex sine
b⁹ca. c. **Et**
vnuq̄sq̄ fm̄ suā
ana bibeat eta
tes. qd̄ exponit̄
dupl̄. **Ano** mō
q̄ fm̄ etates su
as erāt in cōi
uio ordinati se
niores i primis
locis 7 alij p̄nr̄ i
alijs. alio mō ex
ponit̄. q̄a null⁹
cogebat bibere
vltra vires su
as. sic fit apud
aliq̄s. q̄tū ad b̄
morib⁹ incōpo
sitos. 7 p̄ hoc
nō erat decēs b̄
fieri i aula rega
li. scd̄ qd̄ b̄ po
nit̄ estēpe blas
phemie exponē
to vasa deo p̄e
crata vsib⁹ b̄na
nis. et hoc ē qd̄
d̄. **Prece**
pit ḡ iaz temu.
vt afferēt vasa
z̄c. de tēplo vbi
fuerāt repōita
a nabuc. vena
biliter fm̄ suaz
estimationem.

Optiatib⁹ suis mille 7 vnuq̄
q̄sq̄ fm̄ suā bibeat etates
Precepit ḡ iaz temulē vt
afferent vasa aurea 7 argē
tea q̄ asportauerat **Nabu**
chodonosor p̄ ei⁹ d̄ templo
qd̄ fuit i b̄rlm̄ vt biberēt
i eis rex 7 optiātes ei⁹. vxo
resq̄ eius 7 p̄cubine. **Tunc**
allata s̄t vasa aurea q̄ aspor
tauerat de templo qd̄ fue
rat i b̄rlm̄: 7 biberent i eis
rex 7 optiātes ei⁹: vxo
res 7 p̄cubine illi⁹. **Bibebāt** vi
nū 7 laudabant deos suos
aureos 7 argenteos 7 ere
os ferreos ligneosq̄ 7 lapi
teos. **In** eadez̄ hora appa
ruerūt digiti q̄i manus hoīs
scribent̄ p̄tra cādelabz̄ i su
p̄ficie pariet̄ aule r̄gie. **Et**
rex aspiciēbat articulos ma
nus scribentis. **Tūc** facies
regis p̄mutata est: 7 cogita
tōes ei⁹ p̄turbabāt eū: 7 cō
pages renū ei⁹ soluebātur
7 genua eius ad seiuicē col
lidebantur. **Exclamauit**
itaq̄ rex fortit̄ vt introdu

gis. 7 suā in pariete scribebatur diuinit̄ misterio angel
co. qz̄ eoꝝ misterio talia sūt. **Tūc** facies. **Hec** ē scd̄
ps̄ p̄ncipal̄ in q̄ ponit̄ vidētis p̄turbatō. 7 diuidit̄ in d̄
as: qz̄ p̄mo describit̄ ei⁹ p̄turbatō rōe visid̄is. scd̄o p̄t̄
fectū interpretatōis ibi. **Et** rex balthasar. **Circa** h̄m̄z̄ d̄
sic. **Tūc** fa
cies regis cōmuta
ta est: qz̄ et timor:
reclusus factus est
sanguinis ad cor: et
p̄ p̄ns fact⁹ est pal
lori facie 7 tremor
in mēbris exterie
rib⁹. vñ seq̄t̄. **Et** cō
pages renū ei⁹ 7c.

cerent magos chaldeos et
haruspices. **Et** ploq̄ns rex
ait sapientibus babylonis
Quicūq̄ legerit scripturam
hāc 7 interpretatōz̄ eius ma
nifestā mihi fecerit: purpu
ra vestietur 7 torquē aureā
hēbit i collo 7 tertius i re
gno meo erit. **Tūc** ingressi
oēs sapiētes regl̄ nō potue
rūt nec scripturā legē: nec in
terp̄tatōz̄ eius indicare res
gi. **Uñ** rex balthasar satis
p̄turbatus ē 7 vultus illi⁹
immutat⁹ ē. **Sz̄** 7 optiātes
eius turbabātur. **Regina**
aut̄ p̄ re q̄ acciderat regi et
optiatib⁹ ei⁹ 7 om̄z̄ p̄uini
ingressa est: 7 ploquens ait
Rex in eternuz̄ viue. **Nō** te
cōturbent cogitatōes tue
neq̄ facies tua immutetur.
Est vir i regno tuo q̄ sp̄m̄
teoz̄ scōꝝ habet in se: 7 i di
elo p̄ris tui scia et sapia in
uente sunt in eo. **Mā** et rex
nabuchodonosor pater tu
us principem magoz̄ 7 in
cantatorum chaldeorum

Tūc fa
cies regis cōmuta
ta est: qz̄ et timor:
reclusus factus est
sanguinis ad cor: et
p̄ p̄ns fact⁹ est pal
lori facie 7 tremor
in mēbris exterie
rib⁹. vñ seq̄t̄. **Et** cō
pages renū ei⁹ 7c.

Exclamauit
itaq̄. qz̄ non solum
fuit turbatus i cor:
de: s̄ turbatōz̄ ostē
dit voce.

Et introduce
rēt magos. exponē
sicut supra. seq̄tur

Quicūq̄ legē
rit hanc scri. 7 inē
pretationē ei⁹ ma
mibi fece. pur. ve
stietur 7c. **Apd̄** gē
tiles quatuor erāt
isignia regalia: pur
pura. fibula vel tor
ques aurea: anul⁹.
diadema: hec q̄tu
or sil⁹ p̄currētia de

Que aspor. nabuc. pa. eius. i. am̄s ei⁹ fm̄ eos q̄ di
cūt balthasar fuisse filiū eulmeradach: q̄ op̄mo vide
tur p̄babilior: vt. s̄. dicit̄ ē. ij. ca. seq̄tur. **Et** bite
rent i eis rex 7c. p̄ h̄nc p̄tēptū fuit iste punit⁹. 7 ma
time qz̄ illa exposuit suis vxoz̄ib⁹ 7 p̄cubinis: vt h̄ d̄.
terciū quod hic ē positū ē actus idolatrie cum d̄.
Laudabāt deos suos: insultādo deo iudeoz̄ i cui⁹
vasis bibeāt. **Quercos** 7 argēteos 7c. idola em̄
siebāt de diuersis metallis fm̄ p̄rietatē illoz̄. p̄ q̄b⁹ fi
ebant vt idoliū marq̄ de ferro. solis de auro. lune de ar
gento. vñ d̄. acc. xix. q̄ edes diane fiebant argentee.
Nō aut̄ hui⁹ ē. qz̄ p̄babile ē q̄ tales imagines fiebant
p̄ astrologos. **In** talib⁹ aut̄ fiēdis duo attēdūtur: de
minata p̄stellatio ex p̄te v̄tutis influētis: et det̄minata
dispositō ex p̄te materie recipiētis. **Quartū** qd̄ hic po
nit̄ ē cōspectus diuine snie cum d̄. **In** eadē ho
ra apparuerūt digiti 7c. eadē hora d̄ vt oñdāf manife
ste p̄pter qd̄ erat dei vindicta. s̄. p̄pter cōtemptū dei in
abusu vasoz̄ sacroz̄ 7 laude idolorū. **Et** hoc etiāz̄ p̄t̄
q̄ temerariū ē res deo sacratas applicare vsib⁹ b̄nanis
p̄pter qd̄ in ecclia statutū ē: q̄ calix in p̄p̄ria forma nō
vendatur nisi alteri ecclie. **Et** rex aspiciēbat. hic
nō d̄ q̄ alij viderūt. ex quo videt̄ q̄ nō erat ibi man⁹
scribens fm̄ ex̄ntiam: qz̄ talia cōiter vidētur ab offi
bus assistētibus: s̄ solū erat talis apparitio in ocul⁹ re

signabāt honozē regum. p̄r singula autē p̄ se assumpta
vel plura designabant participationem honozis regū. et
hoc designatur hic. vñ sequitur. **Et** tertius i regno
meo erit. i. ei⁹ a me erit i honore. **q̄** **Tūc** ingressi om̄s
sapi. regis nō po. scrip. legere 7c. qz̄ erat scripta hebraice
7 ip̄i illas l̄ras ignorabāt. 7 dato q̄ scirēt legere: tñ nō po
terāt scire intellectū eius. qz̄ in trib⁹ v̄bis. s̄. mane: tethel:
phares: p̄tinebat tāta snia q̄ nō poterāt nisi d̄no reuelā
te. **Et** h̄ ē. p̄rie legere q̄ nō solū cognoscūt l̄re: s̄ etiā in
tellectus. **Unde** rex balthasar. **Hic** describit̄ regis
p̄turbatio p̄pter defectū interpretationis cum d̄. **Uñ** rex
balthasar satis p̄turbatus est. hoc est multū.

Et vultus illius immutatus est. quia propter vehe
mentiam timoris. ire 7 turbationis frequenter mutaba
tur color eius i facie. **Sed** 7 optiātes ei⁹ turba
er regis p̄turbatione: 7 qz̄ a deo erāt p̄cussi cuz essent p̄
ticipes criminis. **Regina** autē. i. mater balthasar
fm̄ originem: sed fm̄ Josephum erat eius auia: quod vi
detur p̄babilius. 7 ideo poterat scire p̄terita que rex
ignorabat que. s̄. facta fuerant tpe nabuchodonosor auī
regis. **Demum** conuiuū ingressa est. ad consolā
dum regem 7 ei p̄silendū. 7 patet eius verba vsq̄ ibi.
Est vir i regno tuo qui spiritū sanctorū deoz̄um ha
bet. loquitur de deo celi in plurali ad modū gentiliū. ceter
ra patet ex dictis in alijs capitulis vsq̄ ibi.

a Spūs amplior. q̄tū ad multitudine cognitor.
b Prudentia. q̄tū ad cognitōis claritatē. **c** Intel
gētiāq; 7 inter. som. Intelligētia dē q̄tū ad cognitōis oc
culi. Interpretatio. q̄tū ad exp̄sioz vbi. **d** Et ostētio
secretor. qz multa sūt alia secreta q̄ i somnijs: sicut ē in
pposito de sc̄ptura
i pariete q̄ fuit no
ta danieli.

e Ac solutio liga
tor. q̄tū ad intelle
ctū sc̄pturaz alijs
occultaz q̄ dicunt
eis ligate: qz n̄ p̄nt
videre interi⁹ intel
lectū. hoc mō loq̄t
pbus. i. metaphy.
vbidicit q̄ sicut no
duz nō pōt solvere
q̄ nō nouit intrica
tōem nodi: ita nec
q̄oz dubitabilem
soluere q̄ ignorat
intricatōes rōnuz
ex vtraq; parte.

f Inuēte sūt re.
rex imposuit nomē
balthasar. p̄mo .c.
dictū est q̄ p̄posi⁹
eunuchoz iposuit
hoc nomē danieli.
ergo rex n̄ iposuit.
dicendū q̄ p̄posi⁹
imposuit de mada
to reg. et id rex p̄
cipalif fecit hoc vt
bit dī. sequitur.

g q̄tū introduc⁹
ē daniel re. ex q̄ b̄
q̄ p̄siliū mulier sa
pientis nō ē p̄tem
nendū maxime q̄n
nō b̄ aliud sicut i
pposito erat. seq̄t.

h Tu es da. d̄ si:
capti. iude. q. d. tu
es de illis apud q̄s
p̄sueuerit esse. p̄be
qz alibi q̄ apud iu
deos raro legūtur
fuisse. p̄bete.

i Quē adduc. p̄
mē. i. auus meus
cui vera r̄ndisti de
occultis. Cēta pa
tēt ex dīc̄ vsq; ibi.

k R̄ndēs da. ait
co. rege. Munera
tua sūt tibi re. q̄a
ex pacto n̄ ē aliqd
accipiendū. p̄ r̄ue
latōne diuini secre
ti. sed post factū pōt aliqd accipi ex liberalitatē dantis:

sicut fecit daniel. i. e. c. **l** Rex. Dec ē tertia ps bui⁹
ca. vbi daf regi n̄ sola daniel: ex quo p̄ q̄ vicia princi
pū tpe debito nō sūt tacēda: 7 vt daniel meli⁹ ipm argu
at ponit exemplū aui sui: q̄ p̄ter supbiā suā fuit deiect⁹
a regno ad t̄pus vt patuit. c. p̄ce. 7 id iste graui⁹ peccauit
q̄ nō fuit correctus exēplo eius. Nec valet si dicat q̄ iste
nō hēbat adhuc discretōem q̄n auus ei⁹ mortu⁹ est: 7 sic
posset excusari p̄ ignoratiā facti nō valet. sicut dictū est
qz facta regū. i. notabilia scribebant i annalib⁹ bystorij
7 depingebant i imaginib⁹ vt magis memorie p̄medarē
tur. ad exemplū alioz. et id iste potuit scire aui sui factū.

7 harnspicū p̄stituit eū. Pa
ter in quaz tuus o rex⁹ quia
spūs amplior 7 prudentia
intelligentiaq; 7 interpreta
tio sōnioz: 7 oñsio secreto
rū ac solutio ligatoz inuē
te sūt i eo: hoc est i danielē.
cui rex imposuit nomē bal
thasar. Nunc itaq; daniel
voce⁹: 7 interpretatōez narra
bit. **I**ḡr introduc⁹ est Da
niel corā rege. Ad quē p̄fa
tus rex ait. Tu es daniel o
filijs captiuitatē iude⁹ quez
adduxerat p̄ me rex de iu
dea. Audini o te q̄m spūm
deoz hēas 7 sc̄ia intelligen
tiaq; ac sapia ampliores in
uēte sūt i te. Et nūc itrogres
si sūt i cōspectu meo sapien
tes magi vt scripturaz hāc
legerent: 7 interpretatōz eius
indicarent mihi: 7 neque t
sensū hui⁹ s̄monis edicere.
Porro ego audiui de te: q̄
possis obscura interpretari
7 ligata dissoluere. Si ergo
vales scripturā legere 7 in
terptatōem indicare mihi
purpuravestieris 7 torques
aureā circa collū tuū habe
bis: 7 sc̄ius i regno meo p̄ri
ceps eris. Ad q̄ r̄ndens da
niel ait corā rege. Munera
tua sūt tibi: 7 vna tomus
tue alteri da. scripturā aut
legā tibi rex: 7 interpretatōz
ei⁹ ostendā tibi. **O** rex⁹ de
us altissimus regnuz⁹ 7 ma

hoc ē iḡ quod dī. **l** Rex balthasar. in **D**eus
altissim⁹ dedit regnū nabuc. qz de infimo statu eleua
tus est ad monarchiā: vt dictū ē. s. **n** Et magnifi
centiā. p̄ter exp̄sas magnas quas faciebat: quod ē
p̄mū magnifici: vt dī. iij. et bi. **o** Et gliaz. q̄tū ad

gnificentia⁹ gliam⁹ 7 hono
rem dedit Nabuchodono
sor patri tuo: 7 propter ma
gnificentiam quā dederat
ei vniuersi populi: tribus 7
lingue tremebant 7 metue
bant eum. Quos volebat
iterficiebat. quos volebat
percutiebat: quos volebat
exaltabat: et quos volebat
humiliabat. **Q**uādo aut
elevator est cor eius⁹ 7 spūs
illi⁹ obfirmat⁹ est ad supbi
am deposit⁹ ē de solio regni
sui 7 gla ei⁹ oblata est: 7 a fi
lijs hoim eiectus est. **S**z
cor ei⁹ cū bestijs positū est
7 cū onagr⁹ erat hitatō ei⁹.
Fenū q̄ vt boz comedebat
7 roze celi corpus eius infe
ctū est dōec cognosceret q̄
ptatē h̄ret altissimus i re
gno hoim: 7 quemcūq; vo
luerit suscitabit sup illud.
Tu q̄ filius eius Baltha
sar nō hūiliasti cor tuū: cuz
scires h̄ oia⁹ s̄ a duersam to
miorē celi eleuat⁹ es. **E**t
vasa tomus ei⁹ allata sūt co
rā te: 7 tu 7 optimates tui 7
vxoze tue 7 concubine tue
vinū bibistis in eis. **D**eos
quoq; argenteos et aureos
7 ereos ferreos ligneosq; et
lapideos qui nō vident: ne
q; audiūt neq; sentiunt lau
dasti. Porro teū q̄ h̄z flatū
tuū i manu sua⁹ 7 oñs vias
tuas nō glificasti. **I**ccirco

diffusione fame
sue magnitudi
nis. **p** Et bo
noz. q̄ ei ab vni
uersis impende
bat. qz aliq̄ euz
honorabant ex
amore. s̄ illi qui
erāt ab eo exal
tati. aliq̄ ex tio
re. s̄ illi qui erāt
ab eo de p̄s̄: 7 q̄
sequūt i l̄a pa
tent ex dīc̄ vsq;
ibi. **q** **Q**uā
aut elevator est
cor ei⁹. p̄ supbiā
nimia. **r** **E**t
spūs illi⁹ obfir
matus est. i. ob
stinatus. q̄a nō
statim ad om̄ū
peccatū p̄cussit
euz dñs: s̄ erpe
ctauit correctio
nē. qd seq̄t p̄z
vsq; ibi.
s **C**or eius cū
bestijs positū ē
qz s̄tracto vsq;
rōnis hō nō dif
fert a bestijs: vt
b̄. i. metaphy.
qd fuit i nabuc.
p̄ amentia vt vi
sum est. qd seq̄
tur patet ex dī
ctis vsq; ibi.

t Tu q̄z fili⁹
ei⁹. i. nepos. q.
d. graui⁹ pecca
sti. qz exēplū in
aue tuo hūisti.

v Sed aduer.
dñatorem celi.
eleuat⁹ es. p̄ su

perbiā. **l** Et vasa tomus ei⁹ allata sūt corā te re.
ecce ptumelia quā nō fecerat nabuc. **y** **D**eos q̄s
aureos re. ecce blasphemia: qz laudādo deos suos de
um celi q̄ in bierlm colebat blasphemabat.
z Porro teū celi qui habet flatū tuū. i. sp̄m tuuz vel
virtutē respirandi in quo conseruatur vita.
a In manu sua. i. potestate.
b Et oēs vias tuas. i. cogitatōes 7 opera.
c Nō glificasti. reddēdo sibi gr̄as. p̄ b̄sificis accep̄
d **I**ccirco. Dec est quarta pars principalis hui⁹ ca
pituli: in qua ponitur visionis expositio.
e **I**ccirco. i. p̄ter predicta tua mala. **e** **M**issus

Danielis

est ab eo articulus man⁹. i. digiti man⁹ more bebraici sermonis: q̄ frequēter ponit singulare pro plurali: vt Ero. viij. Venit musca grauiissima. i. multitudo muscarum. qz plures apparebant digiti. Sequitur. e. **Da**ne: phetel phares. p̄mū p̄inet ad fine regni.

Dane. em idē est qd̄ nūmeratō. p̄ qd̄ s̄ dicitur. **S**u merauit deus regnū tuū: et com̄pleuit illud. i. finit. **S**cdm̄ p̄tinet ad fine vite balthasar. **B**ethel. idē est qd̄ appensio staterē. p̄ qd̄ subditur. **A**ppensus ē i statera. diuini iudicij. s̄ in quo p̄derata sūt facta tua.

Et inuētus es in vita q̄ purares diuino iudicio hoc ex-

ab eo⁹ missus ē articul⁹ manus q̄ sc̄psit b̄ qd̄ exaratu⁹ ē. **H**ec est at̄ sc̄ptura q̄ digesta ē. **D**ane thetel phares. **E**t h̄ interpretatō f̄mōis. **D**ane n̄ ueranit de⁹ regnū tuū: et p̄pleuit illud. **B**ethel ap̄pensus est i statera. et inuētus ē in⁹ habēs. **P**hares diuisū ē regnū tuū: et datū est medis et plis. **L**ūc iu bente rege: inaur⁹ ē daniel purpura: et circumdata est torq̄s aurea collo ei⁹: et p̄di

argētēis apparētia. qz argētū ē solidū. **I**n crēis fraudū lēna. qz videt esse aux̄ et nō est. **I**n ferris violētia. quia ferr̄ domat oia: sic isti in oibus sunt sine mia. **C**ōtra duo vicia p̄dicta notat̄ b̄ci iudicij eq̄tat̄: qd̄ est p̄cessus et di crame diuine sine. **S**cribēs est p̄. **M**anus est fili⁹. **D**igitus ē sp̄s sanctus. sicut ei digiti et manus sūt a brachio: ita sp̄s sanctus a patre et filio. vñ d̄ ip̄o d̄. **E**ro. viij. **D**igitus dei est hic. **I**n pariete notat̄ plenitudo as̄p̄ti hominis. **I**n aula yter⁹ v̄rginalis. **I**n cā delabro contra qd̄ sc̄psit certitudo natural̄ dictam̄: q̄ defecit i omnibus his p̄scrutādis. **I**n scriptura artitudo extremi examinis: qd̄ erit tale. **M**ane: nūmeratio: thetel: staterē appensio. **P**hares diuisio. qz in finali examic deus omnes actiōes

catū ē de eo q̄ h̄et p̄tātē ei⁹ i regno. **E**adē nocte in̄fect⁹ est balthasar rex chal de⁹ et darius medus successit i regnū: annos natus se xagintaduos. **E**t. vi. **D**acuit dario et p̄stituit sup̄ regnū satrapas centū viginti: vt esset in toto regno suo: et super eos principes tres: ex quibus daniel vn⁹ erat: vt satrape illis redderent rationes: et rex nō sustineret molestiā.

numerabit: omnes circumstantias ponderabit. omnes actiones sepabit. **E**t tunc sequitur error affectiōis: quod notatur in facie mutatione. **E**rror cognitiōis. quod si gnificatur in cogitatione perturbatiōe. **M**eror afflictiōis in renum dissolutione. **T**remor desperationis i genū collisione: ecce iudicium terribile contra viciū carnalitat̄ et auaricie.

Capitulum. vi.

Dacuit dario. **H**ec ē d̄ta visio: q̄ licz sit bystoria n̄ d̄ visio: qz hic h̄t mētiō de angelo in lacū descēdente. et ora leonū mirabilē p̄cludere: et danielē liberantē: in quibus notat̄ mysteriū x̄pi resurgētis: vt s̄. dicit̄ ē. **C**ā igit̄ malis huius visionis ē emulatio p̄ncipū d̄ danielē: et reclusio eius in lacū et liberatio eius p̄ angelum. **C**ausa finalis vt innocentia cerneretur: dei iusticia p̄deretur: et mesticia plebis israelitice leniret. **C**ā efficiens ē angelica apparitio hoc merēte innocentia danielis cū deuotiōe et patia. **C**ā formal̄ i mō p̄cedēdi p̄stitit. **P**rocedit̄ aut̄ hic p̄ modū frac̄ne inuidie et exploratiōis p̄ vitā innocētis: et h̄z quatuor p̄tes. qz primo ponit̄ bonor exaltatiōis ex p̄te danielis. sc̄do luor emulatiōis ex parte p̄ncipū: ibi. **I**n et principes. tercio rigor cōdemnationis ex parte regis: ibi. **Q**uod verbū cū audisset. q̄r to tenor liberationis ex parte dei: ibi. **E**t tūc primo diluculo. **C**irca primū notatur tres gradus honoris danieli exhibiti. primus est positiuus quē tenuit daniel i dignitate. qz a dario q̄ balthasar successit fuit cōstitut⁹ vn⁹ de trib⁹ p̄ncipalib⁹ regni p̄ncipib⁹: audito em̄ q̄ p̄cedentes visionē exposuerat: duxit eū secū in mediā bonorū: ce p̄pter eius sapiāz: et tenuit eū in simili bonore in q̄ posuerat eū balthasar q̄ fecerat eū terciū in regno suo: vt dicit̄ ē ca. p̄cedenti. i. vnū de tribus principalibus regni sui. et h̄ ē quod d̄ hic. **a** **D**acuit dario. medo. i. filio astragis ad d̄ntiā alterius d̄r̄n̄ qui fuit filius assueri quē de bellauit alexander magnus.

b **E**t p̄stituit sup̄ re. su. sa. centū viginti. sicut supra dicit̄ est satrape dicitur quasi rapiētes sat. isti igitur erāt constituti p̄ totū regnū i diuersis partibus ad pecunias colligēdas. **c** **E**t sup̄ eos principes tres. maiores. s. post regem. **S**equitur. **d** **E**t rex nō sustineret molestiā. duplici de causa. **A**na quia iā erat antiquus. **A**lia qz erat inonarcha nouus: et in principio taliū solent aliqui

gentē p̄ter mala tua. terciū p̄tinet ad translationē regni. **P**hares em̄ idē est quod diuisio. et hoc ē qd̄ subdit. **M** diuisum est regnum tuum a te. s. et a posteris tuis. **n** **E**t datū ē medis et plis. qz i immediate successit darius medus. et postea cyrus rex p̄sarū nepos d̄r̄n̄. **o** **I**n iube te rege indutus ē daniel purpura. et. **S** querit̄ quare talē bonorē sibi exhibuit cū diceret ei d̄na. **D**icendū q̄ hoc fuit ne corā boib⁹ medacij argueretur. qz talē bonorē p̄miserat le genti scripturā et interpretant̄: vt patet ex p̄dicto. **secundū** qz credebatur p̄ hoc irā dei placare exhibendo bonorem eius p̄bet. **sequitur**. **p** **E**adē nocte interfecit eū balthasar. in hoc apparet interpretatiōis impletio. et h̄m aliq̄s balthasar a suis cubicarijs fuit interfecit: et ciuitas p̄ditōe corū cyro tradita. **S**cdm̄ glo. interfecit eū ab exercitu medorū et p̄sarū: q̄ audita visione de diuina sc̄ia p̄ balthasar p̄ exploratores suos fecerunt insultū audacter p̄ ciuitatē: et viri bellatores ciuitatē nō potuerūt eis resistere: tū qz erāt attoniti et in stuporē p̄uersi ex p̄dicta visione p̄ danielis in̄p̄tatiōis. tū qz fatigati erāt a conuiuio et vino. **qz** autēz ex̄te conuiuio deberet babilon inuadi et capi: p̄dicerat. **E**saia. xxj. **B**abylon dilecta mea posita ē mibi in miraculū pone mensā contēplare i specula: hostes. s. insurgentes. **S**equitur. **E**comedentes et bibentes surgite principes arripite clypeū. q. di. magis esset tēpus plandi q̄ festiuandi. **S**equitur.

q **E**t dario medus successit i regno. licet em̄ cyr⁹ obsideret ciuitatē cū dario. tū cessit̄ ip̄i dario q̄ erat antiq̄or et cū uiculus: ita tū q̄ post eū regnaret. et ita factū fuit qz cyr⁹ dario i regnū successit. **M**oralit̄ exponendo dicendū q̄ i hoc ca. p̄ viciū carnalitat̄ et cupiditat̄ datur iudicij equitatis. **I**n balthasar nota superfluitatē. qz interpretatur capillus capitis qui nascitur ex superfluitate. **I**n conuiuio gula. **I**n vino ineptā leticiam. **I**n vrozibus indebitā accedendā licentiā. **I**n cōcubitis manifestā luxuriā. **I**n optimatibus adulatorum aplaudentiā. **I**n vasis aureis supbiā. nā tales homines finalit̄ in supbiā vitā p̄sumūt. qz querit̄ supbiitas p̄pter supbiā: iō p̄bat **O**rigenes qz ois diues ē superbus. hoc de vicio carnalitat̄. **qz** tū ad viciū cupiditat̄ nota qz cupiditas ē idolorū seruit⁹ h̄m aplm̄. qz vnusquisqz rē quā p̄ ceteris diligit p̄ponit deū suū h̄m **V**icō. **I**gitur ius d̄s aureis notatur opulentiā. **I**n

magis rebellare. id est curam regni alius tradiderat ut ipse posset magis vacare circa hostes reprimendos si insurgerent. **E**rgo daniel. **D**ic scdo ponit gradus honoris ipsius daniel. quod non solum satrapas superabat sed etiam alios duos principes qui erant constituti cum eo super totum regnum: ut visum est: et causa subditur.

F Quia spiritus dei. id est virtus a deo data ad cognoscendum quod agenda sunt et exequenda. **G** Amplior erat in eo. id est maior inter se et extensius. **B** Porro rex. hic ponit gradus honoris quibus rex voluit sibi exhibere per eminentiam sue sapientie. quod rex voluit cum aliis duobus maioribus proponere ut sic esset super totum regnum immediate post ipsum.

I An et principes. Postquam descriptus est honor ex parte danielis. hic ponitur honor emulationis ex parte principum qui solet vigere in curis magnatorum et quod invidiosus semper querit occasionem in innocentem. ideo primo querit occasio-

ne danielis circa divitum carnalem. scdo circa ritum legale ibi. Dixerunt ergo. tertiis circa contemptum regalem ibi. Viri sunt illi. In prima parte dicitur sic. **I** An. id est propter excellentiam danielis quem rex volebat proponere omnibus. **K** Principes et satrape. moti a principibus. **L** Querebant ut inveniatur. da. ex latere regis. id est amovendi eum a familiaritate regis. **M** aliter. **A** latere imponendo danieli quod equalitatem regis ambirent sicut hebreos. **N** el a latere. id est ex voce regis que communit ad latum eius imponendo danieli quod haberet familiaritatem suspectam cum ea. **M** Nullamque causam. Ex quo patet eminentia virtutis danielis. quod in extraneos et emulos eius non potuit notari etiam a diligenter considerantibus de aliquo crimine certo nec in facto: quod notat cum dicitur. **N** Nullam causam. nec in signo quod notatur sibi. **O** Et suspitio. suspitio enim est quasi aliquis incipit dubitare de fama vel bonitate alicuius ex aliquo levi signo. **O** Dixerunt ergo. **D**ic querunt scdo occasionem danielis circa ritum legale. et hoc est quod dicitur. **P** Non invenimus via. huic alio. occa. accusandi eum. s. erga regem. **Q** Misi forte in lege dei sui. quod sciebant quod ipse magis vellet facere contra edictum regis quam contra mandatum divine legis: et ideo cogitauerunt qualiter rex faceret aliquod edictum quod non possit servari sine transgressione legis iudeorum: ut sic caperent danielis mandato legis non obedientem. et hoc est quod subditur. **R** Tunc principes et satrape surripuerunt regi. surripuerunt aliquibus fallere quasi quomodo sui gratia: cum tamen sit contra eum. et sic factum est in proposito: quod induxerunt eum ad faciendum edictum per cuius occasionem occideret danielis qui erat maxime sibi vitilis et fidelis. videbatur tamen in prima facie illud edictum esse per regis utilitatem. et hoc est quod dicitur. **S** Rex in eternum vivet. quod dicitur. nos optamus salutem tuam. **T** Consilium in omni parte. regni tui. per bono statu regni servando. **V** Et decreta impera. erant et edicta. id est lex firma et irrevocabilis. **X** Et omnis qui petierit. alio. per a quo cum deo et ab homine. hoc dicitur ut postea non possit danielis aliquo modo excusare. **Y** Usque ad dies. xxx. nisi a te rex. tantum temporis ponunt ut daniel non possit excusare quin caperetur in oratione.

quia in uno parvo tempore posset sic deus secreta orare et alios lateret. **Z** Dicitur in lacum leonum. ad devorandum: quia condemnati ad mortem illic perhibebantur. **H**oc enim edictum videbatur facere ad firmitatem regni et monarchie: in quantum per hoc homines

ut decretum imperatorum exeat et edictum ut omnes qui petierint aliquam petitionem a quocumque deo et homine usque ad xxx. dies nisi a te rex mittantur in lacum leonum. **M**unc itaque rex confirmavit sententiam et scripsit decretum: ut non immutetur quod statutum est a medicis et peritis: nec perjurari cuiquam liceat. **P**orro rex variis propositis edictis et statutis quod cum daniel perisset. id est constituta legem: ingressus est domum suam: et fenestris apertis in cenaculo suo protrahebat hirsutis tribus temporibus in die flectebat genua sua et adorabat: confitebaturque coram deo suo sicut et ante facere consueverat. **V**iri ergo

inducerentur ad tantam reverentiam et timorem regis quod non audebant petere ab aliis etiam a deo et idcirco rex erat novus monarcha consensu nesciens eorum fraude. **S**imile edictum fecit assuerus ad suggestionem aman: ut b. i. i. i. q. 2. li. q. 2. quasi zelans pro pace regni impetravit fieri edictum de structioe iudeorum. et cum hoc impetravit aliud edictum fieri ne aliquis accederet ad iherosolimam. xxx. dies in hoc similes se zelare per regis magnitudinem et reverentiam nullus audeat ad eum

accedere in tanto tempore. sed hoc faciebat ne aliquis infra hoc tempus ad regem accederet qui liberationem iudeorum impetraret. **H**oc modo familiares principibus aliquando inducunt eos ad faciendum aliqua statuta pessima sub specie quod zelant pro rege: cum tamen aliud intendunt. sequitur. **A** Munc itaque rex confirmavit sententiam. quasi diceret. libenter debes facere. quia est pro regni utilitate. **B** Et scripsit decretum ut non immutetur. quasi dicitur. quod tot et tantorum sapientium consilio ordinatum est non debet immutari per voces vnius hominis. **C** Quod statutum est a medicis et peritis. et hoc videtur quod unum erat regnum medorum et persarum. quia Cyrus nepos Darii ei in honore successit ut predictum est. **D** Quod cum daniel comprehensus et ingressus esset domum suam. ut occulte oraret deum cavens de piculo insidiarum: ne tentaret deum exponens se mortis periculo sine causa si hoc faceret in aperto.

Et fenestris apertis in cenaculo suo contra hierosolimam. hoc dicitur ex. iij. Reg. viij. vbi dicitur. quod filii israel ducti in captivitate debent orare versa facie contra hierosolimam: ut ex memoria templi ubi deus colebatur oratio eorum esset magis deuota et exaudibilis.

Tribus temporibus in die. id est hora matutinali. hora lotis manibus iudei tunc benedicunt deum: et hora sexta ante comestionem. **E**xemplum habetur Actuum x. vbi dicitur. **A**scendit Petrus in superiora domus ut oraret circa horam sextam. et hora vespertina sicut dicitur Actuum. iij. **P**etrus et **J**ohannes ascenderunt in templum ad horam orationis nonam. que accipitur circa tempus vespertinum ut patet in ecclesiis maioribus: vbi tunc dicitur nona.

Flectebat genua. quantum ad actum latris exterioris. **B** Et adorabat. quantum ad actum interiorum.

Confitebatur. scilicet peccata populi israel et sua. quia oratio humiliantis senubes penetrat: ut habetur in Eccl. xv.

Viri ergo illi. **D**ic tertiis querunt occasionem

Danielis

¶ Danielē circa p̄ceptū regalē. 7 hoc ē qd̄ dī h. Viri 8
illi curiosius inq̄retes. i. cū magna sollicitudine occul-
tas vias 7 p̄ occultos modos. ¶ Inueniunt dani-
elē. 7 regē edictū. in ¶ Orante 7 obsecran. Obsecra-
tio ē oīo q̄ fit p̄ inuocatōz alicui⁹ rei. sacre p̄ quā oīo si
at exaudibil. vñ
di obsecratō q̄
ob aliq̄o sacruz
reprecato. sicut
cū dī. Per cru-
cē 7 passioz tuā
libera nos dñe.
7 p̄silia. 7 iō i oī
bus oratōib⁹ ecclē
ad hoc q̄ fiant
mag⁹ exaudibi-
les dī. Per dñz
n̄m ielū xp̄z 7c.
vbi ē inuocatō s̄a
cre cūrat. seq̄t.
¶ Et accede.
inuidi explorato-
res. ¶ Lo-
cuti sunt regi su-
per edicto. H est
de regis snia fir-
ma et irrevoca-
bili p̄ius facta.
hoc faciūt ne rex
beat liberādi vi-
am danielē. 7
hoc ē qd̄ s̄o dī.
¶ Rex nūqd̄
nō p̄stituit vt
ois bō 7c. et sic
loquunt tacito
noie danielē vt
cum rex miderit
generalr. q̄ oīs
trāsgredies sta-
tutus sit morte
punit⁹. nō pos-
sit postea exape
danielē. q̄ n̄so
bito a regē vt p̄z in s̄ra p̄osuerūt accusatōz suā dicit
tes. ¶ Daniel. ip̄m noiant noie iudaico tacito no-
mine balthasar qd̄ erat nomē regni. Addūt etiā p̄diti
onē seruile vt mag⁹ puocēt regē: cū subdit. ¶ De fi.
cap. iste n̄q̄z dēret cē hūil. ¶ Nō cu. xlc. tñā. que
oīd̄ v̄nerāda. ¶ Et de edicto tuo. qd̄ p̄tē. q̄ il-
la lex erat posita s̄ p̄cepto: qd̄ p̄tēp̄it trāsgrediēdo
quod p̄bat: p̄ hoc quod subdit. ¶ 3 trib⁹ p̄ibus p̄ diē
orat 7c. ¶ Quod v̄bū. Hec ē scia ps p̄ncipalib⁹
ca. vbi describit rigoz p̄denatōnis ex p̄te regē: vbi tria
notātur. p̄mū ē malicia hosti impellēt. scdm̄ ē miseria
hoīs innocētibi. Tunc rex p̄cepit. terciū ē mēsticia re-
gis imperātib⁹. Et abijt rex. Circa p̄mū dī sic. ¶ Qd̄ ver-
bū cū audisset rex saḡ p̄tri. qz p̄cepit fraudē eozū: 7 nō
audebant de plenitudine p̄tatis frāgere edictū i p̄in-
cipio sue monarchie. qz reges de nouo creati solent iu-
rare q̄ seruabunt p̄suetudines regni. 7 iō si p̄suetu-
dine trāgeret tale edictū. immineret periculū de sedi-
tione que de talibus solet accidere. 7 iō alio mō cona-
tus ē rex danielē liberare. p̄pter quod s̄dit. ¶ Et
p̄ danielē posuit cor. i. intelligentiā 7 conatū. ¶ Et
liberaret eū. interpretando. s. edictū: et se multipl̄ excu-
sando. 7 licet modus hic nō exp̄matur: tñ intelligitur
p̄ hoc q̄ i talib⁹ detinuit accusatores vsq̄ ad occasū so-
lis: vt dī in s̄ra. 7 p̄z. seq̄tur. ¶ Viri aut̄ illi. s. accu-
satores pessimi. ¶ Intelligentes regē. q̄. s. velle mo-
dis varijs liberare danielē. ¶ Dixerūt. ad p̄m ar-
guēdo. ¶ Scito rex qz lex medoz 7 p̄saz 7c. iō re-
ducit edictū regē ad mēōriā. qz ita erat exp̄ssuz q̄ n̄l

illi curiosi inq̄retes: inueni-
rūt danielē orātem 7 obse-
crātē deū suū accedētes lo-
cuti sūt regi sup̄ edictū. Rex
nūqd̄ n̄ p̄stituit: vt oīs bō
q̄ rogaret quēq̄ dīz 7 hoī-
bus vsq̄ ad dies. xxx. nisi te
rex mitteret i lacū leonum
Ad qd̄ r̄ndēs rex ait. Ver⁹
p̄mo iuxta decretū medoz
atq̄ p̄saz qd̄ p̄uaricari n̄ l̄z
Tunc r̄ndēs dixerūt corā re-
ge. Daniel d̄ filijs captiui-
tatis iude nō curauit d̄ lege
tua 7 d̄ edicto qd̄ p̄stituiti
h̄ trib⁹ p̄ibus p̄ diē orat obse-
cratōe sua. Qd̄ v̄bū cū au-
diss̄ rex saḡ p̄tēp̄it 7 p̄ da-
nielē posuit cor 7 vt liberet
eū: 7 vsq̄ ad occasū sol̄ labo-
rabat vt erueret illū. Viri
aut̄ illi intelligētes regē dixe-
rūt. Scito rex qz lex medo-
rū atq̄ p̄saz ē vt omē decre-
tū qd̄ p̄stituerit rex nō lice-
at imitari. Tunc rex p̄ce-

lo mō poterat danielē excusare qn̄ fecisset p̄mum. nō em̄
poterat excusare ex parte legē: qz erat firmata irrevocabi-
liter vt v̄sū est. nec ex p̄te oratōis: qz i ea sic dī. Oīs bō q̄
petierit 7c. 7 sic in ea includit daniel sicut 7 aliq̄. nec ex p̄-
te oratōis. qz dī ibi. ¶ Quocunq̄ deo 7 boie. ¶ Tunc rex
p̄cepit. hic describi-
tur miseria hoīs in-
nocētis. s. danielē. 7
hoc ē quod dī.

pit 7 adduxerūt danielē 7
miserūt eū i lacū leonū. ¶ Si-
xitq̄ rex danielē 7c. tu⁹ quē
colis sp̄: ip̄e libabit te. ¶ Al-
latusq̄ est lapis vn⁹ 7 posi-
tus est sup̄ os lacū: quez ob-
siguit rex anulo suo: 7 anu-
lo optiatū suoz. ne qd̄ fie-
ret p̄tra danielē. ¶ Et abijt
rex in domū suā 7 dormiuit
icenat⁹ cibiq̄ n̄ s̄t allati co-
rā eo. ilup̄ 7 s̄on⁹ r̄cessit ab
eo. ¶ Tūc rex p̄mo diluculo
p̄surgens festin⁹ ad lacū le-
onū p̄xit: p̄ appropiānsq̄
lacui danielē voce lachry-
mabili mclamauit: 7 affat⁹
est eū. ¶ Daniel fue dei viuē-
tis 7c. tu⁹ cui tu fuis sp̄: pu-
tasne valuit te liberare a le-
onibus. 7 daniel regi r̄ndēs
ait. Rex in eternū viuē. De-
us meus misit angelum su-
um: 7 conclusit ora leonuz
7 nō nocuerunt mihi: qz co-
rā eo iusticia inuenta est in

¶ Tunc rex
p̄cepit. hic describi-
tur miseria hoīs in-
nocētis. s. danielē. 7
hoc ē quod dī.

¶ Adduxerūt dani-
elē. R̄ndēs 8 rex q̄
nō potat liberare
danielē nisi frāgen-
to decretū q̄ fractō
erat sibi piculosa 7
toti cōitati rōe p̄li-
cta. iō tāq̄ minus
malū s̄m estiatōez
suā elegit eis tradē
danielē. 7 maxime
qz firmē credebat
q̄ d̄ eū liberarē si
cut audierat de tri-
bus socijs suis libe-

ratis de camino. 7 hoc ē quod seq̄tur post. ¶ De tu-
us quē co. sp̄ ip̄e li. te. qz s̄m q̄ dicit glo. nō loq̄tur dubita-
tiue s̄ affirmatiue. ¶ Allatusq̄ ē lapis vn⁹. magn⁹
scz p̄derosus. ¶ Et posit⁹ ē su. os la. ne aliq̄s possēt
ingredi. qz magis timebat rex de crudelitate hoīm p̄ da-
nielē q̄ de ferocitate leonū. 7 hoc ē quod subdit.

¶ Quē obfignauit rex 7c. ne aliquis intraret sine suo se-
tu. cui⁹ cā subdit. ¶ Ne qd̄ fieret p̄ danielē. ¶ Et abijt
rex. Hic ponit mēsticia regē p̄denatōe danielē. 7 hoc ē
quod dī. ¶ Et dormiuit incenatus. i. abijt ad dormiē-
dū: ita q̄ nō dormiuit. vñ seq̄tur. ¶ Et som. re. ab eo
tñ ex tristitia: tñ ex defectu cibi. ¶ Tūc p̄. Hec ē q̄tra
ps p̄ncipal vbi describit tenoz liberatōis ex p̄te dei. vbi
tria notātur. innocētia liberata. inuidia lacerata: ibi. ¶ Ju-
bete rege dei magnificētia p̄dicta. ibi. Tunc dari. ¶ Circa
p̄mū dicit sic. ¶ Tunc rex p̄ dilu. i. s̄mo mane trāsa-
cta illa nocte. ¶ Consurges rex festi. ad la. leo. p̄xit
¶ Et magno em̄ desiderio liberādi danielē rex q̄ p̄ noctē
gilauerat vt dictū ē. etiā i mane nō dormiuit: qd̄ tñ solet
ēē remediū maximū p̄ vigiliā noctē. ¶ Appropinquā-
q̄ lacui da. v. lachry. incla. ex affectu em̄ cordis lachry-
matus ē. qd̄ tñ reges solēt cauere quātū p̄nt maxime co-
rā p̄lo ne mulieres eē videātur. ¶ Daniel ser. dei vi.
hoc dicit q̄tū ad d̄ntiā idolorū que nō viuūt. ¶ De
tu⁹ 7c. putasne va. libe. te a leo. nō dicit hoc dubitando
d̄ dei potētia: s̄ vt cū daniel p̄ opinionē hūanā illelus ap-
paruerit iustior appeat indignatō regē p̄ accusatores da-
nielē. seq̄tur. ¶ Deus me⁹ misit angelū suuz. qz opera
mirabilia facit misterio angeloz. ¶ Et conclusit ora

leonu. q. d. natura ferat qd leonu no e mutata: s ab ange
lo pbibita. qd patuit ex affectu sequenti i accusatores su
os. t. Subere aut. Dic describit inuidia lacerata: cu
di. v. Adducti sut viri illi q accu. zc. Berat iustu fm
pena taliois q maxie bz locu me eqles: iicut erat i. pposi
to t. Et no per
uc. vsq ad pau. la
qz. Joseph dicit
q accusatores dire
rut leones fuisse ia
tatos carnib? z id
danieli n tetigisse:
tuc rex iussit vt ipi
parer carnes leoni
bus. qd cuz vellent
facere leones eos
deserperunt anqz
venit ad pauime
tu. z ex hoc patuit
manifeste. q Dani
el ex sua iusticia fu
erat liberatus.

y. Tunc darius.
Dic describitur dei
magnificencia pre
dicata p rege dari
um. ppter visuz mi
raculu. z p3 inia ex
pdictis i principio
quarti capituli et i
fine. c. p. m. No
raliter exponendo
pcessus emulatio
nis describit in hoc
ca. qz in emulis pri
mo notatur ambi
tio ex hac secuta est elatio: ex hac emulatozuz insidiatio
ad vitimu isto z delectio. z bec omnia patent in lra. Ad
euadendu aute emulatione exemplo Danielis recurrer
du est ad ordem. Et in modo orandi considera q Dani
el ingressus est domu in quo notatur consideratio mori
grabat apertis fenestris. in quo notatur attentio legis.
In cenaculo. in quo notatur excessus contemplationis
Tribus tepozibus. in quo notatur ordinatio tepis. Fle
ctebat genua. in q notatur confessio oris: Ad ista sequu
tur liberatio eius. in quo apparet equitas dei z emulozuz
perditio: in quo apparet dei seueritas.

Capitulum. vii.

Anno pmo balthasar. Supra posuit ppha quiqz
visioes q respiciunt xpi pmi aduentu. Dic pnt po
nit alias. v. q respiciunt eius aduentu scdm. Pri
ma e de quoz aialibus monstruosis: z de aduentu iudic. z
designat vltime tribulatois totali pcessu. scda d pugna
pfar z grecoz sub specie ariet z birca: q designat euide
tribulatois pncipale pfectu. ticia de hebdomadis abbre
uiat vsq ad morte xpi q designat eiusde tribulatois sola
tiu. qz tpe psecutois anti xpi maximu solatiu erit fidelib?
de memoria passionis xpi. quarta de apparitoe viri: libera
tione ppli. pnuclatis: q designat eiusde tribulatois ter
minu. qnta de pugna xpi z victoria finali sub signo regis
aquilonis z austru: z designat eiusde tribulatois trium
pbu. Partes etia patent in qnz capitulis sequetibus p
ordine positis. Circa prima visione consideranduz q ca
malis e d quatuoz regnis mdi pncipalib? fideles succes
sive affligetibus: z de regno xpi pfecte obteto i iudicio fi
nali oia regna pterete. La finalis e puidetia z cautela p
futura tribulatoez. qz miferunt iacula q puidenf. z vt
oñdat q vsq ad fine mudi puerfoz molestia e p fideles
in pugnatu: z iusto z modesta tadē victura z anti xpi
molestia finaliter pitura: z xpi militia eternalis regnatura.
Causa efficiens pncipalis est spūs sanctus animo de

sideranti z deuoto infundens cognitioem regnoz. te
por et factor. Daniel aute ca efficiens instrumentalis
ista sub quadā breuitate describit. Ca formalis in di
uisione consistit. z diuidit i duas pres. qz pmo pmitti
tur qdā pfatio respectu sequentiu. scdo describit ipa

neat xū daniel. Ipe e ei te
us viuens z etnus i lca z re
gnū ei nō dissipabit: z po
testas ei vsq in etnū. Ipse
libator atqz saluator raci
ens signa z mirabilia i celo
z i tra: q liberauit dantelez
de lacu leonū. Porro dani
el pseueravit vsq a i ignū
dary regnumqz cyri perse.
Anno pmo Ca. vii.
Balthasar regis baby
lonis daniel somniū vidit
Visio autē capitis ei in cu
bili suo. Et somniū scribes
breui hmoē compēdit su
matiqz pstriges ait. Vide
bam in visione mea nocte
z ecce quatuor veti celi pu
gna bāt i mari magno z q.

visio vbi. Vide
bam in visione
mea. Circa pri
mū tria penit.
Primū e tpus
in quo ista visio
facta est cuz dī.
a Anno pmo
balthasar. Et q
p3 q daniel no
posuit visiones
p3 ordine histo
rie: vel tps in q
facte sut dante
li. qd illa q scri
pta sunt in. c. p
cedenti fuerunt
facta p ista visi
onē. qz facta fu
erunt sub vario
Darius at suc
cessit balthasar
vt visū e in fine
v. c. Ratio autē
huius ordinis e
qz ista visio e pu
re pphica z id
ponit cu visio
bus sequentibus
q sunt eiusde cō
ditionis. Prece

descentes autē visiones vel scpture bystouice vel sunt pti
pphice vel parti bystouice. Alia rō e. pcedetes em pti
net ad xpi pmi aduentu: vt dictū e. s. j. c. bec aute cū
sequitibus pntet ad aduentu xpi scdm. f. ad iudicuz
vt mag videbit psequedo. scdo tagitur modus vide
di cū subditur. b Daniel somniū vidit. zc. Et q pa
ter q vidit i somno z nō in vigilia. tercio subdit modū
scribendi cū subditur. Et somniū scribens breui fmo
ne compēdit zc. c. Videbā zc. Dic pnter descri
bitur ipsa visio. scdo ipi? visionis interpretatō ibi. Por
ruit spūs meus. Prima in duas. qz pmo ponit visio i
generalis. secundo explicatur mag in spāli. ubi. Prima
quasi leona. In prima parte dicit sic daniel.
c. Videbā. i. intelligebā. d. In visioe mea. qz sen
suz visionis imaginarie intellexit. intelligētia em op?
e in visioe: vt dī. j. r. c. e. Nocte. qz tūc qetai sensu
bus exterioribus facilius cognitio supernaturaliū ac
cipitur: vt supra habitum est.
f. Et ecce quatuor venti celi pugnant. i. quatuor an
geli: q ppter similitudinē venti dicuntur spūs. ventus
em inuisibilis est. ppter suaz subtilitatē propter quod
vocatur spūs sicut z angelus. Potest autez hic locus
exponi duplr. vno modo de angelis malis. z sic dicunt
tur pugnare. quia excitant homines ad pugnaz. Alio
modo de angelis bonis qui presunt diuersis regnis. z
sic dicuntur pugnare pro subditis in qm. ponit co
ram domino eozum merita que aliquando sunt cōtra
ria. tñ angeli ista merita pteraria. pponendo coram do
mino non habent voluntates contrarias. sed querūt
super hoc beneplacitū diuinū de futuris: vt q tale re
gnuz dñetur tal vel econuerso: scita tñ sup hoc diuina
voluntate accepta e vtriqz angelo siue sit p exaltatōe
getis cui pest: siue p depressione. Ista autez visus
tractantur. q. smiarum.
g. In mari magno. i. in hoc mundo qui dī mare. p
pter instabilitatē z variabilitatē regnoz: qui sicut ma
re agitaf: z pcelle ibi oriunt. b. Et quatuor teste

Consideranda autem qd isti. r. reges no intelligunt hic p succedentes vnius p alter: s intelligunt reges sil exites: vt pz. j. eo. ca. p expositos angeli loqnt cu danielle. qz futurum e q romanu imperiu diuidatur i. r. regna sil exitia imminete tpe antixpi: vt b apocal. xvij.

q Considerabaz cornua. Dic describitur aduentus anti xpi et p dicitis regibus oriundi. r diuiditur in duas ptes qz pmo facit qd dictum e. scdo describit aduentus xpi ad iudiciu omne ptes terrena auferetis: ibi. Aspicietis donec throni. Circa primus dicitur sic. q Considerabaz cornua. i. diligenter intuebat. r. reges p dicitos. r Et ecce cornu aliud parvulus ortu e de medio eoz. i. antixps q erit rex. r. respectu illoz p dicitos q erit ho purus et parvus qtu ad p testate i principio s postea crescet. v. aboli adiutorio.

X m 79

q Consideraba cornua: r ecce cornu aliud parvulus ortus e de medio eoz r tria d cornu p mis euulsa sut a facie ei. Et ecce oculi qsi oculi hois erat i cornu isto: et os loquens ingentia. Aspiciet baf. donec throni positi st. et antiquus dicit. Vestimtu eius cadidit qsi nix r capilli capiti eius quasi lana munda. Thronus eius flamma ignis: rote ei ignis accessus fluvius igneus rapidusq egrediebatur a facie ei. Milia milium misstrabant ei r decies milia centena milia as

s Et tria de cor. pri. euul. sunt a fa. eius. qz rex apbrice egypti r etbiopie subiciet i p mis antixpo. p ista p fallicas porphyri exponetis hoc de antiocho epiphane. qz no fuit decim ab alexandro magno. nec inuenit q tres reges occiderit. r. vij. alios sibi subiecerit: vt b dicit. Itz bestia qta ab angelo dicit h regnu qrtu: vt hic pz. j. eo. ca. regnu aut qrtu ab hoib dicit ee romanu regnu de q no fuit antioch. s de regno grecoz. t Et ecce oculi ei qsi ho mis i cornu isto. q. d. l3 antixpus faciat tata mirabilia vt ab aliqb credat de. tñ erit ho pur. t Et os loquens ingentia. qz puniendo r omniado multos decipiet. r d mltis iactabit se q facere no pot. v Aspiciet baf. Dic p dicitur aduentus xpi ad iudiciu adueniens r regnuz antixpi pter rctis. r diuidit i duas ptes. qz pmo ponitur eiusdez iudicial p dicitia roe veritatis. scdo ei triumphal victoria ex p te humanitatis: ibi. Aspiciet baf. i. consideraba illud cornu parvulus qd significat antixpm. r Donec throni positi st. dicit throni i plali. qz no sol rps iudicabit. s apli r viri pfecti ei assistet i iudicio sup thronos sededo. y Et antiquus dicit. hoc dicit qrtum ad iudice pncipale q dicit antiquus. ppter eternitate. 3 Vestimtu eius cadidit qsi nix. In hoc notat excellencia veritat q est lux inaccessibil. qz cadit iñ alios colores plus bz de luce. a Capilli capiti eius qsi lana munda. hoc dicit ppter maturitate iudicatis. qz snia dei no e festina s mature. plata. b Thronus eius flamma ignis r. hoc dicit ppter zeluz veritatis. iste p dicitos p dicit debet esse i vero iudice. c Fluvius igneus rapidusq. p hoc designatur pena infernalis trabes p dicitos in infernu. d Egrediebatur a facie ei. qz tollet impius ne videat facie dei. e Milia milium r. Ecce duplex angeloz officiu. s. angeloz misstratuz nobis ex dei ordinatoe: cuz dicit. Misstrabant ei. Et officiu angeloz assistentiu q vacat pteplatoi diuine cum subditur. g Et decies milies centena milia assistebat ei. Et notaduz q hic ponit numerus determinatus. p indeterminate. quia angeli sunt in maximo numero nobis indeterminate. videm em sensibilib q corpa celestia q incomparabiliter excedunt elementa. qz vna stella visu notabilis i firmamento maior e tota terra. Cuius angeli videant sic

se bte respectu hoim sicut corpa celestia respectu elementoz: r nec angeli possunt excedere homines i cōtinua quantitate: id er hoc arguunt sancti r doctores. q excedunt eos qsi incompatibiliter in numerositate.

b Iudiciu sedit r libri aperti sunt. i. libri conscripti qz scia cuiuslibet patebit om nib: vt snia iudicis appareat oibus recta. Si militer liber vire aperietur q tenebit i manu dei: r liber mortis q tenebitur in manu accusatoris. sistebat ei Iudiciu sedit: r libri apti st: aspiciet baf ppe voce ymonuz graduz qd cornu illud loqbat. Et vidi qm infecta esset bestia r piaz corpus ei: r traditu eet ad burudu igni aliaz qz bestiaz ablata eet pias: r tpa vite pstituta eent eis vsq ad tps r tps Aspiciet baf ergo in visione noctis r ecce cum nubib celi: quasi filius homis veniebat: et vsq ad antiquum diez peruenit: et in conspectu eius obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem r honore et

i Aspiciet baf. i. consideraba q snia daret d bestia. s. d regno antixpi: q vt visu e qdammodo ptenet ad qrtum regnu. k Propter voce sermonu graduz r. i. ppter blasphemias ab antixpo platas contra deum. l Et vidi qm infecta eet bestia. qz infecta antixps virtute dei fm q dicit apls. q. ad bestia. q. Que dñs iesus interficiet spu oris sui r. m Corpus eius. i. homies mali q sunt corpus antixpi: sicut rps e caput oim bonoz. n Traditu eet ad comburendu igni. l. infernali. o Aliaz qz bestiaz ablata eet pias. i. vidi. s. q omnis pias tunc cessabit. p Et tpa vite pstituta eent eis. a deo pordinate. q vsq ad tepus r tempus. i. qdiu durabit psecutio bonoz a malis. et p primu tps intelligitur psecutio que fuit an primu xpi aduentu. per scdm tepus psecutio fidelium vsq ad aduentu xpi secundu. s. ad iudiciu. Vel fm aliquos hoc est referendu ad tepus psecutiois antixpi Sed prima expositio melior videtur. quia psecutio antixpi durabit p tps r tpa r diuidit i tps: vt b. j. ca. r Aspiciet baf. Dic describitur triumphal victoria qrtum ad eius humanitate. r hoc est quod dicitur Aspiciet baf. i. consideraba cui pias ablata ab antixpo daretur. s Et ecce cu nubibus celi. sicut em xpus ascendit in celu fm humanitate obsequio nubiu. ita etia venit ad iudiciu: vt habetur actuz primo: vbi dicitur. Dic christus qui assumptus est a vobis sic venit r. t Quasi filius hominis. dicitur quasi. quia non solum est filius sed plus: quia est filius dei. et hoc est quod subditur. v Et vsq ad antiquu diez puenit. i. ad equalitate dei pris i vna diuina essentia. r Et in conspectu eius obtulerunt eu. angeli. s. qui i iudicio erunt ei obsequentes. y Et dedit ei potestatem. qz tunc erunt subiecta ple ne ipsi christo: vt habetur ad hebreos. ij. Et nota qz hic dicit potestate. s. coercendi in qtu se extendit ad punitione malozum. a Et regnu. in qrtum ppe respicit salutem electozum. Rex enim proprie dicitur qui pcedit ad bonuz subditorum. 3 Et honores. s. patrie que sibi impenditur no solu ab electis sed etia a damuatis. fm q dicit

Danielis

apls ad **Uolunt.** In noie iesu omne genu flectat celesti
um terrestriu z inferno: scilicet. **b** **Pras eius ptas**
etna q no auferet. qz regni ei qd est finis vt dicit **Lu. j.**
Et pz ex istis falsitas porphirij exponeris hoc de iuda
machabeo z ei? sribus: qz oes ppli z lingue no fuerunt

cis: vt hic dicit: s
solu mo pauci d
iudaico plo z li
gua bebraica:
nec regnu z eoz
fuit eternu s fu
it ablatu p hero
dem ascholoni
tam. Itē iudas
no uenit in nubi
bus vt hic dicit. et
io ista no pnt ex
poni nisi de xpo.

c **Horruit. hic**
ponit uisionis
interpretatio. z p
mo in generali.
scdo in spali qz
tum ad regnu z
xpi. ibi. Post h
uolui. Dicit qd p
mo sic daniel.

d **Horruit spi**
ritus meus. ppter
mala q videbat
fieri in futur. et
ppter blasphemias
z xpi. z ppter
insolitam uisio
nem: sequit.

e **Accessi ad**
vnu de assisten
tib? sibi angelis q
assistebat iudici
Iste tñ accessus
fuit in imagina
ria uisione.

f **De quatuor**
bestie zc. purgent
successiue: sicut
ppter pdictis.

g **Suscipient**
autē regnū. post
illa quatuor regna
g. **Sacri dei al**
tissimi. z hoc erit
in iudicio finali

qz tñ cū xpo regibit illi q mo ppter ipm opprimunt.
b **Et obrinebūt re. vsqz in se. seculo. i. eternali. vbi**
enī istud nomen seculum sic duplicat intelligit eter
nitas. vt. s. dictū est.

i **Post hoc. hic** ponit interpretatio uisionis in spali
de qtra bestia. z paruulo cornu eius. z ppter finia ex bis
que dicta sunt de qtro regno vsqz ibi.

k **Et de cornu illo. i. antichristo. l** **Ad hēbat ocu**
los. qd signat eius nimiam astutiam. **m** **Et os lo**
qns grādia. i. blasphemias s deum. **n** **Et maius**
erat ceteris. qz regnū antichristi erit maximū fm extē
sionem: sicut paruulum fm duratōz.

o **Aspiciebam. i. considerabam. p** **Et ecce cornu. i.**
antichristus. **q** **Faciebat bellū aduersus sanctos**
z cū tñ erit maxima psecutio sanctoz.

r **Donec uenit antiqu? diez. qz añ aduentū iudicis**
intificet antichristū. **s** **Et iudiciū dedit sanctis et**
celis. i. uictoria z iudicis dedit eis s oppsores eoz. fm
q dicit: **Bas. v.** **Strabant iusti in mag? pstatia aduersus**
tas q se angustiauerunt. vel qz pfecti cū xpo iudicabūt.

regnū z oēs ppli tribu z lin
gue ipsi fuerunt. **Pras eius**
ptas eterna: q no auferet: z
regnū ei? qd non corrūpet.

Horruit spūs meus. Ego
daniel territ? sum in his: z
uisiones capitis mei p turba
uerūt me. Accessi ad vnu de
assistētibus: z ueritatē qrebā
ab eo d oibz his. Qui dixit
mibi interpretatōz smonū z
uocuit me. De quatuor bestie
magne: quatuor sunt regna: q
psurgūt de terra. Suscipi
ent autē regnū sancti dei al
tissimi? z obrinebūt regnū
vsqz i seculū z seculū seculoz.

Pr? b uolui diligētē disce
re de bestia qtra: q erat dis
similis valde ab oibz? terri
bil? nimis. Bentes z uingues
ei? ferrei comedebat z pmi
nuebat: z reliq pedibz suis
z culcabat. Et de cornibz. x.
q hēbat in capite z de alio
qd ortū fuerat: ante qd ceci
derāt tria cornua? z de cor
nu illo? qd hēbat oculos? z
os loqns grandia? z maius
erat ceteris. Aspiciebam:
p? z ecce cornu illō? faciebat
bellum aduersus sanctos z

Et tempus adue. s. iudicij finalis. v **Et regnū ob**
ti. sancti. i. ptatem s eos q ipsos afflicerūt. r **Et sic ait.**
s. angelus q loqbat danieli. y **Bestia qtra regnum**
qrtū erit. s. regnū romanū vt pdictū est. qd at seqt supra
expositū est vsqz ibi. z **Porro cor. x. ipsi? re. x. re. erūt.**

f. simul regnantes
iminere tpe atirpi.
q sibi diuident re
gnum romanū.
a **Et ali? psurget**
post eos. s. antixps
qd sequit ppter ex p
dictis vsqz ibi.

b **Et putabit q**
possit mutare tpa
.i. cursum z modū
uicēdi. z hoc ex ni
mia ei? supbia. pce
dit. c **Et leges**
a deo dadas. qz cul
tum dei auferet p
posse suo. z sibi illū
cultū usurpabit on
dēs setanqz sit de?
vt dicit apls. ij. ad
2 thes. ij. sequit.

d **vsqz ad tps z**
tpaz dimidiū tps
.i. vsqz ad tres an
nos z dimidiū. qz
tantū durabit pse
cutio antichristi.

e **Et iudiciū sede**
bit. vt dei snia afe
rat maloz poten
tia. vt dicit in lra.

f **Regnū autē zc.**
subt omne celū def
plo sanctoz. qz oē
qd includit infra
ambitū celi vltimū
.s. empyrei dabit
sanctis. qz cedit to
tū ad gloriā eoz.

g **Et ex vobis istis pz**
q loquit daniel nō
tñ de regno tereno
s etiā de celesti.

h **Ducusqz finis**
vbi. angeli loqntis
cū daniele. z uocē
tis eum de pdicta

uisione: seqt. b **Ego daniel. mul. co. meis p turbabar.**
ppter dei blasphemias futuras z oppsiones sanctoz.

i **Et facies mea mu. est in me. qz ex uehementi cogita**
tione z abstractione a corporis sensibus multum immu
rat hominis uultus.

k **Verbū autē in corde meo sruau. vsqz ad debitū tps**
descriptōis z denūciatōis. vel alit. Conseruau. i. memoriē
tenui sicut rem dignam memoriā. Moralr exponēdo pos
sum? dicere. q prima bestia significat seuciā tyrānoz. se
cunda pfidia z hereticoz. tertia fraudulētiaz simulatoz.

l **Qtra maliciā emulatoz. Prima hz corpus leonis. in q**
denotat crudelitāz principis q est efficacissima ad male
agendū. hz autē duas alas. s. nobilitatē generis z ptates
regiminis. hoc em duo maxima supportant crudelitatem
s si ale iste auferant. Stat sup pedes suos sicut homo. i.
fit humanus q ante erat crudelis z uirus. Et cor ei? da
tur ei. p recognitionem sui z dilectionem dei. secunda be
stia est uisus qui habet debile caput qz heretici hnt debi
le fundamentum. Et in parte stetit. quia pccati sunt ab
ecclesia. Tres ordines uentū in ore eius. qz trib? modis

Et regnū ob
ti. sancti. i. ptatem s eos q ipsos afflicerūt. r
Et sic ait.
s. angelus q loqbat danieli. y
Bestia qtra regnum
qrtū erit. s. regnū romanū vt pdictū est. qd at seqt supra
expositū est vsqz ibi. z
Porro cor. x. ipsi? re. x. re. erūt.

f. simul regnantes
iminere tpe atirpi.
q sibi diuident re
gnum romanū.
a Et ali? psurget
post eos. s. antixps
qd sequit ppter ex p
dictis vsqz ibi.
b Et putabit q
possit mutare tpa
.i. cursum z modū
uicēdi. z hoc ex ni
mia ei? supbia. pce
dit. c Et leges
a deo dadas. qz cul
tum dei auferet p
posse suo. z sibi illū
cultū usurpabit on
dēs setanqz sit de?
vt dicit apls. ij. ad
2 thes. ij. sequit.

d vsqz ad tps z
tpaz dimidiū tps
.i. vsqz ad tres an
nos z dimidiū. qz
tantū durabit pse
cutio antichristi.

e Et iudiciū sede
bit. vt dei snia afe
rat maloz poten
tia. vt dicit in lra.

f Regnū autē zc.
subt omne celū def
plo sanctoz. qz oē
qd includit infra
ambitū celi vltimū
.s. empyrei dabit
sanctis. qz cedit to
tū ad gloriā eoz.

g Et ex vobis istis pz
q loquit daniel nō
tñ de regno tereno
s etiā de celesti.

h Ducusqz finis
vbi. angeli loqntis
cū daniele. z uocē
tis eum de pdicta

uisione: seqt. b
Ego daniel. mul. co. meis p turbabar.
ppter dei blasphemias futuras z oppsiones sanctoz.

i Et facies mea mu. est in me. qz ex uehementi cogita
tione z abstractione a corporis sensibus multum immu
rat hominis uultus.

k Verbū autē in corde meo sruau. vsqz ad debitū tps
descriptōis z denūciatōis. vel alit. Conseruau. i. memoriē
tenui sicut rem dignam memoriā. Moralr exponēdo pos
sum? dicere. q prima bestia significat seuciā tyrānoz. se
cunda pfidia z hereticoz. tertia fraudulētiaz simulatoz.

l Qtra maliciā emulatoz. Prima hz corpus leonis. in q
denotat crudelitāz principis q est efficacissima ad male
agendū. hz autē duas alas. s. nobilitatē generis z ptates
regiminis. hoc em duo maxima supportant crudelitatem
s si ale iste auferant. Stat sup pedes suos sicut homo. i.
fit humanus q ante erat crudelis z uirus. Et cor ei? da
tur ei. p recognitionem sui z dilectionem dei. secunda be
stia est uisus qui habet debile caput qz heretici hnt debi
le fundamentum. Et in parte stetit. quia pccati sunt ab
ecclesia. Tres ordines uentū in ore eius. qz trib? modis

se munant heretici. s. per auctores canonicas male intel-
ctas p rones sopbificas 7 p rones vere scientie male tñ
applicatas. Propter hoc dicit Apoc. xvj. De ore pseudo p
pbete pcedebant tres spūs imūdi in modū ranarū. Ter-
cia bestia est pardus. q̄ est tot⁹ vari⁹ ita simulatores sunt
vari⁹ corde dōbo 7 facto. vt decipiant quocūq; mō. Qua-
tuor capita bestie sunt q̄tuor intēdēs male. s. vanitas su-
pbie. voluptas lasciuie. cupiditas auaricie. libertas inso-
lentie. Intentione em̄ affeḡndi ista vel aliq̄d istoz pce-
dit p̄muniter fraudulentia simulatoz. Quatuor aut̄ ale
q̄bus n̄cunt⁹ p̄seq̄ p̄dicta sunt amicitia ficta vel p̄uities.
beneficentia largiens. apparatus mentiens. s. sanctitates
applaudentia plandies. s. supiores. Quarta bestia inno-
minabilis 7 terribilis p̄tinens in se omnem ferocitatem
aliaz bestiaz est. q̄ malicia emulatoz p̄tinet in se malici-
am p̄dictoz vicioz. h̄ em̄ emulatoz se uiciam tyrannoz
iō d̄ terribilis: p̄fidiam hereticoz: iō mirabilis. fallacia
simulatoz: iō fortis. Describit̄ etiaz p̄ hoc q̄ scit dentib⁹
vorare. pedibus p̄culcare. cornib⁹ p̄ugnare. Per dentes
itelliges seductores. p̄ pedes sectatores. p̄ cornua tracto-
res ad alios attrahendum 7 seducendum. h̄ cornua. r. q̄
decem sunt modi detractōis. 7 septem coz dyaboli subij-
ciunt. tres nō destruunt̄ seu p̄muniunt. prim⁹ modus de-
tractōis est in absentia detrabere. secundus malus fratris
in q̄rere. terci⁹ in q̄ sicum diuulgare. q̄rtus nutid⁹ de spicere
q̄nt⁹ bonum denigrare. sextus innocentē decipe. septim⁹
deceptum accusare. Alij tres modi detractōis residui oi-
no destruunt̄. Prim⁹ est p̄scientia sui. secundus amicitia
p̄xi. terci⁹ reuerētia plati. Qū em̄ emulatoz detrabit
vicit̄ false q̄ p̄cia eum incitat ad talia dicendum. vel q̄
diligit eum quem accusat. vel q̄ faceret p̄ reuerentiaz p̄-
lati si talia taceret. cum tñ dicit sola voluntate detrabēdi
7 nō p̄pter aliq̄d istoz trium.

In ca. vij. Danielis. vbi dicit̄ in postil. Ecce quatuor
venti celi pugnabant.

Ad ditio.

Arca declaratōis visionis quatuor bestiaz in hoc
loco p̄tente. Similit̄ 7 visionis statue de q̄. s. c. ij.
agit obstinatio bebraice infidelitatis multa q̄rit
subfugia. vt veritas occultet. 7 iō l3 postil. sufficient̄ ex-
posuit iux̄ catholicam veritatem. tñ vt impugnatōes ali-
oz aduersantium p̄ter Ra. sa. de q̄ solo mentōz facit po-
stil. euacuent̄. 7 catholica veritas magis elucescat. sequen-
tem moneo in hac materia q̄dem. s. vtz in ordine regio-
rum danieli in p̄dictis ca. l. ij. 7. vij. reuelatoz regnuz xp̄i
seu ecclie sit vnum. Et primo arguit̄ q̄ nō. Nam vnum re-
gnum a danieli tradituz debebat p̄terere seu diminuire
regnum chaldeoz 7 alia tria regna sibi succedentia. vtz
Dan. ij. vbi exp̄ssē b̄. q̄ lapis abscisus sine manibus q̄d
est q̄ntum regnum bebat p̄minuere testam. ferz es argē-
tum 7 aur. q̄ significant regna p̄currentia q̄ntum regnū.
s̄ p̄stat q̄ regnum ecclie nō p̄minuit regnū chaldeoz q̄d
p̄ aur significat. cū iam p̄ magnum t̄p̄s ante ortum re-
gni ecclie fuerat destructū p̄ medos. s̄ regnū ecclie nō est
regnum vni in ordine p̄dictoz. Pretea in hac numeratōe
regnoz p̄ncipalium mūdi. p̄tineri d̄z vt v̄ regnum
saracenoz tanq̄ vnum de magnis. Est em̄ magnū in ex-
tensione. q̄ occupat fere totam ap̄briam. 7 magna p̄tē
asie. 7 alijs puincias euope. Sicut est magnū in duratōe
cum iam fluxer̄ circ̄. dccc. anni a suo initio q̄d excedit
t̄p̄s duratōis f̄gni medoz 7 grecoz p̄dictoz 7 vltra. Sicut
est magnū in p̄secutōe fidelū vt satis est notū. vñ fm̄ q̄s-
dam figurat̄ in visione statue p̄ tybias ferreas. et in vi-
sione bestiaz p̄ q̄rtam bestiam q̄ p̄ regnum xp̄i est occidē-
da. s̄ regnum xp̄i seu ecclie de quo agit nunc q̄ p̄minuit seu
p̄triuuit hoc regnū. seu hanc q̄rtam bestiaz vt no-
tum est: s̄ regnum xp̄i nō est q̄ntum de quo daniel loq̄t̄.
Pretea fm̄ oēs expositoies taz catholicos q̄ bebreos
videt̄ ee vni regnū. n̄ q̄ romani sunt filij immediati grecie.

vt p̄z Sc̄i. r. vbi inter filios iauan qui sonat greciam
in bebreo. cechi noianē q̄ sunt romani in eadē bebrai-
ca lingua. Et sic p̄z q̄ regnum grecoz 7 romanoz s̄
vni⁹ 7 eiusdem natōis fm̄ originem. vñ non d̄nt dici
regna diuersa s̄ vnum. q̄d p̄ successionem q̄si heredita-
ria a grecis in romanos venit. Vel sicut p̄ter medi n̄
duo regna s̄ vni⁹ hic p̄putant̄: 7 p̄ns regnū romanoz
est terci⁹: cum sit idem cū regno grecoz. S̄ p̄stat q̄
regnū ecclie immediate successit regno romanoz 7 com-
munit̄ tenet. s̄ regnum xp̄i seu ecclie est quartum 7 p̄
p̄ns non q̄ntum. Pretea: p̄posito q̄ regnū romanoz
sit quartum. ad huc v̄ q̄ regnum xp̄i seu ecclie non sit
q̄ntum. est em̄ regnū ecclie idem cū regno romanoz.
Nam regnum ecclie p̄ncipaliter v̄ sumplisse p̄tēz seu
initium a romano impio. s. a Constantino q̄ impiale
p̄tēz 7 auctem tribuit be. Siluestro 7 eius successo-
ribus. Et etiam vt q̄dam dicunt: p̄pule seu coegit plu-
rima regna vt accipit fidem ecclie. 7 sic regnum ec-
clesie est quartum sicut 7 romanum cū quo est idem 7
p̄ p̄ns non q̄ntum. pretea: Dan. ij. legit̄. In diebus
regni seu regnoz istoz suscitabit̄ deus celi regnum
quod in eternum non corrumpet̄. In quo manife-
sto tenotat̄ q̄ alia quatuor regna debebāt existere seu
durare cum regnum q̄ntum a deo suscitaret̄: s̄ regnū
ecclie fuit suscitatum t̄p̄e vni⁹ regni t̄m. s. romani cum
alia p̄cedentia iam essent sup̄ressa. s̄ regnū ecclie non
est quintum. Pretea: cornu paruulum q̄d apparuit in
quarta bestia. p̄rie videt̄ figurare regnum ecclie. tunc
q̄d habuit initium valde infirmum seu humile. s. a xp̄o
q̄ vitam pauperū gessit 7 humilem: q̄d notat̄ cum d̄
paruulum. tunc q̄d fixum erat in quarta bestia q̄d te-
notat̄ ipsi colligatōz cum impio romanoz 7 deriuatō-
nem ab eo. vt factum est in Constantino. tunc q̄d de eo
d̄ in hoc. vij. ca. Et imones p̄ excelsum loquet̄. 7 pu-
rabit̄ q̄ possit mutare t̄p̄a 7 legem. q̄d exponit̄ ab be-
breis de xp̄o. in quātum docuit multa tenotācia plura-
litate in diuinis. Similit̄ 7 docuit idēitate p̄sonalē
dei 7 homis. 7 etiam voluit mutare legem fm̄ eos in-
quātum multa docuit p̄ pharisaicam doctrinam. pha-
risei em̄ erant doctores p̄ncipales mosaice legis. vt
d̄ Mat. xxij. ca. Sup̄ cathedram moysi sedet̄ scri-
bet̄ pharisei. S̄ p̄tās illius cornu puuli est destrūē-
da p̄ regnum quintum. vtz in eodem ca. s̄ regnum xp̄i
nō est quintum. S̄ p̄rium b̄ Dan. ij. vbi narratis q̄-
tuor p̄ncipis regnis subdit̄. In diebus autem regū seu
regnoz istozum suscitabit̄ deus celi regnum: quod in e-
ternum nō dissipabit̄. Vbi glo. pater suscitabit̄ regnū
filij sui 7 ecclie. 7 sic patet q̄ regnum xp̄i 7 ecclie est
quintum in ordine p̄dictoz. Punc dicit̄ q̄ fm̄ ca-
tholicam veritatem necesse est dicere q̄ regnum q̄nt-
um de quo Daniel facit mentionem in vtraq; visione
p̄dicta sit regnum xp̄i. Nam in vtraq; visione de qua-
tuor regnis p̄currentibus dicit̄ q̄ sint palter ter-
minanda. de quinto nō regno dicit̄ q̄ stabit̄ in eternū
vtz in vtraq; ca. p̄dictoz. Sed constat q̄ ad regnum
xp̄i p̄rie p̄tinet durare in eternum 7 sine fine. iuxta il-
lud Luce. j. ca. Regnabit̄ in domo Jacob in eternum
7 regni eius non erit finis. Sed ad maiorem euiden-
tiam p̄tentoz in p̄dictis duobus ca. 7 eoz aduersanti-
um exclusionē attēdendum est. q̄ l3 in vtraq; visione
p̄dicta de regno xp̄i agit. differēt̄ tñ in vtraq; ca. de
hoc tractat̄: q̄d sic p̄z. Nam regnum xp̄i l3 sit vnum
7 idem fm̄ se: dupliciter tñ p̄t̄ considerari fm̄ duos
eius aduentus: ex quibus diuersi effectus erant p̄du-
cendi specialiter arca rempublicam mundanam. In
primo em̄ aduentu diuulgata ipsius fide. ydolatria
erat extirpanda: vt habetur Esa. ij. 7 in alijs locis: q̄d
fuit singularissimum in regno xp̄i 7 ecclie cum ba-
ctenus tempore Moysi 7 aliozū p̄phetarum. licet
magalia virtute diuina operabantur non tamē hoc
viciū potuit extirpari: nedum a gentilibus: s̄ etiam
ab ipso ipso israelitico in c̄ p̄ntia illa tam magna siebat̄

Danielis

vtz. **Cap. xiiij. 2. iij.** Reg. in multis locis. **Sz** pstat qd post primū aduētum xpi 7 sue fidei diuulgatoz excluda est ydolatria simpliciter e tota republica mudi. licz forte in aliqbz regionibus aliqua eius vestigia remaneant de qbus nō est metio faciēda: qvz ait pbus: qd modicum est p nibilo reputat. De isto igit aduentu xpi. s. primo 7 de eius effectu circa ydolatriam agit in prima visione p̄dicta. vbi q̄tuor regna p̄cedentia q̄ntum regnum qd est xpi figurant p statuā. nam statua p̄munit significat ydolatriam. put etiam hebrei sentiunt. simula cra etiam demonū p̄munit p statuas ydolaticas colebant. vtz. **Da. iij. de statua quam fecit nabuc.** Et qz omnia regna mudi ante aduētū xpi p̄mū licet inf se multū differēbāt. tñ in hoc pueniebāt vt cultum deo debitum creaturis impēdebant. idcirco p̄prie designabāt omnia regna principalia in vnica statua q̄ ydolatriam designat. p̄pter ipsoz pueniētiā in cultu ydolor. lz p̄cularia mēbra statue eēt de diuersis materijs 7 formis. sicut 7 ipsa regna inf se erant diuersa in varietate ydolor 7 alijs. In secūda v̄o visione agit de regno xpi. put in secūdo suo aduentu totaz mūdānam p̄tatem bz amouere subūciens oia impio patris 7 suo. de q. j. ad **Coz. xv.** Deinde finis cū tradiderit regnum deo 7 patri cū euacuauerit oēm p̄ncipatum 7 p̄tatem 7 virtutē. cum quo etiam sancti p̄regnabunt. put in. **v. ca. di.** Magnitudo regni deē p̄p̄o sanctor. De isto igit aduētū xpi. s. secundo 7 b̄mōi q̄ntum effectu circa mūdānam potestātē penitus auferēdas agit in secūda visione. in qua q̄tuor regna p̄cedentia seu p̄currentia pueniēt figurant p̄ varias bestias feroces: designātes variā ferocitatem 7 tyrānicā ipsoz regnoz: put expositores p̄munitē tradūt. **P̄dictis etiam p̄sonat q̄ quintum regnum in prima visione p̄ lapidem abscisum sine manibz designat. quod denotat natiuitatem xpi fm carnem nō ex virili femine p̄ductam. put p̄munitē tradit. In secūda v̄o visione quintum regnū p̄ filium hominis in nubibz celyenientem designat. quod p̄prie p̄tinet ad aduētū secūdum: iuz illud **Act. j.** Quemadmodū vidistis eum euntem in celum 7c. Et notandū q̄ sicut prima bestia fm m̄ḡm hystoriarū incipit in secūda etate. s. a saruch abauo abrae: 7 forte meli? vt q̄dam dicūt a nemrotb q̄ fuit primus opp̄ssoz boim. 7 primo regnauit in babilonia seu chaldaea. vt h̄ **Gen. x.** que q̄dem p̄tās tyrānica p̄tinuata est p̄ assyrios 7 alios vsqz ad nabuc. licet p̄ inualla habuit multas inēpollatōes. sic quarta bestia p̄tinet totam tyrānicā potestātē 7 mūdānam incipiēdo a regno romanoz vsqz ad finem mūdi. seu vsqz ad secūdum aduētū xpi: put patz in **lra.** Ad primū q̄ dōm q̄ licet regnum xpi seu ecclie nō cōminuit regnū grecoz seu p̄fay 7 b̄mōi q̄ntum ad eoz mūdānam p̄tatem p̄minuit tñ omnia regna mūdāna q̄ntum ad cultum ydolor: put diuulgata fide in orbē p̄ discipulos eius 7 eoz successores. euacuata est cultura demonum a toto fere mūdo: vt dictum est: vnde p̄cutiente lapide absciso sine manibus. i. absqz humana potentia statuam. i. ydolatriam ipsam p̄minuit tā antiquam. s. chaldeoz q̄ alias succedētes: vt dictum est. **Regnū em̄ romanoz: vt dictū est quod est q̄rtuz: omnia simulachra colebat: vtz in eo quod legitur de pbano pantheon. 7 sic tota statua. i. ydolatria erit in sua integritate cū p̄cussa fuit p̄ lapidem abscisum sine manibus. Ad secūdum dicēdum q̄ regnum saracenozum licet sit magnum 7 potens. non tñ de eo fieri debuit aliqua mentio in prima visione. cum ante primū aduētum 7 diuulgatoz sue fidei nō fuerat ortum: vt est manifestum. Nec etiam in secūda visione debet de ipso regno mentio fieri p̄ se tanq̄ de vno quatuor regnoz p̄dictoz principalium. naz quodlibet eoz se extendit ad totum orbem: sic q̄ quolibet p̄dictoz q̄tuor in sua valitudine existente. nō erat aliud regnum qd sibi resistere valeret. **Regnum v̄o saracenoꝝ nunq̄ ad******

tantam potētiaz deuenit q̄ sibi resistere nō valeret aliud maioris potētie vel saltem equalis. vnde nō debet inter monarchias computari. Possēt tñ in secūda visione intelligi seu significari p̄ aliqua cornua q̄rte bestie. q̄ q̄dem bestie totaz tyrānicaz p̄tatem a romanis vsqz ad vltimā etatem p̄tinere videt. put tactum est in r̄sione. Ad tertium dōm q̄ q̄dam expositoꝝ hebreoz de magis famoꝝ q̄ d̄ **Ra. abenbaza** hispanus oñdere vel exponere intendens q̄ regnum xpi 7 ecclie nō sit quintum in ordine regnoꝝ boꝝ **Danieli** reuelatoꝝ: 7 exinde inferre q̄ nō sit regnum celeste 7 eternum. s. ad huc spectat aliud quintū a deo in eternum suscitandum. finxit identitatem specifi cam inter regnum grecoꝝ 7 romanoꝝ. cuius motiua tāgunt in argumēto p̄dicto. que tñ identitas a nullo expositoꝝ hebreoz tenet. **Sz** falsitas hui? fictōis est manifesta. nam greci 7 romani sunt diuersaz nationū. similiter 7 linguaz maxime distinctaz. **Lingua em̄ greca** manifeste differt a latina sicut 7 hebreca. vñ 7 titulus sancte crucis in his tribus linguis tanq̄ inf se valde differentibus fuit script? hebraice. grece 7 latine. **Joh. xiv.** Diuersitas aut linguaz principalū. nationū diuersitatē manifestat vñ **Gen. x. ca.** Ex istis disole sunt infule gentiū vniūqz in linguaz suam 7c. nec solum hoc: s. etiam oino diuersis characteribus vtunt in scribendo. quod non p̄perit vni nationi. put est manifestū. Item regnum romanoꝝ successit regno grecoꝝ: eos debellando. eo mō quo p̄ se successerunt chaldeis vt hystoriarū p̄bi tradūt. vnde talis successio nō facit identitatem regnoꝝ. als pari rōne dicerēt p̄ se 7 chaldei vnum 7 idem regnum: 7 sic de alijs quod est falsum: put patz in **lra.** Nec valer illud allegatum **Gen. x. ca. de iauan 7c.** qz in scriptura sacra nomen alicui? patris multoz q̄qz appropriat vni tñ. sic vt distinguat ab alijs fratribus seu p̄descendentibus. **Hebrei em̄ dicuntur ab Abraam** vel ab heber. 7 tñ ysmaci qui ab abraam descēdit 7 p̄ p̄ns ab heber. vt habet **Gen. xvj.** non dicit hebreus. vnde 7 similiter cechim qui dicunt romani in hebreo licet descenderunt a iauan qui in hebreo dicit grecus. nō tñ ex hoc sequit q̄ natio romana 7 greca sunt eiusdē speciei. Ad quartum dicendum q̄ hebrei p̄munitē tam simplices q̄ periti fite vel saltem false asserunt regnum romanoꝝ de quo agit in **Danieli** 7 regnum xpi seu ecclie esse vnum 7 idem in quam q̄ dem estimatōes erroneas seu fallacias incidunt principaliter ex hoc q̄ credunt regnum ecclie esse mūdānum seu terrenum sicut vnum de ceteris regnis hui? mundi. quod est euidenter falsum: testante veritate **Joh. xvij. ca.** Regnum meum nō est de hoc mūdo. que auctoritas sola sufficit ad cogēdum fideles vt ponant d̄m̄ inter regnum ecclie 7 cetera regna. in hoc. s. q̄ regnum xpi 7 ecclie nō est mūdānum s. celeste seu diuinū. put a p̄curssore xpi primo fuit p̄dictū **Dat. iij. ca.** quod sepe p̄firmavit xpc in sua doctrina: vocando regnum suū regnum dei 7 regnum celoz. Sed infideles q̄ has sacras auctes non recipiūt. rōe p̄nt de hoc p̄uinci. **Ex multis em̄ patet differētia euidenter notissima inter regna mūdāna 7 regnum Christi seu ecclie. sed vnum inter cetera sufficit qd sumitur ex potestate tradita summo pontifici ecclie. nam vt dicit p̄bus. iij. Poli. Q̄d natio populi precipue dependet ex maximo principatu pstat autem q̄ maximus principatus ecclie p̄sistit in potestate pontificali. s. ligādi animas atz soluēdi. fm quam summus pontifex 7 ecclia credit habere clausos regni celoz. vt **Dat. xvj. ca.** sed constat q̄ talis potestas nō est mūdāna nec similis potestati alioꝝ regnoꝝ s. omnino ab eadem separata. Si autem dicatur ab infidelibus q̄ licet hoc asseratur in euangelio. non tamen ab ipsis creditur. Ad hoc dicendum q̄ siue credat ab infidelibus siue nō. ad huc patet rō maxime die inter regnū romanoꝝ quod in virtute armoz 7 legum secularium d̄na bat orbi 7 inter regnum ecclie quod p̄ hanc potestātē p̄tificialem regie subditos suos 7 hoc sufficit ad ponēdum distinctionem latam inter potentiam romanam cesaris 7 summi pontificis. intantū q̄ nō p̄nt dici vnum 7 idem**

Regnum. vtz recte intelligenti. Differentia etiam inter regnum romanorum et ecclesie satis est evidens per persecutores tyrannicos romanorum quos exercuerit in ecclesia seu in martyribus christi ferocissime a rege necronis usque ad conversionem constantini. Ad illud autem quod dicitur de constantino quod per compulsionem fecit venire gentes ad fidem christi. hoc est falsum: et fictitium. Primum enim patet in historia sua. ubi sic legitur. Constantinus invitans ipsos ad fidem christi in presentia totius populi romani. et senatus ista publice dixit quae sequuntur. Inter divina et humana fructus hoc inest ut humana fructus coacta sunt. divina autem voluntaria. deus enim quae contra mentem colit. et sine vero affectu ab hominibus honoratur spontanea deus eius cultura. sit quod omnibus notum. non necessitate coactos sed suo iudicio liberos posse fieri christianos. Quae omnia multa filia ex gestis b. Silvestri et in alijs auctenticis historijs concorditer tradunt ex quibus potius elucidatur veritas catholica. cum ipse qui in sua conceptione et natiuitate fuit lapsus absque sine manibus. similiter sine manibus percussus sit statuam. scilicet ydolatriam. nam absque potestate humana seu temporali cesarem percussit lepra. ex qua percussione et sanatione miraculosa tota statua ydolatrie fuit vere virtualiter dirupta precipiente cesare. ut omnia phana ydolorum destruerent. ut in veris historijs patet. Quae quidem destructio: usque in hodiernum diem durat. non cesaris virtute cum etiam in locis non obediens cesari hoc remanet immobile. Et potius divina virtute hoc procedente in aduentu primo filij sui et eius fide divulgata. Si autem neges ab infidelibus protigisse miracula in conversione constantini: respondeat b. Augustinus. quod adhuc maius miraculum esset si tam maxima mutatio et tam generalis et duratura seu diuturna circa cultum ydolorum protigisset nullo superveniente miraculo evidenti. Ad quod dicendum quod licet quod suscitatum fuit regnum christi et ecclesie. suppressa essent tria regna prima quantum ad praesentem mundaniam. non tamen quantum ad cultum ydolorum. ydolatria enim remanebat in vigore suo in quolibet gente. etiam destructis principatibus regnorum: putatum est. Et quod Daniel in illa visione de statua habuit spalem respectum ad destructionem ydolatrie per aduentum christi primum et divulgationem eius fidei: non dixit. In diebus regnorum istorum. quod ex istis quatuor predictis quo ad ydolatriam. vtz de romanis qui omnia ydola ceterarum nationum colebant. suscitabit deus regnum ecclesie quod totam fere ydolatriam in republica destruxit. Ad sextum dicendum quod bene verum est quod initium regni ecclesie fuit humile imo et totius ecclesie fundamentum in humilitate consistit: dicente christo Mat. 27. ca. Discite a me quia mitis sum et cetera. Et nisi efficiamini sicut puillus iste et cetera. Mat. xviii. ca. Sed hoc est vnum de principalibus signis veri christi. pmissi. vbi Elias. liij. loquens de christo ad Iram ait. Et ascendet sicut agnatum coram eo. Et ibidem. Vidimus enim despectum et novissimum viro. in quo loco et in alijs scripturis satis demonstrat humilitas christi. pmissi. Sed in hoc quod dicitur de regno ecclesie quod destruat a regno romano. vel in eo fundat: presupponit falsum: ut ex dictis patet: imo inter ista duo regna. scilicet ecclesie et romani imperij est tanta distantia potestatis sicut celus a terra distat in latitudine. ut iam dictum est. Vera enim potestas ecclesie est mere spiritualis tanquam in clavis regni celestis fundata. Potestas vero romani imperij est mere temporalis. ut manifestum est: unde et posito quod regnum ecclesie aliud quod dominium temporale a romano imperio suscepisset ex hoc non suscipit ecclesia aliud augmentum centiale in sua praesentia. Et potius quoddam adiacens et accidentale. quod potest abesse et abesse propter subiecti corruptio. Ita enim erat verus monarcha in regno ecclesie Petrus vel Clemens qui nullam habebat potestatem saltem in executione. sicut Silvester vel eius successores qui patrimonium ecclesie temporale integre possederunt. In hoc autem quod dicitur ab hebreis de christo quod locutus est deum in quantum vocavit pluralitatem in divinis. similiter et divinitatem in seipso et etiam quod locutus est de legem in quantum vocavit multa de pharisaicam doctrinam presupponunt falsum et erroneum sequendo obstinationem huius

cecitatis circa cognitionem veri christi. Et de hoc non est hic discutendum sed domino procedente forte in alio tractatu videbitur.

Replica.

In danielis circa visionem statue ca. ii. et quatuor bestiarum ca. vii. burg. ponit dat postil. expositionem. et addit vnius questionis determinationem per quam vult ostendere regnum christi et ecclesie esse quantum post quatuor hic signata. Et vnum de fundamentis illius determinationis est quod per primum christi aduentum statua est comminuta. id est ydolatria penitus destructa. quod etiam in quibusdam mundi partibus remanserit modicum hoc per nihil reputat b. Augustinus. Sed timeo quod ubi burg. per fidei fauorem disputat. fidem ledat. nam in deo supposito victo burg. principio potest formare tale argumentum contra fidem et per suo errore. In aduentu messie decessare ydolatria simpliciter vel per maxima vi. per hoc hodie non videtur factum. igitur messias nondum venit sed est expectandus qui est formalis error iudeorum. maior huius argumenti est burg. minor patet. Nam hodie Asia apudica et pars europe sunt ydolis. imo et hi qui christiani dicunt sine cultura ydolorum non sunt in europa. nam huius ventris ebrietati fornicationi et avaricie. cum ceteris vitiis quae omnia sunt apostolica ad apoc. v. et per b. Augustinum. ydolorum sunt servitutes cui sententia concordat burg. circa ca. xiiij. Zacharie. Quapropter securius est cum postil. ostendere quod in primo aduentu christi statua ydolatrie sit percussa. in secundo autem aduentu sit totaliter comminuta. nec allegatum de phobocum huius de preparatione modici et nihil. Quilibet enim intelligens videre poterit si modica sit terra infidelium ad spatium christianitatis. nec multum concludit iudeis quod burg. in huius quodnis disputatio interferit historias silvestri et constantini. quod sicut canonem bible per sui erroris defensione in multis corumpit et falsificat. ita historias citra et contra bibliam facilius ostendunt.

Capitulum viij.

Anno. iij. Regni Balthasar. Die ponit viij. visio. et est secunda de pertinentibus ad aduentum christi secundum. sicut in precedenti visione habitus est processus generalis vltime tribulationis. sic in ista explicat processus procedens vltimam tribulationem. Causa materialis huius visionis est pugna regni grecorum et medorum sub similitudine arietis et birci. et pugna antiochi epiphanius inde orti sub similitudine cornu modici. Finis huius visionis est exponere principium procedentis visionis. quod sequentes visiones sunt ubi expositio ipsa. Unde in precedenti visione dictum est circa finem illius quod Daniel fuit edoctus de illa visione ab vno angelorum assistentium veritatem illud de quo fuit edoctus non expressit totum in ca. precedenti. et id expressit magis in sequentibus ca. Finis enim est ostendere magnitudinem tribulationis tempore antichristi et suorum membrorum ipsum precedentium et robur sanctorum deos et terminis laborum. Causa autem efficiens est instinctus spiritus sancti factus Danieli propter affectum deuotionis et constantem attentionis. Causa formalis in diuisione consistit. Notandum ad euidentiam sequentis scilicet quod in sacra scriptura aliquando est duplex sententia literalis. quia ea que sunt facta in veteri testamento sunt figure eorum que sunt in nouo. dicente apostolo. 1. ad Corin. x. Omnia in figura contingebant illis. Et ideo quando in veteri testamento predicatur aliquid esse impletum in aliqua persona veteris testamenti. verum tamen et perfectius in aliqua noui testamenti. tunc est ibi duplex sensus literalis. vnius principalis. et alius principalior. de illo. scilicet in quo perfectius implet verbum predictum. verbi gratia. 1. Paral. xxi. dicitur

Danielis

Ego ero ei in patrem et ipse erit mihi in filium. quod est verbum domini loquens de salomone. qui fuit filius dei per adoptionem in principio regni sui. propter quod amabilis domino dicitur est. **1 Reg. 17.** Et sic verbum illud impletum est ad iram in salomone. profectus autem impletum est in christo. qui est filius dei per naturam. et figura fuit salomone. et ideo illa aueritas ad iram intelligitur de salomone et de christo. de salomone tamen principaliter et de christo principaliter. Propter quod apud ad **Heb. 1** allegatur predictas aueritas tanquam de christo dicitur ad litteram. Sic est in proposito. quod sub similitudine arietis et hirci tunc danielis pugna regni grecorum et medorum principalis tamen est intentio et tunc de pugna antichristi vel antichristi et christi. et ideo est ibi duplex sensus scilicet.

Capitulum vii.
1 Anno tercio regni balthasar regis visio apparuit mihi. Ego Daniel propter quod videram in principio vidi in visione mea cum essem in susis castro quod est in belia regione vidi autem in visione esse me super portam vlai: et leuavi oculos meos et vidi et ecce aries unus stabat ante paludem hircus cornua excelsa et unus excelsus altero atque succrescens. Postea vidi arietem cornibus ventilantem in occidentem et per aquilonem et in meridiem et omnes bestie non poterant resistere ei neque

liberari de manu eius. fecit quod secundum voluntatem suam et magnificatus est et ego intelligebam. Et ecce autem hircus caprarum veniebat ab occidente super faciem totius terre: et non tangebatur terram. Porro hircus habebat cornu insigne in oculos suos et venit usque ad arietem illud cornutum quem videram stantem ante portam: et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cumque appropinquaret prope arietem: efferatus est in eum et percussit arietem et comminuit duo cornua eius. et non poterat aries resistere ei

visio et mutatione regnum futuram. quod regnum grecorum huic regno successit. Et ecce autem hircus. hic ponitur cursus regni grecorum. quod regnum significat per hircum. quia greci fuerunt luxuriosi sicut hircus est animal luxuriosum et fetidum. et maxime alexander qui fuit primus rex ut dicitur. propter quod missa fuit sibi puella veneno nutrita ut sic per incontinentiam suam accederet ad eam intoricaretur. Sicut aristoteles per gestus et aspectum oculorum illius puelle perdidit eam sic esse nutrita et perhibuit alexandrum ab eum percubitu ut scribitur li. de secretis secretorum.

2 Veniebat ab occidente tunc quia macedonia ubi prius regnavit alexander. et unde movit exercitum suum darianum regem persarum est in occidentali parte respectu regni persarum et medorum.

3 Et non tangebatur terram. quia alexander tanta festinatione venit in darianum quod vix magis volasse quam inisse secundum communem modum loquendi. ad exprimentum velocitatem. Advertendum est quod iste darianus non fuit filius astyagis de quo dictum est. nec fuit ille darianus filius bystaspis sub quo summatus est templum. Et hoc secundum opinionem communem latinorum et etiam iosephi. Sicut darianus filius arsamis sub quo secundum communem dictum latinorum defecit regnum persarum alexandrum qui debellavit eum. secundum hoc **Ra. sa.** fuit filius assueri rex bestiarum regine. et hoc dictum vix mihi rationabili et scripturis magis personam ut diffusius dixi in **pn. li. bestiarum. 2. j. Eldre. ii. j.** et adhuc dicam inferius. **1. j. ca.**

4 Porro hircus. id est regnum grecie habebat cornu insigne in oculos. istud cornu significat alexandrum primum regem. et dicitur insigne. quia fuit nobilissimus princeps. ut patuit **ca. pcedenti** sicut dicitur istud cornu situm in oculos. quia dirigebatur per philosophos. et potissime per aristotelem philosophorum principem.

5 Et venit usque ad arietem. illud cornu. quia alexander invasit darianum. quem vidit stantem tunc. quia darianus adventum alexandri per nihil reputabat. et ideo ei non occurrit: sed stans in loco suo misit aliquos de principibus suis: precipiens eis: ut adducerent sibi alexandrum ligatum et flagellatum.

6 Et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. quia alexander primo occurrit principibus dariani predictis. et devicit eos iuxta suum unum gratum.

7 Cumque appropinquaret prope arietem. quia devictis principibus dariani venit in ipsum darianum.

8 Efferatus est in eum. id est ferino more eum invasit. **9** Et percussit arietem. id est darianum regem persarum. **e** Et comminuit duo cornua eius.

liberari de manu eius. fecit quod secundum voluntatem suam et magnificatus est et ego intelligebam. Et ecce autem hircus caprarum veniebat ab occidente super faciem totius terre: et non tangebatur terram. Porro hircus habebat cornu insigne in oculos suos et venit usque ad arietem illud cornutum quem videram stantem ante portam: et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cumque appropinquaret prope arietem: efferatus est in eum et percussit arietem et comminuit duo cornua eius. et non poterat aries resistere ei

visio et mutatione regnum futuram. quod regnum grecorum huic regno successit. Et ecce autem hircus. hic ponitur cursus regni grecorum. quod regnum significat per hircum. quia greci fuerunt luxuriosi sicut hircus est animal luxuriosum et fetidum. et maxime alexander qui fuit primus rex ut dicitur. propter quod missa fuit sibi puella veneno nutrita ut sic per incontinentiam suam accederet ad eam intoricaretur. Sicut aristoteles per gestus et aspectum oculorum illius puelle perdidit eam sic esse nutrita et perhibuit alexandrum ab eum percubitu ut scribitur li. de secretis secretorum.

2 Veniebat ab occidente tunc quia macedonia ubi prius regnavit alexander. et unde movit exercitum suum darianum regem persarum est in occidentali parte respectu regni persarum et medorum.

3 Et non tangebatur terram. quia alexander tanta festinatione venit in darianum quod vix magis volasse quam inisse secundum communem modum loquendi. ad exprimentum velocitatem. Advertendum est quod iste darianus non fuit filius astyagis de quo dictum est. nec fuit ille darianus filius bystaspis sub quo summatus est templum. Et hoc secundum opinionem communem latinorum et etiam iosephi. Sicut darianus filius arsamis sub quo secundum communem dictum latinorum defecit regnum persarum alexandrum qui debellavit eum. secundum hoc **Ra. sa.** fuit filius assueri rex bestiarum regine. et hoc dictum vix mihi rationabili et scripturis magis personam ut diffusius dixi in **pn. li. bestiarum. 2. j. Eldre. ii. j.** et adhuc dicam inferius. **1. j. ca.**

4 Porro hircus. id est regnum grecie habebat cornu insigne in oculos. istud cornu significat alexandrum primum regem. et dicitur insigne. quia fuit nobilissimus princeps. ut patuit **ca. pcedenti** sicut dicitur istud cornu situm in oculos. quia dirigebatur per philosophos. et potissime per aristotelem philosophorum principem.

5 Et venit usque ad arietem. illud cornu. quia alexander invasit darianum. quem vidit stantem tunc. quia darianus adventum alexandri per nihil reputabat. et ideo ei non occurrit: sed stans in loco suo misit aliquos de principibus suis: precipiens eis: ut adducerent sibi alexandrum ligatum et flagellatum.

6 Et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. quia alexander primo occurrit principibus dariani predictis. et devicit eos iuxta suum unum gratum.

7 Cumque appropinquaret prope arietem. quia devictis principibus dariani venit in ipsum darianum.

8 Efferatus est in eum. id est ferino more eum invasit. **9** Et percussit arietem. id est darianum regem persarum. **e** Et comminuit duo cornua eius.

10 Et comminuit duo cornua eius. id est duo reges persarum et medorum. **11** Et non poterat aries resistere ei. id est darianus non poterat resistere alexandro.

12 Et non poterat aries resistere ei. id est darianus non poterat resistere alexandro.

13 Et non poterat aries resistere ei. id est darianus non poterat resistere alexandro.

14 Et non poterat aries resistere ei. id est darianus non poterat resistere alexandro.

15 Et non poterat aries resistere ei. id est darianus non poterat resistere alexandro.

Duo cornua eius. i. robur regni medoz 7 p[ro]p[ri]a seq[ue]nt[ur]. **C**u[m]q[ue] cu[m] in terra p[er]culcabit. i. gloria illi[us] regni deiecit. **E**t nemo q[ui]bat liberare arietem. q[ui] nullus amico[rum] suoz vel p[ro]p[ri]o[rum] poterat sibi facere auxiliu[m] d[omi]ni alexand[ri]. **B**ircus aut[em] cap[er]at[ur] fact[us] est magn[us] nimis. q[ui] magnitudo alexand[ri] 7 e[st] fama crevit supra modu[m] iungata sibi tota asia et ap[er]tica p[er] magna p[ar]te.

Cu[m]q[ue] cre. frac. est cornu magis q[ui]mediate post illas victorias mortu[us] est alexander a no. xij. f. g. i. l. i. u. et. at. is. ac. sue. xxv. an. no in babylone. nec potuit redire in terram natiuitatis sue. vt diffusi[us] d[omi]ni in sco lastica hystoria.

Et orta s[un]t cornua quatuor sub illud. i. quatuor regna in quibus diuisum e[st] regnu[m] alexandri. **D**er quatuor ventos celi. i. p[er] quatuor p[ri]ncipales p[ar]tes m[un]di v[er]o orient[em] v[er]u[m]. **Q**uia ptolome[us] lagsi filius regnauit i egypto. philippus frat[er] alexandri in macedonia. seleucus in syria 7 babylone. antigon[us] in asia.

De vno aut[em] dicit hic glo. **D**e vno aut[em] dicit hic describit incursum antiochi epiphani[us] orti ex p[re]dictis d[omi]ni iudeos cum d[omi]ni. **D**e vno aut[em] ex eis. i. de seleuco rege syrie. **E**gressum est cornu vnu[m] modicu[m]. i. antioch[us] epiphanes q[ui] descendit de seleuco. t[ame]n plures fuerit in mediu[m]. **E**t d[omi]ni istud cornu modicu[m] q[ui] prius fuit rome obses. vt d[omi]ni. j. mach. i. b[ar] **E**t factu[m] est grade. f. q[ui] antioch[us] i[st]o grante senatu exiit de roma vt occuparet regnu[m] syrie. vt d[omi]ni. j. mach. j. **E**t puauit filiu[m] fr[atr]is sui p[ro]mog[on]iti. f. seleuci philometous regno sibi debito. **C**ontra meridiem. q[ui] ptolomeu[m] regem egypti fugauit de cap[ro] 7 egyptu[m] obtinuit. vt b[ar] j. mach. j. **E**gypt[us] at[em] est in situ meridionali respectu syrie.

Et d[omi]ni orientem. q[ui] in p[ar]te q[ui] est in oriente respectu syrie multos tenuit 7 sub tributo tenuit. vt ibidem d[omi]ni. iij. ca. **E**t d[omi]ni fortitudinem. i. i[st]o i[st]o vbi d[omi]ni q[ui] e[st] fortitudo colebat[ur] m[ag]na **E**t magnificatu[m] est vsq[ue] ad fortitudinem. i. d[omi]ni filios isrl[em] q[ui] angeloz antiq[ui]tus custodia vallabant.

Et d[omi]ni de fortitudine. q[ui] plures eoz ydolatrie subiecit. **E**t d[omi]ni de stellis. q[ui] multos stabiles in cultu dei occidit. vt d[omi]ni. ij. mach. vj. 7. vij. **E**t vsq[ue] ad prin. fortis. magni est. i. vsq[ue] ad deum q[ui] colebat[ur] in babilonia. q[ui] ad t[em]p[us] abstulit cultum eius. 7 d[omi]ni sic ei p[ro]ualuisse p[er] quandam similitudinem. **V**el aliter p[er] p[ri]ncipes fortitudinis intelligi sum[us] sacerdos. q[ui] t[un]c regebat ciuitatem 7 templum d[omi]ni quem p[ro]ualuit antiochus.

Et ab eo tulit iuge sacrificium. q[ui] dicebat[ur] agn[us]. q[ui] im molabat[ur] vespe 7 mane. q[ui] figurabat immolatio[n]e[m] corp[or]is xpi q[ui] quotidie immolab[ur] in altari.

Et d[omi]ni locum sanctificatio[n]is. q[ui] antioch[us] p[ro]phanat[us] temp[er]u[m] ponedo ibi abominandum ydolum. vt d[omi]ni. j. mach. j. veruntamen. q[ui] ista non fecit antiochus p[ro]p[ri]a virtute. sed deo permittente p[ro]pter peccata p[ro]p[ri]i puniend[um] s[un]t subdit.

Robur aut[em] datu[m] est ei. i. antiocho. **C**ontra iuge sacrificiu[m] p[ro]pter p[er]ta. p[ro]p[ri]i isrl[em] 7 maxime sacerdotu[m] q[ui] vt d[omi]ni. j. mach. iij. **F**az n[on] erant deifici circa altare s[ed] p[ro]tempo

Cu[m]q[ue] eu[m] misisset i[st]ra p[er]culcavit 7 nemo q[ui]bat liberare arietem de manu e[st]. **B**ircus aut[em] cap[er]at[ur] magn[us] fact[us] est nimis. **C**u[m]q[ue] creuisset fractu[m] est cornu magnu[m] 7 orta s[un]t quatuor cornua sub illud p[er] quatuor v[er]tos celi. **D**e vno aut[em] ex eis egressum e[st] cornu vnu[m] modicu[m] 7 factu[m] e[st] grade d[omi]ni meridie[m] 7 p[er] orientem 7 d[omi]ni fortitudinem. **E**t magnificatu[m] e[st] vsq[ue] ad fortitudinem celi. 7 d[omi]ni deiecit de fortitudine 7 d[omi]ni stellis 7 p[er]culcabit eas 7 vsq[ue] ad principem fortitudinis magnificatu[m] e[st]. 7 ab eo tulit iuge sacrificiu[m] 7 d[omi]ni deiecit locu[m] sanctificatio[n]is eius

templo 7 sacrificijs neglectis festinabant p[ro]cipies fieri palestre. 7 sic d[omi]ni ibidem q[ui] fecerit p[ro]p[ri]a iuueni iuge templu[m]. **E**t p[ro]p[ri]e veritas in tra. i. ver[itas] cul tue. **E**t p[ro]p[ri]e. 7 faciet. f. p[ro]p[ri]e iugate sua. **E**t audiui vnu[m] de sanctis. i. angelis. **3** Loquentem alteri nescio cui. 7 sic h[ab]et d[omi]ni. q[ui] daniel n[on] bebat intellectu[m] sui[us] visionis ad plenitudo[n]e[m] i. patebit.

Robur aut[em] datu[m] est ei p[er] iuge sacrificium p[ro]pter p[er]ta 7 p[ro]p[ri]e veritas in terra 7 p[ro]p[ri]e faciet. **E**t audiui vnu[m] de sanctis loquentem 7 dixit vno scis alteri nescio cui loq[ui]nti. **E**t d[omi]ni visio 7 iuge sacrificiu[m] 7 p[er]ta de solatio[n]e q[ui] facta est 7 sc[ri]ptu[m] 7 fortitudo p[er]culcabit. **E**t dixit ei. **E**t ad vesperam 7 mane duo milia trecenti 7 mudabit[ur] sanctuariu[m]. **F**actu[m] est aut[em] cu[m] viderem ego daniel visionem. 7 quererem intelligentiam. **E**cce stetit in conspectu meo quasi species viri. **E**t audiui vocem viri p[ro] inter v[er]bi et

Loquentem alteri nescio cui. 7 sic h[ab]et d[omi]ni. q[ui] daniel n[on] bebat intellectu[m] sui[us] visionis ad plenitudo[n]e[m] i. patebit. **E**t d[omi]ni visio. i. lex q[ui] illuminat intellectu[m]. 7 q[ui] p[ro] diuinam reuelat[i]o[n]e[m] habita est. **E**t iuge sacrificiu[m]. i. q[ui] daniel. **E**t p[er]ta de solatio[n]e. i. de solatio[n]e templi facta p[ro]p[ri]e p[er]ta p[ro]p[ri]i per posit[us] d[omi]ni ydolis templo. **E**t sc[ri]ptu[m] i. i. t[em]p[er]u[m] 7 v[er]ba ps dicebat[ur] sc[ri]ptu[m] altera sc[ri]ptu[m] e[st] **E**t fortitudo sancto[rum]. f. **C**onculcabit. et referet hoc v[er]bu[m] ad oia p[re]dicta ex cepto p[er]ta de solatio[n]e. de q[ui] n[on] q[ui]

rit q[ui] diu calcabit. s[ed] q[ui] diu durabit hoc est v[er]bu[m] tr[an]scatu[m]. q[ui] loquit[ur] ad modu[m] v[er]bis hois. q[ui] aliqd in loq[ui]nto omittit. **E**t notadu[m] q[ui] ista q[ui] facta est ab vno angelo q[ui] renti ab alio angelo v[er]z in ista: ex q[ui] p[ro]p[ri]e q[ui] angelu[m] superiores illuminant angelos inferiores. **E**t dixit ei. angelus superior inferiori. **E**t ad vesperam 7 mane. i. p[er] successionem diei 7 noctis erit tantu[m] t[em]p[us] q[ui] sequit[ur]. **3** Duo milia trecenti. i. sex anni. q. d. p[er] tantu[m] t[em]p[us] p[er]culcabit[ur] p[re]dicta. **E**t mudabit[ur] sanctuariu[m]. f. p[ro]pleto t[em]p[or]e p[re]dicto a polulode facta ibi p[ro] antiochum q[ui] factu[m] legit a iuda machabeo 7 fratrib[us] e[st]. j. mach. iij. **C**onsideranduz t[ame]n q[ui] tantu[m] t[em]p[us] fuit ab ingressu antiochi in babilonia vsq[ue] ad emudato[n]e[m] templi. ydolum t[ame]n fuit positu[m] in templo p[ro] tres annos post ingressu[m] antiochi in babilonia. q[ui] ydolu[m] n[on] stetit in teplo nisi p[ro] tres annos. vt videbit[ur]. j. xij. ca.

Factu[m] est aut[em] hic ponit p[re]dicte visio[n]is expositio 7 diuidit in duas p[ar]tes. q[ui] primo ponit visio[n]is expositio. secundo inferit q[ui]da[m] conclusio. ibi. **E**t ego daniel. **P**rima adhuc diuidit in tres p[ar]tes. q[ui] p[ro] exponit mysteriu[m] arietis. scdo birci. ibi. **P**orro bircus. tercio cornu modici. ibi. **E**t post regnu[m] eoz. **P**rima adhuc diuidit in duas p[ar]tes. q[ui] p[ro] nota[re] desideriu[m] sciendi in daniel. 7 modus reuelandi in gabuele. q[ui] hoc fecit p[ro] madatu[m] angeli sup[er]ioris. f. p[ro] michael. scdo ponit expositio gabrielis. ibi. **A**ries quem vidisti. **D**icit igi[ter].

Factu[m] est aut[em] cu[m] viderem ego daniel visionem. i. imaginariam. **E**t d[omi]ni quererem intelligentiaz. cu[m] magno desiderio. q[ui] h[ab]et ea intelligeret in p[re]te: vt p[re]dictu[m] est. n[on] t[ame]n in toto.

Ecce stetit in conspectu meo quasi spes viri. q[ui] n[on] erat vis[us] angelus in spe viri. f. michaelis q[ui] erat p[ri]nceps synagoge. vt patebit. j. r. c. 7 id erat sollicit[us] vt mysteriu[m] danieli reuelaret.

Et audiui vocem viri. i. michaelis in spe viri apparere. **I**nter v[er]bi. i. apparentis in taliloco. **E**t clamauit 7 ait. f. loquendo angelo inferiori.

Danielis

Gabriel fac intelligere istum. i. danielis. et quo p[er] q[ui] in misterijs angelor[um] ordo e[st]. b. Et venit. i. gabriel. Et stetit iux[ta] vbi ego stabam. ad loquend[um] mecu[m]. C[um]q[ue] venisset pau[er]s corru[er]e in facie mea. hoc factu[m] est vt daniel ex[ist]is i[n]t[er] angelo[rum] cognosceret fragilitate[m] humanaz.

Et ait ad me intellige fili boi[s] .i. corruptibilis eade[m] rone q[ua] p[ri]m[us] .i. vt cognoscat suam fragilitatem. **Q**u[m] in t[em]p[or]e finis co[n]plebit[ur] visio. ex q[ui] p[er]z q[ui]z visio aliq[ui] mo[n] sit impleta in antiocho. t[em]p[or]e p[er]fecta p[er]plebit[ur] in antiocho in fine mo[n]di. z i[n]o de ipso e[st] p[ri]ncipal[is] sensus s[er]m[on]is. vt p[ro]phetia e[st]. **E**t sup[er] lo. ad me col. sum. p[ri]m[us] in terraz. bis ad terra[m] cecidit loquente angelo. vt mag[is] cognosceret fragilitate[m] sua[m]. b. Et tetigit me. p[ro]p[ter]ta[m].

clamauit[ur] ait Gabriel fac intellige istaz visionem. **E**t venit[ur] z stetit iux[ta] vbi ego stabam. **C**u[m]q[ue] venisset pau[er]s corru[er]e in faciem meaz. **E**t ait ad me. Intellige fili hominis q[ui]m in t[em]p[or]e finis co[n]plebit[ur] visio. **C**u[m]q[ue] loq[ue]ret[ur] ad me: collapsus sum p[ro]nus in terraz. **E**t tetigit me z statuit me in gradu meo dixit q[ue]q[ue] mihi. Ego o[mn]idam tibi q[ui] futura sunt i[n] nouissimo maledictionis. q[ui]m h[ab]et t[em]p[or]e finem suu[m]. **A**ries quem vidisti h[ab]ere cornua rex medoz est atq[ue] p[er]faz. **P**orro hircus

gens. p[ro]positiones. i. intelligere faciens. q. d. daniel q[ui] p[er] ea q[ui] faciet intelliget ista visio q[ui] mo[n] est occulta. **E**t robo. forti. ci[us] s[ed] no[n] in virib[us] suis. q. d. sic crescat fortitudo antiochi ad faciend[um] ista. no[n] t[ame]n hoc erit ex virib[us] suis. s[ed] p[ro]p[ter] p[er]ta[m] p[ro]p[ri]i sic dimittet a deo agere. q[ui] sicut frequen[ter] dictum est. de aliq[ui] v[er]it[ate] male ad puniend[um] bonos.

capraz rex grecoz z cornu grade: q[ui]d erat i[n]t[er] oculos e[st] ipse rex p[ri]m[us]. **Q**u[od] at fracto illo surrexer[un]t q[ui]tuor p[er] eo: q[ui] tuor reges de gente ei[us] p[er]surgent s[ed] no[n] in fortitudine e[st] z post regnu[m] eoz cu[m] creuerint iniq[ui]tates: p[er]surgit rex ipudens facie z itelligens p[ro]positos z roborabit fortitudo ei[us]: s[ed] no[n] in virib[us] suis z supra quaz credi p[otes]t vni[us]a vastabit: z p[ro]spabit et faciet z interficiet robustos z p[ro]p[ri]m scoz s[ed]m volu[n]tat[em] sua[m] z diriget vol[un]t[ate] i[n] manu ei[us] z cor suu[m] magnificabit et in

Et supra q[ui] cre di p[otes]t vni[us]a va stabit zc. q[ui] n[on] erat credibile ho[m]i[n]ib[us] q[ui] il le q[ui] erat rome ob ses deberet sic p[ro]p[er] rariz taardua face y **I**nterficiet robustos. i. septem fr[atr]es q[ui] cu[m] m[er]e fueru[n]t robustissimi ad tenend[um] lege[m] dei. vt. ij. Mach. vij. **E**t q[ui] n[on] solu[m] illi sunt i[n]t[er]fecti ab antiocho. s[ed] multi aliq[ui] nolu[n]t erit declinare legem dei. i[us]t[us] sequit[ur]. **E**t p[ro]p[ri]m sanct. s[ed]m vo. s[ed]am. inter faciet. i.

Et sta. me in gradu meo. erigendo me. q[ui] p[ri]us facebam sicut q[ui]drupes ad terra[m]. **D**ixitq[ue] mihi. Ego o[mn]idam tibi q[ui] ven. s[ed] in nouis. maledictiois. i. t[em]p[or]e illius maledictiois h[ab]et. q[ui] p[ro]p[ter] abundantiaz malicie d[icitur] maledictio in abstracto. z hic est antixps. p[ro]p[ri]e. z antiochus epiphanes aliq[ui] mo[n]. i[n] q[ui]ntu[m] figura antixpi p[ro]p[ri]e q[ui] cul tum dei: vt visum est. **Q**u[m] h[ab]et t[em]p[or]e finem suum. i[n] q[ui] s[ed] ista co[n]plebunt. **A**ries. p[ro]p[ri]e q[ui]busdam p[ro]ambulis ad expositio[n]em visionis. hic gabriel incipit visionem exponere i[n] q[ui]ntu[m] tan git regem medoz z p[er]faz. z patz s[ed] a ex p[ro]phetia. vlt[er]i[us] exponit eam i[n] q[ui]ntu[m] tangit regnu[m] grecoz di. **P**orro hirc[us] capraz. z p[er]z vsq[ue] ibi. **R**ex p[ri]m[us]. i. alexander vt p[ro]phetia est. q[ui] an[te] t[em]p[or]e alexandri regis grece erat q[ui] nulli[us] mom[en]ti: z i[us]t[us] d[icitur] p[ri]m[us] i[n]t[er] notabiles. **Q**u[od] aut fracto illo. i. mortuo an[te] fine[m] natural[em] vite sue. q[ui] p[er] venen[um] mortu[us] est adu[er]s[us] iuuenis er[is]. i. xxx. ij. apoz. vt ex p[ro]phetia est z hoc significat p[ro] fracto. **S**urrexer[un]t p[ro] eo q[ui]tuor. i. cornua. hoc significat q[ui] quatuor reges de gente ei[us] p[er]surgent simul regnates. z i[n] p[er]ium tenetes alexandri s[ed]m diuersas p[ar]tes. **S**ed no[n] in fortitudine ei[us]. q[ui] nullu[m] istoz regnoz p[otes]t tuit eq[ui] pari regno alexandri i[n] fortitudine s[ed] p[er] dura nerint. q[ui] regnu[m] alexandri valde p[er]az durauit. vt supra dictum est. **E**t post regnum. **H**ic p[ro]p[ri]e ponit expositio[n]em cornu modici. i. antiochi z antixpi cui[us] figura fuit antioch[us]. z hoc est quod dicit. **E**t post regnum eozum. i. p[re]cedentium. **C**um cre. iniq[ui] p[er]sur. rex impu. facie. i. antiochous q[ui] p[ro]p[ri]us est regnare ad puniend[um] iniq[ui]tates filioz israel. que creuerant nimis illis t[em]p[or]ibus: vt visum est. **D**icit aut antiochus impudens facie. q[ui] nullaz turpitudinem verebat[ur] facere etiam i[n] loco sancto vbi statuit ydolum. q[ui] loq[ue]rat etiam replet[ur] i[n]m[un]dicis scoz tantu[m] cum meretricib[us]. vt d[icitur] ij. Mach. vj. z hoc factum est p[ro] antiochum. **E**t intelligens. p[ro]positiones. q[ui] antiochus callidus erat. z p[ro]uenies alios calliditate sua. **E**t alif. **I**ntelli

Et dixi. to. in. ma. eius. i. ad finem intentum ab eo p[er]ducet p[er] opa eius. **E**t cor suum magnificabit. q[ui] antiochus intant[us] erat elatus p[ro] supbia q[ui]s crederet h[ab]ere terram ad nauigandum z mare ad ambuland[um]. vt d[icitur] ij. Mach. v. **E**t in copia rez omnium occidit plurimos. q[ui] talem occasionem sanctor[um] fecit p[ro] t[em]p[or]alem potentiam sibi a deo p[ro]missam. **E**t p[ro] principem principum p[er]surgit. q[ui] d[icitur] deum surrexit auferendo cultum q[ui]ntum ad tempus. **E**t sine manu p[er]teret. q[ui] antioch[us] rediens de p[ro]fide p[er]cussus a deo morbo i[n] testino mortu[us] est. put b[er] ij. Mach. ij. **Q**u[m] aut sicut dictum est antioch[us] fuit figura antixpi. i[us]t[us] s[ed] ista que exposita est de antiocho. itez meli[us] exponit z p[ro]fectius de antixpo ab illo loco vbi incipit scriptura loq[ue]re de antiocho cu[m] d[icitur]. **E**t post regnum eoz. i. grecoz. q[ui] regnum antixpi p[ro]inet q[ui]dam mo[n] ad regnu[m] romanu[m] de quo oriet. vt p[ro]dictum est. q[ui] q[ui]dem regnum romanu[m] est post regnum grecoz. de quo fit mentio i[n] p[ar]te i[m]mediata p[re]cedenti vt. **C**u[m] creuerint iniq[ui]tates. q[ui] s[ed]m testimoniu[m] saluatoris Mat. xxiij. imminente t[em]p[or]e antixpi abundabit iniq[ui]tates z refrigescet charitas multoz. **C**onfurgit rex impudens facie. q[ui] antixps ad omne malu[m] erit inuerecudus. **E**t intelligens p[ro]positos. q[ui] antixps erit callidiss[im]us i[n] ingenio naturali. z auxilio dyaboli fa miliaris sibi. q[ui] h[ab]ebit demonem principem. **R**oborabit fortitudo eius. q[ui] excedet o[mn]em terrenam potestatem t[em]p[or]e suo. s[ed] no[n] in virib[us] suis. q[ui] no[n] erit hoc d[omi]nate humana s[ed] dyabolica. i[n] d[omi]nate faciet illa mirabilia. deo t[ame]n p[ro]mittete. **E**t supra q[ui] credi p[otes]t vastabit vni[us]a zc. q[ui] p[ro]p[ri]as antixpi sic subito apparebit q[ui] omnibus admirabilis erit. **E**t interficiet robustos zc. i. illos q[ui] inuenient firmi i[n] lege dei nolentes ei obedire. **E**t diriget volus zc. i. ad finem intentum ab eo p[er]duceret. licz ad tempus breue. **E**t cor suum magnificabit. quia extolletur sup[er] omne illud quod dicit[ur] deus vel colit. vt dicit apostolus. ij. ad thessalo. ij. **E**t in copia omnium rez occidet plurimos. q[ui] p[ro] fortitudinem militie z thesauros diuitiarum naturalium z artificialium multos interfecit. **E**t contra principem prin

apum p̄surgit. i. d̄ deum cultum eius auferēs ⁊ sibi vsur-
pans. q̄ in templo dei sedebit ostēdens se tanq̄ sit de⁹. vt
d̄. ij. ad 2. heb. ij. Et sine manu p̄teret. q̄ d̄ns Iesus xpc
eum inficiet sp̄s d̄is sui: vt ibidem d̄. sequit̄.

Visio mane ⁊ vesp̄e q̄ dicta ē. vera est. i. p̄ successio
nē tēpis apparebit
veritas visiois ip̄i
us inq̄ntuz p̄tinet
ad antiochiū. ⁊ in-
q̄ntū p̄tinet ad an-
tixpm vel aliē expo-
nit: vt p̄ mane in-
telligat t̄pus anti-
ochi qd̄ fuit primū
respectu t̄pis anti-
xpi vt sit Iesus. Vi-
sio p̄dicta f̄m q̄ re-
fert̄ ad mane. i. ad
t̄ps antiochi. Erre-
spere. i. ad t̄ps anti-
xpi vera est. q̄ in
vtroq̄ sensu h̄z ve-
ritatē. vt visum est
sequit̄.

Tu ḡ daniel.

Signa visionē
i. mēorie p̄mēda cā scribēto vt p̄stera possit sciri a p̄stera
e. Quia post multos dies crit. i. p̄lebit̄.

Et ego. hic ponit̄ qdam p̄clusio respectu p̄cedentiu.
Et ego daniel languī. p̄cussus timore visionis ⁊ admira-
tione. sequit̄.

Cūq̄ surrexissē faciebāz opa regis. i. negocia regni
q̄ sup ipsa erat posit̄ daniel. vt visum est. s̄.

Et stupebam ad visionem. p̄pter horrorem maloz
futuroz.

Et nō erat q̄ interpretaret̄. q̄ l̄z visio esset ei interpretata
in generali: nō t̄n oīno in sp̄ali q̄ntū ad noīa regū ⁊ dē mi-
natarū p̄sonaz. Et q̄ p̄tz q̄ sp̄iffant̄ nō sp̄ reuelat p̄be-
tis sensum plenariū visionis. s̄ solū q̄ntū expediens est p̄
loco ⁊ t̄pe ⁊ p̄sonis p̄ q̄b̄ sit reuelatio. ⁊ p̄t hoc p̄be nō
ita clare scripsit̄ mysteria t̄pi de futuro sicut euangeliste
scribentes historiam de p̄terito. Videref̄ forte alicui q̄ h̄
visio nō possēt lr̄alīe exponi de antixpo. Primo q̄ tribu-
latio q̄ hic describit̄ d̄ durare p. vij. annos: vt dictum est
qd̄ nō p̄t̄ dici ad lr̄az de p̄secutōe antixpi: q̄ durabit̄ t̄m
ad tres annos ⁊ dimidiū. vt d̄. j. r. c. 2. xij. Secdo q̄ hic d̄
q̄ in hac tribulacōe q̄ hic describit̄ d̄z auferri iuge sacrifi-
cium. iuge aut̄ sacrificium n̄sc est sacrificiū altaris. qd̄ nō
cessabit vsq̄ ad iudiciū finale f̄m q̄ d̄. Dar. vi. Ecce ego
oib̄ d̄ic̄ vobiscū sum vsq̄ ad p̄summatōz seculi. Ad p̄-
mū d̄m q̄ p̄secutio antixpi aliq̄ accipit̄ stricte p̄ t̄pe in
q̄ antixps p̄sequet̄ fideles in p̄sona p̄p̄ia ⁊ sic nō durabit̄
nisi p̄ tres annos ⁊ dimidiū. aliq̄ large accipit̄. s̄. q̄ cum
hoc accipit̄ aliqd̄ de t̄pe p̄cedenti in q̄ p̄ ministros anti-
christi fiet qdam dispositio ad ip̄m p̄ receptōes ⁊ malas
p̄suasiones ⁊ sic accipit̄ hic duratio illi p̄secutōis. Ad se-
cūdum d̄m q̄ factū altaris t̄pe antixpi cessabit̄ q̄ntum
ad solēnitatem. q̄ tūc missē nō celebrabunt̄ publice. s̄ t̄m
occulte. p̄pter rabiem illius p̄secutōis ⁊ sic intelligit̄ hic
cessatō iugis sacrificij.

Cap. ix.

In anno primo. hic ponit̄ octaua visio q̄ fuit facta
in anno p̄mo darij q̄ occidit balthasar. Postq̄ da-
niel descripsit̄ vltimē tribulacōis totalē recursū
⁊ p̄ncipalē ei⁹ p̄flictum. vt visum est in duob̄ ca. p̄ce. b̄
p̄nt̄ describit̄ eiusdem tribulacōis solatium qd̄ maxime
erit in p̄s fidelibus ex p̄sideratōe passionis xpi. Igit̄ cau-
sa materialis est de. lxx. hebdomadis determinatis ⁊ p̄e-
fis vsq̄ ad passionem xpi. que maxime erit inuitanda tē-
pore antichristi. Causa finalis vt ostendat̄ tempus expi-
ationis peccati per mortem christi. et per hoc detur con-
solatio christi fidelibus in tribulatione antixpi ex̄ntibus.

Causa efficiens est instinctus sp̄iffanti factus danieli
p̄ficti p̄ctm suū ⁊ desiderati ⁊ postulati remediū. Cā
formalis in diuisione p̄fistit: q̄ talis est. q̄ p̄mo ponit̄
meritū oionis. scdo modus fuelatōz. ibi. Cūq̄ loqrer
Dumū est ex p̄te danielis. scdm ex p̄te angeli reuelat̄

Iq̄ affueri de semie medoz:
q̄ impauit sup regnū chal-
deoz anno vno regni eius:
Ego daniel intellexi in li-
bris numez annoz: ⁊ q̄ fa-
ctus ē f̄mo d̄ni ad hieremi-
am p̄pham vt p̄plerent̄ de-
solatōis b̄rlm septuagin-
ta anni: ⁊ posui faciem me-
am ad d̄nm deum meum:
rogare ⁊ deprecari: in ie-
iungz: sacco ⁊ cinere: et

Circa p̄mū tria
notant̄. p̄mū ē
debita conditio
ozat̄. scdm p̄fes-
sio penitētis. ibi.
Et orauit deū. ē
cū intētio perē-
tis. ibi. Et nunc
d̄ne. Circa p̄mū
p̄sideratōē q̄ de-
bita p̄ditio ozat̄
est q̄ attendat̄ de-
bitū t̄pus ozat̄i
hoc facit daniel
hic. q̄ intellexit
q̄ appropriabat
t̄ps a deo p̄mis-
sum de liberatōe
p̄pli. ⁊ h̄ ē qd̄ d̄.
a. In anno p̄
darij. aduertē

dum q̄ iste affueri nō est iste sub q̄ historia bether facta
est. q̄ ille fuit post p̄ magnū t̄ps: s̄ iste affueri est ille q̄
supra dicit̄ est affuges: ⁊ hoc est qd̄ subdit̄.

De semie medoz. q̄ darij victo balthasar trāstu-
lit regnum ad medos.

Qui impauit sup regnū chaldeoꝝ. p̄mū h̄ simplr
⁊ absolute. s̄ p̄mū de p̄dicto semine. i. medoz.

Anno vno. i. primo f̄m modū loq̄ndi hebraicū. v̄
d̄. Gen. j. Factū est vesp̄e ⁊ mane dies vn̄. i. p̄mū.

Ego daniel intel. in libris hieremie.

Numez anoꝝ. Et nota q̄ iste cui reuelabant̄ di-
uina secreta nihilomi⁹ t̄n scripturā b̄iere. ⁊ alioꝝ p̄be-
tarū legebat̄. s̄ illos q̄ p̄sidentes de p̄p̄io ingenuo tedi-
gnant̄ videre dicta alioꝝ. scriptura aut̄ illa de q̄ fit bic
mentio b̄. Biere. xxix. Cum ceperint impleri in ba-
bylone. lxx. anni visitabo vos: ⁊ suscitabo sup vos d̄m
meū bonū ⁊ reducam vos ad locū iustū. Copletōem
aut̄ annoꝝ appropinquantē intellexit p̄ t̄pa regum q̄ re-
gnauerāt a p̄ncipio desolatōis b̄rlm vsq̄ ad t̄ps illud
p̄ q̄ fuit oñsum. Esdre. j. c. q̄ desolatio fuit p̄pleta an-
no. iiii. cyri: autē cyꝝ d̄o darij medus regnauit duob̄
annis. ⁊ sic p̄plemetum desolatōis distabat t̄m. v. an-
nis. ⁊ p̄ncipio sexti. q̄ cyꝝ de q̄to ano suo regnauit
t̄m in p̄ncipio añ dictū p̄plemetū: vt ibid̄ dicit̄ fuit.

Et posui faciem meam ad d̄. i. attentōz mentis ⁊
faciem corp̄is. q̄m d̄sa facie d̄sus b̄rlm orabat vt di-
ctum est. s̄. vj. b̄. Rogare. seruēter.

Depcari. p̄seueranter. k. In ieiungz. vt simul
fieret deo sacrificiū p̄ sp̄is ozonem. ⁊ p̄ carnis eius
maceratōem. quia scribit̄. Tobie. xij. Dona est oio
cum ieiunio.

Sacco. i. cilicio.

Cinere. i. recordatōe fragilitat̄ humane. Berat
modus iudeoz q̄n erant in afflictōib̄ positi ponere ei-
nerem sup caput in signū humiliatōz. q̄ d̄. Eccl. xxxv.
Oio humiliatis se nubes penetrabit. s̄z vt hic q̄ da-
niel peccauerit ozatō p̄ liberatōe p̄pli: q̄ talis oioꝝ p̄-
cedere ex qdam dubitatōe: ne impleret̄ d̄bum d̄i di-
ctum p̄. Biere. de liberatōe p̄pli t̄pe determinato. ⁊ hic
v̄t imponere defectum fidei. d̄m q̄ daniel orabat
p̄ diuine p̄missionis impletōe: nō q̄ dubitaret de d̄i
fidelitate. s̄ vt ostenderet se q̄ntum deo de p̄missione p̄-
facta. Item daniel sciebat p̄missiones diuinas imple-
ri p̄ oiones bonoz. q̄ sicut de ordinat̄ aliqd̄ futurū. ita
etiam ⁊ modū euēdi: q̄ vtrūq̄ cadit sub diuina oz-
dinatōe. s̄. res ⁊ s̄. modus. ⁊ id̄ orabat impleri p̄-

Danielis

missionem a deo factam. Item pmissiones diuine in sacra scriptura sp intelligede sunt sub pditoe. s. nisi ponat in pedimentu ex pre illi cui pmissio fit deū offendendo. vñ dicit Hier. xvij. Subito loqr de gente 7 de regno vt edificet 7 plantet illud: si fecerit malū in oculis meis: vt nō audiat vocē meaz

pniaz agam sup bono qd locut sum: vt faceret et timebat at da niel ne filij isrl p pta sua posuis sent impedimē tū diuine pmissio nis: 7 lo oza bat dñm ad tol lendū istud im pedimētū si eet. Der pdicta p3 argumētum. qz oio danielis nō pcedebat ex ali qua infidelitate s mag ex bonis causis.

Et orauit dñm. hic pñr de scribit pfectio pe nitentis. vbi no tandū q daniel assumit i se plo naz ppli isrl. qz n erat talis etatis nec pditōnis q talia mala egissz qñ fuit trāslat. qz puer erat san ctus s pctm ppli isrl dicit pctm su um in qctuz erat ppli illi membz.

Procedit at sic qz pfidendo pri mo narrat malī cias depauātes. scdo remouet circūstantias excusan tes. ibi. Non obediui. tercio exaggrat pditōes eg grauantas. ibi. Et stillauit. Et nota q in oib' istis attri buit deo iusticiam. 7 sibi 7 plo isrl iniusticiāz. Circa pri mū notandū q malicie depauātes sunt s bonos mo res omittendo pcepta 7 faciēdo pbibita. dicit igi p ponens dei magnitudinē 7 demētiam. vt p hoc pctm ppli grauius appareat.

Obscuro dñe deus magne. qz supueniet omnib' q possunt de eo cogitare vel dicere.

Et terribilis. transgressores puniendo.

Custodiens pactum. pmissa implendo.

Et miscdiāz. vltra pmissa addēdo s qb' s fit s dicit

Diligētib' te. corde 7 ope. Alteri' incipit pta pñteri di. t. Peccauim'. in omni genere pti. s. qd explicat pñr. v. Iniquitatem fecim'. s. homines.

Impie egim'. s. deum. pietas em est cultus diuin' 7 io impietas est recessus a debito cultu diuino.

Et recessim'. a mādati tuis. ea totalit' deserendo.

Et declinauim'. primo paulatim pñm agēdo. qz nō statim decidit homo in pfundū pctōz. Dicit aut a mādati tuis. ppter pcepta moralia. Ac iudicijs. pñt iudicialia.

Non obediui. Dic pñr remouet circūstantias excusantes q sunt ignorātia 7 infirmitas. Prīmū re mouet p hoc q ppli isrl fuit inobediens vbiis pphaz ex ore dei loqntium. Scdm remouet p hoc q nō solū

orauit dñm deū 7 pfectus suz 7 dixi. **O**bscuro dñe de' ma gne' 7 terribilis' custodiēs pactum' 7 miscdiāz' diligētib' te: 7 custodientib' mā data tua: peccauim' iniquitatem fecim' impie egim' 7 recessim': 7 declinauim' a mādati tuis: ac iudicijs.

Non obediui' fuis tuis pphetis q locuti s in noie tuo regib' nris principib' nris pñtib' nris oiqz p plo e re. **T**ibi dñe iusticia: nob at pfusio faciei sicut est hodie viro iuda 7 hitatorib' hirlmz omni isrl: his q pe sunt: 7 his q pcul in vniūsis terris ad qs eiecisti eos pñt iniquitates eoz in qb' peccauerit i te dñe. **R**obis pfusio faciei regib' nris: pncipib' nris 7 patrib' nris: q peccauerit. **T**ibi aut dño deo nro miscdiāz ppiatiō: qz recessim' a te. 7 nō audiuim' vo cem dñi dei nri vt ambula

vulgares homines peccauerunt. imo etiam illi q crede bant esse viri pfecti in plo. 7 hoc est qd dicit.

Non obe. fuis tu. pph. q lo. sc in no. tuo. nō ex capite pph. b. Regib' nris. pñm. no. 7 pa. nris. i. sacerdoti bus q qñ patres habebant. **O**mnib' plo terre. hoc

remus in lege eius: quā posuit nob p suos suos pphetas 7 ois israel puaricati sē legē tuam: 7 declinauerit ne audirēt vocē tuaz: 7 stillauit sup nos maledictio 7 testatio q scripta ē in libro moysi fui dei qz peccauim' ei. **E**t statuit pmones suos qz locut' est sup nos 7 sup pncipes nros q iudicauerit nos: vt supinducēt in nos magnū malum: qle nūqz fuit s oī celo: s m q factū est i irim: sic scptū ē i lege moysi. **D**e malū s venit sup nos. **E**t nō rogauim' faciē tuā dñe de' nri: vt reuertemur ab iniquitatib' nris: 7 cogitare m' veritatē tuam. **E**t vigi lauit dñs sup maliciā 7 adduxit eā sup nos. **I**ust' dñs de' nri in oib' opib' suis q fecit. **N**ō em audiuim' voces eius. **E**t nūc dñe deus nri: qui eduxisti pplm tuum de terra egypti in manu for

addit vt nemo ap pareat excusabil. **T**ibi dñe iusticia. qz ista mala in currim' pñt pta nra: sequi it.

Tibi autē dño deo nro mise. 7c. qz citra pdignū puni sti nos. **E**t nota q frequē hic repetit eandem sniaz sub alijs vbiis onden do dei iusticiā 7 mi sericordiā 7 ppli isrl iniquitatem. talis ei est pditio loqnt' ex affectu 7 psuadēt iudicē vt ipm moueat ad demētiaz.

Et stilla. s scri bit pditōes aggra uantes q sunt ob stinatio in pcedo: et iniquitudo de bñfi cijs acceptis q pa tet ex hoc q lz dñs pcuteret eos pau latim ad eoz corre ctōz: 7 mitteret p pphetas ad reuocā dū eos: nō sunt tñ reuersi ad rogādū dñm. 7 regtandū de pafna correctio ne s obstinatusunt in malis suis. pñt qd finalit' venerūt maledictōnes sup

eos scripte in lege moysi Deu. xxvij. vbi maledicunt' tra s gredientes legem dñi: 7 hoc est qd hic dicit.

Et stilla. sup nos maled. 7c. 7 bene dicit stillauit. qz nō sil' vno impetu descendit sup eos dei punitio. s pmo passi sunt aliqs psecutōes pnculares ad eoz reuocatōz 7 cor rectōz anteqz totaliter captiuarent p Nabuc. vtz ex de cursu. iij. li. Reg. 7. ij. Paral. sequit.

Et sta. s mo. suos 7c. i. stabiles ondit in pñtione nra iusta: sequit. **E**t supindu. in nos malū 7c. Figura hypbole est ad designādū magnitudinē sue tribulatōis vel fm veritatē hystorie pōt hoc exponi de templi pbu stione in q de' colebat. 7 tale malū nō fuit factū alicubi. qz in nullo alio loco erat templū deo celi dedicatum.

Et ro. fa. tuā do. de. nri vt reuer. 7c. in q ondit eoz ob stinatio. **E**t cogita. veri. tuā in pñtōe nos.

Et vigi. do. sup mali. nra. s. sup maliciā culpē.

Et addu. eam super nos. puniendo nos iuste. cetera patent.

Et nunc dñe. Dic pñr declarat intentio postulantis. 7 primo qñtum ad petitiōis materiam. scdo qñtum ad im petrandū fiduciam: ibi. Propter temetipsum. tercio qñtū ad petentis instantiam 7 deuotōz: ibi. Exaudi dñe. Circa primū pñtādū q mā sue petitiōis est duplex. s. amotio malī 7 collatio boni. Ad impetrādū primū reducit ad memoriā malū fututis egyptiāe ab eis amotū p dñm qz modus magis est dare citi' bñficiū postulatiū. qñ pcedēs bñficiū ad mēoriāz reducit vt bñ. iij. etb. 7 hoc facit

Daniel in pposito. b. u. Et uncto. de nra q adu. pbn tuu de ter. egypti in ma. for. pbaraone pcutiendo z mirabilia p ppo tuo faciedo. q no poterat fieri nisi dtute infi nita. a. Et fecisti tibi nome. qz p illud factu nome dni publicatu fuit qsi p vniuersam terra. b. Scdm diem hanc. i. vtz in hac die. qz filij isrl tunc dispfi p orbes nar. raba mea q dñs. p cis fecerat i egypto sequit.

c. Quertatur obsecro ira tu. zc. me taphozica e locuto de effi dz irasci qn punit qz ad modu irati se bz z sic Daniel petie punitois amotionem.

d. Ciuitate tua birlm. in q vige bat cule dñi. ex diuina electone.

e. Et a mote sancto tuo. i. q erat tep lum. qz illa ps ciuitatis birlm in q erat tep lu erat mo tuosa: sequit.

f. Birlm z plus tuus in obprobriu sunt oibz p circui. tñ nfm. qz no solu mo babylonij capti uauere filios isrl. s. etiam assyrii z alij ppli q erant in circui tu eoz. multos detinebat captiuos. de filijs israel.

g. Et onde faciem tua. hic ponit scdm qd est materia sue petitois. s. collatio boni. b. Si san ctuariu tuu zc. q. d. restitue ciuitate z tep lu i statu pstinu.

i. Propter temetipm. hic scdo tangit impetrandi fidu cia. qz unctif diuine bonitati z clemetie z no pue iusti cie: z hoc est qd dicit. Propter temetipm. i. pte bonitate tuam. inclina de me zc.

k. Exaudi dne. Die describit orantis instantia cum dz. Exaudi dne. pces benigne audiendo.

l. Placare. offensam remittendo.

m. Attende z fac. nobis psolatōz pfectam tribuendo. n. Me mizer. qz tpus instat in q. pmisisti psolatōz dare nobis. o. Propter temetipm. vt. s. veritas tua cuctis appareat. z bonitas. z vt cule tibi debitus psoluat. pte qd subdit. Quia nome tu. est inuo. sup ciuitate zc.

p. Cuncqz adhuc loqrer. descripto merito oronis ex pte danielis. hic pnr ponit modus reuelatois ex pte gabrie lis. z diuidit in duas ptes. qz primo ponit danielis exci tatio. scdo ei facta reuelatio. ibi. lxx. hebdomadas. Cir ca primu dicit sic.

q. Cuncqz adhuc loqrer. ofiteto dei iusticiam z potentiaz.

r. Et orare. inuocando ei demetiam.

s. Et ofiterer pctā zc. ad impetradum indulgentiam.

t. Adhuc me loqnte. in q ondit velocitas exauditois diuine.

u. Ecce vir gabriel. qz in spe viri angelus appa rebat. v. Que videram in visione a pncipio. i. in visio ne descripta ca. pte. x. Cito volans. in q exprimit. pmi ptitudo angeloz ad erequndum dei mandatum.

y. Tetigit me. excitando z psortando.

z. In tpe sacrificij vesptini. Et quo patz q a mane vsqz ad vespam orauerat daniel. Datet etiam q pdicta vba orationis. plata fuerut cum magno tractu tempis z me dicationis. z talis oratio est deo acceptabilis: non autem

ti z fecisti tibi nome fm di em hanc peccauim: ini qta te fecim dne i oem iusticia tua. Quertatur obsecro ira tua z furoz tuus a ciuitate tua birlm z a mote sancto tuo. Propt pctā em nra z iniq tates pzm nroy birlm z po pulus tu in obprobriu st oibz p circui tu nfm. Nunc exaudi de nra orone sui tui z pces ei: z onde facie tua sup sanctuariu tuu qd de frū ē. Propt temetipm in clina de me aure tua z au di: a p oculos tuos: z vide psolatōz nraz z ciuitate sr qua inuocatu est nome tuu. Neqz ei i iustificatoibz nris pssterni: pces an facie tua: s i miseratoibz tuis multis

illa in qua sunt multa verba multiplicata sine atten tōe ai z deuotōe: qlis est oio etbnicoz. vt dz Dat. vi. a. Et docuit me. de futuris ad psolatōz ppli israel.

b. Dixitqz daniel: nunc egressus sum vt docerem te zc. Dicunt aut angeli egredi qn mittunt ad nos a facie dei no q ab eius ptemplatōe re cedant. s qz ad nos q sum? re moti accedunt.

c. Ab exordio p cum tuaz. hoc dicit vt ostēdat oronez danielis acceptam corā deo. d. Egressus ē fimo. i. dei snia d futuris. e. Ego aut ve ni vt indicare. s. dei sniaz. f. Quia vir ve siderioz es. s. do amabilis. vt alr. Desiderioz. i. d siderans scire se creta diuina ad dei laudem z ppli liberatōz.

g. Exaudi dne placare dne: attende z fac. Me mizeri o ppt temetipm de me: qz nome tuu inuocatu ē sup ci uitate: z sup pplm tuu. Cū qz adhuc loqrer z orare: z psirerer pctā mea z pctā po puli mei isrl: vt pssternerē p ces meas in pspectu dei mei p mote scō dei mei: adhuc me loqnte in orone mea ec ce vir gabriel que videraz i visione a pncipio: cito vo lās tetigit me in tpe sacri ficij vesptini: z docuit me z locut ē mibi: dixitqz dani el nunc egressus sū vt docerē te z intelligēs. Ab exordio p cū tuaz egressus ē fimo. Ego at ve vt indicare tibi qz vir desiderioz es. Tu at

h. Tu aut anima duerte sermonem z intellige. Fre quenter excitat eum angelus ad ondendum magni tudinem z altitudinem diuini secreti sibi reuelandi qz aduētus rpi apud bebreos habebat p maximo secre to. Ad quod denotandum. lxx. interpretes illud. Est. i. r. Vocabit nomen eius admirabilis: psiliarius. zc. for tis zc. sic transfulerunt. Nomen eius magni consilij angelus: z in hoc officium ecclesiasticum sequit trāsa tionem eoz. qz sic accipit in introitu misse. maioris in natiuitate dni. Septuaginta hebdomadas. hic ple quenter ponit reuelatio facta danieli. z diuiditur in duas ptes. qz primo ponit reuelatio ipsa. secundo ipsi us reuelationis expositio. ibi. Scito ergo z animadu erte. Circa primu psiderandum q Daniel motus ex psideratione pphetie Diere. orabat p cōsolatione populi israel z liberatione eius de captiuitate babylonia. vt visum est in princ. ca. Et dñs qui plus dat q ab eo petat ex abundantia non solum sibi hoc futu re reuelauit. s. etiaz liberationem fiendam p rpi cui? erat figura illa liberatio de captiuitate babylonica. z scdo minus reuelauit danieli plenum intellectum pphetie quia in illis. lxx. annis. in fine quoz liberatio captiui tatis babylonice facta est. figuratus fuit numerus se tuagenarius hebdomadar. in cui? sine erat fienda li beratio pfecta per rpi passionem. Ad intellectuz aut dicendoz duo sunt hic pmittenda. pmi est qliter ac cipienda est hic hebdomada. scdm est qntum ptinent lxx. hebdomade. Circa primu sciendū est q hebdoma da idem est qd septena. z iō aliqui dixerunt q hic acci pitur septena vel hebdomada iubileo: quarum que libet ptinet. l. annos. Alij aut dixerit q hic accipit heb domada centenarioz quaz qlibet ptinet centum an nos. S3 vtrūqz istoz ptz fallum. primo qz adhuc no effect ablatum sacrificium z hostia de hierusalem. nec

Danielis.

ciuitas birlin destructa p ducentem populu romani: qz il
lebedomade nō essent implete. Contrarium aut ma
nifeste apparet vey. qz ante ista multis tpius ciuitas
birlin destructa est p romanos: z p pns sacrificiuz ab
latum est inde z hostia z oblatio. qz nō est licitum iu
deis talia offerre alibi. Item nunq inuenit in scriptu
ra hebdomada iubileoꝝ vel centenariorū. s bene inue
nit hebdomada diez. **Leui. xxiij.** vbi agit de feste pen
teco. z hebdomada annorū. **Leui. xxv.** vbi agit de iu
bileo: z id exponere huc passum de hebdomadis iubi
leoꝝ vel centenariorū est ficticiū: cum talis hebdo
mada vel septena nō inueniat alibi in scriptura. Itē
iudei nunq accipiunt hebdomadam centenariorū vel
iubileorū. nec aliq eorū vnq exposuerit sic istum locuz:
z id xpiani q sic volunt exponere magis iudaizant in
hoc q ipsi p hoc concludentes q p locum istum nō pōt
pbari xpiani aduentū esse ppletum. Alio mō pōt accipi
hebdomada vel septena diez: sicut accipit p munitē
z hoc mō nō pōt accipi bic: qz totum tps. lxx. hebdo
madaz nō pōtineret vltra annū z dimidium. z sic qd b
pōdit implēdū in illis. lxx. hebdomadis fuisse imple
tum infra annum z dimidiū. tertiū mō accipit hebdo
mada vel septena annorū. qz quilibet pōtinet. vij. an
nos. z hoc mō oportet q accipiat b p locum a diuisione
ne. qz nullo pōdicoꝝ motoꝝ pōt accipi. nec alius mo
dus pōt rōnabilē dici ab eis: cū nō inueniat hebdoma
da aliter dici in scriptura. nec etiaz in vsu p munitē lo
quentiū. s ad huc restat dubium qualiter accipit b
annū. qz vt dictum est hic iste hebdomade sunt annorū
z sic acceptū etiaz omnes expositores tam hebrei
q catholici. s dubium est vey isti anni intelligant
lunares vel solares. q distinguunt abinuicem. qz an
nus lunaris est breuior anno solari. xj. dieb. Dicit igi
beda z apbzicanus z expositores catholici p munitē
iplos seqntes q iste. lxx. hebdomade sunt annorū lu
nariū. Douent aut ad hoc ddm q iudei sic pputat
vt dicit. Item p hoc q in lra iste hebdomade dicunt
abbreviate. z sic vident intelligi de hebdomadis an
norū lunariū q sunt breuiorē q hebdomade solari
um. Sicut em annū solaris excedit annū lunarem in
xj. dieb. sic hebdomada vna annorū solariū excedit
hebdomadaz annorū lunariū. in. lxxvij. dieb. s hoc
dictū nō videt vey. primo qz iudei nō pputant p an
nos lunares s solares. alit sequeret q pascha eoz iaz
circuisset totum annū. ita q celebratū fuisse in qlibet
tpe anni. qz tenēt facere pascha de mādato legis. xiiij.
luna primi mēsis. Si igi pputaret p annos lunares
seqntes q reuoluto āno pascha eoz celebraret p. xj. di
es ante solēnitatē paschale pcedentē anni. z sic pnt de
alijs solēnitatib paschalib. Ex quo pty q infra satis
breue tpus celebraret in omnibus tpius anni. quod
manifeste pty falsum ex vsu eoz. Et id dicendum q lz
iudei incipiant annū a prima luna pinqoz eqnoctio
verali. tñ p embolismos fit eqtio tpius apud eos. qz
terciū annus apud eos hz. xiiij. lunatiōes. Item qd dī
q hebdomade dicunt bic abbreviate: non valet: qz in
hebraico dī: pāse: z sonat: ac si diceret q illud tps est
determinatum z taxatum a deo. ita q illa abbreviatio
nō sonat bic diminutōz s magis determinatōez tpius z
p munitōem. Item expositores iudeorū sup locum istuz
nunq fecerūt mentōz de annis lunariū s tñ de solari
bus. ex quo pty q sunt accipiendī anni solares: aliter
nō haberem argumētum p iudeos cū nullus eoz mō
pōdico accipiat. Item in toto ve. testa. fit pputatio p
annos solares. z omnes sic pputant. sicut manifeste
patet in Gen. z in alijs libris. Ex quo patet q dictum
bede z apbzicani z aliorū seqntiū supponit falsum. sic
igi pty primū. s. qualif hebdomades sunt accipiende
s hebdomades annorū solariū. annū aut solaris pti
net. cccly. dies. annus aut lunaris minor est. xj. dieb
vt dictum est. **Secm quod est p mittere dūm est qntū**

tempus pōtinet iste. lxx. hebdomades. z patet defacili q.
cccc. annos solares. quia quilibet hebdomada pōtinet
vij. annos. si nō multiplicet. lxx. p septē. resultant. ccccc.
His vsis accedendum est ad exponēdum lrām. z cir
ca hoc ponenda est z reprobanda quedam expositio que
apud iudeos est p munitior z celebrior z est expositio Ra.
sa. Iste igi Ra. sal. incipit computationem septuaginta
hebdomadaz a destructione templi facta per Nabuch.
z dicit eas completas in destructione secundi templi per
Tytum z Gaspasianum. ita q tempus medium int istas
duas destructiones p m ipsum non pōtinet nisi. ccccc. an
nos in qbus licet populus israel sustinuerit aliquas ad
ueritates. tamen cum hoc habuit aliquas pspertates.
quia redit de captiuitate babilonica z templum fuit re
edificatum z ciuitas z sacerdotes. z principes in populo
prys legibus vti pmissi sunt. Sed post destructionem se
cundam p Tytum z Gaspasianum completis hebdo
madis predictis sunt in pfecta captiuitate in qua dimit
tit eos deus. vt dicit Ra. sa. vt per hoc resistant a pecca
tis z puniant p pteritis z mereant q visiones pberaz
de xpo impleant. z ista captiuitas durabit vsq ad ad
uentum xpi. Sic igi adaptat lrām. Variat tamen lite
raz aliquo modo. accipiendo in aliquibus locis aliter q
habeat translatio nostra: vt videbitur exponendo lrām.
Dicit igi sic. Septuaginta hebdomades. i. septuaginta
septene annorū que continent tempus predictum. Pre
dicte sunt. bec est litera hebraica. s. m. i. cum pōtione
diffinita a deo. ita q nō sunt plures nec pauiores. Sup
populum tuum. israel. Et sup vrbem sanctam tuam. s.
iherusalem a prima destructione que facta est per Nabu
chodonosor vsq ad secundam que futura est. ad hoc vt
perfecte puniant de malefactis suis: ppter quod sequit.
Et consumetur preuaticatio. id est vt resistant a preua
ticationibus suis. z p hoc mereantur apud deum q dele
atur iniquitas eoz. Et adducatur iusticia sempiterna. id
est vt in sempiternum iusti fiant: et tūc finaliter. Imple
atur visio z pphetia. id est p misiones facte per pberas
de xpo. Et vngatur sanctum sanctorum. vbi enim nos
dicimus Sanctus. Ra. sa. dicit Sanctum. z in hebraico
non est distinctio. quia eodem modo scribitur z pronun
ciat in neutro z in masculino. Sic igi exponit. Ungat
sanctum sanctorū. id est templum quod reedificabit per
messiam. z archa testamenti z aliavasa sanctorū. Scito
ergo. hic ponit explicatio predictę visionis magis in p
ticulari: quod sic exponit Rabi Salomon. Scito ergo z
animaduerte. verba sunt angeli Danielēz excitantis ad
attendendum. De exitu sermonis. ita q vbi dicimus: ab
exitu. dicit de exitu. vt per prepositionem coniunctaz nō
designet terminus a quo fit incipienda computatio. sed
denotetur materia de qua angelus vult loqui. quia supra
dixerat Danieli. Ab initio precum tuarum egressus est
sermo. Et sit sensus. Tu Daniel scito z animaduerte de
exitu sermonis vt iterum edificez iherusalem. id est intel
lige diligenter qualiter fino egressus a deo de edificatio
ne iherusalem sit intelligendus. Quia vsq ad xpm du
centem hebdomades septem. i. vsq ad Cyz qui dictus est
Christus Esa. lvi. Dec dicit dominus christo meo cyro
zc. Ipse enim fuit dux iudeorū in quantum pcepto eius
reducti fuerunt de captiuitate babilonica. z a destructio
ne templi z ciuitatis facta p Nabuchodonosor vsq ad
primum annum Cyri fuerunt quinquaginta duo anni q
faciunt septem hebdomades annorū. i. lxx. annos. z ad
huc vltra tres annos. s angelus nō numerabat nisi heb
domades perfectas. Tres autem annos qui pertinent
ad hebdomadam sequentem dimisit. quia numerantur
cum hebdomadis sequentibus. Et hebdomadis. lxx. re
uertetur. ita q vbi dicimus Hebdomades. lxx. in nomi
natiuo: ipse ponit in ablatiuo: z hoc fit sine mutatione li
tere hebraice. quia omnia nomina hebraica sunt in decli
nabilia: ita q non est variatio ibi p casus. s tantum per
plurale z singulare. Et vbi dicimus. Et iterum. ipse dicit
A. A. vj

173 hebr. hebdo 2 annorū
290
173 hebr. hebdo 2 annorū

Reuertet. qz in hebraico satis p̄similiter scribunt. Sic ḡ
 exponit. Et hebdomadis. lxx. i. in tempe qd̄ fuit a licētia
 data p̄ cyz reuertendi vsqz ipe destructōem factam per
 Tytum. Reuertet. s. plus de captiuitate. Et edificabit
 platea. i. ciuitas. Et muri in angustia tpm. qz in tēpe illo
 toto habuerūt aliqua p̄spera. vtz in reditu captiuitatis
 z reedificatōe templi z p̄similibus. z etiam aliqua aduer
 sa. Et post hebdomades. lxx. occidet Xpc. i. agrippa rex
 de quo legit Act. xxvi. q̄ fuit rex in iudea. z sic dicit Xpc. p̄
 pter hoc q̄ reges inuēbant: sicut de Saule dicit. Reg. j.
 Quare nō inuēisti mittere manum in xpm dñi. Iste aut
 agrippa vt dicit Ra. sa. occisus est circa illa tpa in q̄bus
 destructa est ciuitas p̄ Tytum z Vespasianum. Et nō il
 li. sic em̄ est in hebraico: vbi dicitur. Et nō erit illi plus q̄
 eum negaturus est. sic ḡ exponit. Et nō illi. i. ipse agrippa
 non erit. qz p̄ mortem tollet de medio. Alij aut iudei mo
 derni hoc addūt sic. Et nō ei. i. non agrippa nec aliq̄s rex
 decetero de gente iudeoz: quousqz veniat Xpc. p̄missus
 in lege z p̄betis. Et ciuitatem z sanctuarium dissipabit
 p̄ls cum duce. venturo hoc exponit sicut z nos de destru
 ctione birlin z templi facta p̄ ducem ppli romani. Et fi
 nis eius vastitas. i. finis populi romani. qz ille p̄ls z om
 nes aduersarij iudeoz finaliter vastabunt p̄ regem mes
 siam. Et vsqz ad finem belli statuta desolatio. ita q̄ vbi di
 citur. Post finem zc. ipse dicit: vsqz ad finem zc. qd̄ ex
 ponit sic p̄tinuato p̄dictis: q̄ licet omnes aduersarij iu
 deoz vastent finaliter p̄ messiam: vt dictum est: tñ statu
 ta. i. a deo diffinita desolatio ciuitatis birlin z regni iudeo
 rum erit vsqz ad finem belli. s. gog z magog: de q̄bus lo
 quit Ezec. xxxviii. Et venient p̄ regem messiaz. z tñc
 restituet ciuitas hierosolymitana z regnū iudeoz. vt di
 cit iste Ra. sa. Confirmabit aut pactū multis hebdomada
 vna zc. qz in vltima septena annoz fuerunt treuge inter
 pplm romanum z iudeos: q̄s treugas vocat hic pactum
 .s. pacis. s. in dei cito fregerūt treugas: z rebellauit. z sic
 in medio illius hebdomadis. s. in quarto anno. venit ex
 ercitus romanus z dissipauit ciuitatem z templum z capti
 uauit pplm. z sic desicit hostia z sacrificium iudeoz: qz nō
 est eis licitum talia facere ēē birlin: z hoc est qd̄ dicit. Et in
 dimidio hebdomadis. s. in vltima eius medietate. Desi
 ciet hostia z sacrificium in templo. i. in loco vbi fuerat tē
 plum. Et abominatō desolatōis. qz ibi fuit statua badna
 ni impatoris posita in loco vbi steterat archa. Et vsqz ad
 consummatōz z finem belli gog. s. z magog. Deseruet
 desolatio iudeoz. qz deuictis gog z magog p̄ messiam re
 stituet regnum iudeoz vt dicit. Contra istam expositōz
 arguit primo de numero annoz. qz a destructione birlin
 p̄ Nabuch. vsqz ad destructōem eius p̄ Tytum z Vespas
 sianum: non posuit iste Ra. sa. nisi. cccc. annos p̄cise. qz
 fm̄ omnes historiographos sunt multo plures. s. hāc ob
 iectionem omitto: qz in p̄putatione annoz secutus sum
 Ra. sa. tanq̄ rōnabili dicitur sup̄ libz. Westc. z in ali
 quibus alijs locis. Item id qd̄ exponit. vt p̄sumet p̄ua
 ricatio. i. vt resistant a p̄uaricationibus z peccatis: patz
 esse falsum. eo q̄ a tpe destructionis facte p̄ romanos nō
 desisterunt iudei a peccatis. imo sunt augures z p̄urato
 res z multis alijs peccatis irretiti que maxime p̄hibent
 in lege moysi. Item p̄ id qd̄ exponit. Et deleat iniquitas. i.
 mereant apud deum p̄ captiuitatem modernam. vt ini
 q̄tas eoz deleat apud deū. Quero ab eis. que sit ista iniq̄
 tas delenda. qz ante captiuitatem babilonis fuerunt iu
 dei ydolatre maximi z occisores p̄betaz. vtz ex. iiii. li.
 Reg. z multis alijs peccatis irretiti z tñ p̄ omnibus istis
 delendis non sustinuerunt captiuitatem nisi. lxx. annis
 fm̄ Ra. sa. A tempe autem Tyti sustinuerunt captiui
 tatem p̄. cc. annos z amplius. z adhuc nesciunt ter
 minum captiuitatis. ergo oportet q̄ illa iniq̄tas que per
 banc captiuitatem deletur sit maior quasi incomparabi
 liter: q̄ illa que precessit captiuitatem babilonicaz. s. nō
 pōt aliqua assignari. nisi illa qua interfecerunt christum.
 que fuit maxima iniq̄tas. A reditu em̄ captiuitatis ba

bylonice non legunt iudei fuisse ydolatre vel occiso
 res p̄betaz: z actores p̄similium criminum: sicut an
 p̄pter qd̄ nulla alia causa huius captiuitatis pōt assigna
 ri rōnabilr nisi occisio xpi fm̄ q̄ p̄dixit saluator. Lu. xix.
 Videns Iesus ciuitatem sanctam birlin zc. z licet non
 est expectandus Xpc de futuro: vt dicit iste exposito
 Item p̄ illud qd̄ dicit. Et impleat visio z p̄betia. i. p̄
 meritum iudeoz in hac captiuitate implebunt visio
 nes z p̄betie de Xpo: qz Aggei. ij. vi. Adhuc vnum
 modicum z monebo celum z terram zc. Sequit. Et
 veniet desideratus cunctis gentibus: z replebo tomū
 istam gloria. Scdm̄ omnes expositores catholicos z
 hebreos iste desideratus cunctis gentibus intelligitur
 Xpc: cum ergo dicat p̄betia q̄ post vnum modicum de
 beat venire: nō pōt adhuc intelligi ventur de futuro.
 qz a tpe aggei vsqz ad destructōem factam p̄ romanos
 fluxerūt. cccc. anni z plus fm̄ p̄municm̄ p̄putationem.
 fm̄ nō p̄putatōez hebreoz fluxerunt anni. cccc. Et
 itez a destructione facta p̄ Tytum vsqz nunc fluxerūt
 anni. M. cclii. s. vsqz ad annum dñi. M. cccxxviii. in
 dusue in quo hec postilla fuit vltimate correpta: tan
 tum aut tempus nō pōt dici modicum. Item in eadē
 aucte dicit p̄beta in p̄sona dñi. Replebo tomū istaz
 gloria: z loquit p̄beta de templo reedificato post ca
 ptiuitatem babilonicam: ergo stāte isto templo venit
 desideratus cunctis gentibz. i. Xpc. Item p̄ id quod
 dicit. Et vngat sanctum sanctoz. p̄ hoc intelligens ar
 cham testamenti z alia vasa sanctuarij que per mesi
 am debent recuperari. quia dicit. Diere. iij. Cum mul
 tiplicati fueritis z creueritis in terra. In diebus illis
 ait dominus. Non dicent vltra archa testamenti do
 mini: neqz ascendet sup̄ cor: neqz fiet vltra zc. ergo nō
 sunt p̄ messiam recuperanda. Item q̄ hic Xpc vocat
 cyrum z postea agrippam cum subdit. Scadet Xpc.
 patet falsum ex mutatione p̄sonę. quia p̄ sciem̄ text
 patet q̄ loquit de eodem xpo. Item q̄ dicit agrippam
 occisum circa tempe destructionis ciuitatis p̄ Tytum
 z Vespasianum. videt esse manifeste falsum. quia nō
 habet hoc in aliqua historia autentica. imo Iosepho
 libro de iudaico bello dicit eum confederatū fuisse ro
 manis tempe istius belli. Item q̄ postea subdit. vs
 qz ad finem belli gog z magog. statuta est. i. diffinita ē
 a deo desolatio ciuitatis birlin: hoc patz falsum. quia
 ciuitas hierosolymitana reedificata fuit postea per
 Hadrianum imperatorem. Item quod subdit. Con
 firmabit autem pactū multis zc. qd̄ exponit de treu
 gis factis inter iudeos z romanos circa tempe des
 tructionis ciuitatis: videt manifeste falsum. qz nec
 Iosephus de hoc loquit. nec in libro antiquitatum. nec
 in libro de iudaico bello. vbi diligenter describit om
 nia que fuerunt facta inter pplm iudaicum z romanū
 tempe illo. hoc etiam patet per hoc quod dicit in lra.
 Multis. quia si esset verū fuisse factum cum omnibz
 iudeis: z non cum aliquibus tñ. Et omnibus p̄di
 ctis patet expositio p̄dicta falsa. z irrationabilis. His
 visis ponēda est expositio catholicorū dicitur istas
 hebdomades impletas in Xpi passione. A Circa qd̄
 sciendum q̄ est vna communis expositio: quam se
 quuntur communiter expositoꝝ catholici: et est ex
 positio Bedę. sed illam ad presens omitto duplici de
 causa. Quia est q̄ hec expositio ponitur multum exp̄s
 se in glosa super Danielem in loco isto. z in scolastica
 historia. z ideo ibi potest recurrere qui vult eam ibi vi
 dere. Alia causa est. quia illa expositio videt mihi fal
 sa. quia computat per annos lunares supponendo q̄
 hoc modo computant iudei: quod est supra improba
 tum: vt visum est. Et ideo aliter expono computandū
 per annos solares. Ad cuius euidētiā sciendum q̄
 computatio annoz solarium dupliciter potest ac
 cipi. Uno modo scdm̄ Iosephum: secundum quem a
 reditu captiuitatis Babilonicę vsqz ad principatū

q̄ capoz h̄ abbi p̄cto

112

Danielis.

Mach. fluxerunt anni. cccc. xiiij. vt bi in li. antiq̄tatis iudaice. Principat̄ dō machabeoz durauit. cxxvii. annis. antiq̄tatis iudaice li. xiiij. ca. vi. Erunt herodes ascalonita. cui tpe natus fuit xpc vt bi Mat. ij. regnauit in iudea. xxviiij. annis. vsq; ad natiuitatē xpi nec obstat q̄ ali q̄ historie dicūt xpm natū. xxxj. āno regni herodis. qz oputant ab āno q̄ fuit ei datū r̄gnū p̄ impatore romanū qd̄ fuit p̄ tres ānos anteq̄ biēt illud. Antigono ocafo. q̄ vltim⁹ regnauit de machab. 2 inde fluxerūt. xxix. ann. 2 principiū. xxxi vsq; ad baptis. nū xpi Luc. iij. Iesus erat inci-

animaduerte f̄monem: 2 intellige visionē. Septuaginta hebdomades abbreviate sc̄ sup̄ p̄lm̄ tuū: 2 sup̄ vrbē sc̄tāz tuā vt p̄sumet̄ p̄uaricatio: 2 finem accipiat pctm̄: 2 teleat̄ iniq̄tas: 2 ad ducat̄ iusticia sempiterna: et impleat̄ visio 2 p̄phetia: et vngatur sanctus sanctoz:

piens. xxx. annoz. 2c. 2 inde fluxerūt. vij. anni vsq; ad iij. annū post passionē eius. Isti dō anni simul iuncti faciūt. cccc. annos. a q̄bus si rescindant. cxxv. anni q̄ fluxerūt a reditu captiuitatis babilonice accipiendū a p̄mo anno cyri q̄ extitit dedit̄ ip̄so licentiam redeundi de babilone vsq; ad. xx. annum exclusiue artaxerxis. q̄ tūc milit̄ neemīa ad reedificandū ciuitatē birlin. Neemīe. ij. remanent. cccc. anni q̄ faciūt. lxx. hebdomades annoz solarium. 2 sic numer⁹. lxx. hebdomadaz incipit a. xx. anno inclusiue regni artaxerxis 2 terminat̄ in. iij. anno post passionē xpi. Nō restat ostendere: q̄ a p̄mo āno cyri vsq; ad. xx. annū artaxerxis fluxerūt. cxxv. anni. qd̄ ostendit̄ p̄ chronicas latinoz f̄m q̄s cyrus reg. uit. xxx. annis. cambises filius eius. vij. duo magi. vij. mētib⁹ q̄ p̄ vno anno oputant̄. qz sunt maior̄ ps anni. Dari⁹ bystaspis. xxxvj. Xerxes filius eius. xx. Artabanus mētib⁹. vij. q̄ oputant̄ p̄ anno. Artaxerxis. xix. vsq; ad missionē neemīe. Anni dō isti simul iuncti s̄. cxxv. His visis accedendū est ad lrām cum p̄. b. lxx. hebdomades 2c. vbi ponit̄ hebdomadaz reuelatio cum dī. b. lxx. hebdomades. que p̄tinent cccc. annos. vt. s̄. dictum est. i. lxx. sunt. i. sunt registrate in dei p̄scentia. k. Sup̄ p̄lm̄. i. iudaicū 2 sup̄ vrbē tuā. s̄. birlin. l. Et p̄sumet̄ p̄uaricatio. i. terminet̄: iō subdit̄. m. Et finem accipiat pctm̄. p̄ xpi passionem. n. Et adducat̄ iusticia sempiterna. p̄ eius p̄dicatōz. o. Et impleat̄ visio 2 p̄phetia. de xpo p̄dicta. p. Et vngat̄ sanctus sanctoz. i. xpc q̄ in humanitate vngtus est oleo ḡre p̄ p̄fortibus. q. Sato ḡ. hic p̄r ponit̄ dicte reuelatōis expositio. Ad cui⁹ intellectum p̄siderādū q̄ angelus diuidit. lxx. hebdomades in tres ptes. s̄. in. vij. 2. lxx. 2. xlvij. qz in istis p̄tib⁹ sp̄alia opa facta sunt in ip̄lo iuda. Mas in p̄mis. vij. p̄ls cum labore magno reedificauit birlin 2 eam tenuit 2 aduersarios. nam vna manu faciebant opus 2 altera tenebant gladiū. Neemīe. iij. p̄pter aduersarios insurgētes in edificationē. 2 post in alijs. lxx. p̄ls aliq̄n b̄uit. p̄spa. aliq̄n aduersa. in vltimādo xpc p̄dicauit 2 passus fuit. 2 fides xpi multum fuit dilata ta p̄ p̄dicatōez aploz post xpi mortem. vt 2 in actibus aploz. Dixit igit̄ angelus. Scito ḡ 2 animaduerte. tu daniel q̄liter hebdomades sunt intelligēde. Ab exitu f̄monis vt itez edificet̄ birlin. s̄. a. xx. anno artaxerxis tunc mittentes neemīam ad eius reedificatōez. vsq; ad xpm ducem. i. vsq; ad xpi baptismū: in quo fuit declarat⁹ dur̄ fidelium p̄ patris 2 sp̄s sancti testimoniu Mat. iij. Hebdomades septē in q̄bus ip̄s tuus cum

labore magno ciuitatem reedificauit 2 tenebit. Et hebdomades. lxx. in q̄bus nunc aduersa nūc p̄spera sustinebit. Et rursus edificabit platea 2 muri 2c. hoc dicit ad ostendendum qd̄ futur⁹ erat in. vij. hebdomadis p̄mis. 2 p̄ hebdomades. lxx. cum. vij. p̄mis q̄ faciūt hebdomades lxx. Occidet̄ xpc. s̄. in vltima hebdomada que incipit a baptismo xpi. quia post baptismum p̄dicauit tribus annis cum dimidio. 2 tunc passus fuit in medio illius hebdomade. Et non erit populus eius q̄ cum negaturus est qm̄ iudei negantes eum coram pylato extunc non fuerit populus eius. Et ciuitatem 2 sanctuarium. i. birlin 2 templum. Dissipabit ip̄s cum duce venturo. i. exercitus romanus cum principe tyto. Sc̄dum itaq; q̄ bec dissipatio nō fuit impleta infra dictas hebdomades. lxx. s̄ postea. i. xxxix. annos f̄m istam expositiōez. qz tū fuit facta in penam mortis xpi. vt bi. x. xix. ideo hic immediate ponit̄ post mortem xpi. de qua ante immediate fit mentio. Et finis eius. s̄. ciuitatis birlin. Castitas p̄ exercitum romanor̄. Et post finem belli. s̄. romanor̄ p̄ iudeos. Statuta desolatio. i. desolatio ciuitatis vel iudeoz a deo p̄finita. Confirmauit aut̄. qz occasione mortis xpi exierat terminos. lxx. hebdomadaz in penam dicte mortis: vt dictum est: ideo reuertit̄ ad ostendendum quid amplius debeant fieri in vltima hebdomada de qua inceperat dicere: 2 non p̄fecerat dicens. Confirmabit aut̄ pactum multis. i. legem euangelicam que dī pactum nouum. Hier. xxxij. Hebdomades vna. s̄. vltima. in qua xpc tribus annis 2 dimidio p̄dicauit legem euangelicam: 2 eam p̄firmavit p̄ miracula 2 mortem suam. 2 in tribus annis recessus cum dimidio p̄ p̄dicatōem apostolor̄: vt p̄dictum est. Et in dimidio hebdomadis deficiet hostia 2 sacrificiū. qz in medio illius hebdomadis passus est xpc vt visum est. 2 tunc sacrificia legis cassa 2 mortua fuerunt. Et in templo erit abominatio desolationis. Illud fuit diu p̄ lxx. hebdomades qm̄ Hadrianus imperator suam statum fecit poni in loco vbi steterat archa domini. Et qz posset queri quātum durabit captiuitas siue desolatio iudaici p̄l: r̄ndet̄ dicens. Et vsq; ad consummationem. s̄. mundi. tunc enim f̄m doctores catholicos conuertent̄ iudē ad fidem xpi. Hunc autem exponendi modum securus sum als quando primo scripsi super Danielē. Sed qz postea confidens de dei adiutorio aggressus sum scribere sup̄ totam sacram scripturam. 2 cum venissem ad libros Esdre 2 Hester visum mibi fuit. 2 adhuc videt̄ saluo meliori iudicio q̄ enumeratio annoz que posita est in expositione ista non bene p̄sonat sacre scripture. qz in magna parte sui p̄cedit f̄m chronicas latinoz. s̄. a destructione ciuitatis hierusalem p̄ Nabuchodo. vsq; ad. xx. annum artaxerxis exclusiue: quod tempus f̄m chronicas latinoz fuit. cxxxv. annoz. Sc̄dm̄ hanc computationem Mardocheus fuisset. cclix. annorum. quando p̄ Assuerus fuit exaltatus. nō est autem verisimile q̄ tantum vixerit: 2 dato q̄ vixisset. tamen facere non potuisset illa que de eo scribunt̄ in libro Hester. s̄. regere domum regine 2 regis palatium 2 eq̄tare p̄ ciuitatem 2 similia. Quare autem se quaf̄ ad dictam enumerationem Mardocheum tunc fuisse tante etatis. ostendit̄ quia ductus fuit in babilonem cū Iechonia rege iuda vt habet̄ Hester. ij. 2 tūc fuit ad minus. x. annoz. Post iechoniam sedechias regnauit. xj. annis. iij. Regū. xxiiij. Deinde secuta est captiuitas. lxx. annoz f̄m chronicas latinoz. s̄. a destructione ciuitatis p̄ Nabuchodofor vsq; ad primum annum cyri a quo vsq; ad. xix. annum artaxerxis inclusiue fuerunt anni. cxxv. vt p̄dictum est. 2 remanent adhuc de eius regno. xxj. anni. quia regnauit. xl. annis. Xerxes secundus mensib⁹ dno bus. Sogdianus mensibus. vij. 2 computant̄ isti duo. p̄ vno anno. Darius notbus. xix. Assuerus. xij. ante exaltationem Mardochei Hester. iij. Si dō p̄dicti anni simul coniungant̄ faciunt annos. cclix. sicut als dixi in principio libri Hester: ideo pono alium modum computandi septuaginta hebdomades p̄dictas p̄sonum magis scripture f̄m quem mardocheus. xij. anno regni assueri fuit

...xiij. annorum et dicit in prin. li. Hester. et adhuc in sequi-
tib' ostendit. Modus etiam iste que intento ponere pcedet
ptim fm sacram scripturas: ptim fm heb. dicta. ppter qd
no poterit ab eis ronabiliter impugnari. tm in vno no mte
to eos sequi. in q ostendam eos deficere manifeste. Primo
igit videndu est. a
quo incipit pputa-
tio. lxx. hebdoma-
day. scdo vbi ter-
minat. qz bis du-
ob' iacet vis nego-
cij. scdo ad exposi-
torem lre accedat.
Quum ad primu
dirigit nos vbum

Scito q' 7 aniaduerte' ab
exitu fmonis: vt itez edifi-
cet hirlm' vsq' ad xpm du-
ce' hebdomades. vij. 7 hebdo-

angeli dicentis danieli. Ab exitu fmonis vt itez edifice-
tur hirlm' etc. Et in hebreo h'. Ab exitu fmonis ad reuer-
tendum et edificandum hirlm' etc. Ex quo videt q' a pri-
mo verbo ex reuelatione domini pcedente de reditu ipsi
in hirlm. et p' pns reedificandi ibi templu et habitacula mi-
nistroy et ipsi ibidem habitatis. Is adhuc no esset data li-
centia reedificandi muros ciuitat' et fortalitia debeat heb-
domaday pputatio inchoari. Illud aut verbum h' Die-
re. xxix. vbi dicit. Cum ceperint impleri in babilone. lxx. an-
ni: visitabo vos: et suscitabo sup vos vbum meum bonu
et reducam vos ad locu istum. s' quo tpe fuit hoc dictum
ptz ex ca. xxviii. Die. vbi dicit q' in anno. liij. sedechie re-
gis mese. v. hieremias resp'ndit ananiam falsum p'phe-
tam. Iste em asserbat iechoniam. et q' cu eo translati fue-
rant in babilonem redire in hirlm post. ij. annos et iugus
regis babilonis p'fringi et p' ca. xxix. ponit epla Die. re.
ad transmigratos in babilonem. vt non p'derent v'bis
falsoy p'phetay in qua scribit hoc vbum ex reuelatõe dñi
Cum inceperint impleri in babiloe. lxx. anni etc. Et sic p'z
q' hoc vbum dixit dñs p' Die. anno. liij. sedechie circa
finem. ppter qd pputatio. lxx. hebdomaday d'z incipi ab
anno. v. sedechie inclusiue. Quis ad scdm d'co q' termi-
nat in anno passionis dñi inclusiue. Nam incipiendo ab
anno. v. inclusiue regis sedechie hnt. vj. ani integri de re-
gno eius. qz. xj. anno regni sui mese. liij. fuit captus et
p'iuatus. liij. Reg. xxv. ppter qd ille. xj. ann' rone maio-
ris ptis pputadus e' in tpe destructõis ciuitatis. ne vnus
ann' bis pputet. A dicta v' destructõe vsq' ad primu
annum cyri fluxerunt. liij. anni fm heb. Cyrus v' trib' an-
nis regnauit fm eos post monarchiam acceptam. a quo
tpe d'z bic fieri pputatio. Illi v' q' dicunt eum regnasse
xxx. annis incipiunt pputare a principio regni sui in p'se-
de tm. Principium v' anni. liij. q' regnauit cyrus pputan-
dum est in tpe cambisis filij sui ne vn' annus bis pputet
Cambises v' vj. annis regnauit. vt dicit Ioseph' li. an-
tiquitatis iudaice. xj. post quem fm heb. regnauit assuerus
maritus hester. et in hoc supra secutus sum eos in pn. li.
Hester. s' hoc q' dicit eum regnasse. xliij. annis tm videt
mibi deficere manifeste. Nam assuerus accepit hester vx-
orem anno. vij. regni sui. mese. x. vt h' Hester. ij. ca. Cuz
igit fm ipsos darius filius assiteri et hester regine post af-
suer' regnauerit immediate. oportet p' eos dicere q' in
principio regni sui fuit tm. v. vel. vj. annoy. Nam a re-
sponsatione hester vsq' ad eius natiuitatem trahit. viij.
annus assueri. vel maior ps ipsius ad min'. Non est aut
verisile vt talis puer scriberet sic auctentice et seriose edi-
ficatõs templi. sicut exprimit de ipso. j. Esdre. vj. S' ad
hoc posset rñderi. q' hester m' sua que iudea erat et mo-
tuo assuero supuiterat: in fauorem iudeoy fecit scribi il-
lam eplam. et sigillari nomine filij sui existens adhuc pu-
eri. ppter hoc bec rñsio remouet ibi p' lram sequentem vbi
dicit q' de sumptibus regis si nec esse fuerit ministrantur
sacrificia et offerant oblationes deo celi. orientq' p' vita
regis et filioy eius. Ex quo patet q' erat tante etatis q' fi-
lios habebat. et id dico cuz alijs historiographis q' assue-
rus regnauit. xl. annis. et sic darius filius eius qñ cepit re-

gnare post patrem immediate fuit. xxxij. annoy vel dy-
citer fm p'dicta. Anno v' secudo darij resumptum fu-
it opus templi secudi. et psummatu. vj. anno regni ei'
mese. xij. j. Esdre. vj. Sciendum tm q' idem ann' fuit
xl. assueri et prim' darij nam ei successit immediate. et sic

mades. lxxij. erunt et rursus
edificabit platea et muri et
angustia tpm' et pt' hebdo-
mades sexaginta duas' occi-

optz de numero
anoz ipoz vnt
subtrahere. alie
vnt bis pputa-
ret et sic assuer' et
darij regnaue-
runt. xlv. anis vsq'
ad secudi tem-
pli psummatõs
et inde vsq' ad d'

destructõs p' romanos fluxerunt anni. cccxxi. fm Ra-
sa. et alios hebreos. q'bus si iungant anni p'dicti ab an-
no. v. sedechie inclusiue sunt simul anni. cccxxij. a q'
bus si rescindant. xliij. anni q' post annu passionis xpi
fluxerunt vsq' ad destructõs templi secudi fm omnes
historiographos remanent anni. cccxx. q' faciunt. lxx.
hebdomaday annoz p'cise. Et sic p'z scdm. i. termina-
tio. lxx. hebdomaday in anno passionis xpi inclusiue.
Et p'dictis p'z qd supra dictu est de etate mardochei.
Nam si accipiant anni bic enumerati ab anno. v. sede-
chie vsq' ad. xij. assueri sunt simul anni. lxxix. q' si ad-
iungant q' tuoz primi regni sedechie. et. x. quos ad mi-
nus habuit tpe trãslatõis sue inuement. xliij. sicut. s.
dicebat. His dictis accedendu est ad expositiões lre. q'
diuidit in duas ptes. in prima ponit reuelatiõem. in se-
cunda v' reuelatiõis expositiõem. ibi. Scito q'. Prima ps
exponat sicut in expositõe hebdomaday pcedentium
mediate. nam in hoc pueniunt bec illa.

Scito q'. Die p'nt ponit reuelatiõis expositiõem. et di-
uidit in duas ptes. qz primo ponunt. lxx. hebdoma-
day generaliter. scdo exponit aliqd p'tinens ad vlti-
ma sp'aliter. ibi. Confirmabit aut. Circa primuz dicit
angelus danieli.

Scito q' 7 aniaduerte. qualie hebdomades sint
incipiende et intelligende.

Ab exitu fmonis. vt itez etc. i. a qnto ano sedechie
inchoande sunt vt ostendit supra.

Ad xpm ducem. p'tendende sunt.
Hebdomades. vij. et hebdomades. lxxij. vsq' ad vlti-
mam hebdomadem in qua xpc dux ipsi xpiani bapti-
sandus est. et legem euangelicam p'dicaturus. et p' salu-
te humani generis moriturus et in celum ascensurus.
Distinguit aut. vij. hebdomades et vltimam ab alijs
ppter sp'alia opa facta in ipsis. Nam in vltima facta e'
generis humani repatio vt dictuz est. In septimo v'
templi primi destructio vsq' ad primu annum Cyri q'
dedit hanc licentiam fluxerunt anni. liij. vt dictum est
supra. q' faciunt septem hebdomades annoz et cum
hoc tres annos. q' computant cum tempe. lxxij. hebdo-
maday. eo q' non faciunt p' se hebdomaday et eadem
rone ser anni de tempore sedechie pcedentes templi
destructiõem.

Et rursus edificabit platea. f. templi.
Et muri. ciuitatis hierusalem in tempore. lxxij. heb-
domadarum per Zorobabel et Neemiam et alios pa-
tres.

In angustia temporum. quia per gentes circum-
stantes fuerunt multum impediti et afflicti et etiam po-
stea. vt patet in Esdra et Neemia et libris Machabe-
orum.

Et post hebdomades. lxxij. et septem alias p'ce-
dentes simple.

Occidetur Christus. in vltima hebdomada vt p'
dictum est.

Et non erit populus eius qui eum negaturus est.
Id est iudei coram Pilato ipsum negaturus dicentes.

Danielis.

non habent regem nisi cesarem Jo. xix. nō erunt amplius. Et p̄p̄s. s̄ xp̄iani i ipso regenerādi 7 ab eo veniendi. Et civi. 7 sc̄ariū. i. templū sc̄dm. e. Dissipabit p̄p̄s. i. exercit⁹ romanus. f. Cū duce vēturo. i. cū tyro vēturo s̄ birlin. istud nō fuit factū infra t̄ps. lxx. hebdomadarum. s̄ postea p̄

cl. annos vt p̄dīctū est. s̄ qz h̄ factū fuit in pena 3 mortis xp̄i. iō h̄ ponit immediate postq̄ locut⁹ fuit erat de xp̄i occisione. g. Et finis eius. i. civitatis birlin. h. Castitas. qz fuit vastata p̄ romanos.

7 non erit eius p̄p̄s q̄ eum negatur⁹ est. Et civitatem 7 sanctuarium dissipabit p̄p̄s cū duce venturo: s̄ finis ei⁹ vastitas: 7 post finē belli statuta desolatio. Confirmabit at̄ pactū ml̄

Et post finem belli. romanoz s̄ iudeos. Statuta desolatio. i. desolatio civitatis 7 templi q̄ p̄buserūt romani. 7 iudaici p̄p̄i quem p̄tim occiderūt 7 p̄tim captivaverūt: sicut statutum erat 7 ordinatum a deo in penam mortis xp̄i. Sciendum autē q̄ lra hebraica sic bz. Et vsq̄ ad finem belli statuta desolatio 7 captivitas in q̄ sunt duratura est vsq̄ ad finem belli gog 7 magog. quos messias ventur⁹ debellabit. 7 tūc regnabūt in iudea t̄paliter. Et fm̄ hoc possent iudei dicere q̄ lra nra sit falsa 7 expositio ipsi⁹ similit̄. Ad qd̄ excludendum sciendū q̄ in hebreo sunt due dictiones q̄z vna significat idem qd̄ adbucaia idem qd̄ vsq̄: q̄ eidem lris scribunt̄. s̄. ayn 7 deleb: 7 distinguunt̄ iste due dictiones solum p̄ punctatōs: que defacili mutari p̄t manentibus lris. Hec autē dicitio: adbucaia acipit̄ in scriptura p̄ p̄. sicut Jone. iij. Adbuca. xl. dies 7 n̄ inue subuertet. i. post. xl. dies subuertet. Et fm̄ hūc sensum p̄mo fuit facta punctatio dictionis hebraice in hoc loco 7 sonat od. 7 sic transfuit̄ translator n̄. S3 postea mutata est punctatio p̄ iudeos ad signandum vsq̄: 7 sic sonat ad: 7 similit̄ fecerūt in plurib⁹ alijs locis ve. testa. put in p̄cedentib⁹ li. declaravi. Accepit autē occasionem hoc faciendi ex lxx. interpretibus: q̄z ubi inuenerūt aliqd̄ de mysterio trinitatis 7 in carnatōis. tacerūt vel aliter transfuit̄ fm̄ q̄ dicit̄ Hiero. in p̄logo sup̄ pentateuchū. Et idem ego ondi in plurib⁹ locis ve. testa: sp̄aliter Esa. ca. ix. p̄ eo effi q̄ ibi bz de xp̄o Et vocabit̄ nomen eius admirabilis p̄siliari⁹: de⁹ fortis. pater futuri seculi. princeps pacis transfuit̄. Et vocabit̄ nomen eius magni p̄siliij angelus.

Confirmabit. hic reuertit̄ angelus ad loq̄ndum de vltima hebdomada de q̄ incepit̄ dicere q̄tuz ad mortem xp̄i. 7 nō p̄fecerat in t̄ponens penam hui⁹ mortis vt dictum est: dicit̄ igit̄.

Confirmabit autē pactū multis. i. legē euangelicā que dī pactum 7 fedus nouum Hic. xxxj.

Hebdomada vna. Nam in vltima hebdomada xp̄c p̄dicando. mirabilia faciendo. moriendo. resurgendo. ascendendo in celū. 7 mittēdo sp̄m̄ sanctū. legē euāgelicā p̄firmavit. 7 anno sue passionis p̄dicatōem ap̄loz notabilē dilatavit. vtz Act. ii. 7. iij.

Et in dimidio hebdo. i. in vltima eius medietate in qua passus est rōc.

Deficiet hostia 7 sacrificiū. qz sacrificia ve. legē cessauerūt p̄ passionē xp̄i nō h̄ntia vltimū obligandi.

Et erit in templo abominatio desolationis. hoc refert̄ ad tempus seq̄ns. lxx. hebdomadas. in quo adrianus impator fecit poni statuam suam in loco templi ubi steterat archa. q̄ statua apud hebreos vocat̄ abominatio sicut 7 qd̄libet aliud ydolum: 7 erat desolatio vis iudaice signū manifestū.

Et vsq̄ ad p̄summatōz 7 finem. l. fecit. q̄ Perseuerabit desolatio. Prope em̄ finē mūdi detecta falsitate antixp̄i p̄ belyam 7 enoch iudei ad xp̄m p̄uertent̄. 7 multi eoz p̄stāt̄ sufficībūt̄ martyriū. put̄ dicūt̄ cōtē docto. n̄si. In ca. ix. vbi dī in p̄p̄s. Dis visis accedenduz est ad lram exponēdam.

Et vsq̄ ad p̄summatōz 7 finem. l. fecit. q̄ Perseuerabit desolatio. Prope em̄ finē mūdi detecta falsitate antixp̄i p̄ belyam 7 enoch iudei ad xp̄m p̄uertent̄. 7 multi eoz p̄stāt̄ sufficībūt̄ martyriū. put̄ dicūt̄ cōtē docto. n̄si. In ca. ix. vbi dī in p̄p̄s. Dis visis accedenduz est ad lram exponēdam.

Additio

In hac uelatione danieli per angelū facta. q̄ in cetera p̄phetica de p̄mo aduentu xp̄i tractata efficacior v̄t ad p̄futandaz hebreoz p̄fidiam asserentium nōdum impletū esse t̄ps

hui⁹ aduent⁹. vltra illa q̄ in p̄p̄s. ponūt̄. tria vident̄ addenda. Primum cui⁹ auctis sit hec expositio Ra. fa. iud̄ hebreos. vt videat̄ si sufficit̄ illam t̄m̄ impugnaire. 7 ex ea s̄ eos arguere. vel oporteat in q̄rere de alijs expositōib⁹ eorum in hoc loco. Sc̄dm̄ q̄liter p̄ter rōnes p̄p̄s. q̄bus reprobari v̄t p̄dicta expositio sunt alie valide. q̄bus rōnabilē possit̄ euacuari. Tercū quōd ex ipsa expositōe Ra. fa. lz falsa: t̄m̄ cum q̄busdam veris 7 ab eis receptis: veritas nra. l. q̄ aduent⁹ xp̄i iam longe transiuit̄ in p̄teritū possit̄ p̄dndi s̄ eos. Circa primum sciendū q̄ hec reuelatō plurib⁹ 7 varijs modis exponit̄ ab hebreis. nō t̄m̄ expedit̄ singulorū opinionones seu erroneas enarrare expositiōnes. Nam fm̄ p̄p̄m. j. et̄hic. oēs q̄dem p̄scrutari opiniones inane fortasse est. sufficiens autē maxime q̄ sup̄ficiete n̄ appareant vel estiment̄ h̄re aliquam rōem. Constat at̄ q̄ hec expositio Ra. fa. est seu v̄t esse tante auctoritatis apud hebreos q̄ non p̄nt̄ ab ea deuiare iuxta fundamentum p̄barisaice doctrine. fm̄ quam illa q̄ in thalmud terminata habent̄ seu diffinita circa sacre doctrine expositōes. n̄ licet eis q̄liter cūq̄ ab eisdem recedere. s̄ tenenda sunt tanq̄ in textu sacre scripture p̄t̄ta. put̄ Ra. mo. lar̄ ge tradit̄ in principio sui Deuter. 7 in pluribus alijs loc̄bz. Cuius ratio est. qz auctoritas thalmudica in b̄mōi de terminationibus apud eos est in eodem gradu sicut auctoritas vniuersalis eccl̄ie apud nos. s̄ p̄stat̄ q̄ Ra. fa. n̄ fuit primus inuentor hui⁹ expositiōis: de q̄ hic agit̄: s̄ ex p̄resse hec expositio ponit̄ in thalmudica doctrina sp̄alē in duobus locis primo in libro q̄ intitulat̄ de ordine mūdi. quod hebraice dicit̄ cederbolaz. Similit̄ 7 in libro q̄ dicit̄ abodazara. j. capi. In quibus locis p̄corditer h̄ q̄ lxx. hebdomade Danielis incipiūt̄ a destructione primi templi. 7 terminant̄ in destructione secūdi. Quas auctoritates sequit̄ Ra. fa. in hoc passu tanq̄ inuisolabiliter tenendas apud hebreos rōne p̄dicta. Et quibus sequit̄ q̄ licet multi hebreoz attendentes q̄ p̄dicta expositio suos magistros determinata nō solum nō poterat̄ rōnabiliter tēneri seu sustineri. s̄ ex eadem cum alijs q̄busdam veris p̄cludebat̄ xp̄m iam venisse vt. j. patebit. inueniēt̄ quasdam varias 7 p̄fusas expositiōnes. vt saltē p̄ vias obliquas 7 tortuosas veritatem luce clariozem subterfugerent. put̄ de eis vaticinat̄ Ezechiel. xij. capi. Sicut vulpes in deserto sunt p̄bete tui israel. excluda t̄m̄ hac expositiōne thalmudica quam sequit̄ Ra. fa. non est faciēda alia mentio de alijs expositiōibus eoz multipliciter fictis. Oportet em̄ illos adherere p̄dicte expositiōi ac si esset in lra p̄tenta. Circa sc̄dm̄ p̄ter illa que p̄p̄s. ponit̄ p̄dictam expositiōnem thalmudicā seu Ra. fa. q̄ sunt satis valida. adhuc p̄t̄ vltērius p̄tra illaz fortiter obijci Et primo p̄t̄ sumi contra eos validissimum argumentum de numero annorum inter vtranz destructionem cōtentorū. Nam licet computatio hebreorum in b̄mōi h̄i. fortis sit in multis que nobis sunt incerta tenenda seu

sequenda. p̄sertim p̄tra eos q̄ quos p̄ sua p̄ria testimo-
nia rōnabiliter posset p̄cedi. vbi tñ euidenter deficiunt.
vel sib̄ipsis d̄dicunt in p̄putatōne nullo mō sunt eoz di-
cta admitrenda. s̄ p̄ illos de talibus fortiter dimicandū.
Constat aut̄ q̄ in p̄posito manifeste deficiūt. Plures eti-
am anni s̄m eos fluxerūt inter vtrāq; destructōz q̄. lxx.
hebdomade que faciunt. cccc. annos. q̄ sic p̄t̄. Nam
ipsi diuidunt has. lxx. hebdomadas in duas p̄tes p̄nci-
pales. s̄. in. x. hebdomadas que faciunt. lxx. annos. q̄ flu-
xerunt s̄m eos a destructione templi p̄ Nabuch. vsq; ad
p̄summatōz edificatōis templi secundi q̄bus adaptant
illud **Diere. xxix. ca.** Cum impleti fuerint in babilōe. lxx.
anni: visitabo vos etc. Et in. lxx. hebdomadas: que faciūt.
cccc. annos. q̄bus dicunt durasse templum secundum.
vtz in li. abodazara p̄allegato ca. i. vbi b̄ q̄ regnum p̄sa-
rum tempe templi secundi durauit. xxiii. annis. p̄nr̄ reg-
num grecoz tpe p̄dicti templi. clxx. p̄nr̄ regnū macha-
beoz. cii. p̄nr̄ regnū herodis seu herodianoz. cii. an-
nis. **Dec omnia sunt in textu li. p̄allegati. vbi Ra. sa. glo.**
habet. cccc. annos duratōis templi secundi q̄ si cū. lxx.
annis q̄ fluxerūt a destructione templi p̄mi vsq; ad cō-
summatōz secundi iungant. babes. s̄. lxx. hebdomadas
Danielis. bec Ra. sa. Sed prima ps̄ ista p̄putatōis p̄ti-
net falsum etiam s̄m eos. **Dotest em̄ ex auctoritatibus**
suis deduci q̄ a destructione p̄mi templi vsq; ad eius cō-
summatōz edificatōz. lxxviii. anni fluxerūt: q̄ sic pater.
Nam Nabuc. regnauit. xlv. annis. vt in li. magna. c. j.
ex v̄bis sacre scripture. p̄bat. In anno aut̄. xlv. Nabuc.
destructum est templum in mēse. v. vt habet **Diere. li. j.**
in. iiii. Reg. **Ex quo sequit̄ q̄ Nabuc. regit̄ a destructōe**
templi. xxvii. annis. quoz p̄m̄ licet implet̄ p̄putat̄ p̄
anno. vt sepe b̄ in scripturis. et etiam in thalmud frequēt
legit̄. q̄ vna dies p̄putat̄ p̄ anno. **Consequēter euilmera-**
dach regnauit. xlii. annis. put̄ ipsi p̄sent̄ haberi ex tra-
ditionib̄ antiq̄s li. p̄allegato. **Balthasar v̄o regnauit. iij.**
annis. vt b̄ ex tertu. **Darius v̄o p̄mus regnauit. ij.** an-
nis. quod similis b̄ ex textu. **Consequēter cyrus s̄m heb.**
licet minus vere. vt patebit cum de vera expositōe agef.
regnauit. iij. annis. **Assuer̄ q̄ v̄i arpharat. regnauit. xlii.**
annis quoz. r̄n. habent̄ ex textu **Best. iij. ca. et duo ba-**
benf̄ ex traditōe s̄m eos licet s̄m latinos. xl. regnauit. da-
rius v̄o vsq; ad p̄summatōem templi. vt b̄ ex textu. vj.
annis. **Ex quibus sequit̄ q̄ a destructōe templi p̄mi vsq;**
ad p̄summatōz secundi etiam s̄m p̄putum ipsoz fluxerūt
anni. lxxviii. licet s̄m alios multo plures. **Et sic p̄t̄ q̄ p̄i-**
ma ps̄ huius p̄putatōis est falsa etiam s̄m eos. deficit em̄
p̄ vnam hebdomadam et vnum annum. **Similis in secū-**
da p̄te p̄putatōis p̄mpli deficiunt subtrahendo plu-
res annos vt patebit in lra in hoc ca. cum de vera exposi-
tione har̄ hebdomadaz agef. vnde manifestum est q̄ b̄
expositio p̄supponit falsum etiam s̄m eoz p̄putatōem
Pretereant lra sonat euidenter in bis. lxx. hebdomadis
Danieli reuelatis. impleda erant illa que in lra p̄tinent̄
s̄. p̄summatio p̄uaricatōis et delectio iniquitatis. et adductio
iusticie sempiternae et h̄mōi. quod exp̄sse lra testat̄ dicens
lxx. hebdomade abbreviate sunt seu diffinite vt consum-
mat̄ p̄uaricatio. et finem accipiat p̄t̄m̄: et delect̄ iniquitas
etc. **Non em̄ dixit angelus q̄ post. lxx. hebdomadas hoc**
erat implendum: s̄ in sequētib̄ dixit post hebdomadas
lxx. occidet̄ t̄p̄ etc. lxx. hebdomade scisse sunt vt talia si-
ant. hoc est durate tpe. lxx. hebdomadaz. vtz manifeste
sane p̄dicta verba intelligenti. **Sz s̄m p̄dicam expositio-**
nem manifestum est q̄ nihil illoz que in prima p̄positōe
angelica p̄tinent̄. fuit impletum s̄m eos durante tempe
lxx. hebdomadaz. s̄ totum illud remanet apud eos futu-
rum. ita q̄ non implebit̄ vsq; ad aduentum messie in-
niter expectati ab eis. q̄d. est manifeste p̄ sensum lre: vt di-
ctum est. **Si aut̄ dicat̄ q̄ illa que p̄tinent̄ in prima p̄posi-**
tione angelica. licet nō fuerint impleta durante tpe heb-
domadaz quo ad p̄fectam affectōz fuerunt tñ impleta
p̄ modum meriti. hoc est durante tempore hebdomada-

rum. plus ille meruit vt p̄summat̄ p̄uaricatōz.
in aduentu sui messie futuri. **Hoc nō valet tum qz nō**
est p̄sonum lre que simpliciter dicit vt p̄summat̄ p̄uari-
catio et adducat iusticia sempiterna. et cetera h̄mōi.
Non em̄ dicit vt merent̄ talia h̄c: s̄ vt habeant. Ma-
gna em̄ d̄a est inter mereri aliquid et h̄c illud. **Nam**
multi merent̄ vitam eternam qui tñ nō h̄nt eam. tñ
qz etiam **Ra. sa. p̄fitef̄ q̄ plus ille nō meruit p̄dicta**
infra tempus hebdomadaz. s̄ finitis hebdomadis tē-
pore huius diurne. et interminabilis captiuitatis il-
la habebat mereri. vtz ex victis suis que in postilla cō-
tinent̄. **Ex quo sequit̄ q̄ infra tempus hebdomadaz**
nihil fuit impletum s̄m eos de p̄tentis in prima p̄posi-
tione angelica. nec p̄ modum meriti nec affectuosis:
vnde lra s̄m p̄dictam expositionem remanet simpli-
citer falsa. **Pretereant captiuitas babilonica tolerabili-**
or et melior fuit hebreis incompatibilis magis q̄ capti-
uitas hodierna. q̄d p̄t̄ ex tribus. **Primo rōne durati-**
onis. **Ille em̄ durauit p̄. lxx. annos. ista v̄o durauit vl-**
tra. **M. et cccc. annos. et adduc in suo vigore p̄fitef̄. se-**
cundo respectu diuine p̄uidencie. **In illa em̄ fuerunt**
a deo p̄uisti de dono p̄betie et miraculoz. **Erant em̄ in-**
ter eos q̄ plurimi p̄bet̄e d̄ni. vt **Dieremias. Ezechi-**
el. Zacharias et Daniel. **In ista v̄o nullus legit̄ fuisse**
p̄bet̄a. **Similiter et in illa deus fecit p̄ eis multa mira-**
cula vtz de liberatione **Danielis et trium pueroz. et de**
mardocheo et h̄mōi. **In ista v̄o sicut nec fuerunt p̄be-**
te. ita nec miracula diuina p̄ eis legunt̄ facta. vnde et
ipsi de seipsis et statu hodiernae captiuitat̄ in quo neu-
tram p̄dictoz habuerūt. intelligunt illud. p̄bet̄e p̄s.
lxxviii. **Signa nostra non vidimus: et iam nō est p̄be-**
ta etc. tercio respectu dignitatum seu bonoz seculari-
um. **In illa em̄ quidam eoz habuerunt honores regi-**
os et multas dignitates. vt legit̄ de Joachim Diere.
vi. cuius thronus fuit sublimatus ab euilmeradach
sup thronos alioz regum p̄ totam vitam suam. **Simi-**
liter Daniel fuit sublimatus habens potestatem sup
puinciam babilonicam. Similiter et socij eius. vt b̄
Pañ. ij. Mardocheus etia3 fuit p̄stitutus quasi secu-
dus regi assuero. Vester vltimo. Zorobabel habet di-
gnitatem comitatus. vtz Aggei. ij. et sic de quibusdaz
alijs. **In ista v̄o captiuitate omnes sunt in vilissimo**
statu sine honoribus seu dignitatibus h̄mōi vbi cūq;
sunt vt est notum. **Ex quibus sequit̄ q̄ Daniel qui ve-**
bementer anxiebat et volebat de prima leuioz et breui-
ori captiuitate dicit in hoc capitulo in sua oratione.
plus tuus est in obprobrium omnibus q̄ in circuitu
nostro sunt. **Similiter. Aperi oculos tuos et vide tri-**
bulationem nostram etc. Incomparabiliter ampli-
uoluisse de captiuitate hodierna si eam cognouisset
ip̄o dei futuram. **Constat aut̄ q̄ s̄m p̄dictam expositio-**
nem angelus nūciavit Danieli in hac reuelatōe ca-
ptiuitatem hodiernam. q̄ acerbissima et longissima est
incomparabiliter sup primam. et p̄ p̄ns angelus non p̄-
nostificabat ei grata seu consolatoria. s̄ potius molesta
et summe afflictiva. cuius oppositum patet in litera.
nam angelus **Gabriel apparuit ei quasi bonus nunci-**
us et in hora accepta. scilicet tempore sacrificij vesper-
tini. et in verbis suis annuens q̄ preces sue erant exau-
dite. Dicebat em̄ ab exordio precum tuaz egressus est
sermo. Similiter vocat eum virum desiderioz. q. d. q̄
indicaret ei suoz desiderioz impletionem. cuius oppo-
situm totaliter est s̄m p̄dictam expositionem. Nam
Danieli non expedito de prima captiuitate. p̄nostifica-
bat crudelissimam secundam. Similiter dolet̄ et se af-
fligenti de longitudine prime captiuitatis. lxx. annoz
et sup hoc petenti liberationis accelerationem dicen-
do. Placare d̄ne: accelera et fac. angelus p̄nunciabat
captiuitatem futuram. cui terminū a minime. p̄ ala-
bat de quo s̄o amplius et fort̄ debuisse anxiam. vñ si
b̄ bene aspiciant manifestū est q̄ tota p̄solatio daniel

Danielis.

petebat durante tpe hebdomaz quod totaliter eua
cuat pdictam expositio: vtz intelligeti. Prefea. in hac
expositioe exponit illud. Et qz ad xpm ducem. de cyro
qd pte esse falsum ex tribus. Primo qz no est vtz qz a
destructione primay qz a d cyz fluxerit. vij. hebdomade
tm. cum etiam fm pputum suu ab eade prima destru
ctioe vsqz ad balthasar ex clusue fluxerit. xlix. anni q
faciunt hebdomadas. vij. integras. naz vt dictu est. s.
in prima obiectioe Nabuc. regnavit post destructionem
templi xvij. annis. z pnr eulmeradach filius eius re
gnavit. xviij. annis q faciunt. l. anos. Et sic pte. q. vij.
hebdomadez plusqz ann? trasierit anteqz cepisset bal
thasar regnare. quibus si addant. v. ani qbus succes
sive regnerit balthasar z dari? pm? sicut. s. dictu est se
qz q. vij. hebdomade supradicte. z plus. vi. ani tñ sic
runt an regnu cyri. vñ pte esse falsum cyz fuisse xpm
ducem de quo angelus loqbat: nec valet dicere: qz
hebdomada octava est imperfecta. id non pputat cum
vij. pdicte. s. refuat pputanda cu. lxxij. seqntibus. tum
qz sex sunt maioz ps z notabilis hebdomade q vnus
potius debuissent pputari cum. vij. primis. qz cu. lxxij.
seqntib? cum qbus vnus ann? tm illi? hebdomade in
cludebat. tum qz in hac reuelatioe angelica descendit
vsqz ad dimidiu hebdomade pputadu. vtz in hoc ca.
circa vltimaz hebdomadam z sic. vij. anni no erant di
mittendi q faciunt plus qz dimidiu hebdomade. tu qz
in. v. annis hui? octave hebdomade regnaverunt duo
magni monarce. s. balthasar z dari? quoz qlibet ac
cedit magis ad terminuz. vij. hebdomadaz qz cyrus.
vñ de quolibz eoz debuisse potius intelligi qz de cyro
q longi? distat. scdo qz nusqz in sacra scriptura legit q
aliqs dicat messias seu vnc? simpliciter nisi vnc? fue
rit cor: palie sacro oleo q sacerdotes z reges vngbant
vel spuali. s. oleo gre. pphetalis: de quo in ps. Anxit te
deus deus tuus oleo zc. Similit aut z ibi. Noli range
re rpos meos. qd fm expositores intelligit de abraaz
z alijs patriarchis q fuerunt pphete. Neutro istoz mo
doz pt attribui vinctio cyro vt messias dici posset. na
no fuit ppheta: vt est manifestu: nec etiam sacro oleo
vinctus. vtz ex hoc. nam oleum vinctois sacz nunqz fu
it in templo secudo. vtz in li. q d? canbedrin z in alijs
locis. Si aut obiectat de hoc qd d? Esa. xlv. Hec dicit
dñs messie seu rpo suo cyro. no valet. nam fm mgn
bistoziaz vt Ra. sa. testat. messias no accipit in pdi
cta aucte Esa. nisi p vero messia q ab eis expectat: et
non p Cyro. idem Ra. abenbaza. tercio qz posito z
no pcesso q messias posset dici cyrus in sacra scriptu
ra. cum tñ sibi adiungit hec dictio magnid. put est in
bezaica lra. nullo mo pdt intelligi de cyro. nec de aliq
alio messia seu vnc? nisi de rege messia tm. de quo om
nes principalie pphete loquunt. Qui? r? est. Maz. pri
us z verus sensus hui? dictionis magnid est princeps
seu principalis. vtz Proverb. vij. ca. Audite qz prin
cipalia loquor. vbi em nos habem? pncipalia. in heb.
bi magdn qd est plurale isti? singularis magnid. z sic
de multis alijs. Nullus em sane mentis posset dicere.
nec ipfimet hebrei in tantam psumptu infanz qz as
sererent vt in sacris scripturis messias principalis di
cat. nisi ille q inter ceteros rpos pncipatu tenet vel
tenebit fm eos. in cui? etiam signu Esa. lv. c. vbi de ve
ro rpo ad lram agit. etiaz fm heb. ibidem legit. Ecce
testem ppls dedi eu magnid z pceptorem gentib?. Ec
ce qliter pcorat Esa. cii angelo reuelate Danieli.
noianto vtz xpm seu messiam magnid. i. pncipe seu
principalem. Et sic pte q expositio Ra. sa. asserens q
rpo in hoc loco accipit p cyro: est oino falsa. Et nota
dum q Ra. abenbaza q magne auctis reputat inter
eos in expositioe literal. z etiam ali? moderni attende
tes q cyrus in scriptur? no possit dici rpo seu messias.
cupientes tñ q hec auctoritas nullo mo applicaretur
rpo nro. idcirco pdictus Ra. abenbaza. attribuit p

dictum verbum. s. vsqz ad xpm neemie. alij vo Zoroba
bel. Sz diligenti intuenti nihil eis pdest h? varietas z astu
tia. nam eisdem ronib? excludunt ab isto loco neemias.
Zorobabel. z agrippa: sicut z cyr? z h? de secudo principa
li. Circa terciu principale supponedu est q iusticia sens
pitna q ptinet in vbis ageli fm traditioz thalmudistaz
est ipse xpc seu messias. vt b? in li. de ordine mudi. s. alle
gato. vbi qdam doctor eoz de antiqs q d? Ra. barachia
exponens illud Esa. lvi. vbi d? prima est saluatio mea
ad veniedum. z iusticia ad releuandū. dicit expse q p il
lud qd d? iusticia mea intelligit messias de quo scriptum
est in Dan. ix. ca. Et adducat iusticia sempitna. Simili
ter p supponedu est q sanctissanctoz: qd ptinet in pdi
ctis vbis angelicis intelligit ipse xpc seu messias. pmissus
vñ ra. moy. barnabam recolligēs multa q de hac ma
teria in libris thalmudicis legunt z exponens pdictum
vbu in sua glo. sup Dan. sic dicit. Sanctuariu sanctuariorz
vel scitissanctoz n? nisi ipse messias est scificat? de filijs dd.
Presupponit etiam q infra tpus. lxx. hebdomadaz im
plenda erant illa q in vbis angelicis principalie ptinent
s. summatio pvaricationis. z adductio iusticie sempit
ne. z vinctio sanctissanctoz. put in scda rone. s. p expositio
z Ra. sa. fuit deductum. Et qbus sequit q ante destru
ctioem templi secudi adducta est iusticia sempitna. z vn
ctus est sanctissanctoz. s. ver? messias pmissus: pntia te
net p expositioz Ra. sa. s. dictam. fm quaz. lxx. hebdoma
de terminant in tpe destructionis templi secudi. vt dictus
est. Et sic infra illud tpus qd iam p magna tpa transit in
ptentum: xpc venit: qd est intentu z. Hec miradum si ex
falsa opinione pcludat veritas. tuz qz ex falsis sepe seqt
vtx. tum qz ad pvincendum aduersarios: ipsoz ppria co
fessio est efficac argumētum. Et nota q no solum fm ra.
sa. thalmudicam doctrinam vt dictu est. s. etiam fm oēs
fere expositores eoz. lxx. hebdomade terminat in destru
ctione templi scdi. Et hoc de tercio pncipali.

In eo. ca. vbi d? in postil. Qz aut sequit ad dictaz emu
meratoz mardocheum tunc fuisse tante eratis dñdñ. qz
ductus fuit in babylonem cum iechona rege iuda. vt b?
Esdre. q. ca.

Additio.

Non est necessarium ex textu allegato better. ij. c.
pcedere q mardoche? fuisse duct? in babyloniam
cum iechonia rege iuda. ibi em legit sic. Erat est
vir in fusan ciuitate vocabulo mardoche? fili? iair. filij se
mel. filij cis de stirpe gemini q traslat? fuerat de babilon co
tpe q iechoniam regē iuda traslulerat zc. fm quam lram
si illud relatiuū. q traslat? fuerat: referat ad pauū mar
dochei. z no ad mardocheum: sequit ex lra q Cis duct?
fuit in transfingratos cu iechonia no aut mardoche? p
nepos suus: z sic no oportet pcedere q mardoche? fuis
set. cclix. annoz. qñ p assuez fuit exaltat? vt dicit postil.
qz forte p magnu tpus post transfingratos mardocheus
fuisse nat? in suis vcl alibi. Sz q q traslat? fuerat. pos
set referri ad Cis pte p exemplū: na siqs dicit q dauid
fuit filius yesse. filij obed. filij booz q dixerat cu ruth mo
abitide: vtz dixisset. nam illud vltimu relatiuū q posset
referri tm ad suum immediatū antecedēs. vñ similit posset
intelligi in pposito. Et hoc mo accipiunt gramaticalia in
genealogia saluatoris Lu. iij. ca. s. q qlibet istoz relati
uoz d? referri ad suum immediatū antecedens: no aut ad
remotu vtz intuenti. Ex qbus sequit q expositio prima
postil. no eet reprobanda ppter illam incouenientia qua
allegat de etate mardochei. est tñ alia rō potioz ad impu
gnandum illam expositioez que qdem rō sumit ex initio
hebdomadaz. put patet infra cum de vera expositione
tractabit.

In eo. ca. vbi d? in postil. Primo igit vidēdus est ter
min? a quo incipit pputatio. lxx. hebdomadaz.
Additio.

Interpositione huius visionis est maxima varietas non solum inter catholicos et iudeos quod ex diuersitate fidei circa aduentum christi diuersimode eam exponunt. sed etiam inter catholicos ex varietate opinionum atque historiarum multiplex inuenitur varietas. idcirco ut planior sensus magis elucescat de tribus per ordinem vix aliquid declarandum. Primo. de terminis hanc hebdomadam. scilicet de initio et fine qualiter sint inueniendi seu inuestigandi. secundum qualiter sit procedendum in computatione ab vno extremo ad aliud. tertio qualiter de hac reuelatione secundum eius catholicorum et positos cum aduersariis est agendum. Circa primum presupponendum est quod initium hanc hebdomadam non potest rationabiliter assignari in aliquo tempore sequente tempore quo hec reuelatio fuit facta. Danieli. scilicet post annum. j. darii. Quod ratio est. Nam ex hoc sequere quod Daniel per hanc reuelationem sibi factam non esset certificatus de tempore quo ea que petebat debebat impleri. sed potius ignorabat quantum tempus distabat a tempore reuelationis usque ad tempus in quo complerentur ea que sibi fuerant reuelata. quod est inconueniens: cum in huiusmodi noticia deus principaliter desiderium suum impleuit. et ideo non legitur petiuisse ab angelo super hoc ulteriores cognoscere vix litteras intuenti. Presuppositum autem per se palpabile exemplum. nam posito casu quod vnus dominus habeat vnum suum: cui ex misericordia vel liberalitate promiserat libertatem a seruitute. nullum tempus ei assignans. et post ex aliqua occasione illum suum in carcerauit seu posuit in custodia quam quidem suus maxime anxius a longa seruitute et carcere instanter domino suo supplicat ut miseretur ei de tam diuturna et acerba afflictione et concedat ei libertatem a seruitute. promissam. similiter et a carcere: a domino suo accipit talem remissionem. scilicet quod a die in qua haberet licentiam exire de carcere usque ad annum proximum profectus libertatem ut promiserat ei daret. In quo casu manifestum est quod suus ille nullam certitudinem habet de tempore sue liberationis. Cum enim tempus primum a quo pendebat tempus secundum est sibi penitus ignotum: post et secundum similiter est ei ignotum. Quod quidem exemplum totaliter applicat casui nostro. nam si initium hebdomadam tempore reuelationis erat futurum. nec fuerat Danieli reuelatum quantum distabat a presenti tempore reuelationis. adhuc facta reuelatione remanebat dubium Danieli de iniquitate seu pleritate temporis. in qua reuelata debebant impleri quod principaliter ab eo intendebatur. Et quibus sequitur quod exponere ab exitu simonis de anno. j. cyri vel de. xx. artaxerxis. est omnino inconueniens. Daniel enim tempore reuelationis nesciebat si Cyrus habebat illam licentiam dare. similiter sicut artaxerxes et multo minus quam hec erant facturi. quod quodlibet illorum erat futurum et mere pertinens. nec fuerat sibi reuelatum per angelum ut est manifestum in scriptura. unde sanctorum seu doctorum reuerentia spiritus salua ly exitu simonis per angelum. platum. non debet applicari alicui tempore sequenti tempore reuelationis presentis. sed primo anno Danielis ut quidam volunt. vel alicui presentis temporis Danieli noto. ut inde habet noticiam certam omnium reuelata erant adimplenda. secundo presupponendum est quod auctoritate catholico verba angeli sane intelligenti debet esse certus vltimus terminus hebdomadam: cuius ratio est. Nam huiusmodi occurrit cum tempore passionis christi. quod patet ex hoc. nam delectio iniquitatis summatio per uariationem et huiusmodi. que in prima expositione angelica continentur sunt. primum effectus passionis christi cuius liuore sanati sumus. Esa. liii. de qua passione angelus fecit expressam mentionem. di. post. lxx. hebdomadas occidit christus. Cum igitur tempus passionis christi est notum nobis. quod fuit. xviii. anno tyberii cesaris. sequitur de necessitate et vltimus terminus hebdomadam est nobis notus ex fide que est idem cum predicto tempore passionis. Et quo post est nobis notum quod initium hanc hebdomadam precessit annum. xviii. tyberii. p. cccc. annos ex auctoritate angelica. Sed cum quo anno alicuius regis iudeorum. vel chaldeorum. vel persarum huiusmodi initium occurrit. hoc diligenter requirit indagandum: cuius ratio est. Nam historie concurrentes cum tempore. lxx. hebdomadam. non concurrunt perfecte seu integre in sacris scripturis nec in alijs authenticis annalibus imo historie illorum tempore. precipue

rum persarum et medorum sunt plene diuersitate et contraditionibus intantum. quod non solum variant in tempore duracionis quorundam regum. sed etiam quidam historie noiant quosdam reges persarum. de quibus alij historiographi minime faciunt mentionem. Nam post xerxem qui potens sibi subiugauit regnum grecie usque ad alexandriam magnam fuerunt in perside secundum latinorum. xj. reges. Secundum vero hebreos a cyro qui precessit predictum xerxem usque ad predictum alexandrum fuerunt tantum quatuor reges in perside. ut postil. ponit. j. xj. ca. vñ per historias huiusmodi non est locus inueniendi initium hanc hebdomadam certitudinaliter modo predicto. scilicet cum quo anno alicuius regis de predictis occurrit tale initium dato quod noticiam habeamus vltimi finis eorum cum qui occurrit ut dictum est. Sed ad inuentum huiusmodi duo sunt facienda. Primum. scilicet ponderare verba angeli. ad quod tempus dicitur magis aptari. secundum quod de quibus non habet historia sacre scripture recurrat ad historie auctenticas: specialiter hebreorum: et secundum eas procedat in hac computatione a tempore passionis christi ascendendo per cccc. annos et ibi assignare initium. Quod quidem per tale computationem inuentum. si non occurrit cum tempore adaptato vobis angeli credendum est hoc contingere ex defectu seu corruptione historie vel potius ex malicia aduersariorum volentium occultare: ut presueuerit mysteria christi. Et tunc recurrendum est cum cautela ad alias historie gentium. ut talis error vel defectus per verisimiliores historie talium corrigatur vel suppleatur. Ratio autem que historie hebreorum sunt prius requirende seu sequende que alie est duplex. Prima quod ipsi magis sunt auctentici in his que ad intellectum sacre scripture israelitam faciunt que alij alij. secunda quod cum eis potius debemus agere de hac materia: ut illud. j. Petri. iij. ca. parati reddere rationem cuiusque petenti etc. Et quibus bene consideratis. initium hanc hebdomadam non ponendum est. put magister raymundus martini tradidit in prima parte sui pugionis. c. ij. in. iij. anno sedecie. vñ in. xii. Nabuch. quod vnus et idem est quam suam in Babilonia sequitur postil. vñ in postil. Ratio autem per predictos magistros assignata est. quod in predicto tempore exiit primo domini primo et principaliter de visitatione plebi et impletio verbi diuini boni super eos. qui quidem primo comprehendit non solum bonum reedificationis templi et reductionis populi. sed etiam bona spiritualia tempore christi implenda. vñ Hierem. xxii. ca. Confirmat autem hec ratio. quia illa tempora in quibus exiit primo de reedificatione. ut est primum annus Cyri. et xx. artaxerxis. sunt rationabiliter exclusi. eo quod erant futura tempore huius reuelationis. ut dictum est. nec etiam in tempore prime destructionis templi. ut hebrei volunt posset assignari. vñ per ea que dicta sunt. sed in hoc ca. nec etiam in tempore huius reuelationis rationabiliter debet assignari huiusmodi initium. tunc quod eo tempore non exiit primo de reedificatione. tunc quod iam exiit ad Hieremiam. tum quia daniel cum orasset tempore huius reuelationis: diligenter considerabat circa illum exitum simonis diuini ad Hieremiam. ut patet in principio huius. c. vñ deuenientius videtur ibi assignari initium vbi versabatur intentio prophete que alibi. Sed quod maxime hanc assignationem confirmat. est quod computatio annorum ab vno extremo hebdomadam ad alius venientius concordat cum predicto initio que cum ceteris per alios expositores assignatis. ut satis patebit diligenter intuenti. Et hoc de primo. Circa secundum attendendum quod licet isti duo magistri concordant in initio et fine istarum hebdomadam in processu computationis tamen discordant in aliquibus nam postillator tenet illum modum quem habes in postilla. Magister vero Raymundus computat sic. scilicet a. xii. anno Nabuch. in clusue qui idem est cum. iij. regni Sedecie in quo egressum est vbum domini predictum ad Hieremiam usque ad finem. xlv. anni regni ipsius Nabuchodo. fluxerunt anni. xxxiiij. Quod autem. xii. annus Nabuc. sit idem cum quarto sedecie potest haberi. iij. Regum vltimo. Quod autem a. xii. anno Nabuc. usque ad su-

Danielis.

gem regni eius fluxerunt anni. xxxiij. et patet ex hoc. Nam nabuc. regnavit. xl. annis. put bebrei tradunt in li. magula. j. ca. a qbus si subtrahant. xl. anni primi restat q a. xij. anno nabuc. inclusive vsq ad fine regni eius fluxerunt. xxxiij. Consequenter si pdictis addant. xxiij. anni euilmeradach. et tres anni baltbasar q tot annis regnauerit fm omnes bebreos. sic habent de regibus chaldeoz ab egressu vbi predicti. lx. anni. qbus si addant duo anni darij. et xxx. anni cyri nepotis eius similit. et xiiij. assueri filij cyri et mariti bester. similit. et. vij. anni darij secundi vsq ad psummatoz templi secundi. put bz in textu. sic faciunt. liij. annos de regibus psaz post chaldeos vsq ad psummatoz templi secundi. qbus additis. lx. pms chaldeoz. pstat q ab egressu vbi vni ad hieremiam vsq ad psummatoz templi secundi fluxerunt. cxiij. anni. qbus si addant. cccc. anni durat ois templi secundi fm omnes bebreos. sic ab egressu pdicti vbi ad hieremiam vsq ad destructoens civitatis et templi vltimam. fluxerunt. dccc. anni. a qbus si refindat. xliij. anni qbus pcessit passio xpi vltimam destructoz templi fm omnes de hac materia loquentes. restat q ab egressu vbi ab ore dei ad hieremiam vsq ad annum passionis xpi pdictum fluxerunt. cccc. anni. q sunt. lxx. hebdomade p Sabuelem annunciate. In qua qdem pputatde in omnibus pcor dat cu bebraica et dalmudica historia. excepta tm duratione regni cyri q fm bebreos regnavit tribus annis sm. Scdm vo latinos quos in hoc sequit mgr pdict regnavit. xxx. annis vt pdictum est. Computatio vo postil. pcor dat etiam cum bebraicis historijs in tpe regni cyri et in omnibus alijs. excepto tm tpe durationis regni assueri mariti. Bester. duravit em fm bebreos. xij. annis tm fm vo latinos quos in hoc sequit postil. duravit. xl. vnde dicit inf istos duos mgrs in hac computatde totaliter pssit in duratione tps regni cyri assueri. Nam mgr raymundus sequit bebreos in assuero. et latinos in cyro. postil. vo p oppositum. Concor dat em cum bebreis in cyro. et cum latinis in assuero. In alijs vo q ad hanc pntent pputatoz oino similit se hnt. Attendendum est ergo que itaz pputationu rationabili pcedat. ne cum de hac materia cu aduersarijs disputare pgerit appareat pplexitas seu claudicatio in nro mo exponendi. vnde sub correctoe melius sententis pcessus mgr raymundi validior vt ex duobus. Primo qz cyr regnasse. xxx. annis. put mgr raymundus psumponit. no solum greci et latini. put eu sebius. paulus. orosius. beda sup. Eldram. iij. ca. bic ro. sup. zachariam. glo. j. Adre. v. ca. mgr historiaz in fine danielis: hoc testant. Sz etiam ioceson bebreus abbreviator iosephi: q large de hoc tractat: de gestis cyri hoc pcludit in fine. In quo igit greci et latini cu aliq de famosis bebreoz historiographis pcor dant. pot tenendum est q illud in quo aliqui bebrei tm et non omnes puenit. secundo qz assuer regnasse. xl. annis nemo bebreoz testat. s solum latini. vñ bebrei cauillando pnt dicere q hoc fuit inuentum sicut ex pte nra qd non pnt circa annos cyri similit cauillare. cu etiaz alijs de suis hoc fatef: vt dictum est. Ad obiectionem vo postil. de hoc qd legit Eldre. vj. c. Orientz p vita regis et filioz eius. Ex quo arguit q darius erat tante etatis circa tepus psummatois templi q filios habebat dicendum q no sequit. Possunt em illa vba intelligi de filijs regis si eos habuisset. Simili em mo legit Deu. xvij. vbi de rege tractans ait. Et longo tpe regnet ipse et filij eius sup israel. que qdem vba no est necessery intelligant d filijs regis in rex nra exntib. s de filijs quos hic posset in futuro vtz tram intuenti. et hoc de secundo. Circa tertium attendendum est q fm hoc. j. p. q. xxxij. ar. j. in corpe. q. cum alijs ad pbandum aliqua que fide sunt: inducat rones que non sunt cogentes: ceder in derisionem infidelij. credunt em q bmo rōib? iungimur. et pte cas credam? et idem

dicendum est de auctoritatibus. vnde licet hec expositio inter ceteras catholicas: saluo meliori iudicio potior videat: non tm ex ea aduersarios sumi posset efficac argumentum. pnt em declinari aliq ex his q psumponunt in pcessu computatois pdicte ex historijs q ab eis no tradunt nec pntent in sacra scriptura. vt est de duratide cyri vel assueri. put dictum est. Babilomin? tm hec expō vtilis est in duob? pmo in eruditoe catholicoz. q psumposita fide omiffa varietate et pfusione ceteraz expositionu informabunt de sano et plano intellectu hui? reuelatois. scdo qz etiam aduersarios etsi no arguendo saltē defendendo pnt eam pponere: et absq rōnabili calūnia sustinere. Ad arguendum tm de eos de hac reuelatide satis sufficit principium sumere ex expositide Ra. fa. supradicta. q est pmissus bebreoz expositio. put deductū est. s. in. j. additioe hui? ca. circa tertiu principale. Et hoc de tercio.

In eo. ix. ca. vbi dicit in postil. Distinguit aut. vij. hebdomadas et vltimam ab alijs. pte spalia opa facta in ipsis etc.

Additio.

Et ratio quam assignat postil. p distinctioe. vij. hebdomadarum ab alijs non vt sufficere. Nam vñ veram expositioe quam sequit pdicte. lxx. hebdomade incipiunt a. iij. anno sedecbie vt dictū est. q qdem ann? pcedit temp? destructoz p sex annos. Nam destructio illa fuit. xj. ano sedecbie. vt dicit Dier. vlt. et. iij. Reg. vl. Constat aut q idem est initium. vij. hebdomadarum. et lxx. hebdomadarum. cum bmo. vij. hebdomade sunt pma ps hui? tripartite distinctiois. Ex quo sequit q a principio. vij. hebdomadarum vsq ad pimum annu cyri dantis licentiam reedificandi fluxerunt. lxx. anni q faciunt. vij. hebdomadas integras. et insup tres annos. vñ dato q tres annos ptermisisset. eo q non faciunt p se hebdomadam integram. nulla vt ratio quare ptermisisset octauā hebdomadam que integra est et pfecta. vnde meli? vt dicendum fm mgr raymundum vbi supra. q assignat alie distinctoz harum hebdomadarum dices. q in qlibz pte hui? tripartite distinctiois qdam fuerunt facta seu offensa ad reuelatois mysterioz xpi pntentia. Nam infra tempus vij. hebdomadarum reuelatum fuit nabuc. q monarchiam tunc vniuersalem tenebat mysterium incarnationis xpi quo ad vtranq naturam ipsius diuinam. s. et humanam vtz. s. Dan. ij. cap. in lapide abscto sine manibus etc. qd comunitur exponit de xpo fm humanam naturam. fm quam natus est de matre sine patre. put ibidem fuit expositum. Diuinam vo. s. iij. ca. in quarto viro. q similis erat filio dei vt ibidem etiam fuit declaratum. Similiter infra tempus. lxx. hebdomadarum sequentium circa principium eaz fuit reuelatum Danieli p angelu sub certo numero tempus aduentus xpi cum iuis pntentis et qlitatibus sub ppendio expssioi modo q antea. vtz in reuelatione de qua agit. Consequenter etiam circa finem harum hebdomadarum p eundem angelum vgin gloriose fuit pfecte annūciat? aduentus xpi et effectualit impletus. Consequenter in tpe harum. lxx. hebdomadarum templum fuit reedificatum in quo templo xpc oblatu fuit deo patri. et sic honor pdicti templi secundi iux pbertiaz Aggei multo maior q prioris templi effect? est pntē ibidem xpo. q nunq ibidem corporaliter visus fuerat. Similiter in vltima hebdomada ab alijs distincta fuit impletū mysterium redemptionis humane. in quo omnes expositores catholici pueniunt. Sz vo hoc possent aduersarij ex duob? pdicere. Primo qz visio illa de lapide abscto fuit. ij. anno regni nabuc. vt in pn. ij. c. pdicti expresse dicit. ex quo sequit q hoc n fuit infra tempus. vij. hebdomadarum. que postea incipiunt. s. a. xij. anno nabuc. vt dictum est. secundo qz pdicte due reuelatides qualitercuq sumant. fuerit tempe nabuchono. ante eius aliciationem vt patet in li. tera. sed iste septem hebdomade se extendunt vsq ad magnaz ptem durationis euilmeradach. vnde remanet

magna p̄ b̄az. vii. hebdomadaz. in qua nulla legi fuit
 se facta reuelatio. q̄ nō debuissent assignari. vii. hebdoma
 de p̄ter rōem p̄dictam. s̄ tres seu quatuor. put fuerit. Si
 milic p̄nt arguere p̄ secundam distinctōz. i. lxx. hebdoma
 daz. qz nō in principio eaz h̄ reuelatio facta fuit danieli
 s̄ postq̄ transuerat de eis vna hebdomada integra z q̄si
 vniuersa de sc̄da. vtz p̄putati a principio hebdomadaz vs
 qz ad annum primū darij primi. in q̄ bec reuelatio fuit fa
 cta. S̄ ad p̄mū istoz v̄dm est q̄ vbi d̄. s̄. p̄m. ij. In se
 cūdo anno regni nabuc. nō intelligit sc̄do anno q̄ nabuc.
 sup̄ chaldeos primo regnavit. s̄ intelligit de secūdo āno
 regni ei⁹ ab eo tpe q̄ sup̄ iudeos reguit. z s̄ sup̄ alias na
 tiones impauit. put. s̄. in postil. in. n. c. b̄ in q̄ etiaz p̄cor
 dat. Ra. abrahā abenbāzra in eodē loco. Alij v̄o expo
 sitoze heb. dicūt q̄ ly secūdu ann⁹ regni nabuc. intelli
 git secūdu ann⁹ aī mortē suam. Constat autē q̄ h̄m v̄trā
 qz expositōz ly sc̄ds ann⁹ regni nabuc. p̄tinet infra t̄pus
 vii. hebdomadaz qd̄ est. p̄positū. Ad sc̄dm v̄o v̄dm q̄ bec
 distinctio hebdomadaz nō est intelligēda sic p̄tualit̄ q̄
 a primo tpe cuiuslibet distinctōis vsqz ad finem fiant seu
 p̄tinent illa q̄ illi p̄ti applicāt. s̄ sufficit q̄ in aliq̄ pte no
 tabili cuiuslibet distinctōis impleant. naz. Sc̄n. xv. legi
 Gato p̄nosens q̄ pegrinū futurū sit semen tuū in terra
 nō sua z subiciēt eos v̄tuti z affligent. cccc. annis. Co
 stat autē q̄ semen abrae nō fuit afflictum seu fuilic̄ subiu
 gatū p̄ oēs. cccc. annos. s̄ t̄m p̄. ccc. put ibidem exponit̄
 z t̄m scriptura hoc attribuit illis. cccc. annis. vii. z in p̄posi
 to. l. z nō p̄ totū t̄p̄. s̄. vii. hebdomadaz fūit facte reuela
 tōes p̄dicte sufficit q̄ in aliq̄ pte sui circa p̄cipiū fuissent
 facte. S̄l̄r est v̄dm de sc̄da distinctōe q̄ nō sic disticte p̄
 ctualit̄ est accipiēda. s̄ sufficit q̄ circa p̄cipiū z medium
 z finem ei⁹ impleant p̄ infualla ea q̄ illi applicant̄: vt di
 ctum est. Si q̄s autē voluerit oīno hui⁹ distinctōis rōem
 numeralit̄ h̄ie optz recurrere ad mysticū sensum. Nam
 h̄m Greg. in. iij. li. moza. cum rō l̄re defecisse cognoscit̄. re
 stat vt ad mysticū sensum sine dubitatioe recurrat̄. v̄n in
 p̄posito possit assignari rō mystica numeral̄ hui⁹ distinctōis
 satis p̄ria. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ antiq̄ lex septena
 riā d̄. p̄ter p̄ceptum sabbati z alioz q̄ ei⁹ p̄cordant̄. S̄l̄r
 z noua lex octonaria d̄. p̄t̄ mysticū d̄nice resurrectōis.
 v̄n sup̄ illud Ec̄s. xj. Da p̄tes septem necnō z octo. glo.
 Da p̄tes septem. i. vetus testamētum. cui⁹ septima dies
 .i. sabbatum p̄cipue honorat̄ necnō z octo: qd̄ est nouū:
 vbi glo. inclinat̄. Nouū. p̄t̄ d̄nicaz diem. v̄n ad p̄positū
 vt gabriel oīderet danieli q̄ iusticia sempiterna q̄ addu
 cenda erat p̄fecte debebat adimplere veterem legem. id
 circo primā ptem b̄ distinctōis in. vii. hebdomadas de
 terminate p̄cludit. vt etiam ei innueret q̄ octonaria lex
 .i. noua p̄dicte legi h̄bat succedere p̄ xpm: z cū eo incoz
 paritō subiungit̄ numerz. lxx. nam. vii. in. vii. deducti fa
 ciūt numerz. lxx. qd̄ tenorat legem nouaz p̄ octo. z legem
 veterem p̄. vii. z ex deductōe v̄ni⁹ in alterz innuit̄ eaz v̄
 tualem p̄iunctōz. Nam vt d̄ in glo. allegata. sine altero
 toto nō valet alterz. De. vj. c̄m hebdomadis q̄ restāt ex
 numero. lxx. h̄m h̄c sensum: q̄ nō ex toto ad lrām seq̄ d̄z
 nō est faciēda mentio cū nō faciant integraz hebdoma
 dam. nam. Leui. xxiij. c. d̄. Numerabitis q̄ ab altero die
 sabbati. vii. hebdomadas plenas. i. integras. Et q̄ p̄tz q̄
 vbi de hebdomadis agit̄ non est faciēda mentio nisi de
 integra hebdomada. nisi forte vbi expressa sit mentio de
 aliq̄ pte hebdomade. sicut in hoc ca. sp̄aliter m̄. p̄ozat̄ di
 midū vltimē. Et h̄ rō b̄mōi distinctōis sufficere d̄z fide
 lib⁹ q̄ p̄supposita fide desiderant h̄ie rōem scripturaz.

¶ Replica.

In ca. ij. lxx. hebdomadaz materiam satis p̄cor
 diter tractant postil. z burg. s̄ t̄m burg. in q̄busdā
 p̄ postil. se cauillatozem oīdit sumens occasionē
 ex quadam p̄putatione: quam reprobat ex eo: qz mardo
 cheus videt̄ esse nimis excessiue cratis iux̄ illam p̄puta
 tōz. z hoc d̄ seq̄ ex eo qd̄ d̄. Dester. ij. q̄ mardoche⁹ fuit
 translatus cum iecbonia in babilonem. s̄ burg. moxens

difficultatem gr̄maticalem de relatiuo z anteceden
 te. primo z remoto dicit id ex lra allegata. Dester. ij. n̄
 haberi q̄ mardoche⁹ fuisse translatus cum iecbonia. s̄
 Cis qz d̄ in lra allegata. Erat vir i ciuitate susis vo ca
 bulo mardoche⁹ filius iair. filij semey. filij cis de stirpe
 gemini q̄ translatus fuit de birlin cū iecbonia. Referen
 do in q̄t burg. ly q̄ ad. primū antecedēs significat ipm
 cis translatus nō mardocheum: s̄ nō insustendo gr̄
 maticē q̄ sepe z p̄zie refert remotū antecedens sicut
 primum v̄ burg. deficeret. qz si ad. primū antecedens
 d̄z fieri vt ipse vult relatio: tūc gemini translatus est. qd̄
 falsum est: qz gemini fuit vnus de p̄genitorib⁹ saul. vt
 d̄. j. Reg. ij. nec v̄vex de cis q̄ fuit pater saul. z p̄t̄
 oim regum durare nō poterat vt transferret cū iecbo
 nia: nisi bur. fingat alium q̄ vocef̄ noie cis. z qz hoc nō
 b̄z firmate auctem. ea facilitate cōtemnit̄ qua. p̄baē.
 z ad rem si a transmigratōe iecbonie p̄putarent̄ anni
 cis pau. seimeī aui. z iair patris mardochei fortassis
 mardocheus nō repiref̄ natus q̄ d̄. Dester. ij. ipsaz
 bester in filiam adoptasse z curiaz eius rexisse. vel sal
 tem inueniref̄ valde iuuenis qualis ad b̄mōi officia
 fuisset ineptus zc̄. Item burg. eodem ca. notat postil.
 in eo q̄ recedit a p̄putatōe raymūdi q̄ p̄putat annos
 h̄m p̄putum latinoz q̄ ad regnum cyri z regnū affue
 ri mariti bester p̄putat h̄m p̄putatōz hebreoz. z po
 stil. facit p̄ oppositum. v̄n burg. p̄fert factum raymūdi
 in hoc postil. debilib⁹ rōib⁹. Prima qz factū ray. quo
 ad cyz p̄cordat vt dicit grec⁹ z latinis z v̄n hebreoz
 q̄ fuit abbreviatōz iosephi. Secūda rō. qz soli latini di
 cunt assuef̄ regnasse. xl. annis. p̄nt igit̄ iudei cauillare
 q̄ hoc sit p̄uictum: s̄ q̄ ad primam rōnem v̄ allegatio
 burg. modicum valere. naz allegare p̄ auctib⁹ in p̄pu
 to p̄nti eos q̄ in p̄putatōe. lxx. hebdomadaz multi
 plicif̄ deficiunt z inf̄ se nō p̄cordant puerile est. qz etiā
 scriptura sacra p̄deret auctem si in ea repiref̄ discor
 dantia vel defectus. vt scribit be. Aug. ad be. Hiero.
 epla prima. z. viij. transumit̄. ij. dif. ego. z. c. si ad scri
 pturas. Nunc autē Beda z alij p̄ burg. allegati sunt d̄
 uersi. qz qdam eoz p̄putant h̄m annos lunares. qd̄az
 solares. qdam a primo anno cyri zc̄. que omnia nec a
 raymundo nec postil. nec bur. sunt recepta. Non igit̄
 sequif̄. p̄cordant cum raymūdo in vno puncto. igitur
 standū ē eoz dicit̄. Nec ioceson abbreviatōz iosephi
 p̄t̄ allegari p̄ auctē. qz a p̄muni p̄putatione hebreoz
 z suoz m̄ḡoz sine ratione recedit̄ ex scriptura nihil
 p̄bans. nec secūda ratio sua valet. qz calumnie iude
 oz nō sunt curande vbi sine auctē scripture ea q̄ n̄e
 fidei sunt impugnant̄. Nec remanet iudeis excusatio
 ex diuersitate p̄putationum cum tempus. lxx. hebdo
 madaz de quo hic agit̄ qualitercūqz p̄putef̄: p̄ mille
 annos transferit in p̄teritum z amplius. Sola igitur
 obstinatio maliciosa tenet eos in p̄fida expectatione
 messie. Nec valet responsio burg. ad id quod postil.
 p̄ suc intentionis p̄firmatione adduxit de Esdr̄. vj.
 qz dicit burg. fieri orationem p̄ filijs nōdum ex̄tib⁹.
 S̄z p̄trarium videt̄. qz Esdr̄. vj. d̄. Orient p̄ vita re
 gis z filioz eius. p̄supponit̄ igit̄ in lra vita filioz p̄ q̄
 orandū dicit̄. Illusoria etiaz oratio v̄n p̄ nōdum ex
 istentibus in rex natura. sit q̄dem bene. p̄ defunctis s̄
 nō p̄ futuris nisi p̄betice: q̄liter nō est in Esdra dictū.
 Nec est simile quod burg. adducit̄. Deut. v̄n. ibi c̄m
 non dicit̄ quis orare p̄ rege z filijs eius. s̄ p̄noſtice d̄z
 de rege nōdum existente z filijs futuris. Si rex iust⁹
 fuerit diu regnabit. z filij eius p̄ eum. z regnum eius
 transibit̄ ad posteros. Potest em̄ de non existentibus
 p̄zie quis p̄noſticare. s̄ non p̄ eis orare sp̄aliter p̄ vi
 taleoz q̄ non viuunt. Reliqua q̄ in danielē notat bur.
 nō sunt magni ponderis s̄ stant in v̄bis z p̄putis h̄m
 burg. nō punctualiter accipiendis.

Danielis

And. iij. cyri. hic ponit. ir. visio dani. **Ca. r.**
elis. 7 fin opinione eodem ista visio q̄ hic ponit
differt ab illa q̄ ponit in duob' ca. se. s̄ mibi v̄z
q̄ est vna tm̄: vt mag' patebit legēdo lr̄az. Diuidit̄ ḡ sic
q̄ p̄ describit̄ excellētia b' visiois. sc̄do exprimit̄ p̄ine
tia ibidē ruelate
veritatē. 7 b' duo
b' ca. sc̄qn. Du-
ma i duos. q̄ p̄
tāgīt mag' tute
b' visiois i ḡnali
sc̄do mag' i sp̄ali
ibi. In dieb' ill'.
In p̄ia pte p̄ tā
gīt tps q̄ facta ē
reuelatio danieli
cum dī. a
Anno. iij. cyri re
gis psax. sc̄do r̄
uelatois magni
tudo cū dī. b
Verbū ruelatū
.i. veritas q̄ v̄to
exprimit̄. c
Danieli co. bal-
thasar. hoc dicit
q̄ balthasar eāt
nomē e' sc̄dm.
v̄z ca. j. bui' li.

Ano tercio cyri **Ca. r.**
regis psax v̄bū reue-
latū est danieli cognōto
balthasar: 7 v̄bū v̄ez 7 for-
titudō magna: intellexitq;
f̄monē 7 intelligētia ei est
op' in visione 7 In dieb' ill'
ego daniel iugebā triū heb-
domaday dieb': panē desi-
derabile nō comedi: 7 caro
7 vinū n̄ introiēt in os me-
um. s̄ neg vnguētō vnct'
sum: tunc p̄plerēt triū heb-
domaday dies 7 Die aut. xx.
7 q̄rta mēsis p̄imi erā iux̄

And. iij. cyri. hic ponit. ir. visio dani. **Ca. r.**
elis. 7 fin opinione eodem ista visio q̄ hic ponit
differt ab illa q̄ ponit in duob' ca. se. s̄ mibi v̄z
q̄ est vna tm̄: vt mag' patebit legēdo lr̄az. Diuidit̄ ḡ sic
q̄ p̄ describit̄ excellētia b' visiois. sc̄do exprimit̄ p̄ine
tia ibidē ruelate
veritatē. 7 b' duo
b' ca. sc̄qn. Du-
ma i duos. q̄ p̄
tāgīt mag' tute
b' visiois i ḡnali
sc̄do mag' i sp̄ali
ibi. In dieb' ill'.
In p̄ia pte p̄ tā
gīt tps q̄ facta ē
reuelatio danieli
cum dī. a
Anno. iij. cyri re
gis psax. sc̄do r̄
uelatois magni
tudo cū dī. b
Verbū ruelatū
.i. veritas q̄ v̄to
exprimit̄. c
Danieli co. bal-
thasar. hoc dicit
q̄ balthasar eāt
nomē e' sc̄dm.
v̄z ca. j. bui' li.

And. iij. cyri. hic ponit. ir. visio dani. **Ca. r.**
elis. 7 fin opinione eodem ista visio q̄ hic ponit
differt ab illa q̄ ponit in duob' ca. se. s̄ mibi v̄z
q̄ est vna tm̄: vt mag' patebit legēdo lr̄az. Diuidit̄ ḡ sic
q̄ p̄ describit̄ excellētia b' visiois. sc̄do exprimit̄ p̄ine
tia ibidē ruelate
veritatē. 7 b' duo
b' ca. sc̄qn. Du-
ma i duos. q̄ p̄
tāgīt mag' tute
b' visiois i ḡnali
sc̄do mag' i sp̄ali
ibi. In dieb' ill'.
In p̄ia pte p̄ tā
gīt tps q̄ facta ē
reuelatio danieli
cum dī. a
Anno. iij. cyri re
gis psax. sc̄do r̄
uelatois magni
tudo cū dī. b
Verbū ruelatū
.i. veritas q̄ v̄to
exprimit̄. c
Danieli co. bal-
thasar. hoc dicit
q̄ balthasar eāt
nomē e' sc̄dm.
v̄z ca. j. bui' li.

And. iij. cyri. hic ponit. ir. visio dani. **Ca. r.**
elis. 7 fin opinione eodem ista visio q̄ hic ponit
differt ab illa q̄ ponit in duob' ca. se. s̄ mibi v̄z
q̄ est vna tm̄: vt mag' patebit legēdo lr̄az. Diuidit̄ ḡ sic
q̄ p̄ describit̄ excellētia b' visiois. sc̄do exprimit̄ p̄ine
tia ibidē ruelate
veritatē. 7 b' duo
b' ca. sc̄qn. Du-
ma i duos. q̄ p̄
tāgīt mag' tute
b' visiois i ḡnali
sc̄do mag' i sp̄ali
ibi. In dieb' ill'.
In p̄ia pte p̄ tā
gīt tps q̄ facta ē
reuelatio danieli
cum dī. a
Anno. iij. cyri re
gis psax. sc̄do r̄
uelatois magni
tudo cū dī. b
Verbū ruelatū
.i. veritas q̄ v̄to
exprimit̄. c
Danieli co. bal-
thasar. hoc dicit
q̄ balthasar eāt
nomē e' sc̄dm.
v̄z ca. j. bui' li.

b' ca. dcm̄ est. s̄ etiā q̄tū ad diē definitū. Notat̄ etiam
p̄r loc' cū dī. o Erā iux̄ fluvium magnū q̄ ē tigris. b̄ est
v̄n' de q̄tuor flumib' paradisi. 7 noiat̄ sic a velocitate cursus
a tigris q̄ ē bestia velocissima. p̄ Et leuavi oculos me-
os. corpis. i. 7 mētis. p̄ Et vidi. visioe intellectuali 7

fluvium magnū q̄ est tigris
7 leuavi oculos meos 7 vi-
di. Et ecce vir vnus vestit'
lineis 7 renes eius accincti
auro obrizo: 7 corpus eius
q̄si chrysolitus 7 facies ei'
velut spēs fulguris: 7 oculi
eius vt lampas ardens: 7 et
brachia eius 7 quē tēdsum
vsq; ad pedes quasi species
eris candentis: 7 vox fmo-
num eius: vt vox multitu-
dinis. Audi autem ego da-
niel solus visionem 7 porro
viri qui erant mecum nō vi-

7 corpali. q̄ Et
ecce vir vn' .i. age-
lus apparēs in spē
viri. r̄ Vestit'
lineis. vbi p̄ descri-
bit̄ cum q̄tū ad ex-
trifeca q̄ ad vestim̄
tū albū vel lineū q̄
desiḡt puritas an-
gelica. 7 q̄ ad cigu-
lū cū dī. s̄ Et
renes ei' accincti au-
ro obrizo. i. mūdis-
simo. v̄n' dī obrizū
ab ob. 7 radio radi-
as. q̄ p̄ radiatōz
sic noiat̄. per zonā
aureā 7 radiatē in-
telligit̄ feruor cha-
ritatē q̄ āgeli idisso-
lubilit̄ ligant̄ cū dō
sc̄do describit̄ āge-
lū q̄tū ad trifeca:
cū dī. t̄ Et cor-
p' ei' q̄i chrysolit'.

Et at chrysolit' lapis color' marini 7 b̄z scitillas aureas
Der tale igr̄ corp' intelligit̄ celū qd̄ est. p̄rie mobile āge-
lor. q̄ corp' āgeli nō informat̄ ab eo s̄ tm̄ mouet. Color
at̄ mar' q̄ ē in chrysolito ē silis color' celesti. Der scitillas
aureas intelligit̄ stellas q̄ s̄ in celo. sc̄do describit̄ āgelū ap-
pentē q̄tū ad extremitates dī. v̄ Et fa. c' ve. spēs ful-
gur. in q̄ notat̄ excellētia glie angelice. r̄ Et oculi ei'
vt lampas ardens. in q̄ notat̄ sp̄icacitas in āgeli cognitōe
y Et brachia r̄. q̄i spēs cr̄is cādēt. in q̄ signat̄ fortitu-
dō angeli ad opādū p̄ brachia. 7 ad mouēdū se de loco ad
locū p̄ pedes. 3 Et vox fmo-
num ei' vt vox multitudi-
nis. in q̄ designat̄ efficaciam v̄tū ei' ad docēdū hoies de oc-
cultis 7 reuclādū v̄tatē q̄ v̄n' āgel' p̄t plus docere q̄ ml'
tudo hoim̄ seu doctoz. Ad euidentia at̄ maiorē p̄dictoz
p̄siderandū q̄ angeli apparēt hoib' in corpib' assumptis
ad instruēdū eos familiarit̄ de occultis. 7 iō p̄ p̄rietates
corpis assumpti significat̄ p̄rietates āgeli sp̄iales. vt di-
ctū est. a Et dī at̄. hic p̄r ponit̄ vidētū terror. 7 p̄io
p̄dit̄ eoz t̄repidatio. sc̄do āgeli p̄fortatio. ibi. Et ecce ma-
n' dicit̄ igr̄ p̄mo sic. a Audi at̄ ego daniel solus visio
nē p̄fecte. s̄ q̄ nō solū vidit̄ āgelū apparētē: s̄ audinit̄ eū
loq̄ntē 7 intellerit̄. Alij em̄ viri q̄ erāt cū daniel viderēt so-
lū āgelū apparētē. ex c' visione territi fugerūt. 7 iō dicit̄
h̄ nō vidisse visionē. q̄ āgelū loq̄ntē nō audierūt. nec in-
tellerūt ea q̄ fuerūt reuelata danieli. 7 hoc ē qd̄ dī h̄. Doz
rō viri q̄ erāt mecum. 7 p̄z ex dictis vsq; ibi. b̄ Et nō
remāsit fortitudo in me. q̄ terror reddidit̄ mēbra extero-
ra frigida 7 tremētia. p̄r recursus sp̄itū 7 sanguis ad
cor. q̄ talis recursus fit in passiōe timoris. c̄ Et etiā
spēs mea imutata ē in me. q̄ ex timore palloz causat̄ in fa-
cie p̄r recursus sanguis ad cor ab exteriorib' mēbris.
d̄ Et emarcui r̄. q̄ p̄ timore nimii hō fit aliq̄n stupid'
7 q̄i ipotēs se mouere. e Et audicā iacebā p̄sternat'
r̄. q̄ ex timore nō poterat stare. f Et ecce man'. Hic
ponit̄ āgelū p̄fortatio. 7 hoc dupl'r. q̄ p̄is p̄fortat̄ eū ip-
fecte. postea p̄fecti: q̄ p̄cessus ē debit' de imp̄fecto ad p̄-
fectū. Sc̄da ps incipit̄ ibi. Cūq; loq̄ret̄ mibi. Dūmū aut̄
facit̄ tāgēdo ipm̄ 7 leuādo aliq̄ntulū. 7 hoc ē qd̄ dī h̄. Et
Et ecce ma. s̄ āgeli. ḡ Et t̄gīt me. p̄fortatō. h̄ Et
erexit me sup̄ gēna mea. aliq̄ntulū eleuādo. i Et di-
xit ad me. s̄bo p̄fortatō. k Daniel vir desiderioz. q̄
re at̄ daniel dicit̄ est vir desiderioz dcm̄ ē. ix. ca. l In
telligit̄ v̄ba mea r̄. in q̄ p̄fortat̄ eū q̄tū ad mētē. s̄lt̄ q̄tūz
B̄B̄B̄

ad corp' cu' dicitur
Et sta i' gdu tuo. i.
rect' r' feta facieb'
sus celu'. h' e' ei' g'd'
bois. alia at aialia
stac sr pedes facie
inclinata ad trāz.
n' Cūq' dixit. mi.
fmo. istu' steti tre-
mens. qz inmutatio
scā in corp'e ex p'ce
dēti timore nōduz
adbu' transferat.
o' Et ait ad me:
noli metuere dani-
el. qz n' apparui ad
maiefaciēdū tibi.
s' mag' ad docēdū
te illā q' desideras
scirez h' e' qd' s' dicit
p' Quia ex die p'
q' tu po. cor tuū ad

intelligēdū. illa q' bus videras. c. viij. r' n' itellexeras ad ple-
nū vt dcm fuit sr illo d' hū i' h. viij. c. Stupebā ad visioz n'
erat q' in p'tare: v' l' alr. Ad intelligēdū. i. volūtate dei circa
ea q' s' v'ctura iplo tuo r' q' in idē redit. q' Et te affli-
geres i' p'spectu di tui. vt p' hoc oio tua cit' exaudiret corā
deo. r' p' oīs diuina v'itas tibi r'uelaret. r' Et audi. s' v'
ba tua r'c. s. de f' d'itu p'li d' captiuitate babylōica. s' s' d'ū
v'z: qz l'nia redēdū q' erat data. j. āno cyn. Ista at oio da-
niel r' afflictio de q' h' loq'f' āgel' f'cā fuit āno. iij. cyn. v'z
ex die i' isto ca. g' tūc n' fuit exaudita oio daniel' de reditu
p'li: s' an' p' duos ānos. Dm q' iudei fuerāt in babylōe p'
i' r' v' j. ānos q' tū ad illos q' cū iechōia tūlati fuerāt. Illi v'o
q' in s' b'icōde ioachi p'ic ei' fuerāt tūlati obfides vt de va-
niēle r' alijs de semie regio d'z: fuerāt iā. lxx. ānis. Illi v'o q'
cū sedechia fuerāt tūlati fuerāt ibi. lxx. ānis. s' m' illā p'puta-
tōz quā secut' sum rāq' iudicio meo veriorē. s. c. ix. r' sic p'
p'ns illi d' tūc v'uebat fuerāt nati i' babylōe. p' maiori pte
pp' qd' affliciebāt ad r' manēdū i' tra babylōis. r' pp' posses-
sioes q's ibi acq'ierāt ipsi v' p'ies eoz. r' pp' v'rozes q's ibi
accepāt r' filios q's ibi genuerāt. Et iō p' l'niaz data i' a cy-
ro r' m'āferē i' tra babylōis bñ p' duos ānos r' p' v'z. vt d' in
scolastica h'isto. p'f' qd' timebat daniel' ne totū negociū de
f' d'itu eoz i' b'rlin ipediret. Et iō orabat daniel. iij. āno cy-
ri vt loci p'edimētū tolleret: r' fuit exaudit': r' hoc e' qd' di-
cit āgelus. s' Et ego v'c. p'f' v' tuos. ānūciare. s. tibi q'
tua petitio sic exaudita. r' Princeps at r' p'faz r'c. ad
euidētiā b' p' siderādū q' āgeli q' p'sunt diuerf' p'ncipis v'
cūf' p'ncipes illaz: r' hoc r'ōabilr: qz s' solliciti de bono eaz:
iō noiaf' oio iploz sic. l' oio p'ncipat'. Cōsiderādū ē q'
sic vni toti p'ncipie p'est v' āgel' bon' q' p'nceps ad p'cu-
rādū bonū illi' p'ncipie: ita p'est v' āgel' mal' q' p'nceps ad
inducēdū boies illi' p'ncipie ad malū. Dicit igit' aliq' q' iste
p'nceps p'faz fuit āgel' mal' q' filios isrl' incitabat ad r' ma-
nēdū in babylōe ex carnalitate q'dā r'ōib' p'dicē. r' iō d' h'
q' restitit. r' r' j. dieb' oio daniel: q' orabat p' reditu p'li in
isrlin. r' p' oīs restitit āgelo bono. q' p'ntabat oribez daniel
corā deo. r' hoc e' qd' āgel' loq'ns danieli dixit. c' Prin-
ceps regni p'faz r' f'c'it mi. r' j. dieb'. r' tātū em' t'pis dura-
uit oio daniel' r' afflictio v'z ex p'dicē. B' tūc at gre. xvij.
li. moral. die q' fuit bon' āgel' q' p'erat r' p'faz q' videbat
ex m'āf'ōe filioz isrl' in p'fide mltos de p'fis r' medis p'ueri
ad cultū r' f'ide vni' dei: r' iō impellabat deū vt remaneret
i' p'fide: oñdēs in p'spectu dei bōa q' ex hoc deueniret. r' sic
āgel' r'ctūs d' resistere āgelo sc'do q' rep'ntabat daniel' oio-
nē de d'no corā deo. n' tū inf' āgelos sc'ros ē d'ueras volūta-
tū simplr. qz volūcates eoz s' p'formes diuie volūtati. qz
tū d' futuri i' q' r'at q'd de v'elie. iō aliqñ p'fuleto deū de aliq' fu-
turo circa iplos q' b' p'sunt allegāt merita d'ia: r' sic d'icūt
resistere adimicē. s' qñ reuelat' eis sup' hoc d'iuia volūtas
simplr p'cordāt i' ea. v' Et ec. mich. v'z de p'n. p'mis. qz
erat sup'ior āgel' āgelo q' loq'bat. qz erat p'nceps toti' sy-

ba q' ego loqr ad te: r' sta i'
gdu tuo. Nūc ei' s'az missus
ad te. Cū dixiss' mibi fmo
nē istū steti tremēs r' ait ad
me. Noli metuē daniel' qz
ex die p'mo q' posuisti cor tu-
um ad intelligēdū v' te af-
figēs i' p'spectu dei tu' exau-
dita s' v'ba tua: r' ego veni
p' p'ncipes tuos. Princeps
aut' regni p'faz r' f'c'it mibi
viginti r' vno dieb': r' ecce
michael v'z p'ncipitō pri-
mis veit in adiutoriu' meū:
r' ego remāsi ibi' i' r' regem

synagoge. sicut est
mō p'ncip' toti'
eccie: r' iō n' solū
p'erat filijs isrl' q'
erāt i' p'fide sic il-
le q' loq'bat dani-
eli. s' ēt p'erat oī-
b' filijs isrl' v' d'icū
qz eēt r' iō p'cu-
rabat bō filioz
isrl' v' b'icōz: p'f'
qd' ap'diuit illuz
āgelū q' p'cāryni
p'ri eoz. s. eoz. q'
erāt i' p'fide: hoc
ē qd' s' d'ic' de mi-
chaele. veit i' ad-
iutoriu' meū seq'
tur. r' Et ego
r' m'āsi ibi. i. corā
deo offerēs p'fec-
tuas. y' s' v'z

regē p'faz. i. i' r' āgelū q' p'erat p'f'is mibi resistētē mō p'
dicto. hoc at dixit āgel' danieli ad oñdēdū q' retantū
rardauerat ad denūciādū exaudit' oioz. a' Cū
at vt to. te q' v'z. s' p' o. tuo r'c. Et q' p'z q' n' solū venerat
ad denūciādū danieli d'itū captiuitatē. nec solū ea q' fa-
cta s' t' p' e' ātiōchi epiphanis. s' ēt q' v'ctura s' i' h'ne mōi
t' p' e' ātirpi. vt patebit ca. se. pp' qd' seq'f. b' Cū ad
buc vi. i. dies. s. mltos differē i' p' l'eda totalr. c' Cūq'
loq'f'et. hic ponit p'solatio p'fecta ip' daniel' r' diuidit
in duas ptes. qz p'rio facit qd' d'cm ē. sc'do subiūgit cāz
sui recessus a danielē. ibi. Et nūc reuertar. Circa p'mū
v'z sic. c' Cūq' loq'f'et mibi angelus. s. huiuscemodi
v'ba. d' Deici vultū meū in trā. q' nō potēs susti-
nere aspectū fulgoris angeli apparētis. r' hoc factū est:
vt daniel' cōf'ceret fragilitatē boīs respectu v' tuū an-
geloz. e' Et ecce q' similitudo filij boīs. qz nō erat bō
s' āgel' apparēs i' sp'e boīs. f' Cūq' ita mea. vt p'f'
sem loq' p' qd' seq'f. Et ap'ies os meū locut' sum r'c. se
quif. g' Dñe mi in vis. tua disfo. s' p' pages mee r'c.
i. iūcture mēbroz meoz. p'f' defectū sāguis r' sp'iritū
recurrētū ad cor: r' ex p'f'ide timozis. p'f' v'isionē in-
solitā angeli apparētis: seq'f. b' Rursum g' t'eti. me
q' i' visio boīs. qz tūc āgel' apparuit i' forma bianc sp'ei
alr' q' an'. In p'tate ei' āgeloz ē sp'em eoz p'f' affūptoz
trāsmutare defacili. Sic at apparuit ei' āgelus ad ip'm
mag' p'fortatō: p'f' qd' subd'f. i' Et p'fortauit me r'
p'z l'ra: seq'f. k' Cūq' loq'f'et mecū p'ualui. s. p'f'ere
p'fortat': seq'f. l' Et ait āgel'. s. danieli. m' Cū
qd' scis q're venerim ad te. q. d. ego veni vt oñdēre tibi
oio dē tuā exauditā. r' ea q' s' futura sp'ib' n'ouissimis:
vt iā d'cm ē r' magis patebit. j. n' Et nūc reuertar.
D'ic exprimit cām q're optz eū cito recedere a danielē
vt rediret ad impellādū corā deo p' p'lo isrl': neredit'
c' d' babylōe ipediret p' āgelū q' p'erat p'f'is: r' hoc ē qd'
dicit. n' Et nūc reuertar. s. in p'spectu dei. o' Cū
p'lier aduersus p'ncipē p'faz. qd' q'de p'liū ē p' hoc q' āge-
li q' p'f' diuerf' g'etib' offert corā deo d'ia merita ipoz:
vt d'cm ē. p' Cū. n. egre. appa. p'n. grecoz. i. āgelus
grecoz. hoc at imp'ponit āgel' loq'ns danieli. qz in p'n.
se. ca. faciet mētoz de bellis p'faz r' grecoz adinuicem.
q' Cū r'ntū. i. ānq' reuertar r'cedēdo a te. r' Annū-
ciabo tibi qd' exp'f'us ē i' sc'ptura v'itā. i. in p'f'ca dei tū
bi reuelata. qz reuelatio ē q'dā imp'f'io diuie scie. An-
nunciabo in quā tibi illa q' desideras scire. s' Et ne-
adiu. me' ē i' oib' bis. q. s' p'pectat ad p'motōz p'li isrlael
r' Cū mi. d'zin. v'z. qz sic d'cm est michael erat p'nceps
toti' synagoge generaliter. c' Ca. r'.
So at r'c. iii. c. p'ce. oñsa ē eminetia visiois vt v'
cū est. hic p'nt circa istā v'isionē declaraf' p'ntē-
tia veritātē. r' diuidit i' duas ptes. qz p'rio oñdit futura
violētia p'uerfoz p' electos. sc'do s'ual victoria electoz

Danielis

reprobos. ca. se. In tpe aut illo. Prima diuidit in duas. qz explicat pcessus regni psaz i breui: scdo ortus regni grecoz qz hoc ut sic pueiat ad antiochum epi phanes q fuit de fano grecoz. fu it etiā figura antixpi de q est pncipalis itētio vt videbit. scda ibi Surget ho. dic s pmo sic. Ego aut zc. q interfecit balthasar. vt. s. di. cū est in fi. v. c. b. Scabavit cō fortare regnu ei. c. Et roboraret. aliq exponit di. q ista sunt vba daniel q orabat p dario q euz multū honorauit. z eū de lacu leonū liberauit vt dictū est. s. vj. c. z hoc etiā dicit glo. in fine. Ex hoc nō vī ver. qz vba imedia te pcedentia sunt vba angeli loqū danieli: vt visum ē. Silt vba imedia te sequētia q copulāt ad ista p dicitōez copulatiuam vt videbit. z idō ddm est: q ista sunt vba angeli loqū cū danielē q offerēbat pces danielis coram deo: vt visum ē. z idō sic daniel stabat p pfirmatōe dariū orāto p ipso: ita silt āgelus pces daniel offerēto z etiā alijs modis. qz efficacia ē vtus angeli qz hoīs. d. Et nūc zc. danieli. f. de regno medoz z psaz: seqē. c. Ecce ad huc zc. Primū fuit cyrus q successit p dicitō dario auūculo suo. scdo fuit cambyses fili cyri. tereci fuit dariū hystaspis. in c. ano. vj. psummatū ē templū vt b. ij. c. dre. vj. f. m. pputatōz latinor. s. posita. c. ix. z ibi improbatā. Vocant aut h reges psidis. qz lz eēt vnū regnū medoz z psaz tñ cyrus q tñc regēbat tñstulerat caput mōarchie ad psas. a qz pmo fuerat pmo tus. Ista aut visio facta ē danieli āno. iij. cyri vt visus est in pū. x. ca. f. Et qrtus dicitur epibus nimū sup oēs. iste fuit verres fil dariū fm latinor. q fuit potētissimū respectu pcedentiū. z vi armoz subiugauit greciā regno psaz. z hoc vsqz ad tpa alexā dri magni q ppe hoc postea p regē psaz bellauit. z hoc ē qd dicitur. b. Et cum inualuerit zc. p dicitur verres rex psaz. b. Citabit oēs. bellatores. f. qz poterit inuenire. i. Aduersus regnū grecie. qd sibi subiugauit. lz at p: istū verrem fuerit ples aliū reges in pside fm latinor. f. ix. vsqz ad alexā dz magnū. q in ffecto vario monarchiaz psaz tñstulit ad grecos. tñ angelus loqū daniel illos omittit. qz iste verres dedit occasiōē grecis bel ladi p psas. fm ho opinionē hebreoz quā. s. secutus sum. ix. c. tanqz iudicio meo veriore pū qtuor regū p sidiis de qbus fit h mētio fuit cyr. secūduo cābyses fili cyri. tereci affuerus maritū bester. qrtus ho dariū si lius affueri: quē debellauit alexā der magnū. eo q repe tebat ab eo tributū p fides in potētia sua z diuitijs. et sic nō optz dicere q angelus omiserit aliqū de regib psaza tpe cyri vsqz ad alexā dz magnū. fm cfm pputa tōz latinor mardochei fuisse. c. d. vj. ano qz fuit ex altat ab affuero vt oñsum est. s. ix. c. qd vī ipossibile.

psaz. Veni at vt uererē te q vctura sē ppo tuo i nouis simis dieb qm ad huc visio indies. Cūqz loqrēt mibi huiuscemōi vbi: uerēci vultū meū ad trā z tacui z ecce qī silitu w filij hoīs terigit labia mea: z apies os meuz locut⁹ suz: z dixi ad eū q stabat p me. Dñe mī in visioe tua dissolute sē ppages mee z nli me rmasit viriū. z quō poterit fu⁹ dñi mei loq cūz dño meo. M. n. i. me rmasit viriū: h z halit⁹ me⁹ in tcludif. Rursū g terigit me qsi visio hoīs: z pfortauit me z dixit. Noli timē vir tēsidēi o ppar tibi: pfortaēz esto ro bust⁹. Cūqz loqrēt me cū pualui z dixi: loqrē dñe mī: qz pfortasti me⁹ z ait. Mū qd scis qre venerim ad te⁹ z nūc reūtar vt pliar adū sū

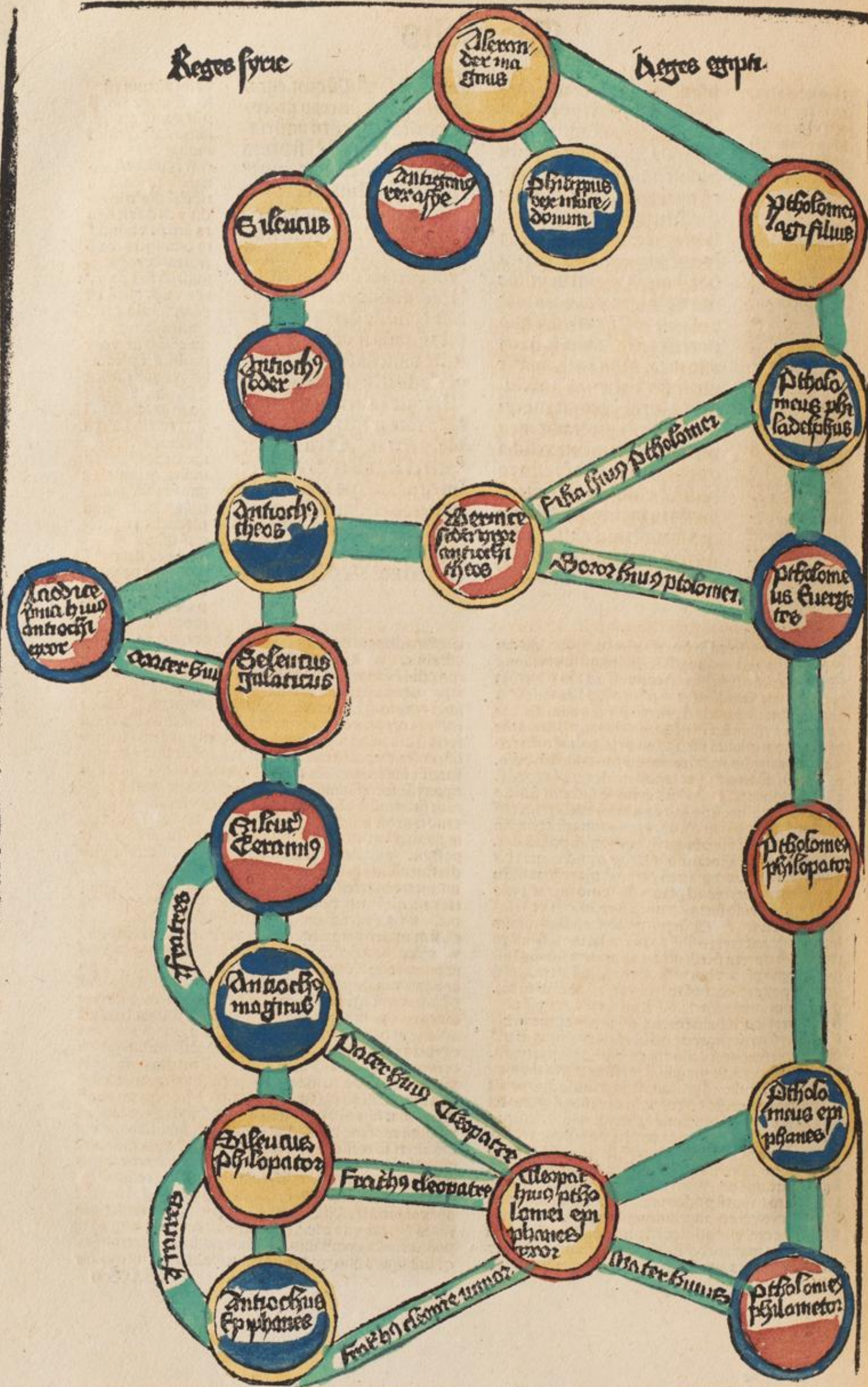
pncipē psaz. Cūqz. n. egres terer appuit pnceps greco rū venies. Verūtū ānūcia bo tibi qd expssū ē i septura vitat⁹ z nēo ē adiutor me⁹ i oibz his nisi michael prin. Ho at a ceps vj. xj. āno darij medi sta bāvt pfortaēz z roboraret z nūc vitatē ānūciabo tibi. Ecce ad huc tres rges stabūt i pside z qrt⁹ ditabit o pibz nimū s r oēs z cū iua luēt diuitijs suis p citabit oēs aduersus regnū grecie. Surget ho rex fort⁹ z dñā bit p tate mltā: z faciet qd placuerit ei. Et cū steterit p terez regnū ei⁹ z diuidez in qtuor vctos celi: h n in posteros ei⁹: neqz fm potē tiā illi: qua dñar⁹ est. La cerabit em regnū ei⁹ etiam in externos: exceptis his.

vt ibi dictum est. k. Surget ho. b. pnr pomit oze regni grecoz qstū ad monarchiaz. qz an erat rgnū. de q monarchia pcessit antioch⁹ illustris radix pti q fuit figura atxpi z diuidit in duas ptes. qz p tractat de reg alexandri q fuit prim⁹ rex. vt. s. dictū est ca. viij. scdo de regnis posterioz duoz e. s. syrie z egypti ibi. Et pfortabit rex austri. dicit s sic. k. Surget ho. in grecia. f. Rex fortis. i. alexā der magn⁹. m. Et dñabit p tate multa. qz multa regna sibi acqsiuit. n. Et faciet quod placuerit ei. p regnū psaz. o. Et cū steterit. f. in robore potentie sue z etatis sue. p. Core. re. ei. qz mortu⁹ est veneno cū esset ad huc in flore iuuetutis sue z potētie. vt. s. visus est: viij. c. q. Et diuidet. f. regnū ei⁹. r. In qtuor vctos celi. i. i qtuor reg q sita sē ad. iij. pncipales ptes mōi respectu birlm. qz sic. s. dictū ē ptolome⁹ lagī fili⁹ successit sibi i egypto. q ē ad meridiē respectu birlm. ppe h in seqn tib⁹ rex egypti vocat rex austrie. Seleu⁹ successit sibi in syria q ē mag ad aqlonē respectu birlm. ppe qd i seqnti b⁹ rex syrie vocat rex aqlonis. Dhillip⁹ at frat alexā dri successit sibi i macedōia z grecia q mag ē in occidēte. Antigon⁹ at successit sibi i asia q ē mag in oriēte. ex istis at q tuor pti b⁹ mūdi oriū qtuor pncipales vctiō regnū alexandri dicitur diuisus in qtuor vctos celi. s. s. n. zc. f. in filios ei⁹. qz alexā der n hūit filios z si hūit nō reguerūt post eū. c. Meqz fm zc. qz nullus de successorib⁹ alexā dri fuit eqlis sibi i p tate: vñ seqē. y. Zaccrabit zc. qz mltē natōes recessēte ab ei⁹ mōarchie ipo mortuo. z mul ti ēt aliū qstū. iij. p dicit i posuerit sibi dyadēata. z h ē qd dicit. r. Et i ex. b. ē miores qz sē. iij. p dicit diuidet rgnū ei⁹. s. qz ulla reg istoz steterit excepti qtuor p dicitō: idō s b dicit. y. Etce. his. f. p dicit. iij. a. Et pfor. b. pnr agit d. pces su duoz regz. f. egypti z syrie p mortē alexā dri. de alijs at duob⁹ regnis asie z macedōie n fecit āgelus mētōz. rō b⁹ ē qz regnū egypti z regnū syrie erāt pū q tre iudec. qz iudea erat posita i medio hns egyptū ad austz z syriā ad aqlonē vt dcm ē. post mortē aut alexā dri magni reguz egypti z regnū syrie hūerē bellū adiūicē s b mul⁹ regib⁹ si bi succedētib⁹. vt videbit. Filij at istī i medio positi erāt pue vtutis respectu istoz. z aliq de pbo isrl fauebāt aliq h regi egypti. aliq h regi syrie. idō occasiō eb⁹ rex egypti aliq h debellabat filios isrl. qz fauebāt suo aduersario. z eadē rō ne aliq rex syrie debellabat eos. z mō subijciebant vni mō alteri. idō de istis duob⁹ regib⁹ p m isrl successiue affi gētib⁹ loqbāt angelus danieli. q desiderabat scire statuz ppli sui. De alijs aut duob⁹ regib⁹. i. asie z macedōie ta cet. qz paz aut nihil hūerit cū iudeis agere. Ad maiore aut euidētiā sē seqntis describūt h in figura subscripta reges syrie ex vna pte. z reges egypti ex altera vsqz ad tē pus antiochi epiphanis. ppe cū regnū ista pmittunt h. qz fuit figura antixpi de quo pncipaliter hic intenditur.

BBB ij

Reges syrie

Reges egypti

Danielis

a Et confortabit sicut dictum est in hac parte tangit pces
sus regnoꝝ egyptiꝝ syrie. ⁊ diuidit in tres ptes. qz pri
mo tagit histoꝝiam istoz reguꝝ vsqz ad antiochuꝝ magnuꝝ
q̄ fuit p̄ antiochi epiphanis. scdo exinde tangit histo
riam de regno antiochi magni. ibi. Filij aut ei. tercio
describit antiochi
epiphanis regnuꝝ
ad qd̄ p̄ncipalr
intendit venire.
ibi. Et stabit i lo
co ei. respectus
dicit s̄ p̄mo sic.

a Et cofoz. rex
austri. i. egypti.
qz pri rex q̄ ibi
succesit alexan
dro. s. ptolomeꝝ
lagi filij fuit vir
prudens ⁊ fortis
⁊ multuꝝ dilata
uit regnuꝝ suum
b Et de p̄ncipi
pibꝝ e. p̄ualebit
su. cuꝝ zc. qd̄ e sic
itelligedū. de p̄n
cipibꝝ e. i. de p̄n
cipibꝝ ab eo de
scēdētibꝝ alijs
erit potētiꝝ eoꝝ.
quia ptolomeꝝ
philadelphꝝ filij
us ei fuit eo po
tētiꝝ ⁊ ditioꝝ et

sapientioꝝ. vñ tpe eius. lxx. interptes trāstulerūt sacras
scpturā in alexandria. ⁊ tāt̄ amatoꝝ sapie fuit qz libꝝos
oim gentiuꝝ in sua bibliotheca p̄gregauit. sequif.

c Et post finem annoꝝ federabūt. qz iste ptolomeꝝ
philadelphꝝ multuꝝ dep̄serat regem syrie sicut ⁊ pater
ei. s̄ voluit finem ponere in bello ⁊ sibi federare regē
syrie dādo sibi suam filiam vxozē noie bernice. vt sic
regnuꝝ syrie acq̄reret nepotibꝝ suis. ⁊ hoc factū est tpe
terciꝝ regis syrie. s. antiochi theos. ⁊ h̄ est qd̄ subdit h̄.

d Filiaqz regis austri. i. egypti.
e Veniet ad regem aq̄lonis. i. syrie.
f Facere amicitiam. inter patrem ⁊ maritum p̄ ma
trimonium p̄dictum.

g Et nō obri. forti. brachij. i. filia regis p̄dicti non te
nebit fortitudinem regni syrie.

b Nec fra. se. eius. i. filij ex ea nati nō obtinebunt re
gnum sicut cogitauerat rex egypti ptolomeꝝ philadel
phus. vt dictū est. rō aut ei fuit. qz antiochꝝ theos rex
syrie hēbat aliam vxozē noie laodice. ⁊ ex ea filium
noie seleucū galericū. ista aut laodice q̄ fuit p̄ma vxoz
antiochi theos reputata est q̄ si ancilla postqz copula
ta est ei bernice filia regis egypti. s̄ tñ postea recepta fu
it ab eo in grām. ⁊ ipsa timens ne iterꝝ a marito expel
leret cum filio suo p̄ bernice ⁊ filijs suis. id̄ maritum
suum veneno infecit. ⁊ bernicem cū filijs suis occidi
pcurauit. ⁊ sic filij eius seleucꝝ galericꝝ patri suo in re
gnum succesit. ⁊ hoc est qd̄ dicit. Et tradet ipsa. s. berni
ce filia regis. q̄ tradita fuit ad mortem: vt visum est.

l Et q̄ adduxerūt eam adolēscētes eius. i. domicelli
q̄ venerāt cū ea de egypto in syriā ⁊ erāt in comitatu
ei. qz tota familia eius infecta est cum ea.

k Et q̄ confortabat eam in t̄pibꝝ. i. maritꝝ eius q̄ infē
ctus est cū ea veneno tñ vt visus est. **l** Et stabit de
germine zc. qz ptolomeꝝ euergetes frat̄ p̄dicte bernice
⁊ filij ptoloei philadelphꝝ. q̄ p̄cessit ex eadē radice cū
ea: reguit post patrē in egypto. ⁊ sic stetit i regē loco pa
tris sui. **m** Et ve. cū exercitu. qz ad vindicandum
mortē sorozis sue bernice: p̄gregauit exercitū magnū

⁊ fortem. ⁊ ingressus est regnum syrie. ⁊ interfecit seleucū
galericū ibi regnante cum m̄re sua. ⁊ hoc est qd̄ dicit. **o** Et
ingrediet̄ puinciam regis aq̄lonis. i. syrie. **o** Et
abuter̄ eis. i. seleuco galericō ⁊ m̄re ei. q̄ b̄ obprobria in
tulit. **p** Et obtinebit. qz iure victorie eos occidit. qz tñ

argenti captiua ducet in e
gyptū. **p** Ipse p̄ualebit ad
uersus regē aq̄lonis. **q** Et in
trabit in regnū: rex austri
⁊ reuertet̄ ad terras suam.
r Filij aut ei. p̄uocabunt.
r ⁊ p̄gregabunt multitudie
exercitū plurimoz. **s** Et ve
niet p̄perans ⁊ inūdans: ⁊ re
uertet̄ ⁊ citabit̄ ⁊ p̄grediet̄
cū robore ei. **t** Et puocat̄
rex austri egrediet̄: ⁊ pug
bit aduersus regē aq̄lonis:
t ⁊ p̄pabit multitudinē ni
miaz. **u** ⁊ dabit̄ multitudine in
manꝝ ei. **v** ⁊ capiet multitu
dinem. **v** ⁊ exaltabitur cor ei
us: ⁊ reijciet multa milia:

gni q̄ fuit filij seleuci galericꝝ regis syrie. ⁊ diuidit in duas
ptes. qz primo ondit̄ qualit̄ pugnauit p̄ ptolomeum phi
lopatozem. scdo q̄liter pugnauit p̄ filium ei. ptolomeuz
epiphanē. ibi. Conuertet̄ rex aq̄lonis. Circa primū p̄side
randū qz mortuo seleuco galericō rege syrie: vt p̄dictū est
duo filij eius q̄ tñ erant paruuli creuerūt. s. seleucꝝ ceran
nos q̄ erat p̄mogenitꝝ. ⁊ antiochꝝ magnꝝ q̄ erat secūndus
natꝝ. **o** Mortuo aut ptolomeo euergete q̄ patrē eoꝝ infē
cerat ⁊ matrē: vt visum est: regnate ptolomeo philopato
re in egypto loco patris sui ptolomei euergete. duo fr̄es p̄
dicti mouerūt p̄ eum p̄lium ad vindicandū mortē pentuz
s̄ infra breue t̄pus seleucꝝ ceranos mortuꝝ est ⁊ sic antio
chus magnꝝ solus iuit ad pugnadū: p̄ ptolomeū philo
patozē. tñ antiochꝝ victꝝ fugit de campo ⁊ hoc est qd̄ dicit h̄.
y Filij aut eius. s. seleuci galericꝝ. ⁊ p̄uocabunt
s. ad vindicandum mortem patris ⁊ m̄ris ipsoꝝ.

a Et p̄gre. mul. exer. plu. ad pugnadū p̄ ptolomeū phi
lopatozem. **b** Et veniet p̄perans. qz anteqz p̄mitteret̄
bellum cum rege egypti. seleucꝝ ceranos frat̄ senioꝝ mor
tuꝝ est: ⁊ audita morte: frat̄ eius antiochꝝ magnꝝ festinā
uenit de babilone. vt cum exercitu pugnaret aduersus
ptolomeum: ⁊ hoc est qd̄ dicit.

b Et ve. p̄. ⁊ inūdans ⁊ reuertet̄. s. de babilone au
dita fr̄is morte. **c** Et p̄grediet̄ cū robore ei. i. cū forti
exercitu veniet ad pugnadū p̄ ptolomeū regem egypti.

d Et puocatus rex austri. i. rex egypti.
e Egrediet̄. obuiam antiocho magno.

f Et pugna. aduer. regem aq̄lonis. i. p̄ antiochum ma
gnum regem syrie. **g** Et p̄pabit multitudinē nimi
am. i. multo maiore q̄ sit multitudine exercitꝝ antiochi.

b Et dabit̄ multitudine in manus eius. qz exercitꝝ anti
ochi reuertet̄ fuit a ptolomeo philopatoze.

l Et capiet multitudinē. qz multos d̄ exercitū antiochi
cepit viuos. **k** Et exaltabit̄ cor eius. i. cor ptolomei
philopatozis p̄pter victoriam habitam.

l Et reijciet multa milia. s. de exercitu antiochi.

a Et nō p̄ualebit. oim. s. qz nō potuit cape antiochiū s̄
euasit p̄ fugam. **b** Conuertet̄. h̄ p̄r̄ describit̄ pugna

antiochi magni ptolemeum epiphanem. et dividit in tres partes qz pmo facit qd dicitur est. scdo ponit qddam in adēs: ibi. filij qz. tercio reuertit ad ppositū. ibi. Et veni. et. Circa primū p̄siderādum q̄ antioch⁹ magn⁹ reuertit a ptolemeo p̄bilopatore: vt visum est: vt possit vindicare obprobriū suū in-

f nō p̄ualebit. **C**onuertet em̄ rex aqlonis et p̄pabit mltitudinē multo maiore q̄ p̄us. **E**t in fine t̄pm annoz q̄ veniet p̄perans cū exercitu magno et opib⁹ nimijs. **I**n t̄pib⁹ illis multi p̄surgēt adūsus regē austri. **F**ilij q̄ p̄uaricatoz p̄pli tui ex tollent vt impleant visionē et corruent. **E**t veniet rex aqlonis: et p̄portabit aggerē: et capiet vrbes munitissimas: et brachia austri nō sustinebūt. **E**t p̄surgēt electi ei⁹ ad resistēdū et nō erit fortitudo. **E**t faciet veniēs sup eū iux̄ placitū suū et nō

antiochi magni ptolemeum epiphanem regem egypti. qz philippus rex macedonū p̄federat antiocho magno inuadebat egyptum cū eo tali pacto q̄ qlibet eoz b̄ret ciuitates. p̄m̄ q̄ oēs regnō suo q̄s possent acq̄rere in egypto. **F**ilij qz. bic ponit qddas incidens illi t̄pis. qz t̄pe ptolemei epiphanis. om̄as q̄ erat sacerdos in iudea fugit in egyptum. d. se velle implere p̄phetiam. **E**sa. xix. **I**n die illa erit altare dñi in medio terre aegypti. et id bonouifice susceptus est a ptolemeo epiphanē. et fecit ei templū simile templo hierosolymitano: et hoc est qd dicitur danieli bic. **F**ilij qz p̄uaricatoz p̄pli tui. i. p̄ls isrl̄ de q̄ erat nat⁹ daniel. **E**t tollent vt impleant visionē. **E**saie p̄dictas. **D**icunt aut̄ isti filij p̄uaricatoz. i. de numero p̄uaricatoz qz nō erat eis licitum templū edificare et hostias offerre eē h̄rlm. et p̄ hoc in penam peccati eoz subdit. **E**t corruent. qz a romanis postea destructū est illud tēplū et ciuitas in q̄ erat. q̄ vocabat̄ tūc ciuitas onie. **E**t veniet. **H** reuertit ad p̄positū. **E**t ad describēdū pugnam antiochi magni p̄ ptolemeū epiphanē. et h̄ est qd dicitur bic. **V**eniet rex aqlonis. i. antioch⁹ magn⁹ rex syrie cū alio rege p̄dicto. **E**t p̄portabit aggerē. i. faciet p̄portari p̄ multitudinem exercitus sui. **E**t capiet vrbes munitissimas. i. ciuitates q̄s reges egypti cepant prius in regno syrie et eas muniterat vt meli⁹ possent eas tenere p̄ regem syrie. **E**t brachia austri nō sustinebūt. i. fortes milites egypti positi in p̄dictis ciuitatib⁹ ad eas custodiendū nō poterūt eas tenere. **E**t p̄sur. electi ei⁹ ad resistēdum. qz magni p̄ncipes de egypto voluerūt succurrē illis q̄ erant obseſsi ab antiocho in ciuitatib⁹ p̄dictis. **E**t nō erit fortitudo. qz nō poterunt eis succurrere. **E**t fa. ve. sup eū. i. p̄ ptolemeū. **F**uit placitū suū. qz ciuitates p̄dictas recupauit. **E**t non erit q̄ stet p̄ fa. eius. i. regis syrie. **E**t sta. in ter. inclyta. i. in ir̄lm̄ et iudea q̄ dicitur inclyta. p̄ cultū diuinū ibi er̄ntem. qz antioch⁹ ibi bonouifice susceptus est. **E**t p̄sumet in manu ei⁹. qz inde abstulit p̄sidium ptolemei regis egypti. et eos q̄ fauebant sibi. **E**t po. fa. suam. i. totam attentionem.

Et veni. ad tenen. viii. reg. eius. i. regis egypti. qz nō sufficit antiocho magno recipere ciuitates et loca p̄dicta. s̄ voluit obtinere totū regnū egypti. verūtū qz p̄pendit q̄ hoc nō poterat d̄tute armoz: id simulauit facere pacem cū ptolemeo epiphanē et q̄rere bonum eius. p̄t qd dedit ei filiaz suaz cleopatram in vxorem vt sic meli⁹ possit ingredi egyptū. et hoc est qd dicitur bic. **R**ecta faciet. cu⁹ eo. qz antioch⁹ magn⁹ fecit recta cū ptolemeo fm̄ apparentiam t̄m̄. **E**t h̄. feiaz. i. de nūero feiaz. **D**a ei. s. cleopatram. **E**t cuertat illud. i. decipiat occasione filie b̄ns ingressus familiarē intra egyptū vt sic possit cape eum. **E**t nō stabit. i. fraudulentia antiochi. **N**ec ill⁹ erit. i. regnū egypti vt cogitauerat. qz duces egypti p̄ceperūt fraudem antiochi et cauti⁹ se habuerūt circa eum. similiter filia ei⁹ cleopatra magis fauit marito suo regi egypti q̄ patri suo antiocho. **E**t cuertat faciē suam ad insulas qz antioch⁹ magn⁹ vidēs se defraudatū a spe obtinēdi regnū egypti. cuertit se ad debellādum insulas asie. **E**t capiet multas. de illis insulis. **E**t cessare faciet principem obprobriū sui. i. seipm̄. qz hoc faciēdo p̄curauit obprobrium suū. **I**nsule em̄ asie erant p̄federate romanis. id ab eis missus est scipio ap̄bicanus p̄ antiochum q̄ tenuit eum. et de causis fugauit. p̄ter qd subdit. **E**t obpro. eius cuertat in eum. i. in antiochum. **H** aut̄ expositio v̄ esse d̄ria textui. qz p̄ hoc antioch⁹ non fecit obprobrium suū cessare: s̄ magis augeri. p̄ hoc recurrendum est ad lr̄am hebraicam q̄ talis est. **E**t recedat dñs obprobrium suum sup eum. qz p̄ter blasphemias p̄ deum incurrit dictum obprobriū. et absq̄ obprobrio suo reddet ei. qz nihil reperit ip̄i deo. p̄ter blasphemias antiochi. **E**t p̄uer. fa. suaz ad imperium terre sue. qz fugiens de asia voluit ad terram suam redire. **E**t impinget. qz in ipso reditu occisus fuit in templo uane. n̄. **M**ach. j. ca. **E**t nō inueniet. qz ipse et q̄ cum eo erant diuisi fuerunt mēbratim. ita q̄ ei⁹ cadauer nō fuit cognitū nec sepultum. dicūt t̄m̄ aliq̄ q̄ in dicto reditu occisus fuit pugnans p̄ elymeos. et q̄. j. ca. n̄. **M**ach. loquit̄ de antiocho epiphanē eius filio. **E**t stabit in loco eius vilissim⁹. i. seleucus filius ei⁹ senior. q̄ p̄ter inerciam d̄i bic vilissim⁹. **E**t indignus decore regio. i. honore regali. **E**t in paucis dieb⁹ p̄teret. qz pax regnauit. **N**on in furore nec in prelio. quia non fuit homo bellicosus nec militaris. **E**t stabit in loco eius despectus. **D**ic p̄sequenter agit de regno antiochi epiphanis q̄ fuit figura antichristi. vt dictum est. de q̄ p̄ncipaliter agit bic. **A**d euidentiam aut̄ eoz q̄ sequunt̄

Danielis

sciendū q̄ illud qd̄ est figura vel signum op̄es q̄ sit res
aliq̄. illud est qd̄ nihil est non p̄t esse signū alic̄ vel fi
gura. ⁊ iō illud qd̄ est figura vel signū alic̄ p̄t dupl̄
p̄siderari q̄ ad p̄ns. vno mō vt est figura tm̄ vel signū
alio v̄t est res qd̄a in se ⁊ tm̄ fiḡ. ra alic̄ sic circūl̄ p̄
dens an̄ taber
naz p̄t p̄sidera
ri vt est signū vi
m̄ ex̄nt̄ in cella
rio tm̄. vel put̄ ē
signū vini ⁊ cū h̄
vt ē res aliq̄ i se
Illa at̄ q̄ dicit̄
de figura vel siḡ
p̄mo mō intelli
gunt̄ vera tm̄ eē
de his q̄ est siḡ
nū vel figura. in
q̄ntū figura du
cit tm̄ i cognitōz
alic̄. Illa aut̄ q̄
dicunt̄ de signo

vel figura sc̄do mō. verificant̄ de vtroq̄. s. de re q̄ figu
ra est. ⁊ de eo cui⁹ est figura. Simili mō est in sacra scri
ptura. qz̄ si aliqd̄ dicat̄ de aliq̄ vt est figura alteri⁹ tm̄.
tunc sensus lr̄alis est v̄t tm̄. s. de illo cui⁹ est illa figura
sicut de salomone vt est figura xp̄i tm̄: dicit̄ illud ps̄. lxxj.
Et d̄nabit̄ a mari vsq̄ ad mare ⁊ a flumine vsq̄ ad e
minos orbis terraz. ⁊ iō solū verificat̄ de r̄po ad lr̄az.
nō de salomone cui⁹ regnū solum fuit in iudea. S̄ il
lud qd̄ d̄ de aliq̄ fm̄ se ⁊ vt est figura alteri⁹: illud veri
ficat̄ ad lr̄am de vtroq̄. tm̄ principāl̄ de illo cui⁹ est fi
gura. sicut de salomone d̄. j. Darat̄. xxij. Ipse erit mi
bi in filium: ⁊ ego ero illi in patrem. qd̄ verificat̄ de sa
lomone ⁊ r̄po. cui⁹ salomon erat figura. s̄ principāl̄
de r̄po q̄ est fili⁹ naturalis dei. salomon aut̄ fuit fili⁹ ei⁹
p̄ adoptōz gr̄e. saltem in p̄ncipio regni. Similit̄ v̄m
est in p̄posito q̄ antioch⁹ illustris q̄ est figura antixp̄i.
p̄t dupl̄ p̄siderari. vno mō vt est figura antixp̄i tm̄ ⁊
sic ista q̄ dicunt̄ de antiocho verificant̄ tm̄ ad lr̄am de
antixp̄o. alio mō p̄t accipi vt est figura antixp̄i ⁊ cuz
hoc vt fm̄ se est aliqd̄. ⁊ sic illa q̄ dicunt̄ de ipso verifi
cant̄ de vtroq̄. de antiocho tm̄ imp̄fecti⁹: ⁊ p̄fectius de
antixp̄o c̄e figura. sic dictū est. s̄. viij. ca. qz̄ ea q̄ ibi di
cta sunt verificant̄ de vtroq̄. In hoc. ⁊. aut̄ aliq̄ dicit̄
de antiocho p̄dicto isto duplici mō. ⁊ iō diuidit̄ in du
as p̄tes. qz̄ p̄mo ponunt̄ ea q̄ dicunt̄ de antiocho fm̄
se ⁊ vt est figura antixp̄i. ⁊ sic verificant̄ de vtroq̄. se
c̄do ea q̄ dicunt̄ de antiocho vt est figura antixp̄i tm̄.
⁊ sic verificant̄ de solo antixp̄o. ibi. Et faciet rex fm̄ vo
luntate suaz. Prima in tres. qz̄ primo d̄n̄dit̄ q̄l̄iter ob
tinuit regnum syrie fraudulēt̄. sc̄do agit̄ d̄ pugna an
tiochi ⁊ ptolomei nepotem suū. ibi. Et brachia. ter
cio q̄l̄iter pugnauit ⁊ filios isrl̄. ibi. Et reuertet̄ in ter
ram suam. Circa primū sciendū q̄ antioch⁹ magn⁹
de quo dictū est duos filios habuit. vnum q̄ vocatus
est seleuc⁹ p̄bilopator ⁊ fuit primogenit⁹. alius aut̄ vo
catus est antioch⁹ ep̄iphanes vel illustris: qd̄ idem est
⁊ ille tradit⁹ est romanis obses. p̄ patre suo ne a fideli
tate romanorū recederet. Mortuo igit̄ antiocho ma
gno vt dictum est. successit ei in regnum seleuc⁹ filius
eius primogenit⁹. de q̄ dictum est hic q̄ fuit vilissim⁹ ⁊
indignus honore regio. p̄p̄t̄ inertiam suam. igit̄ anti
och⁹ ep̄iphanes q̄ erat roine obses audita morte pa
tris sui ⁊ sciens inertiam fratris sui regnantis. occulte
recessit de roma sine satū senatoz vt cōiter dicunt̄ hi
storioz p̄bi Aliq̄ aut̄ dicit̄ lz̄ pauci q̄ recessit de licētia
senatoz. nō tm̄ est vis q̄l̄iter recessit siue sic siue sic. ve
niens igit̄ in syriaz vbi regnabat frat̄ suus. cepit simu
lare benignitatem erga ciues ⁊ audaciaz ⁊ hostes ⁊ p̄
hoc attraxit multos ad se. p̄pter qd̄ fratre ei⁹ mortuo
q̄ paz̄ regnauit: vt dictū est obtinuit regnum ei⁹. ⁊ ne

potem suum. s. filium fratris sui priuauit regno sibi debi
to. ⁊ hoc est qd̄ d̄ bic. s. Et stabit in loco ei⁹. i. seleuci.
t. Despectus. i. antioch⁹ ep̄iphanes q̄ d̄ bic despectus
qz̄ fuit roine obses. v. Et nō tribuet̄ ei honoz regius.
in p̄ncipio. qz̄ p̄t suus antioch⁹ magn⁹ declarauit in testa

det volū: ⁊ ascēdet ⁊ supra
bit in modico pp̄lo: ⁊ abū
dātes ⁊ vberes vrbes ingre
diet̄. Et faciet q̄ nō fecerūt
patres ei⁹: ⁊ p̄res patz̄ eius.
Rapinas ⁊ predam ⁊ diui
tias eorum dissipabit: ⁊ p̄
firmissimas cogitatōes in
ibit: ⁊ hoc vsq̄ ad tempus

Et brachia. hic d̄n̄dit̄ q̄l̄iter pugnauit post ⁊ ptolome
um p̄bilometorem nepotē suum. filiu⁹ cleopatre sorozis
sue p̄dicte ⁊ ptolomei ep̄iphanis regis egypti. ⁊ diuidit̄
in duas p̄tes fm̄ duas inuasionē q̄s fecit ⁊ egyptū. se
cunda. ibi. Et p̄citabit̄. Circa primū sciendū q̄ antioch⁹
ep̄iphanes rex syrie simulauit se zelare p̄ nepote suo re
ge egypti adhuc tm̄ puero: ⁊ iō q̄l̄ sub titulo tutoris acce
pit ciuitates q̄s reges egypti p̄p̄t̄ regnum egypti acq̄sie
rant q̄s cum p̄ncipes egypti noie pueri repeterent. anti
och⁹ negauit reddere. ⁊ iō int̄ ipm̄ ⁊ regē egypti adhuc
puer⁹ guerra mota est. s̄ duces ptolomei regis egypti ve
nientes ⁊ antiochum deuicti sunt. ⁊ p̄ p̄ns puer⁹ q̄ pug
bant. tm̄ postea antioch⁹ silauit totū fecisse amore pueri
tanq̄ sibi magis p̄p̄inqu⁹. vt pote ipm̄ auunculus. ⁊ hoc fe
cit fraudulēt̄ vt posset meli⁹ ingredi egyptum ⁊ obtine
re p̄uicias illius regni: ⁊ hoc est qd̄ d̄ bic.

Et brachia pugnantis. i. duces ptolomei p̄bilometo
ris q̄ pugnabant p̄ eo.

Et pugnabunt a facie ei⁹ ⁊c. qz̄ deuicti s̄ ab antiocho.
Insup ⁊ dux federis. i. ptolome⁹ p̄bilometor. cum q̄
antiochus ei⁹ auunculus simulabat facere fedus p̄ncipa
liter. p̄stritus est ab eo. s. qz̄ vt dictū est de victis p̄ncipib⁹
pueri. ⁊ puer q̄ddam mō deuict⁹ est.

Et post amic. cū eo fa. volū. qz̄ vt dictum est simula
uit p̄dicte fecisse amore nepotis sui. q̄l̄ posset meli⁹ custo
dire res suas q̄s boies eñci. hoc tm̄ volose silabat vt posset
ingredi egyptum ad ipm̄ spoliandū. ⁊ hoc est qd̄ d̄.

Et ascendet. s. in egyptum.

Et supabit in modico pp̄lo. qz̄ egyptij nō timebant ab
eo credentes q̄ intrasset p̄ bono nepotē sui regis egypti.

Et vberes ⁊ abū dātes ⁊ vrbes ingre diet̄. spoliando eas
Et faciet q̄ nō fecerūt patres eius. qz̄ p̄deceffores sui.
s. regis syrie. nō asportauerūt spolia terre egypti. lz̄ aliqua
extrinseca illi⁹ regni dep̄dissent. sicut fecit antiochus ma
gnus: vt visum est.

Et p̄ firmissimas cogi. inibit. s. p̄siliū. qz̄ astutia sua ⁊
fraude decepit sapiētes egypti: vbi tm̄ crigeat sapia.

Et hoc vsq̄ ad t̄pus. q. d. non diu durabit. qz̄ inde fuit
postea turpiter expulsus: vel alit̄. vsq̄ ad tempus. s. an
tixp̄i. in quo p̄plebunt̄ ista p̄fectius qz̄ antiochus fuit fi
gura antichristi.

Et p̄citabit̄. hic describit̄ sc̄da inuasio quam fecit an
tiochus ⁊ egyptum. qz̄ ptolomeus puer creuit. ⁊ sic p̄p̄
uit se ad p̄lium ⁊ auunculum suuz. Iste tm̄ antiochus sp̄
tolose agebat. ⁊ iō videns nepotem suum h̄se fortem ex
ercitum: p̄p̄t̄ qd̄ timens deuinci traxit ad se muneribus
aliquos de gente ptolomei per qd̄ impedita fuit victoria
ptolomei ⁊ antiochum: ⁊ fecerunt pacem: simulatam tm̄.
qz̄ vnus cogitabat malum ⁊ alium ⁊ hoc est qd̄ d̄ bic.

Et concitabitur fortitudo eius ⁊ cor eius. id est An
tiochus

tiocbi regis syrie. **I** Aduersus regem austri. i. egypti nepotem suum: sequit. **m** Et rex austri. i. ptolomeus rex egypti iam factus adultus. **n** Duoocabit ad bellum multos auxilios. **p** Antiochum auunculum suum **o** Et non stabunt. qz inibunt aduersus eum philia. qz alii de gente ptolomei non steterunt fideliter cum eo. **s** Induxerunt eum ad faciendum pacem: producti ad hoc ab antiocho ut dicitur est hoc est qd dicitur. **p** Et comedentes panem cum eo ptererunt. qz occasione habet pacis silate. multi de exercitu regis egypti postea fuerunt interfecti.

q Dicitur qz regum cor erit ut malefaciant qz ut dictum est pat fuit tñ simulata. **r** id est vñ p aliter malum cogitabat in corde suo. **r** Ad mensuram medacium loquitur. qz ad simulationem maioris pacis comedebant ad inimicem. **s** vñ bis medacibus nitebatur semituo recipere. **s** Et non proficiet. qz vñ non potuit alium totaliter subvertere sic cogitabant.

t Quia ad huc finis. i. negocii inter ipsos. **v** In aliud tempus erit: vel aliter. qz ad huc finis. i. fraudulentia vel malicia antiochi magis implebitur in antiocho cuius antiochus est figura.

r Et reuertetur. **p** hic dicitur ondit qualiter antiochus epiphanes impugnavit filios israel. **r** diuidit in duas partes sicut duplex fuit impugnatione eos. scda ibi. Statuto tempore. Circa primus sciendum qd antiochus reuertens de egypto post primam invasionem egypti intrauit babiloniam. mendaciorum ductore et alii qd ei fauebant. et fecit ibi mala s non tanta quanta fecit postea: et hoc est qd dicitur hic.

y Et cor eius. i. antiochi. **a** Aduersus testamentum suum. i. iudeam et babiloniam. vbi dei testamentum fuerat.

b Et faciet. ibi multa mala.

c Et reuertetur in terram suam. hoc est in syriam.

d Statuto tempore. **p** hic describitur secunda eius impugnatione filios israel. Ad cuius evidenciam sciendum qd antiochus epiphanes alio tempore volens intrare egyptum. inde repulsus est per marcum publicum missum ad hoc a senatu romano. quibus egypti rex erat pederat. qd dem marcus publicus cum inuenisset antiochum in litore maris. precepit sibi ut discederet ab amicis romanorum et eiret potentis regno suo. Tunc antiochus petiit super hoc consilium et deliberatores. et tunc marcus publicus fecit circuitum in bazena cum baculo quem tenebat in circuitu antiochi. Senatus precepit ut rñdeas antiochus creas de hoc circulo. Tunc antiochus non audens preerire mandatum senatorum dixit esse ebediendum. et sic tristis reuertens in babiloniam. fecit illa mala que dicuntur. j. et h. Mach. et hoc est qd dicitur hic. **d** Statuto tempore reuertetur et veniet antiochus. **f** Et non erit prioris filie nouissimum. qz tunc non spoliavit egyptum sicut in prima vice. **ve**. s. dictum est. s. magis inde repulsus est turpis per legatum romanorum. et hoc est qd dicitur h.

g Et veniet super eum trices et romani. i. exercitus romanorum

in navibus **b** Et percussit non morte. s. qz delectus fuit a sua intentione ut visum est. **i** Et reuertetur ab egypto. **k** Et indignabitur testamentum sanctuarium. **l** Et faciet. ibi multa mala. **m** Reuertetur. hoc dicit. qz iam fuerat ibi aliter.

n Et cogitabit aduersus eos qui dereli. testa. sanctuarium. qz etiam illos iudeos qui consilio venit in babiloniam qui erant legis transgressores infecerunt antiochum. **mor** cupiditate thesaurorum qui erat in templo. **o** Et brachia ex eo stabunt: et polluent sanctuarium fortitudinis: et auferent iuge sacrificium: et dabitur abominatio in desolationem. **Et** impij in testamentum simulabunt fraudulentem. **p** Plus autem sciens reum suum obrinebit: et faciet **Et** docti in populo decedunt plurimos: et ruent in gladio et in flama et in captiuitate et in rapina dierum. **Et** cum corruerint subleuabunt auxilio paruulo:

q Et auferent iuge sacrificium. qz per set annos faceret iudei non poterant ibi offerre sacrificium pfectum. **r** Et dabitur abominatio in desolationem. qz ibi posuerunt ydolum iouis. ydolum autem apud hebreos noia fatum imitatio. et hoc fuit occasio maxime desolationis ipsis iudeis qui positum fuit in templo.

s Et impij in testamentum simulabunt. qz alii pessimi de iudeis simulantes se zelare per cultum dei ipsi iudeorum deciperunt. sicut de alchimio et suis socijs dicitur. **Ma**cha. vij. Homo sacerdos de semine aaron venit. non decipiet nos. et tñ statim rupit iuramentum. ut ibidem dicitur. **t** fecit peius iudeis quam gentiles fecerant.

e Populus autem. **p** hic dicitur ondit machabeorum pstantia in sustinendo tormeta ne facerent per legem. **vtz** de septem fratribus et mire eorum: et multis alijs. **vt** h. ij. Mach. vij. et in debellando aduersarios. **vtz** de iuda machabeo et fratribus et socijs eorum: et hoc est qd dicitur.

t Plus autem sciens reum suum. i. fide formata charitate. **v** Obtinebit. i. pfecte tenebit legem.

r Et faciet. multa aduersarios. **vtz** de iuda machabeo et socijs eius. **y** Et docti in populo decedunt plurimos. resistere aduersariis. et tenere legem vsqz ad mortem. sicut fecit **M**atthias **vt** h. ij. Mach. ij. qui docuit filios suos certare vsqz ad mortem per defensione legis.

z Ruent in gladio et in flama et in captiuitate et in rapina dierum. qz illo tempore multi de filijs israel infecerunt gladio et alio igne. et alii ducti sunt captiui. et alii bonis suis spoliati ut manifeste patet. **j. et h. Mach.**

a Cum corruerint pro auxilio subleuabunt. qz matthias et filij eius in pfectione antiochi aliquam desolationem populo fecerunt.

b Et applicabunt eis plurimi fraudulentem. sicut de alchimio iam dictum est. et sicut de nichanore. **vt** dicitur

Danielis

J. Mach. viij. q. fecit amicitias cum iuda machabeo. potest volebat eum cape. c. Et eruditus ruent. sicut patz de iuda machabeo et scrib. et. q. in defensione legis et patrie mortui sunt. d. Et p. scit et eligant et dealben p. tribulatores q. sunt magz accepte deo q. sacrificia vt s. dictum est ca. iij. et hoc.

E. Et ad tps p. finit. s. a deo et hoc est vsq. ad finem mundi. q. vsq. tunc sancti sustinebit tribulationes maloz. Quia ad huc aliud tps erit. i. q. s. oia ista p. fecit p. plebunt. s. tps persecutis a. tps: q. erit caput oim maloz. tunc figura fuit antioch. Et qz dictum est q. ea q. sunt de antiocho dicta vsq. huc. no solum sunt dicta de eo s. m. s. cu. hoc vt est figura antioch. id est ibi duplex sensus ralis. viij. de antiocho q. dicit est. Alius de antiocho ad quez p. dicta defacili p. applicari. De antiocho em. tria dicta sunt in generali. Primum est q. licet obtinuit regnu. fraudulentu. Et stabit in loco suo respectu. et hoc p. factu. verificat de antiocho. q. magis obtinebit dominiu. no p. nobilitatem generis: s. magis p. fraudulentiam: et sic pot. applicari illa lra: s. m. q. dictum est de antiocho q. lter pugnauit p. regem egypti: et hoc notat ibi. Et brachia pugnant. et quem pugnauit duplici via. s. fraudulentia et armoz potentia: vt visum est. Et istud p. factu. p. plebit in antiocho. q. rex egypti erit viij. de trib. q. primo sup. ab eo. vt dictum est. s. viij. ca. Non est dubium q. s. eum vtet maiori fraude et maiori potentia q. antioch. fecerit. et p. hoc tota illa lra pot. defacili applicari antiocho et maxime illud qd. ibi dicit. Et faciet q. n. fecerit p. res ei. et patres patz eius. qz nullus de regib. toti. mundi fecit. vel faciet talia q. lra factu. est. antioch. s. multi reges q. p. cesserunt antiochum: fecerit etiaz maiora q. antioch. fecerit. vtz de alexandro magno a q. descendit regnum antioch. vt. s. dictu. est. Tertium aut. qd. dicitur est de antiocho est q. lter pugnauit p. filios isrl. ibi. Et reuertet in terram suam. vbi dicitu. est quod filios isrl. multiplici afflirit. et a cultu veri dei in q. n. t. potuit auertere et quod multi de poplo isrl. p. stant morte et tribulationes sustinuerit. Et hoc multo for. implebit de antiocho. qz erit sine sp. atide maior. persecutor eccle. q. ille fuerit sy. nagoge. et multiplices p. eum a fide auertere. et multiplices in fide stantes cruciabunt q. p. antiochum. et io. tota ista lra pot. defacili ad ipm. applicari. s. p. p. lritatem vitanda. omittit p. singula vba discurre.

G. Et facit rex. hic p. n. ponunt ea q. dicunt de antiocho. put. fuit figura antiochi. qz. no. verificant de eo ad lram. s. t. m. de antiocho. et diuidit in duas ptes. qz primo ponit p. cessus antiochi p. deum. scdo. s. colentes ipm. ibi. Multiplicabit gloriā. Primum on. dicit duplici. s. in pteptu blasphemie et in cultu ydolatrie. ibi. Deum aut. moazi. primo igif. dicit sic p. tinuado lram. lre imediate p. cedeti. vbi dicitu. est. Ad huc aliud tps erit. s. tempus antiochi: vt dictum est.

H. Et faciet rex. i. antioch. b. Curta voluntatem suam. qz malicia sua p. duceat ad effectum. i. Et eleuabit et mag. aduer. oem. deuz. s. m. q. dicit. ad T. b. s. a. l. n. nisi venerit discessio primu. et reuelat. fuerit homo peccati filius p. ditionis. q. extollit sup. omne qd. dicit deus. aut qd. colit: on. dens se tanq. sit deus. et io. ista lra non pot. exponi nisi de eo. Antioch. em. epipha

z applicabunt eis plurimi fraudulent. Et de eruditis ruent: vt p. flent et eligant et dealben vsq. ad tps p. finit. qz adhuc aliud tps erit. Et faciet iux. voluntate suam rex. Et eleuabit et magnificabit aduersus omne teum. Et aduersus teum teoz loquet magnifica et diriget

nes no. eleuauit se p. omne deum. imo ydolum iouis ed. luit. et in templo hierosolymitano posuit. et iudeos ad cultum illius q. n. t. potuit induxit. vt legit. j. Mach. et ij. k. Et aduersus deuz. teoz loquet magnifica. qz antioch. p. stumeliam loquet p. deum celi. qz on. det se tanq. sit deus vt dicit apls. et iam allegatum est.

l. Et dirigetur. qz ad effectum intentu. ei. p. duceat malicia qz sedebit in templo tanq. sit deus. n. t. dicit. p. ter quod subdit.

m. Donec p. pleatur iracundia. Perpetrata q. p. e. diffinitio. Et teum patz suoz non reputabit et erit i. p. cupiscens. tuis feiaz. nec quenz. teoz curabit qz adu. sum vniusa. p. surget. Deu. at. moazi. i. loco suo venerabit et teum que ignorauerit patres ei. colet auro et argeto et lapide p. ci.

aplus. ij. ad T. b. s. a. l. n. Quem d. n. s. biesus interficiet spu. ozis sui. et. n. Perpetrata est quippe diffinitio. q. d. ita determinatu. est in dei p. scientia. et io. ita certum est de futuro: ac si iam esset factum de p. terito. o. Et deum patz suoz non reputabit. qz antioch. p. n. asceat de iudeis vel xpianis. q. deum celi adorant. et antioch. ei. cultu auferet et vsurpabit sibi vt dictum est. p. z. etiam q. ista lra non pot. exponi de antiocho q. ydola grece coluit sic patres sui. et ad ipsa adorada iudeos induxit in birlim vt dictum est. et similit. samaritanos qz templu. qd. erat in monte garazim ioui dedicauit. vt b. ij. Mach. vj. p. Et erit in p. cupiscens feminaz. qz licet antioch. p. fin. gat castitatem exteri. vt facili. decipiat. t. n. no. erit castus vt dicunt aliq. qz erit plen. omni malicia: et p. d. n. s. erit l. ruriolus. p. ter qd. significat p. bestiam ascendentem de abyssis Apoc. x. viij. In bestia aut. significat carnalis lasciuia. p. ter qd. p. bus. n. et. bi. vitam carnalem seu voluptuosam vocat bestialem vitam.

q. Nec quenz. teoz curabit. hoc p. z. vtz de antiocho et p. dictis et falsum de antiocho: ca. subdit. r. Quia aduersus vniuersa. consurget. i. s. deum et homines. quia antichristus consurget contra omnes homines eos sibi subijciendo: et contra deum eius cultum sibi vsurpando. s. neutrum verificat de antiocho. qz iouem coluit et romanis subiectus fuit. vtz ex p. dictis: et io. non surrexit p. vniuersa. s. Deum aut. moazim. h. d. c. ponit p. cessus antiochi p. deum p. cultum ydolatrie. qz se faciat adorari sicut deum in palam. vt omnem talem cultum auferat ab alijs vt dicitum est. t. n. demone. p. uatū quem h. b. it. occulte adorabit. s. deute et auxilio faciet illa mirabilia q. factu. est. deo. t. n. p. mitente. et hoc est qd. dicit bic. s. Deum autem moazim. t. c. Moazim interpretat p. sidium. sic enim vocabit demon. eius p. uatū. quia ab eo habebit p. sidium et auxilium. Vel aliter. p. sidium dicitur locus construendus ab antichristo vbi colit illum demone. occulte. t. Et deum quem ignorauerit patres eius. ibi accipit et p. id est. Deum quem ignorauerit. iudei vel xpiani ex q. bus descendet antioch. v. Colet auro et argento et lapide p. cioso. et. qz in loco illo reponet antioch. diuitias p. ciosas tanq. in loco secretissimo et fortissimo: v. n. sequit. r. Et faciet. s. hoc qd. dictum est. y. Et munit moazim. i. locum illum vbi adorabit demone. occulte. io. dicit. z. Cum deo alieno quem cognouit. p. familiaritate et pacta cum eo inita. qz h. b. it. pactum cum illo demone. s. p. uato. q. t. n. alienus debet esse

m. Donec p. pleatur iracundia. s. dei sup. eum. qn. d. tute eius moiet subito vt dicunt sancti. et

aplus. ij. ad T. b. s. a. l. n. Quem d. n. s. biesus interficiet spu. ozis sui. et.

n. Perpetrata est quippe diffinitio. q. d. ita determinatu. est in dei p. scientia. et io. ita certum est de futuro: ac si iam esset factum de p. terito.

o. Et deum patz suoz non reputabit. qz antioch. p. n. asceat de iudeis vel xpianis. q. deum celi adorant. et antioch. ei. cultu auferet et vsurpabit sibi vt dictum est. p. z. etiam q. ista lra non pot. exponi de antiocho q. ydola grece coluit sic patres sui. et ad ipsa adorada iudeos induxit in birlim vt dictum est. et similit. samaritanos qz templu. qd. erat in monte garazim ioui dedicauit. vt b. ij. Mach. vj.

p. Et erit in p. cupiscens feminaz. qz licet antioch. p. fin. gat castitatem exteri. vt facili. decipiat. t. n. no. erit castus vt dicunt aliq. qz erit plen. omni malicia: et p. d. n. s. erit l. ruriolus. p. ter qd. significat p. bestiam ascendentem de abyssis Apoc. x. viij. In bestia aut. significat carnalis lasciuia. p. ter qd. p. bus. n. et. bi. vitam carnalem seu voluptuosam vocat bestialem vitam.

q. Nec quenz. teoz curabit. hoc p. z. vtz de antiocho et p. dictis et falsum de antiocho: ca. subdit.

r. Quia aduersus vniuersa. consurget. i. s. deum et homines. quia antichristus consurget contra omnes homines eos sibi subijciendo: et contra deum eius cultum sibi vsurpando. s. neutrum verificat de antiocho. qz iouem coluit et romanis subiectus fuit. vtz ex p. dictis: et io. non surrexit p. vniuersa.

s. Deum aut. moazim. h. d. c. ponit p. cessus antiochi p. deum p. cultum ydolatrie. qz se faciat adorari sicut deum in palam. vt omnem talem cultum auferat ab alijs vt dicitum est. t. n. demone. p. uatū quem h. b. it. occulte adorabit. s. deute et auxilio faciet illa mirabilia q. factu. est. deo. t. n. p. mitente. et hoc est qd. dicit bic.

s. Deum autem moazim. t. c. Moazim interpretat p. sidium. sic enim vocabit demon. eius p. uatū. quia ab eo habebit p. sidium et auxilium. Vel aliter. p. sidium dicitur locus construendus ab antichristo vbi colit illum demone. occulte.

t. Et deum quem ignorauerit patres eius. ibi accipit et p. id est. Deum quem ignorauerit. iudei vel xpiani ex q. bus descendet antioch.

v. Colet auro et argento et lapide p. cioso. et. qz in loco illo reponet antioch. diuitias p. ciosas tanq. in loco secretissimo et fortissimo: v. n. sequit.

r. Et faciet. s. hoc qd. dictum est.

y. Et munit moazim. i. locum illum vbi adorabit demone. occulte. io. dicit.

z. Cum deo alieno quem cognouit. p. familiaritate et pacta cum eo inita. qz h. b. it. pactum cum illo demone. s. p. uato. q. t. n. alienus debet esse

ab omni homine. **a** Et multiplicabit. hic pñr ponit pcessus antixpi d colentes deum. q erit in eritatõe ma loz q ei obediunt. z in psecutõe bonoz q ei resistent. z h est qd dicitur. **a** Et multiplicabit gloriãz. s. sibi obediẽtibz eos exaltando. **b** Et dabit eis prãtem in multis. z nõ dicit in oibus qz nullum faciet sibi equalem.

c Et terram diuidet gñito. i. p w lãtate sua familia ribz suis. hoc aut n pñt dicit de antiocho q paz aut nibil vl tra regnuz syrie tenuit qz si aliq alia ad tps tenuit inde deiect fuit. qz fuit repulsus d egypto vt. s. visum e. z silr de pside vt bz. j. mach. vj. Silr boies sui fuerũt deiecti de iudea p iudam machaben z fr̃es eius

d Et in tpe pñi to. hic describit psecutio bonoz p antixpm. qz pncipio subñciat sibi reges egypti vbi tunc vigebit fides. z hoc e qd dicitur. Et in tpe pñi

nito. s. a deo q futura pñidet z ordinat illa.

e Preliabit aduersus eum rex austri. i. egypti.

f Et qñ tempestas veniet d cum rex aqilonis. i. antixps h designat p antiochũ q fuit figura ei: vt dictũ e z seqt.

g Et ingrediet terras z pteret. qz rex egypti erit vnus de primis pñtis ab antixpo vt visum est. s. viij. ca.

h Et introibit in terrã gloriozã. i. iudeam q dicitur glorioza ppter mirabilia ibi facta a deo. z ppter opa nre salutis ibi facta a xpo. **i** Et multi corruent. i. multe terre z vrbes z gẽtes subñcient antixpo.

k De aut sole saluabunt de manu eius: edom z moab z pncipes als pncipium filioz amon. hoc aut fit ppe diuia miscõiaz. qz sancti hẽbunt illuc aliqd refugium tpe antixpi. qd fiet ppter min pfectos q non auderent se oppone re antixpo. Et ista lra etiam pñt: qz non põt exponi de antiocho. qz oēs gentes z terre nõ fuerũt ei subiecte exceptis his tribus. **l** Et mittet manum suam in terras. qz ad illas fr̃as vbi antixps psonalẽ nõ accedet nũcios mittet

m Et terra egypti nõ effugiet zc. qz illa erit de pmo subiectis antixpo vt visum est.

n Per lybiam qz z ethyopiaz trãsibit. qz ista duo regna similit subñcient antixpo. hoc aut non põt dici de antiocho. qz istas terras nõ legĩ intrasse.

o Et fama turbabit eum zc. qz fama sanctorũ nolentiũ antixpo obedire turbabit eũ. vel forte fama aliqũ reguz fidelium ei resistere volentium. sequit.

p Et veniet in multitudine magna. qz hẽbit exercitum maximum.

q Et pterat z inficiat plurimos. oēs. s. nolẽtes ei obedire. **r** Et figet tabernaculum suum apeduo in maria. s. m. Diero. apeduo idem est qd emaur: q locus est in mare mortuũ z mare mediterraneum.

s Sup mõtem inclytum z sanctũ. i. mõtem oliueti: vel montẽ syon. qñ em antixpc ponet tabernaculuz suum in emaur. ponet ipm qddam mõ sup mõtem oliueti vel mõtem syon. q sunt mõtes pñinq distantes tm p miliare. qz ab emaur incipiunt montana burlin.

t Et veniet vsq ad sũmitatẽ ei. qz antixps veniet i mõ

oso. rebz pnciosis. Et faciet vt muniat moazi cũ deo alieno: quẽ cogit z multiplicauit glãm. z dabit eis prãtem in multis: z terrã diuidet gñito. Et in tpe pñi nito pñciabit aduersus euz rex austri: z qñ tempestas veniet d illũ rex aqilonis in curribz z in eqribz in classe magna z ingrediet terras: z pteret z pñsiet. Et introibit in terrã gloriozã z mulri corruent. De aut sole saluabunt de manu ei: edom z moab: z pncipes filioz amõ. Et mittet manũ suã in terras z terra egypti nõ ef

tem syon in loco vbi fuit templum. vt ibi sedeat z adoret tanq sit deus vt dicit apls. Silr veniet vsq ad sũmitatẽ montis oliueti. vñ ascẽdet xpc in celum. tanq inde ascẽsur in altum vtute demonis ipm portantis. v Et nemo auxiliabit ei. qz vtute diuina ibi subito

fugiet. Et dñabit thesaurorũ auri z argenti z in oibz pnciosis egypti. Per lybiaz qz z ethyopiam trãsibit: et fama turbabit eũ ab oriente: et ab aqclone z veniet in multitudine magna: vt cõterat z inficiat plurimos. Et figet tabernaculũ suũ apeduo in duo maria sup montem inclytũ z sanctuz z veniet vsq ad sũmitatez eius: z nemo auxiliabit ei.

Ca. xij.
In tpe aut illo pñsurget michael pñceps magnus: qui stat pñsilũs populi tui: z veniet temp

sanctus. qz gentiles ibi colebant deos suos. hoc aut totum pñt ficticiũ. qz nõ inuenit in scriptura aliq̃s mõs sic vocatus in pside. Similit q flumina dicant maria est d pñtudinẽ scripture. lz aliqñ scriptura noiet stagna magna hntia magnam pgregatõz aqũ. maria. similit q mõns vbi colebant ydola dicat inclytus z sanctus ab angelo q loquebat danieli. est manifeste falsum. imo magis diceret pñban. sicut pñt q lz in lra pñcepta vsq ad locũ illũ. Et faciet rex pñvolũtatẽ suã zc. sint aliqua q possent applicari antiocho. tm multa inẽserunt q nõ possent verificari de eõ vt visum est: z iõ p hoc cogimur exponere de antixpo totam lram sequentem a loco supradicto.

Caplin. xij.

In tpe aut illo. postq̃ descripta est violentia antixpi d electos. hic pñr ponit finalis victoria d reprobos. z diuidit in duas ptes. qz primo ponit pñcipalis intentio. secun to subñgit vtilis instructio. ibi. Tu aut daniel. Circa primũ duo facit. qz primo ondit conatum angeloz ad tuitõz fidelium. secũ do describit pditionem z gradus resurgentium. ibi. Et multi de his q dormiunt. Circa primũ pñsideranduz q conat angeloz circa fideles tpe antixpi erit necessarius ad duo. s. ad fidelium defensionẽ z aduersariũ destructõz. qz lz antixps dno xpi ex dei lra inficiat: vt dictum est: hic tm erit auctoritatiue: s p michaelẽ q est pñceps ecclie: sicut fuit antixtus pñceps synagoge: s fiet executiue: z hoc est qd dicitur.

a In tpe illo. i. antixpi. s. qñ angeli mali conabuntur omnes corrumpere z a fide subuertere etiam electos si fieri põt. vt dicit in euangelio.

b Consurget michael zc. ad fortificandum electos p se z p angelos sibi subditos: sequit.

c Et veniet tps qñ nõ fuit zc. pñ magnitudinẽ tribulatiõis q ventura est sub antixpo. qñis nunq fuit a pñcipio mundi vsq tunc. z dicit Mat. xxiij. Per hoc pñt q male exponit porphyrius hũc locũ de psecutõe

inficiet: s. m. q dicit apls ad thes sal. ij. Quẽ dñs Iesus inficiet spũ oris sui z destruet illustratiõne aduentũ sui. Et hoc aut loco pñt silr q hoc nõ põt exponi de antiocho. qz nõ fuit mortuũ in maria nec sup montẽ sc̃m. s. redeũdo de pside vt bz j. mach. vj. z ij. Mach. ij. Dorphyrius. tm extortet z ficticie exponit de ipso antiocho di. q mortuũ est in qdam monte q noiat apeduo z est sit in duo magna flumina. s. euphraten z tigrim: q dicitur maria. silr mõs ille dicitur inclytus z

Danielis.

iudeoz sub antiocho. qz maior fuit illa q̄ sub nabuch. fuit: et intensiue et extensiue. intensiue qz destruxit ciuitatem et templū. et magnam partem populi occidit: aliquas uero cum rege sedecchia captiuā duxit: exceptis quibusdam personis paupib⁹ et uirib⁹ q̄s dimisit ad colendam terrā vtz. iij. Reg. vi. similiē extensiue qz durauit p. lxx. annos. Illa autē q̄ scā se ab antiocho tūmō p. ser. annos. De afflictione autē q̄ facta est p̄p̄o isrl' p. tyrum et vespalianū non est dubiū q̄m fuerit maior: q̄ illa q̄ fuit sub antiocho.

Et i tpe illo saluabit ip̄s tuus. illi dicunt eē de ip̄o e⁹ q̄ sunt vere isrl'ite habētes veraz fidem ip̄i⁹. Iesu xpi. et isti oēs p̄destinati qz null⁹ saluabit nisi p̄ fidem xpi: et hoc est qd̄ subdit.

Omnis q̄ inueni⁹ fuerit script⁹ in libro vite. q̄ qd̄c liber nō est aliud q̄ scriptio electoz in mēte diuina. et isrl'ite saluabunt de tribulatione antixpi. qz ip̄e electos breuiabunt dies p̄secutōis antixpi: vt b̄ Mat. xxiij.

Et multi. hic p̄nt describī et p̄ditio et q̄dus resurgētium. et diuidit in duas ptes. qz primo tangit diuersitatem resurgētium q̄tum ad electos et reprobos. scdo tangit diuersos q̄dus electoz: ubi. Qui s̄t docti. Circa primū sciendū q̄ l3 oēs resurgent tam boni q̄ mali tñ diuersimode. qz aliq̄ resurgent ad gloriā. s. electi. aliq̄ ad penam. s. reprobi. et hoc est qd̄ dicit.

Et mul. de his q̄ doz. in pul. ter. euigilabūt. resurgētes a morte. non em̄ loquūt de dormitōe somni s̄ mortē qd̄ p̄t p̄ hoc qd̄ dicit.

Qui doz. in puluere terre. p hoc autē qd̄ dicit. Multi intelligunt oēs vt dicit Augu. et hic modus loq̄ndi bene inuenit̄ alibi in sacra scriptura. vel alr̄ dic. Multi. p̄t p̄ ueros damnatos. q̄ l3 resurgant non tñ dicūt. p̄t euigilare. qz non sunt habituri sensum uene vel glorie: uigilia autē est solutio sensus.

Ali in uitam eternam. s. electi.

Ali in obprobrium. s. reprobi qd̄ obprobrium erit etiam sempiternum. p̄t qd̄ subdit.

Ut uideant sp̄. s. obprobrium sue damnatōis. hūc etiam locum exponit porphy. et male de illis iudcis q̄ se absconderūt in speluncis p̄t p̄secutōz antiochi. et audita iude uictoria uenerūt ad ip̄m q̄m euigilātes de puluere terre. Alii in uitā. q̄tū ad obuiatores legis. Alii in obprobrium q̄tum ad p̄uaticatores. Ista expositio p̄t manifesta falsa. qz oēs q̄ se absconderūt et uenerunt ad iudam machabeu mō p̄dicto erant zelatores legis alii nō uenissent ad ip̄m s̄ obediuissent antiocho. et tñ de istis d̄ q̄ aliq̄ euigilabūt ad obprobrium: s̄ eius expositio est falsa. qz dicit q̄ illi q̄ euigilauerūt ad obprobrium erant p̄uaticatores legis. Similiē illi q̄ erāt obuiatores legis q̄ fm̄ eum dicunt euigilasse ad uitā postea mortui sunt. et sic nō p̄nt dici euigilasse ad uitā eternam fm̄ q̄ d̄ bic. Et q̄bus p̄t q̄ ista lra non pōt exponi nisi de resurrectione futura post p̄secutionem antixpi.

Qui autē docti. Hic p̄nt tangunt diuersi q̄dus electoz q̄ erunt q̄si diuersae claritates stellaꝝ fm̄ q̄ d̄. i.

ad Cor. xv. Stella differēt a stella in claritate. sic et resurrectio mortuoz rē. et illi tñ q̄ sup̄ eminent alijs hic in uita et doctrina. habebunt sp̄ale premium. s. aureolam doctorum. et id̄ dicunt̄ hic fulgere quasi splendor firmamenti. Alii autē q̄ p̄ exempla bone uite inducunt alios ad iusticiā.

am. q̄uis non sint doctores tñ dicuntur fulgere q̄i stelle in p̄petuas eternitates.

et signa libꝝ vsq; ad tps statutorū. Plurimi p̄nsibūt et multiplex erit scia. Et uidi ego daniel et ecce q̄si duo alij stabāt vn⁹ hinc sup̄ ripaꝝ flumis: et ali⁹ inde ex altera ripa flumis. Et dixi uiro q̄ erat indut⁹ lineis: q̄ stabat sup̄ aq̄s flumis. Utrūquo finis horū mirabilium. Et audiui uiz q̄ idut⁹ erat lineis q̄ stabat sup̄ aquas fluminis: cū eleuasset texterā et sinistram suā in

Tu autē daniel. hic p̄nter ponit̄ utilis instructio ip̄i⁹ danielis. et instruit eū angelus de duobus. primo de clausione uisionis. scdo de duratōe p̄secutionis. ubi. Et uidi ego daniel.

Circa primū aduertendū qz diuina secreta nō sunt omnib⁹ reuelanda. p̄t qd̄ dicebat Saluator Mat. viij. Nolite sanctum dare canib⁹ rē. i. obstinatis. Similiē nec uulgare hominib⁹ q̄ non p̄nt talia capere: p̄t qd̄ xpc loquebat̄ turbis in pabolis: s̄ discipulis exponebat omnia. vt d̄ Mat. iij. ca. qz talia sunt maiorib⁹ reuelanda. Daniel autē erat uir desiderioꝝ. vt. s̄. dictum est ca. ix. et id̄ dignum erat vt sibi multa diuina secreta reuelarent̄ que tñ alijs occultabant̄: et hoc est qd̄ d̄ bic.

Tu autē daniel claudē simones rē. q. d. diuina secreta tibi reuelata enigmatib⁹ inuolue et inexplorata dimitte. et hoc vt maligni nō habeant materiaꝝ terrendi. et studio si habeāt materiaꝝ se exercendi. sc̄t.

Usq; ad tempus statutum. q. d. tūc erunt p̄fecte manifesta q̄m implebunt.

Plurimi p̄ransibunt. legentes. s. libꝝ istum aliq̄ malignantes. aliq̄ deuote tractantes.

Et multiplex erit scia. i. expositio circa ista.

Et uidi ego. hic scdo angelus instruit danielē de duratōe p̄secutōis antixpi et diuidit in duas ptes. qz primo instruit eū de summa duratōis. scdo de eius terminis. ubi. Et cū p̄pleta fuerit. tercio infert q̄ndam p̄clusionē ex p̄d̄i cris. ubi. Tu autē daniel. Ad euidentiam p̄me p̄tis aduertendū. qz daniel uisit̄ hanc uisionē iux̄ fluiū tigris. vt d̄ crum est ca. x. Apparuerūt autē sibi tres angeli. duo stantes ex utraq; pte flumis. et isti duo erāt āgel⁹ p̄sar et grecoꝝ. qz grecia est ab occidentali pte illi⁹ flumis. regnum p̄sidis magis in oriente. Tercio autē angelus apparebat q̄i stans sup̄ fluiū et ille erat gabriel q̄ loq̄bat̄ danieli instruēs eū de duratōe p̄secutōis antixpi. et hoc est qd̄ d̄ bic.

Et uidi ego daniel: et ecce q̄si duo alij. dicit q̄si: qz nō erant homines s̄ angeli apparentes in sp̄e uiroz. sequit̄.

Et dixi uiro. i. gabrieli apparente in sp̄e uiri.

Qui erat indut⁹ lineis. ad denotādū angelicā puritatem.

Qui stabat sup̄ aquam fluminis. ad designandum qz p̄tās terrena est finalit̄ p̄culcanda. que em̄ p̄los significant fm̄ qd̄ Apoc. xvij. que multe ppli multi.

Utrūquo finis horū mirabilium. i. quanta erit duratio p̄fectionis antixpi p̄dicte.

Et audiui uiz qui indutus erat rē. i. gabrielem in sp̄e uiri apparentem.

Cum eleuasset texterā rē. ad maiorem affirmatōez

dicit sui.

Quia in tps 7 tpa 7 dimidium tps. i. inta- tum durabit illa psecutio. s. p tres annos 7 dimidiu. tps em sumptum in singulari significat vnu annu. vt. s. babi- tum est ca. iiii. Tps aut acceptu in plurali sine numero determinato stat p binario annoz. fm coem modu loqu

di hebraicu 7 liber iste scripte hebrai ce ab. viij. ca. vsq; ad fines. Dimidiu aut tepis significat dimidiu annu. 7 sic ptz q psecutio an- tixpi durabit p tres annos 7 dimidiu qntu durauit pdi- catio xpi. porphy- ri aut exponit tps istud de psecutone antixpi. s. hoc patz manifeste falsum. qz aut accipit pse- cutoem antiochi a pncipio q intrauit birlm vsq; ad tps in q madatu est sa- ctuariu p iuda ma- chabecum. 7 tuc ptz falsitas ei. qz illud tps ptinet ser annos. vt. s. habitu est. viij. ca. vbi dicit sic. Usq; quo sanctuariu 7 fortitudo pculcabit. Et dixit age- lus. i. angelus rndens ad hanc qoem. Usq; ad vespam 7 mane dies duo milia trecenti 7 mudabit sanctuariu. hoc etiam pot pbari ex. i. Mach. j. vbi dicit q antiochus epipha- nes ingressus est birlm anno. cxliij. regni grecoz. ppe fine illi anni. 7 ibidem. iij. ca. dicit q sanctuarium mundatu est anno. cxlvij. ppe fine illius anni. ix. mense. xxv. die illius mensis. vt ibidem dicit. 7 sic tps in mediu fuit qsi sex an- noz. Si aut porphy. accipiat psecutoz antiochi no a pri- mo ingressu eius in birlm. s. a die q posuit ydolum illud no fuit in templo p tres annos 7 dimidiu. s. fuit ibi p tres annos p. sc. vt dicit Ioseph. xij. li. antiqtatu. primo aut li. Mach. vi. q ibi fuerit p. x. dies vltra tres annos. qd p- bat sic. qz in anno. cxlv. mense. ix. die. xv. mensis. positu est ydolum pdictum in templo. vt dicit. j. Mach. j. 7 anno cxlvij. mense. ix. die. xxv. mensis purificatu est templum vt dicit. j. Mach. iij. 7 sic tps in mediu fuit triu annoz 7. x. diez. Dom q. xxv. die mensis. ix. obtulerut sacrifici- um in templo purificato. vt dicit. j. Macha. iij. s. p. x. dies an amouerut ydolum. qz bene posuerit tantu tps ad pu- rificandu templu. iouis at ydolu fuit a pncipio q ceperit templu purificare. 7 sic ptz q reuolutis tribus annis p. sc. eodem die amotu est ydolum q fuerat positum.

Et cum plena fuerit dispersio man^o ppli sc^o co- plebunt vnuerfa h^o Et ego audiui: 7 no intellexi. Et di- xi. Dne mi qd erit post hec Et ait. Vade daniel quia clausi sunt signatig^o smones vsq; ad p^o finitu tpus. Eligen^o 7 te! babunt 7 q^o ignis pbabunt multi. Et impie agent impij neq; intelliget oes impij. Porro docti in-

Pho...

Et cum plena fuerit dispersio man^o ppli sc^o co- plebunt vnuerfa h^o i. fulminabit antixps 7 ve- niet resurrectio mortuoz 7 iudicium. Et ego daniel audiui 7 no intellexi. qz lz intelligeret ve- ritatem in generali 7 in spali qntum ad multa. no tn qntu ad oes circustantiaz 7 dectimatas psonas. qz sic. s. dictu est veritas de futuris no reuelat pphetis nisi fm q expedies est fm diuinam ordinatodem. Et dicit: dne mi qd erit post h. volebat em daniel p- scire. qz volebat scire finem mundi determinate. Et ait. s. angelus rndens sibi.

Vade daniel. i. vades viam vnuerse carnis q mor- tem. Quia clausi sunt signatig^o smones. q. d. no mo scies nec ad te ptinet. Hoc etia mo rndit saluator aplis Act. j. Non est vim nosse tpa vel momenta zc. Apli aut fuerut magis illuminati q pbe. 7 id si scire finem mundi de- terminate no p- tiebat ad aplos vt dicit saluator nec per ois hoc ppetebat danieli. Et hoc appa- ret fatuitas illo- rum q voluerut finem mundi p- dicere determi- nate: 7 omnes q hoc attentauerut mendaces inue- ti sunt: sequit.

telligent: 7 a tpe cu abla- tu fuerit iuge sacrificium 7 posita fuerit abominatio in desolatiōem: dies. M. ccc. Beatus q expectat: 7 pue- nit vsq; ad dies mille trece- tos tringinta qng. Tu at daniel vade ad p^o finitu: 7 reqiesces 7 stabis i sorte tua in fine diez. Duculq; danie- lem in hebraico volumine legim^o cetera q sequunt vs- q; ad fine libri: te theodo- rionis editōe trāslata sunt

finem mundi de- terminate no p- tiebat ad aplos vt dicit saluator nec per ois hoc ppetebat danieli. Et hoc appa- ret fatuitas illo- rum q voluerut finem mundi p- dicere determi- nate: 7 omnes q hoc attentauerut mendaces inue- ti sunt: sequit.

Eligen^o 7 te! babunt 7 q^o ignis pbabunt multi. Et impie agent impij neq; intelliget oes impij. Porro docti in-

ad finem mundi. Et impie ager impij. fm q dicit Apoc. xxij. Qui i sor- dibus est sordescet adhuc.

Neq; intelligenti omnes impij. qz pcludunt sibi vi- am intelligendi: fm q dicit Sap. j. In maluolam aiām non introibit sapia.

Porro docti intelligent. s. reuelatōz pdictam qntu expediat. Isti docti intelligunt apli 7 euangeliste 7 alij deuote exercentes se in scriptura q sunt docibiles dei. Per hoc patet q intellectus huius pphetie non est inter- dusus bonis 7 deuotis: qntum tn expediat. s. tm maluol- lis 7 impiis.

Et a tpe. Vade dicit danieli de termino a q incipiendi sunt pdicti tres anni cu dimidio di. A tpe cu ablatum fuerit iuge sacrificium zc. i. a tpe illo q sa- crificium altaris cessabit celebrari solēniter.

Et posita fuerit abominatio zc. i. anticristus ex- hibitus hominibus ad adorandum. B illo inquam tempore dies mille. ccc. qui faciūt tres annos cum di- midio. 7. xij. dies. vtz consideranti. qz vnus annus bz ccdxv. dies. 7 sic illud idem spacium tempis qd prius expsit p tres annos cum dimidio hic exprimit p dies dictos. Sic igit ptz q tres anni cum dimidio psecuto- nis antixpi no sunt incipiendi ab illo tpe quo se incipi- et ondere 7 aliquos attrahere. s. ab illo tpe q iam erit tante ptatis q se exhibebit adorandum hominib^o: et quo fideles no aud ebunt in palaz sacrificium altaris pficere. ppter timorem eius. sequit.

Beatus qui expectat 7 puenit ad dies. M. ccc. xxxv. quia hic ad numerum precedentem adduntur. xlv. dies qui post mortem anticristi dabuntur a deo ante iudicium vt recepti in persecutione possint peni- tere. 7 ideo dicit.

Beatus qui peruenit vsq; ad dies. M. ccc. xxxv. id est beatus est qui in tribulatione anticristi stabit. que durabit per tres annos cum dimidio siue per die- s. M. ccc. 7 adhuc vltra viuet p. xlv. dies. qz si non fuerit receptus p antixpm vt pfect^o coronabit. Si au- tem fuerit receptus poterit penitere in illis. xlv. die- bus sequentibus mortem anticristi quia tunc eius falsitas erit omnibus manifesta 7 sua potestas abla- ta. Licet autem hoc dictum sit satis comune. tamen p hoc non dicit q aduentus xpi ad iudicium sit fu-

Danielis.

turus in: ediate post. xlv. dies naturales pputandos a morte antixpi. etiam nō est certitudinalr determinati q̄ illi. xlv. dies sunt vsuales vel annales: fm̄ illud Eze. iij. Diem p̄ anno dedi tibi. 7 dato q̄ esset determinatus de vsualibz. tñ nō hz q̄ post illos imediate sit aduent⁹ ad iudiciū. imo vi q̄ futuz sit tē magis spaciū t̄pis int̄mediuz p̄ illud qd̄ dī ma t̄bei. xxiij. Sic erant in diebus an̄ diluuiū comedētes 7 bibētes nubentes 7 nupti tradētes vsqz ad eū diem q̄ intrauit noe i arcam 7 nō cognouit donec venit diluuiū 7 tulit oēs. ita erit aduent⁹ filiū hoīs Et istud referūt aliqui doctores nisi ad tēpus qd̄ erit int̄ mortem antixpi 7 diē iudiciū. Talis aut̄ par 7 securitas in q̄ p̄uina 7 cō

nubia ererunt nō v̄ esse p̄ tam parui spaciū t̄pis sicut xlv. dies: 7 maxime si determinatū hoc eēt. 7 hoc pleni⁹ dicit sup̄ Ezech. xxxij. Er̄ dicitis p̄z falsitas iudeoz di centiū q̄ ponit̄ hic t̄pus p̄ q̄ dñt expectare messiaz futuz. 7 accipit̄ h̄ dies. p̄ anno vt dicit. ita q̄ dñt expectare p̄ mille. ccc. xxv. annos. incipiendo p̄putatiōem istoz annoz a t̄pe quo positum est ydolum in templo Contra hoc aut̄ arguit̄ sic. qz positio ydoli aut̄ accipit̄ ab eis de ydolo posito t̄pe antiochi epiphāis qd̄ op̄t̄ dicit̄ fm̄ illos iudeos q̄ p̄dicta exponit̄ in hoc ca. de antiocho. 7 tunc apparet falsitas istoz manifeste. qz ab illo t̄pe vsqz nūc fluxit̄ plus q̄. M. cccc. anni 7 tñ ad huc non hnt̄ messiam: vt dicit. Aut accipit̄ de ydolo posito p̄ impatorē romanū post destructōz factaz t̄pe tyti. 7 tūc op̄t̄ q̄ p̄dicta in hoc ca. exponerent̄ de impatore romano 7 hoc nō pōt̄ esse qz illud qd̄ p̄dictum est. Nec quēz̄ deoz curabit̄ tē. nō pōt̄ exponi de eo. qz romani deos oim̄ gentium colebant. Et hoc etiam p̄z q̄ euigilatio dormientiū in puluere de q̄ dicitur est circa p̄n. hui⁹ ca. intelligenda est de resurrectōe vera in fine mūdi. 7 nō accipit̄ p̄ exitū de cauernis t̄pe mach. vt dicit porphyri⁹: qz daniel tūc non surrexit hoc mō. Ultimo duo ca. nō sunt de cambic. pp̄ qd̄ ad p̄ns illa dimitto. s̄ expositis li. canonicis ad alios intendo manū mittere. 7 tūc exponam ista duo ca. illo auxiliante sine quo nihil boni possum⁹ facere. cui est honor 7 gloria in secula seculoz. Amen.

Cap. xij.
Erat vir bitans in babilone: 7 nomē ei⁹ ioachim: 7 accepit uxorem noīe susannaz filiā helchie pulcraz nimis 7 timētē tēū Parētes em̄ illi⁹ cum cēt iusti erudierūt filiaz suā fm̄ legem moysi. Erat aut̄ ioachim diues valde: 7 erat ei pomariū vicinū domui sue: 7 ad ip̄m p̄fluebāt iudei eo q̄ eēt honorabilior omnīū.

Et p̄stituti sūt duo senes iudices in illo anno de q̄to locut⁹ est dñs: qz egressa ē ini-

a Erat vir habitans tē. De babilonia diuidit̄ in quatuor p̄tes. qz primo describit̄ susanne nepharia tentatio. se cundo ipsius maligna accusatio. ibi. Et clamauerūt aut̄. tercio eius iniqua p̄demnatio. ibi. Credidit eis multitu do. q̄to ipsius digna liberatio. ibi. Et audiuit dñs. Hui-

mas ad huc diuidit̄ in quatuor p̄tes. qz p̄mo describit̄ p̄sone tentate vtus. secūdo tentantium stat⁹. ibi. Et p̄stituti sunt. tercio rētatio nis ortus. ibi. Cum aut̄ p̄s reuertisset quarto tentatiōis modus. ibi. Et factum est. Circa p̄mū describit̄ p̄sona tentata. s. susanna a nobilitate generi qz erat de tribu iuda: vt dicit. j. 7 qz erat ioachim copia lata i matrimonio q̄ eēt nobilior oim̄ iudeoz. vt hic dī. Describit̄ etiam a pulcritudine corpis vnde dī pulcra nimis. erat 7 a pulcritudine mētis. qz dī

timens deum. cui⁹ causa exprimit̄. qz erat erudita a parentibz fm̄ legem moysi. 7 iō bene uoiata erat fm̄ pietatem rei susanna. i. liliū. p̄pter quod senes erant magis in flatu de ea q̄ de vili persona: his dicitis p̄z lra. b. Et p̄stituti sunt. Hic p̄r describit̄ tentantium stat⁹. qz erant senes maturitate etatis. iudices sublimitate auctoritatis. p̄sbi vt dī. j. apparentia sanctitatis. 7 ideo defacili poterant mulieres seducere. dicit̄ hic glo. q̄ hebrei dicunt ipsos decepisse mulieres p̄ hoc q̄ dicebant xpm̄ de semine eoz nasciturū: cū essent de tribu iuda. eo q̄ tribus sacerdotalis 7 trib⁹ regia p̄iūcta erant cui⁹ natiuitas maxime desiderabat̄: sequit̄.

De quibus locutus est dominus Dier. xxiij. vbi dicitur sic. Donet te dominus sicut Sedechiam 7 achab: q̄s frigit rex babilonis in igne. p̄ eo q̄ fecerunt stulticiam in israel. 7 mechati sunt in uxores amicorum suorum. 7 locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter quod non mandauit eis. Dicunt enim hebrei q̄ isti senes crant a domino predicti Diermie. xxiij. Sed contrarium videtur quia dicuntur frigi in igne per regem babilonis. duo autem senes qui tentauerunt Susannam fuerunt lapidati vt dicit̄ hic glo. Item fuerunt lapidati a populo nō a rege. Dicendum q̄ pena mortis quecumqz aliquando signatur per ignem in scriptura. 7 ideo eorum lapidatio pōt̄ vocari frigio in igne. Item sciēdū q̄ de licentia regis babilonis pena debita iudicabat̄ per iudeos fm̄ legem moysi. quia iudices regis legem iudeozum ignorabant s̄ executionem mortis non poterant inferre nisi ex speciali mandato regis 7 auctoritate. 7 ideo q̄ populus eos lapidauit fuit de precepto regis. p̄pter quod rex fecit p̄ncipaliter 7 auctoritatue. populus autem executiue. cetera patent.

Cum aut̄ p̄s. hic ponit̄ tentationis ortus. que orta est in istis senibus. sicut cōiter orit̄ tentatio carnis in alijs hominibz. Primo ex impudico aspectu. qz dī q̄ videbant eam q̄ridie. Secdo ex inordinato affectu: cum subditur. Et exarserunt. Et consequenter excecato intellectu cum dicitur. Et auerterunt senium suum tē. quia inordinata affectio excecatur oculum rationis. Et p̄sequenter ex nephario conatu ad implendum p̄positum: cum dicitur. Dixit alter ad alterz tē. Dicit̄ igit̄ primo sic. a. Cum

Explicit postilla nicolai de lyra sup danielē.
Incipit bistoria susanne 7 belis 7 draconis.

Historia Susanne p̄tigit ante captiuitatem babilonicam vel cito post. qz daniel erat ad huc valde iuuenis: fm̄ q̄ dī. j. ca. Cūqz duceret̄ ad mortem suscitauit deus sp̄m̄ pueri iunioris cui nomen daniel: 7 tñ translatus fuerat in babilonem ante dictaz captiuitatem. xj. annis q̄bus regnauit sedechias. p̄pter qd̄ hec bistoria inter li. biblienon canonicas situari d̄z post libz baruch de quo certuz est q̄ vna ps eius fuit scripta ante dictam captiuitatem. vt ibidem pleni⁹ fuit dictum.

aut plus revertisset post meridiem etc. Susanna enim erat...

erat et sanctitatis apparerem in eis...

Conque revertit sent. ppe tomū ioa...

Factū est autē. hic pnr ponit ten...

Factus est autē cū obf...

Et n̄ erat ibi q̄s...

Dirit ḡ puellis afferte mibi oleū...

Et smigmata. fm̄ Diero. smigma est aq̄ de bordeo et...

Et ostia pomarij claudite. ppe securitatē ne posset al...

Cum autē egressē eēt etc. hic ponit scdm̄ qd̄ fuit in ista...

Quod si nolu. di. s̄ te testimoniū etc. Tercū qd̄ in hac tenta...

Ingeniuit susanna. ex dolore cordis ppe piculum im...

Angustie sē mibi vndiq̄. Angustiosum est...

amore ei: nec indicauerit si bi vicissim colorē suū. Erubescerent em̄ indicare sibi...

mozi. et angustiosum est dignum morte fieri. ppter qd̄...

assentire nobis: et miscere nobiscū. Qd̄ si noluerit: dicem⁹ s̄ te testimoniū...

Et meli⁹ est mibi etc. qz puniri non est malus...

monium eoz fuisse suspectum. sequit. Et ostia aut locuti sunt senes...

Et venit

Danielis.

cum pentibus. qz nō poterat sola sufficere ire ad iudiciū. amici autē ei? uenerūt cū ea ipsi ppatientes. ppter sanctitatē ei? quaz nouerāt. seq̄. **f** **Et** iniq̄ illi iusserūt vt discoopiret. qz forte uolebant inducere pplm ad suspiciandū male de ea ex rubore uult? eius. sciebat em̄ ipsas esse uerecundam.

g **Erat** em̄ cooptra. hoc pōt intelligi dupliciter. Ano mō referendo ad pceptū senū q̄ iusserūt eam discoopiri. vt sic reficerent ei? aspectu ex q̄ nō poterāt sibi copulari ne pbario actu. Alio mō pōt intelligi referēdo ad ipsam susannaz ad amicos ei? q̄ coopuerāt eā vt sit senus.

g **Erat** em̄ cooptra. s. amicorū suorū p̄silio. **h** **Et** vel sic fatiarent de core eius. i. vt nō uideret ei? pulcritudinē min? inflamaret de ea sic nō accusaret eaz crudelit. qz amici ei? s. susanne sciebant cām accusatōis p reuelatōez susanne.

i **Flebant** igit̄ sui rē. s. ex pietate cognoscentes inocetiā susanne. **k** **Consurgetes** dicit ponit̄ accusantūz iuratio. ex q̄ h̄i argumētum q̄ de crimine uide aliq̄s de beat mozi nō est credēdum alicui simplici s̄bo suo cuiuscūq̄ auctis r sanctitatis sit. r hoc est qd̄ d̄i hic.

k **Consurgetes** autē duo p̄sbi. q̄ erant iudices r sacerdotes ppli.

l **Posuerūt** manus suas sup caput ei?. Iste em̄ erat modus iurandi p̄sonaz p̄demnandam ad mortem vt testes in iurando r testimoniu. pferendo ponerent man? sup caput eius. vt h̄i **Leui. xxiij.**

m **Que** flēs. qz uidebat q̄ criminalr agebat p̄ eam. **n** **Suspexit** in celū. qz aliunde nō poterat h̄i auxiliū r p̄p̄ū est diuinitatē succurrere in casibus desperatis.

o **Et dixerunt** p̄sbi. hic ponit̄ iuratoz testificatio. **o** **Cum** deambularem? in pomario soli. hoc dicit̄ ne regraf̄ alius testis cum eis. sequit̄.

p **Clausit** ostium pomarij: r dimisit puellas. hoc dicit̄ in argumētum sui dicti qd̄ sequit̄.

q **Uenitq̄** ad eam ado. q̄ erat absco. r p̄cu. cū ea. qz aliē nō poterant oñdere susannam morte dignam nisi allegaret factū turpe. p p̄cto em̄ voluptatē uel p̄cupie nō statuit aliq̄ pena in lege.

r **Porro** cum essem? in angulo pomarij. hoc dicit̄

Porro susanna erat uellicata nimis r pulc̄ spē. **At** iniq̄ illi iusserūt: vt discoopiret: **erat** em̄ cooptra: vt vel sic fatiarent de core ei? **Flebāt** igit̄ sui: r oēs q̄ nouerāt eaz **Consurgetes** at̄ duo p̄sbi in medio ppli posuerūt man? suas sup caput eius. **Que** flēs **suspexit** ad celū. **Erat** em̄ cor ei? fiducia h̄is i dño **Et dixerūt** p̄sbi. **Cū** deambularem? in pomario soli: **ingressa** ē h̄i cū duabz puell: **r clausit** ostia pomarij: r dimisit a se puellas **uenitq̄** ad eā a dolescēs: q̄ erat absco: **dit** r **pcubuit** cū ea? **Porro** nos cū essem? in angulo pomarij uidentes inq̄tarē **cucurrim?** ad eos r **uidim?** eos parit̄ p̄misceri? **Et** illū qd̄ nō quim? p̄phendē: qz fortior nob̄ erat: r apto ostio exiuit. **Hāc** at̄ cū ap̄phēdit̄ sem? **interrogauim?** q̄snaz eēt a dolescēs: r noluit indicare nobis. **Qui?** rei testes sum? **Credidit** eis m̄ritu dō q̄si senibz r iudicibz ppli? r **denauerūt** eam ad mortē. **Et**

ad coloratōz dicti sui: qz si fuissent in palam dictū de eoz nō habuisset aliquā pbabilitatē. s. q̄ susanna uellet tale qd̄ pmittere ipsis uidentibz. **g** **Cucurrim?** r **uidim?** ipos p̄t̄ p̄misceri. qz defacto nō credit̄ testimonio alic? nisi dicat se uidisse. **r** **Et** illum qd̄dem nequim? p̄phendere qz fortior nob̄ erat tāq̄ iuuenis ex̄ns. nos autē senes.

v **Hāc** autē cū cōp̄ben. int. q̄snā eēt ado. r no. indi. nob̄. hoc autē dicit̄. ne q̄rere ab eis q̄l eēt a dolescens r p̄ hoc possent de p̄bedi. **r** **Credidit.** hic describit̄ ipsius susanne iniustā cōdemnatio. q̄ oñdicit̄ ex duobz. s. ex ppli i grantia q̄ credidit senibz p̄ etatem r auctem eoz absq̄ diligenti examinatōe. p̄ qd̄ de hoc infra rep̄bendunt̄ a danielē ubi d̄i. sic fatui filij isrl̄ rē. ex hoc h̄i argumētuz: q̄ p̄ nulla etate uel aucte seu sanctitate d̄nt applicari testes in cā criminali maxime sine diligenti examinatōe **Secdo** oñdicit̄ p̄denatio iniusta ex susanne innocētia cū d̄i. **y** **Et** clamauit autē u. ma. susanna. ex cordis affectu r p̄scia pura. **z** **De** eter. q̄ absco. es cognitor. qz ipse solus nouit secreta cordiū. **Di** uina em̄ scia eūnitatē mēsurat. iō ita cognoscat futura sicut p̄ntia.

a **Credidit.** hic ponit̄ susanne digna liberatio r diuidit̄ in q̄tuor ptes. qz primo ponit̄ Danielis appellatio a snia iniq̄. scdo testium diligens examinatō: ibi. **Reuersus** est ppl̄s. tercio ipsoz p̄denatio. ibi. **Exclamauit** itaq̄. q̄to p̄ p̄dictis q̄tiarum actio. ibi. **Belchias** autē. **In** prima pte d̄i sic. **a** **Credidit** dñs autē uocem eius. i. cum affectu audiuit.

b **Cūq̄** duce. ad mortē susc. dñs rē. ex q̄ p̄t̄ q̄ daniel **h** nō fecit̄ ex humana industria. s. ex diuino instinctu.

c **Et** exclamauit uoce magna. vt posset ab oibz audiri.

d **Mūdus** sum a san. h̄i. hoc est dictū nō assentio huic snie. s. maḡ ab ea appello tāq̄ ab iniq̄. vtz p̄ oba seq̄ntia.

e **Reuersus** est ppl̄s. ad locum. s. iudicij.

f **Et dixerunt** ei senes. non illi duo q̄ accusabant susannam. s. aliq̄ senes ppli israhel.

g **Ueni** r sede in medio n̄m. in loco iudicij.

h **Et** indica nobis. q̄liter posset ueritas apiri.

i **Quia** tibi dedit̄ deus honorem senectutis. i. sapiam q̄ solet esse in antiq̄s. vt d̄i **Job. xij.** **In** antiquis est sapia r in multo tempore inuenitur prudētia. **k** **Et** dixit ad eos daniel. **Separate** illos rē. ne confingant aliud meū

daclum simile pcedenti. sequit. a Inueterate diez maloz. r ex hoc p3 q testes falsi se increpadi r reddi vt ex hoc magis appareat coz fraudulencia. b Nunc vene rnt pcta tua r. i. ondent p pena tibi a deo infereda: seqt c Dicente dno. Innocentem r. hoc dicit Deut. xxvii.

Nunc si vidisti eam dic sub q arbo re. ex hoc p3 q tes tes sunt inroga di de circstantis. q: p hoc appbedit coz falsitas r pdi ctio. e Videri eos colloqntes si bi. curialit loq sic homo cast? r vere cūdus nō sic senes ipudici q dixerant Vidim? eos parit p misci. f Qui ait: sub cyno. nomē est arboris r est idē q lentiscus arbor humilis e? succo fo lioz r solidat labia vt dicit hic glo.

g Dixit autē dani el: recte mentit? es in caput tuuz. i. ad damnatōz capitis tui q ex hoc seqt.

b Ecce agel? dñi r. i. iudex. qz iudic es ppli r factores aliqñ noiant ange li. sic p3 Malach. ij. Labia sacerdotz custodiunt sciam r legē reqrunt ex ore ei? angelus ei dñi exercitūz ē. vel an gelus vere accipit ibi. p angelo susan ne q dānatōz senū erga deū. pcurauit.

i Et amoto eo r. prius eum amouit q alē veniret ne posset alteri signare qd diceret.

k Et dixit ei. Semen chanaan r. i. est de tribu iuda fm rē. tñ imitabat mores chanaeoz. increpat at ipm daniel sicut primū r eadem cāvt territ? cit? rēpēndat.

l Spēs recepit te. i. pulcritudo susanne.

m Et p cupiscentia subuertit cor tuum. i. mentem tuaz auertit a rectitudine rōnis: r legis diuine.

n Sic faciebatis filiabus isrl. eas p terrores recipiendo

o Et ille ti. loq. vob. p sentiento vobis in op? nepbariū

p S3 filia iuda. nobilis. f. genere r moribus.

q Non sustinuit iniqtatem vraz. vobis assentiendo.

r Nunc g dic sub q arbo. appze. eos lo. sibi curialit loqn to de actu carnali vt iam dictum est.

s Qui ait: sub prino nomē est arboris. nec est arbor ea dem cū lentisco vt dicit aliq r male. qz tūc nō eēt discor dia in testimonio eoz. cui? dñi expmūt in lra. alr nō eēt pucti sicut testes falsi. r id dōm q prius idem est q pi nus vt dicit in li. de pphetatib? rez.

t Dixit autē daniel. Recte men. es r tu r. eodem mō exponit sicut prius.

v Et fecet te medium. sepanto. f. aiam a corpe p mortē qz nō fuerūt infecti gladio vt. s. dictum est. r Et cla mauit itaqz omnis cetus. qz videbat pdictōz eoz.

y Et p sur. aduer. duos pibros. faciendo eis fm legem talionis scriptam in lege moysi. z Et infecerit eos. i. sicut dignos morte regi tradiderit q bēbat altam iusticiā r ipse fecit eos pburī fm modū illius terre. vt dicit Dicit.

eos. Cū autē diuisi eēt alē ab alrēo: vocauit vnū de eis r dixit ad eū. Inueterate diez maloz nūc venerunt pcta tua q opabar? pus: iudicans iudicia iniusta. ino cētes opprimēs: r dimittēs noxios dicēte dno: inotētē r iustū nō inficies. Nūc g si vidisti eā: dic sub q arboze: videri eos colloqntes sibi. Qui ait: sub cyno. Dixit autē daniel. Recte mēturus es in caput tuū. Ecce. n. an gelus dei accepta snia ab eo scidet te mediū. Et amoto eo iussit venire aliū r dixit ei. Semē chanaā r nō iuda spēs recepit te? r cupia sub uertit cor tuū. Sic facieba tis filiabus isrl: r ille rimen tes loqbant vobis: s non filia iuda sustinuit iniqta tem vraz. Nūc g dic mihi sub q arboze pphēderi eos loqntes sibi. Qui ait: sub prino. Dixit autē ei daniel:

xxix. vt supra allegatum est eo. c. Vel aliter. 3 In terfecerunt. qz de voluntate regis spālis pmissum est iudeis vt eos inficerent fm legem moysi. r sic fuerūt lapidati. q lapidatio pōt dici frigio in igne. vt. s. dcm. a Delchias. hic pñr ponit gtiariū actio p liberatōe innocētis. r b est qd dicit. belchias r vroz eius lau. deum. p filia sua r. sequit.

Recte mēt? es r tu in ca put tuū. Danet. n. angelus dei gladius hñs vt secet te mediū: r inficiat vos. Ex clamauit itaqz ois cet? vo ce magna r bñdixerūt teuz q saluat spantes in se. Et p surrerunt adūsus duos pibros. Conuicerat. n. eos daniel ex ore suo falsum di xisse testimoniū. Fecerūt qz eis sic male egerāt adūsus primam vt facerēt fm legē moysi r infecerūt eos. Et saluat? ē sanguis innot? in die illa. Delchias at r vroz eius laudauerūt teū p filia sua susanna cū ioachim ma rito eius r cognatis oib? qz nō est inuenta in ea res tur pis. Daniel autē factus est magnus in cōspectu ppli a die illa r princeps.

Capit. xiiij. Rex astyages appo sit? ē ad ptes suos r sus cepit cyrus ptes regnū ei?

innocētis. r b est qd dicit. belchias r vroz eius lau. deum. p filia sua r. sequit. b Quia nō est inuen. in ea res turpis. s3 ei lau darent deum de liberatōe susan ne a morte. tñ magl laudabāt eam de liberatio ne sue innocē tic. qz innocētia est magis bonū q sit corporalis vita. c Daniel autē fact? est magn? r. qz ex hoc fa cto intonuit po pulo q spūs eāt in illo r zelus le gis diuine. Dicit etiam ex hoc so licitudo eius cir ca pplm. qz s3 eēt in domo rgis tñ sollicitus erat de his q fiebāt apd filios isrl.

Ca. xiiij.

Rex a styages. Dic pñr historia belis et

historia draconis ponit. r diuidit in duas ptes. quia primo tempus quo historia accidit exprimit. r secun do historia describit. ibi. Erat qz ydolum. Circa pñmz aduertendum q aliqui dicunt istam ptem pñnere ad ca. xiiij. ita q notat p hoc tempus quo accidit factum susanne. f. qñ mortuus est astyages rex r cyrus ei suc cessit: non tñ est intelligendum q astyages regnauerit in babilōne: qz nunq: immo fuit rex medoz r piaz vt habet in scolastica historia. s3 quia cyrus multa bona fecit ppo isrl. iō fm istos hic notat tempus quo cyrus accepit astyagis regnum. Ad euidentiam autē buius notandum q sicut scribit in scolastica historia Astyages vidit in somnis de genitalib? sue filie vitem pcedere que occupabat totam asiam. Et rñsum est ei a coniectozibus q illa filium pareret q asiam sibi sub iugaret r astyagem rebellaret. quo audito dedit filiaz suam cuidam plebeio militine filius ex ea nascens no bilis r potens fieret. Fecit etiam obpvari tempus p tis filie sue. r puez natum fecit occidi. Illi rō qd hoc pceptum est horrentes facinus istud. puez viuum in nemore piceerūt. quem pastor inueniens secum pora uit nutriuit r in filium adoptauit. Qui adult? fact? ele ct? est a pastorib? in regem suū r delinqntes gūit punie bat intātū q clamoz veniebat ad regē astyagē. q accer sito iuu ene qsiuit qre talia facēt. r ille pstant rñdit q posat cū eēt ab eis elect? i regē. astyages at vultū iuue nis r e? pñtā r pñderā s. cogitauit ipz eē d semie r gō

Danielis.

et non filium pastoris. et in hrens diligenter inuenit veritatem quod ipse erat nepos suus quem occidi mandauerat et diuinitate mutatus est animus eius. et iuuenem recepit in gratiam credens quod somnium suum fuisset impletum in regno predicto puerorum. et nepotem suum tradidit ad custodiendum et nutriendum cui daz de principibus postea deo rebel-

lantibus peris daz astyages missus est ille princeps daz eos. Et recordatus eius daz in iuria quam fecerat sibi astyages suavit occulce peris ut cyrus in regem sibi eligeret et ipse ptem eorum adiuuaret contra astyages: et sic factum est. Quod

audiens astyages congregauit exercitum. ut rebellaret cyrum nepotem suum. ipse tamen finaliter a cyro deuictus est. Cyrus tamen eum humane tractauit et ei regnum bircanorum dimisit. dario autem filio astyagis regnum medorum. ipse autem regnum persarum sibi retinuit. ita tamen quod regnum astyagis et dario ipsi morietibus ad cyrum reuenerunt. et id cyrus astyage mortuo ei successit: ut dicitur. Et quod dicitur aliquid quod tunc accidit historia susanne: ut dictum est non videri esse verum. quod cyrus post darium regnauit annis. xxx. ut dicitur historia prophetarum. et tamen quod mortuus est adhuc erat foris. et pcedens ad bellum quod pugnas daz maifestas als massucas mortuus est. Item quod successit astyagi ias ad min' erat. xxx. annorum vel circiter. quod iam ante ipsum in bello deuicerat: ut dictum est: et sic non videri quod cyrus ante mortem darii succederet astyagi p. r. annos vel circa. Quod autem dario mortuus est daniel iam erat. lxxx. annorum secundum latinos. secundum hebreos. lxxiiij. quod a tpe quo fuerat transmigrationis in babilonem iam transierat. lxx. anni captiuitatis babilonice secundum latinos. secundum hebreos autem. lxx. anni. Item. xj. de regno sedecie ante captiuitatem dictam. et post transmigrationem danielis in babilonem et daniel quod ductus est in babilonem probable est quod esset. x. annorum vel circiter ad min' quod simul sunt anni. lxxiiij. Et sic non potest dici quod daniel esset iuuenis illo tpe quod astyages mortuus est quod non fuit tunc historia susanne. quod tunc iuuenis erat: ut dicitur in lra. Suscitauit deus spiritum iunioris cui nomen daniel. Item in lra dicitur quod daniel a die illa et princeps factus est magn' coram omni populo. et sic patet quod erat iuuenis etate. quod a iuuentute sua fuit notus in sapia ut. j. c. Dan. Et id non valet solutio aliquorum dicentium quod daniel h' dicitur iuuenis non simpliciter quod ias erat magne etatis: sed dicitur iuuenis respectu senum qui accusauerant susannam. quod ias erat daniel. lxxx. annorum: ut ex predictis. Senes autem illi non videntur tunc fuisse maioris etatis cum adhuc in eis vigeret tanta concupiscentia carnalis. quod iam ante per multos annos dixerat daniel de vita hoies. Si autem in potentibus. lxxx. anni et amplius eorum labor et dolor. Sicigitur patet quod historia susanne non accidit tpe quo cyrus successit astyagi: et id dicitur est quod per mortem astyagis quod b' dicitur cum dicitur. Et rex astyages. designat tempus historie sequentis quod facta est sub balthasar vel euilmeradach patre suo. secundum quod dicitur in scolastica historia. et id est principius lxxij. ca. li. danielis. Tunc autem daniel erat puer et etatis et amicus regis babilonis. propter sapiam suam frequenter ostendam. ut ex dictis in li. danielis. nec adhuc erat destructum illud regnum babilonis. per cyrum et darium. propter quod hec historia ponitur inter scripturas non canonicas post historiam susanne: et ante historiam iudith quod dicitur post destructionem babilonis.

Et erat quod ydolum. Hic describitur historia belis et daz

conis in qua ostendit daniel extirpator ydolatrie. sicut in facto susanne ostensus est persecutor luxurie. et diuidit in duas partes. quod primo ostendit danielis audacia ad aggrediendum ardua ex fidei zelo: secundo eius constantia ad sustinendum aduersa in mortis piculo. ibi. Quod cum audissent babilonij.

el adorabat teum suum. Dixitque ei rex: quare non adoras bel. Qui respondens ait ei: quod non colo ydola manufacta sed viuente teum quod creauit celum et terram et hanc partem omnis carnis. Et dixit rex ad eum. Nonne videt tibi esse bel viuens teum: An non vides quanta comedat et

lonij. Dicitur adhuc in duas. quod primo ostendit audacia danielis obligado se ad talionem mortem in belis destructioe secundo ingerendo se piculo itoxicati onis et draconis in perfectione. ibi. Et erat draco. Circa primum quatuor tangunt. scilicet erroris accusatio. secundo erroris accusati distinctio. ibi. Et irat' rex

uentio. ibi. Occidit filios. Circa primum considerandum quod ydola babuerunt ortum a tpe nini regis assyriorum. quod mortuo patre suo belo noie fecit imaginem patris ad sui glorificationem. et ei deferrebat tantum honorem et reuerentiam quod pfugientibus ad ipsam pcebat. et ex hoc hoies ceperunt diuinum honorem impedere illi imagini. Ad hunc autem similitudinem in diuersis locis fecerunt imagines amicorum suorum mortuorum et eis impendebant honores. Et sicut ydola fabricata sunt ad exemplum ydoli belis predicti. ita etiam ex eo noiaata sunt. quod primum ydolum vocatum est belus sicut vocabitur ille per quod factum est ydolum. Alij autem similitudinem noiauerunt. quod alij vocauerunt ydolum suum bel. alij beel. alij beelzebub. et alij baal. apud babilonios autem vocabatur bel: et hoc est quod dicitur hic.

Et erat quod ydolum apud babilonios. et dicitur simile artabe. lxx. Simila est farina delicatissima. Artaba est genus mensure continens tres modios. sed cuius quantitas sit modus hic acceptus non habet per certitudinem. quod quantitas modij variat secundum diuersas ciuitates et terras. sed possumus hic aliquid p'curare per lram sequentem. Ille enim. lxx. artabe continebat. xxxvj. modios farine. et tantum faciebat de pane quantum sufficiebat sacerdotibus belis et familie eorum. quod dicitur fuisse. lxx. j. eo. ca. c.

Amphora sex. Amphora est vas quadratum habens duas ansas ad modum aurium: ut dicitur Isid. xvj. etymo. Amphora autem dicitur apud grecos pedem quadratum de vino. et tunc non accipitur solum per vase in generali. sed etiam per certa mensura. quantum autem amphora teneat apud babilonios de quibus est hic sermo non habet per certitudinem in lra. sed solum per p'curam secundum sufficiencyam personarum quibus ministrabat illud vinum sicut dictum est de farina.

Rex quod colebat eum. et dicitur credens aliquid diuinum esse in eo ex tanta comestione. Omnes enim gentes se estimauerunt deum esse aliquid magnum supra hominem. et ideo omnia mirabilia excedentia virtute in humanam vel secundum rem vel secundum opinionem colebant ut deos.

Porro da. ado. teum suum. id est teum celi quod h' sit deus oim per creatorem. dicitur tamen de danielis sp'ualiter per cultum sp'alem. sequitur.

Non co. ydo. manufacta. quod in talibus nihil potest esse diuinitatis. cum sint infra boiem sicut quidam opa humana. Sed vi. teum. quod ipse est formaliter vita. cum deus sit suum intelligere quod est nobilissimum viuere. ut dicitur. lxx. meta. Est etiam de vita effectiue causans in alijs vitam et motum ut dicitur Act. xvij. In ipso viuimus mouemur et sumus.

Et hanc partem omnis carnis. quod potest oia ad nihilum redigere sicut de nibilo creauit omnia.

Et dixit rex ad eum. Nonne videtur tibi bel esse deus viuens. Argumentum autem sumit quod viuat ex comestione. quia nihil carens vita comedit: cum sit actus vegetatiue anime. a. Et ait daniel. et dicitur intrinsecus lucus est. et per se sequens non habens vitam nec viscera nec

hinc membra cibum accipienda. et sic patet primū. scilicet erroris accusatio per danielē. **b** Et iratus rex. **h**ic patet ponit erroris accusati disquisitio. et hoc est quod dicitur **Et iratus rex. rō** fuit quia ille expense fiebant de bursa regis. et alia necessaria sacerdotū dabant a p̄munitate ppli. et sic erant in grauiamē regni. hoc em̄ fuit obfua tū apud oēs gētes q̄si de iure gentiū q̄ sacerdotes vacantes diuio cultui recipiebant necia a cōitate ppli. vel ab illo q̄ p̄erat p̄munitati. vñ dicitur **Ben. xl. viij. q̄ sacerdotes egypti nō s̄t p̄puli v̄dēre possessio nes suas tpe famif q̄ eis victualia p̄bebant ex horreis publicis qd sequit̄ p̄t̄ in l̄ra vsq̄ ibi.**

c Tu rex pone escas sup mensam ante bel et vinū miscē. i. tpa aqua fm modū illi terre in q̄ p̄t̄ vini fortitudinē nō bibit sine aque mixtione. **d** Et claude ostiūz et siḡ anulo tuo. **h**ic em̄ erat mod̄ sigillā di antiq̄t. s̄ vt b̄ **Wester. viij.** et in anulo isto erat imago reḡ sculpta sequit̄.

e Contemnebat aut. hoc ē p̄ nibilo hēbant facere talē obligatōz. et causa subdit̄.

f Quia fecerant sub mensa absconditū introitum ad quem veniebant per viam subteraneas de tomib⁹ in q̄bus manebant ex templū qd de leui poterat fieri in ciuitate babilonica. q̄ nō erat bitata nisi valde diffusē. qz vt dictū est. **3. Dan. iij. ca.** ciuitas babilonica tenebat. viij. leucas in quadz. ita q̄ intra ciuitatez erant agri et vinee et similia. in q̄bus crescebant terrenascentia de q̄bus poterant hoies diu viuere obsidionis tpe.

g Factum est igit. **h**ic ponit inq̄siti erroris inuentio.

h Quia postq̄ egressi sunt. s. sacerdotes de templo.

i Precepit daniel pueris suis. i. suis.

k Et attulerūt cinerem et p̄ totū templū cribrauit corā rege. ad h̄ vt videret rex manifeste q̄ nulla vestigia erāt ibi q̄n̄ exiuit de templo. et signatū ē ostiū vt de p̄benderēt sacerdotes per viam aliā intrasse qd p̄t̄ in l̄ra vsq̄ ibi.

l Statimq̄ cū aperuissent ostiū intuit⁹ rex mensam. ad videndū si cibaria erant comesta. **m** Et clamauit voce magna. ad laudandum deū suū. **n** Magn⁹ est bel. in vtute q̄ tanta comedisti. **o** Vidit em̄ mensam vacuāz q̄ totum comedisset. **p** Et nō est apud te volus q̄sq̄. i. illa fraudulentia quam daniel affirmabat.

q Et risit daniel. ex regis simplicitate.

bibat quotidie. **Et ait daniel ar ridens. Ne erres rex. Iste est em̄ intrinsec⁹ lute⁹ forinsec⁹ ereus: neq̄ comedit aliquñ. Et irat⁹ rex vocauit sacerdotes ei⁹: et ait eis. Nisi dixeritis mihi: q̄s ē q̄ comedat impēlas has moriemī. Si aut̄ oñderitis qm̄ bel comedat h̄: moriet̄ daniel: qz blasphemauit i bel. Et dixit daniel regi. fiat iux̄ v̄bum tuū. Erāt aut̄ sacerdotes **Bel. lxx.** exceptis vxorib⁹ et paruulis et filijs. Et venit rex cū danielē in templū belis. Et dixerūt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras: et tu rex pone escas et vinūz miscē et claude ostiūz et signa anulo tuo. Et cū ingressus fueris mane: nisi inueneris oīa comesta a bel morte moriemī: vel daniel q̄ mētū est adūsum nos. Contēnebāt aut̄ qz fecerant sub mensa absconditū introitū et p̄ illū ingrediebant sp̄ et reuorabāt ea. **sc̄m ē igr̄ postq̄ egressi s̄t illi: et rex posuit cibos an̄ bel p̄cepit daniel pueris suis et attulerūt cinerēz cribra****

q Et tenuit regem ne ingrederēt intro. donec vidisset vestigia illoz q̄ de nocte intrabant ad comedendū ea que erant posita sup mensam: p̄t̄ qd sequit̄.

r Et dixit. s. daniel regi. **s** Ecce pauimētū: animaduerte cui⁹ vestigia et vestigia aut̄ infantium a vestigijs viroz diffi

xit p̄ quantitatē pedis. q̄ minor ē in pueris q̄ in viris. Vestigia aut̄ viroz diffixit a vestigijs viroz p̄ figurā. qz mulieres h̄nt calciamēta alteri⁹ figure q̄ viri in e ra illa.

t Et iratus est rex. qz p̄ euidēs signūz cognouit. s. fallitatem sacerdotum.

v Tunc apprehendit rex sacerdotes et vxores et filios eoz. et oñderit ei abscondita ostia. qz fuerūt positi in questionibus et tormentis ad talia reuelandum.

y Occidit ergo. **h**ic patet ponit error inuētū extirpatō p̄ morte faceadotūz et destructōem ydoli et templi: et hoc est quod dicitur **h**ic. Occidit illos rex. i. occidit fecit.

uideo vestigia viroz et mulierū et infantium. Et iratus est rex. Tūc apprehendit rex sacerdotes et vxores et filios eoz. et oñderit ei abscondita ostiola p̄ q̄ ingrediebāt: et p̄summebant q̄ erant sup mensam. Occidit ḡ illos rex et tradidit bel in p̄tēz danielis: qui subuertit euz et templū eius. Et erat draco magnus in loco illo: et colebant eum babiloniū.

e Et tradidit bel in p̄tēz danielis. ad faciendum quicquid vellet.

a Qui subuertit eum. ydolum p̄minuendo.

b Et templum eius. ipm̄ destruendo.

c Et erat draco. **h**ic oñdit danielis audacia in inuisione draconis venenosi. et diuidit̄ in duas p̄tes. qz p̄mo ponit inuasionis rō. sc̄do ipsa inuasio. ibi. **Tu aut̄ rex. rō** at̄ inuasiois fuit. qz rex volebat vt daniel dracōem coleret. et hoc est quod dicitur

c Et erat dra. ma. in illo loco. i. in babilone in quodam templo in quo locus subterraneus erat vbi ille draco erat.

d Et cole. eū babiloniū. qz sicut dictū est q̄n̄ hoies videbant insolitū qd et mirabile excedens hoies vtutem reputabant illud tanq̄ deum. **Modus autē colendū vt dicunt aliq̄ erat p̄ qdam instrumēta facta de cono vitulino plena aq̄. et iō dicebant̄ hydrulia: ab hydros qd est aqua. Sacerdotes igit̄ illius templi p̄cutiebāt illa hydrulia v̄gis. et sic reddebant sonitum terribilem**

Danielis.

ad quem ex ceteris draco emittebat aliquam famam aliquam ignem quod boies vulgares videntes istud reputabant quasi factum et sic inclinati ad terram adorabant quod in hoc decepti erant a sacerdotibus colentibus illum draconem prope quem tempore que inde reponerentur. Et sicut aliqui sic in ecclesia maxima deceptio populi in miraculis factis a sacerdotibus vel eis adherentibus pro lucis tempore et talia. scilicet extirpanda a bonis partibus sic ista extirpata sunt a danieli.

Et dixit rex danieli. Ecce nunc non potes dicere: quod iste non sit rex vivens. Adora ergo eum. Dixitque daniel regi. **Domine meus adoro quod ipse est rex vivens. Iste autem non est rex vivens. Tu autem da mihi potestatem et infliciam draconem absque gladio et fuste.** Et ait rex: **tu tibi. Tulit ergo daniel picem et adipem et pilos et corie parit: fecitque massas et tedit in os draconis et diruptus est draco.** Et dixit daniel. **Ecce que colebatur. Quod cum audissent babilonij: indignati sunt vehementer: et congregati ad usum regem dixerunt. Judeus factus est rex. Bel destruxit: draconem interfecit: et sacerdotes occidit. Et dixerunt cum venissent ad regem**

eo. ca. c. Tu autem pone ipsi draconis invasio et primo daniel petit bucinationis iniaz di. Tu autem da mihi potestatem. i. iniaz tale quod nullus me impediat. et infliciam draconem absque gladio et fuste quod est impossibile nisi divina virtute. prope hoc sequitur. **Et ait rex tu tibi. Tulit ergo daniel picem et adipem et pilos et corie. propter odorem enim pinguedinis calefacte libenter accepit draco ille massam illam sibi pietam.** **Et diruptus est draco. quod cum momordisset massas illas dentes eius involuti sunt prope picem et pilos sic quod non potuit os aperire et massam illam masticare. et propter non potuit respirare et est aial valde calidum quod propter effectum quod aliqui pro os emit tit fumum aliqui ignem. id est ruptus est ventus eius pro defectu respiratois.** **Et dixit daniel. ecce que colebatur. q. d. pro effectum propter quod non erat rex nec aliquid divinum erat in eo.** **Quod cum audissent. b. describit danielis constantia in sustinendo adversa: et dividit in duas partes. quod primo describit magnitudo pene sibi inflite. secundo modus liberationis divine. ibi. Erat autem abachuc. Circa primum advertendum quod duplex pena fuit inflita danieli. una fuit pena mortis: quod missus est in lacum leonum ut ab ipsis devoraretur. secunda fuit pena famis. quod subtractus est ei omnis cibus. ut si leones non tangerent eum saltem fame periret. et hoc est quod dicitur hic. **Quod cum audissent babilonij. scilicet belis destructos et draconis interfecitorem pro ipso danieli.** **Indignati sunt vehementer. quod fuerunt decepti et incitati pro sacerdotes qui pro illo cultu celebrabant. quod inde vivebant. nec fuit mirum si cito fuerit indignati pro danieli qui erat alienigena et alterius legis cum esset natione iudeus.** **Et congregati adversus regem. quod facta est seditio et commotio populi pro eum pro predictis.** **Dixerunt. iudeus factus est rex. q. d. apostata est a lege et ritu nostro et regum precedentium. quod probant per factum.****

Bel destruxit. draconem interfecit. quod dedit potestatem hoc facienti danieli: qui erat iudeus. sequitur. in Tradeno danieli. scilicet ut moriatur. in Alioquin interficiemus te et domum tuam. i. familiam tuam. in Quid ergo rex quod irruerent in eum vehementer. quod furor multitudinis potestate est valde irrationabilis et periculofus.

Tradeno danieli alioquin interficiemus te et domum tuam. Quid ergo rex quod irruerent in eum vehementer: necessitate impulsus edidit eis danieli. Qui miserit eum in lacum leonum et erat ibi diebus sex. Porro in lacu erant leones septem et dabant eis duo corpora quoti die et due oves et tunc non data sunt eis: ut devoraretur danieli. erat autem abachuc propheta in iudea: et ipse corerat pulmentum: et intriuerat panes in alucolo: et ibat in campum: ut ferret messoribus. Dixitque angelus domini ad abachuc. Fer prandium quod habes in babilone danieli qui est in lacu leonum. Et dixit abachuc. Domine babilone non vidi: et lacum nescio. Et apprehendit eum

mino ignis. **Qui miserit eum in lacum leonum. et erat ibi sex diebus. ex hoc patet quod missio danielis in lacum est alia ab illa que facta est tempore darii. ut dictum est. ca. vii. quod tunc non fuit in lacum nisi pro vna noctem: ut ibidem. hic autem dicitur fuisse in lacum pro sex diebus similiter patet hic alia de causa. quod fuit positus in lacum tempore darii. eo quod fuit imposita sibi transgressio regis edicti qui ut ibidem dicitur posuerat edictum ut nullus peteret aliquid a deo vel homine nisi a rege: sed ad. xxx. dies. Daniel autem infra istud tempus inuentus est adorare deum. propter quod missus fuit in lacum leonum. Causa autem que dicitur hic posita in lacum leonum est alia. scilicet destructio belis et infectio draconis. **Porro in lacum et. hic tangit pena famis. Dimissus est in lacum pro sex diebus naturales sine cibo. et interim de negatus est leonibus cibus consuetus ut citius devorarent danieli.** **Erat autem abachuc. hic ponit ipsius danielis liberatio. et primo ponit liberatio eius a pena famis. secundo a pena missionis in lacum. ibi. Venit ergo rex. In prima parte dicitur sic. Erat autem abachuc. propheta in iudea. hic est vnus de. vii. prophetis. ut videtur. Hiero. sentire in plogo. **Et ipse corerat pulmentum: et intriuerat panes in alucolo et. nomen est vasis facti ad reponendum cibos. et dicitur ex similitudine alui. i. ventris ubi cibi reponuntur et inde alimentum ad singula membra virtute caloris naturalis defertur. **Dixitque angelus domini ad abachuc. Fer prandium quod habes in babilone danieli. q. d. ipse indiget. cibus est ei de negatus. **Et dixit abachuc. Domine babilone non vidi. et id nescirem illuc ire. **Et lacum nescio. et id dato quod iam esset in babilone. nescirem danieli inuenire. Ista dicitur scilicet excusando. **Et apprehendit eum angelus domini**************

rate est valde irrationabilis et periculofus. **o. necessitate compulsi. tradi. eis danieli. Non enim poterat rex ita cito congregare exercitum ad cobibendum multitudinis concitate impetu. et id oportebat quod traderet eis danieli. vel quod moreretur cum tota familia sua. Item videbat quod ipse mortuo danieli non evaderet morte. quod propter ipsum insurgerebatur multitudo pro regem. **Adius autem malividebat prima facie quod solus daniel traderet morti quod ipse et rex et familia sua morerentur id tanquam minus malum quam cum matris tradidit eis danieli et marime quod confidebat ipsum per divinam potentiam liberari. sicut audiuerat liberatos sociorum danielis de ca****

in vertice eius. Angelus autem apparebat in corpore assumpto. et ideo dicitur apprehendisse caput quia posuit manum super caput eius. **a** Et portavit eum capillo capitis sui. Non est sic intelligendum quod virtus angeli solimodo tangeret capillos eius. sed totum corpus secundum quod dicitur. quia posuit manum super caput eius. ut dictum est.

b Posuitque eum in babilone super lacum in impetu spiritus sui. id est virtutis sue. nec est mirum si angelus portaverit hominem per tantum spatium terre in modico tempore. quia virtus angelus revolvit orbem circulariter in uno die ad quem tota terra pertinet non est nisi quasi punctus sequitur.

c Et ait Daniel. Recordatus es mei deus. prius enim dicitur deum quasi sumeret cibum. hoc est enim profuturo laudabilis. **d** Venit ergo hic ponitur liberatio danielis de lacu: cum dicitur. Venit ergo rex die septimo. quia daniel e-

rat condemnatus ad hoc quod staret ibi per sex dies naturales.

e Et lugeret daniel. quia probabiliter credebatur ipsum mortuum fuisse.

f Et ecce daniel sedens. vivus et sanus.

g Et exclamavit rex voce magna dei. magna es domine deus danielis. viso enim miraculo magnificavit divinam potentiam.

h Et extraxit eum. Nam enim transierat seditio populi. et maxime quia videbantur per effectum virtutem dei ipsius.

i Porro illos qui perditionis eius causa fuerant. incitante multitudinem populi ad clamorem predictum et seditionem.

k Intromisit in lacum. Istud enim fuit iustum secundum legem

angelus domini in vertice eius: et portavit eum capillo capitis sui: posuitque eum in babilone super lacum in impetu spiritus sui. Et clamavit abachuc dicens. daniel fuit dei tolle prandium quod misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei deus: et non dereliquisti diligentes te. Surgens daniel comedit. Porro angelus domini restituit abachuc profestum in loco suo. Venit ergo rex die septimo: ut lugeret dantelem: et venit ad lacum et introspexit et ecce da-

ralionis: et quo declarata fuit iusticia danielis. **l** Et devorati sunt in momento. in quo apparuit salvatio danielis magis miraculosa. Tunc rex ait. Paueant habitates terre. Viso enim miraculo predicto rex voluit magnificare divinam potentiam non solum in babilone sed

niet sedens in medio leonum. **o** Et exclamavit voce magna rex dicens. Magna es domine deus danielis. Et extraxit eum de lacu leonum. Porro illos qui perditionis eius causa fuerant intromisit in lacum: et devorati sunt in momento coram eo. Tunc rex ait. Paueant habitantes universas terram deum danielis: quia ipse est salvator et liberator faciens signa et mirabilia in celo et in terra: quod liberavit dantelem de lacu leonum.

Explicit daniel propheta.

ram que homines inducunt ad cognoscendum divinam excellentiam. quia divina potentia et misericordia cognita est in liberatione danielis. et sua iusticia in suorum accusatorum devoratione. et per hoc rex gentilis et populus eius subiectus fuit inductus ad laudandum deum. qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Explicit postilla Nicolai de lyra super historiam Sultanne et belis et draconis.

in toto regno sibi subdito et hoc est quod dicitur hic. Paueat. id est timeant blasphemare. Habitantes in universa terra. bypbole est. ad exprimendum magnitudinem sui regni quia non omnis terra erat sibi subiecta. Deum danielis. licet enim sit deus omnium: dicitur tamen hic deus danielis per cultum spatium et quia ipsum dantelem specialiter salvaverat per evidens miraculum. et hoc est quod subditur. quia ipse liberator et salvator opera super natura